

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

**ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

TAX. Δ/ΝΣΗ: Αριστομένους 28, ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Γ. Φερετζάκης
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 27213 60811

Προς : Υπουργό Εσωτερικών κ. Μάκη Βορίδη

Σταδίου 27 10183 ΑΘΗΝΑ

Κοιν: 1) Γραφείο Δημάρχου Καλαμάτας κ. Αθανάσιο Βασιλόπουλο
2) Επικεφαλής Δημοτικών Παρατάξεων Δήμου Καλαμάτας

ΘΕΜΑ: «Ετήσια έκθεση πεπραγμένων 2021»

Σας αποστέλλουμε την ετήσια έκθεση πεπραγμένων 2021 του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης του Δήμου Καλαμάτας

Ο Συμπαραστάτης του Δημοτή και της Επιχείρησης

Γεώργιος Φερετζάκης

[...] αφού πάντα ο συλλογισμός είναι αντίθετος στην πραγματικότητα (...) επειδή στηρίζεται σε αντιφατική αφετηρία (Αριστοτέλη, Αναλυτικών προτέρων, Α' 64b 9-12) [...] αλλά βέβαια είναι αδύνατο ν' αληθεύουν όσα υποστηρίζονται κατά τρόπο αντιφατικό προς τα δεδομένα · κάτι που δέν μπορεί να γίνει αποδεκτό ως [ορθή] κρίση (Αριστοτέλη, Περί ερμηνείας, 21b 17-19)

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης αποτελεί ένα νέο θεσμό διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών, επιχειρήσεων και ΟΤΑ, που εισήχθη με τις διατάξεις του προγράμματος «Καλλικράτης», και αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στον έγκαιρο εντοπισμό και την αποτελεσματική αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης, ορθής εφαρμογής των νόμων (αντιμέτωπος με την συνήθη πολυνομία), στη διασφάλιση της αμεροληψίας των δημοτικών και περιφερειακών αρχών και στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής και διαφανούς διοίκησης.

Αποστολή του θεσμού αυτού είναι η βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και η αποσυμφόρηση των αιρετών οργάνων των δήμων και των περιφερειών από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών του δήμου, των νομικών του προσώπων και των επιχειρήσεών και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προ-βλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερόμενους. (βλ και άρθρο 77 του ν. 3852/2010). Η πρόσβαση στον Συμπαραστάτη πρέπει να είναι ανοικτή για κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που θεωρεί ότι έχει υποστεί κάθε είδους βλάβη λόγω μιας πράξης ή συμπεριφοράς της τοπικής διοικητικής αρχής, Κάθε διάκριση που βασίζεται στην εθνικότητα (για παράδειγμα, όταν η πρόσβαση περιορίζεται μόνο σε πολίτες), την φυλή, το φύλο κλπ, είναι αντίθετη στις γενικές αρχές που διέπουν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όταν ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης είναι νομικός, οι πολίτες συχνά αναζητούν από αυτούς νομικές συμβουλές για προσωπικές υποθέσεις τους, θεωρώντας ότι αυτός είναι ο ρόλος του θεσμού. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Συμπαραστάτης πρέπει να υπενθυμίζει ότι η αποστολή του είναι η διαμεσολάβηση και όχι η νομική συμβουλή η οποία αποτελεί υπηρεσία που παρέχονται οι ιδιώτες δικηγόροι, σύμφωνα με το νόμο (και έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο με την δικαιολογία ότι δεν έχει ο δημότης να πληρώσει έναν ή μια δικηγόρο αλλά την απάντηση που λαμβάνει από τον ΣτΔΕ είναι πως υπάρχει η δωρεάν νομική βοήθεια).

Βασικός στόχος αποτελεί μια μορφή αποκαδικοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων αφενός στη ατομική προσωπική και κοινωνική συνείδηση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης αφετέρου στη συλλογική κοινωνική συνείδηση. Εν τω μεταξύ, το κράτος και ευρύτερα η Διοίκηση εξακολουθούν να δοκιμάζονται σε όλες τις εκφάνσεις τους, καθώς η πολύπλευρη κρίση των τελευταίων ετών συνεχίζεται. Εκ των πραγμάτων επιβάλλονται πολλές και δύσκολες σταθμίσεις. Επιτακτικά τίθεται το ζήτημα της κατανομής

των βαρών, ο προσδιορισμός του περιεχομένου και του κόστους των μεταρρυθμίσεων, η ρεαλιστική χάραξη των ορίων υποχώρησης της Πολιτείας ως προς την τήρηση υποχρεώσεων και τη διαφύλαξη δικαιωμάτων που ο ρόλος ενός κράτους δικαίου επιβάλλει. Αυτή η πραγματικότητα έχει άμεση αντανάκλαση στο πραγματικό πεδίο υλοποίησης των θεσμικών δεσμεύσεων και των ανθρωπιστικών διακηρύξεων στη δύσβατη κοινωνική καθημερινότητα των αντιθέσεων και αντιφάσεων, της έλλειψης υλικών και ανθρώπινων πόρων και των αδήριτων βιοτικών αναγκών. Σ' αυτή τη διελκυστίνδα βρέθηκε μοιραία και ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης ο οποίος δημιουργήθηκε και λειτουργεί για να προστατεύει τα δικαιώματα των πολιτών. Αποτελεί δηλαδή έκφραση της αυτοδέσμευσης ενός κράτους δικαίου, ενεργώντας ως θεσμική μορφή διεκδίκησης δικαιωμάτων, ελέγχου των αποφάσεων και ενεργοποίησης της λογοδοσίας της Διοίκησης. Είναι προφανές ότι αυτή η εγγυητική λειτουργία τέθηκε σε δοκιμασία στις συνθήκες μιας παρατεταμένης κοινωνικοπολιτικής και δημοσιονομικής κρίσης, όπου το συλλογικό αίτημα των αναφερόμενων πολιτών για κοινωνική δικαιοσύνη γίνεται όλο και πιο ηχηρό, αλλά και η κοινωνική κόπωση όλο και πιο αισθητή. Είναι γεγονός ότι οι εξελίξεις αυτές δημιούργησαν δύο αντίρροπες δυνάμεις πίεσης προς τη φυσιογνωμία, τη λειτουργία και τις δραστηριότητες του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης. Από τη μια πλευρά, φωνές που αμφισβήτησαν τη χρησιμότητα των ανεξάρτητων θεσμών ως περιττών για μια χειμαζόμενη οικονομία και κοινωνία. Είναι οι ίδιοι που θεωρούν ζητήματα ίσης μεταχείρισης και προστασίας κατά των διακρίσεων, όπως και τον σεβασμό των δικαιωμάτων μελών ευάλωτων ομάδων και μειονοτήτων ως «προβλήματα πολυτελείας» στις παρούσες συνθήκες. Από την άλλη πλευρά, ένας μάλλον ανέξοδος ριζοσπαστισμός που προτρέπει για τη μεγαλύτερη «πολιτικοποίηση» του θεσμού και την εφ' όλης της ύλης ένταση ενός ισοπεδωτικού καταγγελτικού λόγου.

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης από τη δική του πλευρά, όλη αυτή τη δύσκολη περίοδο έχει προσπαθήσει με νηφαλιότητα να συμβάλει ώστε να μην υπάρξει υποχώρηση στο πεδίο της προστασίας του σκληρού πυρήνα των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ούτε να μετεξελιχθεί η οικονομική κρίση σε αμφισβήτηση των βασικών παραμέτρων του κράτους δικαίου, να μεταφέρει προς τη Διοίκηση ότι δεν δοκιμάζονται μόνο οι πολίτες αλλά και ο Δήμος ως εγγυητής της κοινωνικής συνύπαρξης και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Πιστεύω ότι στις συνθήκες μιας πρωτοφανούς κρίσης η ισχυροποίηση των ανεξάρτητων εγγυητικών θεσμών αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τη μείωση της αβεβαιότητας και ανασφάλειας των πολιτών, προσφέροντας κανόνες και συντεταγμένες λύσεις σε περιπλοκές της δυσχερούς καθημερινότητας ιδίως των πιο ευάλωτων πολιτών, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην άμυνα της ουσιαστικής δημοκρατίας. Η Ελλάδα δεν απειλείται μόνον από το δημοσιονομικό έλλειμμα και την οικονομική ύφεση αλλά εξίσου και από την αποδυνάμωση των θεσμών, καθώς αυτά τα δύο μεγέθη διαλεκτικά αλληλοτροφοδοτούνται.

Εθνικοί, Περιφερειακοί και Τοπικοί Συνήγοροι του Πολίτη και εθνικοί ανεξάρτητοι θεσμοί για την προώθηση και προστασία των

ανθρώπινων δικαιωμάτων: Εξωδικαστικοί θεσμοί για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

I. Ο θεσμός του εθνικού, περιφερειακού και τοπικού Συνηγόρου του Πολίτη 1. Σύσταση (85) 13 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη για τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη 2. Ψήφισμα (85) 8 της Επιτροπής Υπουργών για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων του Πολίτη των κρατών μελών και μεταξύ αυτών και του Συμβουλίου της Ευρώπης 3. Σύσταση 61 (1999) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τον ρόλο των Τοπικών και Περιφερειακών Διαμεσολαβητών-Συνηγόρων του Πολίτη στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών 4. Ψήφισμα 80 (1999) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών διαμεσολα-βητών/Συνηγόρων του Πολίτη στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών 5. Σύσταση 1615 (2003) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης: ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη 6. Σύσταση (2004) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη: ένας θεσμός στην υπηρεσία των δικαιωμάτων των πολιτών 7. Ψήφισμα 191 (2004) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη: ένας θεσμός στην υπηρεσία των δικαιωμάτων των πολιτών.

II. Ανεξάρτητοι εθνικοί θεσμοί για την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων 1. “Οι αρχές του Παρισιού” : Ψήφισμα 48/134 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τους εθνικούς θεσμούς για την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων 2. Σύσταση (97) 14 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη για την ίδρυση ανεξάρτητων εθνικών θεσμών για την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων 3. Ψήφισμα (97) 11 της Επιτροπής Υπουργών για την συνεργασία μεταξύ των ανεξάρτητων εθνικών θεσμών των κρατών μελών για την προώθηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και μεταξύ αυτών και του Συμβουλίου της Ευρώπης III. Η προώθηση και προστασία των Συνηγόρων του Πολίτη και των εθνικών θεσμών από τα Ευρωπαϊκά όργανα 1. Η αποστολή του Επιτρόπου των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης: Ψήφισμα (99) 50 της Επιτροπής των Υπουργών 2. “Διακήρυξη του Βερολίνου”, απόσπασμα (Τελική διακήρυξη της 3ης Στρογγυλής Τράπεζας των Εθνικών Θεσμών Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, Βερολίνο, 25-26 Νοεμβρίου 2004) 3. Το καταστατικό του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή : Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τους κανονισμούς και τους γενικούς όρους που διέπουν την ενάσκηση των καθηκόντων του Διαμεσολαβητή – Απόφαση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή για την θέσπιση των εφαρμοστικών διατάξεων, απόσπασμα 33

1. I. Ο θεσμός του Εθνικού, Περιφερειακού και Τοπικού

Συνηγόρου του Πολίτη 1. Σύσταση Αρ. R (85) 13 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη για τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη (Θεσπίστηκε από την Επιτροπή των Υπουργών στις 23 Σεπτεμβρίου 1985, στην 388η συνάντηση των Αναπληρωτών Υπουργών) Η Επιτροπή των Υπουργών, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 15 β του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, θεωρώντας ότι σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι να επιτύχει μεγαλύτερη ενότητα μεταξύ των μελών του, ιδίως με την διατήρηση και περαιτέρω πραγμάτωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, Έχοντας υπόψη την Σύσταση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης 757 (1975) επί των συμπερασμάτων από την συνάντηση της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων της Συνέλευσης με Συνηγόρους του Πολίτη και κοινοβουλευτικούς επιτρόπους των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης που έλαβε χώρα τον Απρίλιο του 1974, έχοντας υπόψη το Ψήφισμα αρ. 3 του Ευρωπαϊκού Υπουργικού Συνεδρίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σχετικά με τον ρόλο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την περαιτέρω πραγμάτωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων (Βιέννη, 19-20 Μαρτίου 1985), Χαιρετίζοντας την αξιόλογη εξέλιξη του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη τα τελευταία χρόνια σε Εθνικό, Περιφερειακό και Τοπικό επίπεδο στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, Κρίνοντας ότι, έχοντας υπόψη την πολυπλοκότητα της σύγχρονης διοίκησης, είναι επιθυμητό να συμπληρωθούν οι συνήθεις διαδικασίες του δικαστικού ελέγχου, Υπενθυμίζοντας ότι η λειτουργία του Συνηγόρου του Πολίτη περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εξέταση ατομικών καταγγελιών όσον αφορά αποδιδόμενα σφάλματα ή άλλες πλημμέλειες εκ μέρους των διοικητικών αρχών, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας του ατόμου κατά την συναλλαγή του με αυτές τις αρχές, θεωρώντας ότι με αυτές τις λειτουργίες, ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη μπορεί, με δεδομένη την ειδική κατάσταση κάθε χώρας, να συμβάλλει στην ενίσχυση του κοινοβουλευτικού ελέγχου, θεωρώντας, περαιτέρω, ότι οι γνωμοδοτήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα στην δημιουργία γενικών αρχών και κανόνων που διέπουν την διοίκηση και την συμπεριφορά των δημοσίων υπαλλήλων, ο όρος Συνήγορος του Πολίτη σε αυτή τη σύσταση αναφέρεται σε Συνηγόρους του Πολίτη, κοινοβουλευτικούς επιτρόπους, διαμεσολαβητές και πρόσωπα που ασκούν αντίστοιχες λειτουργίες. Όταν θεσπίστηκε αυτή η σύσταση, ο Εκπρόσωπος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας επιφυλάχθηκε για την συμμόρφωση ή μη της Κυβέρνησής του, σύμφωνα με το άρθρο 10.2.γ του Κανονισμού Διαδικασίας των συναντήσεων των Αναπληρωτών Υπουργών. Συνιστά στις κυβερνήσεις των κρατών μελών: α. να εξετάσουν την δυνατότητα διορισμού ενός Συνηγόρου του Πολίτη σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο ή σε ειδικούς τομείς της δημόσιας διοίκησης, β. να

εξετάσουν την δυνατότητα ενίσχυσης του Συνηγόρου του Πολίτη, ώστε να δώσει ιδιαίτερη σημασία, στο πλαίσιο της γενικής του αρμοδιότητας, σε ζητήματα ανθρώπινων δικαιωμάτων σύμφωνα με την κρίση του και, εάν αυτό δεν είναι ασύμβατο με την εθνική νομοθεσία, να κινεί αυτεπάγγελτες έρευνες και να γνωμοδοτεί σε ζητήματα ανθρώπινων δικαιωμάτων, όταν αυτό δεν συμβαίνει ήδη, γ. να εξετάσουν την επέκταση και ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Συνηγόρου του Πολίτη και με άλλους τρόπους ώστε να ενθαρρύνουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στην λειτουργία της διοίκησης. 2. Ψήφισμα (85) 8 για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων του Πολίτη των κρατών μελών και μεταξύ αυτών και του Συμβουλίου της Ευρώπης (Θεσπίστηκε από την Επιτροπή των Υπουργών της 23ης Σεπτεμβρίου 1985 κατά την 388η συνάντηση των Αναπληρωτών Υπουργών). Η Επιτροπή των Υπουργών, σύμφωνα με το άρθρο 15.α του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, Υπενθυμίζοντας ότι η διασφάλιση και περαιτέρω πραγμάτωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών αποτελεί μια από τις κύριες αποστολές του Συμβουλίου της Ευρώπης σύμφωνα με το Καταστατικό του, κρίνοντας ότι το έργο και οι γνωμοδοτήσεις των Συνηγόρων του Πολίτη των κρατών μελών συμβάλλουν ιδιαίτερα στην προστασία των ατόμων έναντι των πράξεων των διοικητικών αρχών κι έτσι υπηρετούν την ενδυνάμωση της προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, πιστεύοντας ότι η διοργάνωση τακτικών συνεδρίων με τους Συνηγόρους του Πολίτη των κρατών μελών, με την συμμετοχή των σχετικών εθνικών οργάνων των εθνών και αυτών του Συμβουλίου της Ευρώπης που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα θα μπορούσε να δώσει ώθηση στην περαιτέρω ενίσχυση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Έχοντας κατά νου την επιθυμία για απόκτηση καλύτερων πληροφοριών για τους Συνηγόρους του Πολίτη για τις σχετικές δράσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Αποφασίζει: α.. να θεσπίσει ένα πλαίσιο για την διοργάνωση τακτικών συνεδρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης με τους Συνηγόρους του Πολίτη των κρατών μελών για την εξέταση και ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, σε σχέση με τις πράξεις των διοικητικών αρχών, β. να δώσει την εντολή στον Γενικό Γραμματέα να προσκαλέσει εκπροσώπους των σχετικών εθνικών οργάνων καθώς και αυτών του Συμβουλίου της Ευρώπης που ασχολούνται με ανθρώπινα δικαιώματα να πάρουν μέρος σε αυτά τα συνέδρια με σκοπό να διευκολυνθεί η ανταλλαγή απόψεων σε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος, γ. να καλέσει τον Γενικό Γραμματέα να διασφαλίσει, με όλα τα κατάλληλα μέσα ότι οι Συνήγοροι του Πολίτη είναι ενήμεροι σε τακτική βάση περί την νομολογία των οργάνων της Ευρωπαϊκής

Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σε άλλο σχετικό νλικό που αφορά την προστασία και την προώθηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Ο όρος Συνήγορος του Πολίτη σε αυτό το ψήφισμα αφορά τους Συνηγόρους του Πολίτη, τους Κοινοβουλευτικούς Επιτρόπους, τους Διαμεσολαβητές και πρόσωπα που ασκούν αντίστοιχες λειτουργίες. 3. Σύσταση 61 (1999) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τον ρόλο των Τοπικών και Περιφερειακών Διαμεσολαβητών/Συνηγόρων του Πολίτη στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών Το Κογκρέσο, 1. Υπενθυμίζοντας τα βασικά κείμενα που ψηφίστηκαν από την Επιτροπή των Υπουργών και ιδίως: 2. Σύσταση Αρ. R (85) 13 για τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη, 3. Ψήφισμα (85) 8 για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων του Πολίτη των κρατών μελών και με το Συμβούλιο της Ευρώπης, 4. Σύσταση Αρ. R (97) 14 για την ίδρυση ανεξάρτητων εθνικών θεσμών για την προώθηση και προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, 5. Ψήφισμα (97) 11 για την συνεργασία των εθνικών θεσμών για την προώθηση και προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ αυτών και του Συμβουλίου της Ευρώπης, 6. Λαμβάνοντας υπόψη την Κύρια Σύσταση αρ. 23 και την παράγραφο 72 της Τελικής Έκθεσης της Επιτροπής Σοφών, 7. Σημειώνοντας τις διάφορες δράσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης όσον αφορά τις “Στρογγυλές Τράπεζες των Ευρωπαίων Συνηγόρων του Πολίτη” στη Φλωρεντία (7-8 Νοεμβρίου 1991), την Λισαβόνα (16-17 Ιουνίου 1997, την Λεμεσό (8-10 Μάη 1996) και την Μάλτα (Οκτώβριος 1998), 8. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα του συνεδρίου της Μεσίνα (Ιταλία, 13-15 Νοεμβρίου 1997) με θέμα “Καθιστώντας την προστασία των δικαιωμάτων πιο προσβάσιμη για τους πολίτες: ο Συνήγορος του Πολίτη σε Τοπικό και Περιφερειακό επίπεδο”, 9. Κρίνοντας ότι οι σχέσεις μεταξύ των πολιτών και των δημόσιων αρχών γίνονται σύνθετες και δύσκολες, καθιστώντας αυξημένο το ενδεχόμενο συγκρούσεων, ενώ ταυτόχρονα οι πολίτες βρίσκονται σε αδύναμη θέση σε σχέση με τις δημόσιες αρχές, 10. Σημειώνοντας ότι η αυξημένη πολυπλοκότητα των διοικητικών συστημάτων, τα εμπόδια που προκαλούν αντές οι καταστάσεις στην σχέση πολιτών και δημοσίων λειτουργών και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πολίτες προσφεύγοντας στα Διοικητικά Δικαστήρια προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία στις δημόσιες αρχές, ιδίως στις τοπικές και περιφερειακές, 11. Σημειώνοντας ότι υπάρχει μια αυξημένη τάση στους Ευρωπαίους πολίτες να χάνουν το ενδιαφέρον τους για την διοίκηση των δημοσίων υποθέσεων και να απομακρύνονται από τις δημόσιες αρχές και τις υπηρεσίες, 12. Πιστεύοντας ότι οι περισσότεροι Ευρωπαίοι πολίτες θα επιθυμούσαν οι δημόσιες αρχές να λειτουργούν πιο αποτελεσματικά και να έχουν ευκολότερη και πιο αξιόπιστη πρόσβαση στην διοικητική διαδικασία, καθώς και επαρκή μέσα αποκατάστασης, - Συζητήθηκε στο Κογκρέσο και ψηφίστηκε στις

17 Ιουνίου 1999, 3η συνεδρίαση (βλ. έγγραφο CG (6) , σχέδιο σύστασης, εισηγητής: κ. M. Haas), 13. Δίνοντας σημασία στο γεγονός ότι, σε έναν αριθμό κρατών, οι δικαστικοί θεσμοί συχνά παραφορτώνονται, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να χειριστούν με επάρκεια υποθέσεις κακοδιοίκησης και να επιβάλλουν αποτελεσματικές ποινές όταν είναι αναγκαίο, 14. Κρίνοντας ότι ο θεσμός των Συνηγόρων (σε Ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό επίπεδο) βοηθά τόσο στην εναρμόνιση των συστημάτων προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όσο και στην βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των δημόσιων αρχών και των πολιτών, 15. Δηλώνοντας την επιθυμία να υποστηρίξει και να προωθήσει όλες τις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην βελτίωση της προστασίας των πολιτών και της λειτουργίας των δημόσιων αρχών, 16. Υπογραμμίζοντας ότι διάφορα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν ιδρύσει γραφεία Συνηγόρων του Πολίτη κι ότι σε έναν αριθμό Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης έχουν επίσης διοριστεί Συνήγοροι του Πολίτη, 17. Πιστεύοντας ότι, υπό το φως της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί σε αυτές τις χώρες, οι δραστηριότητες των Συνηγόρων, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά: α) στην αποτροπή της χρήσης χρονοβόρων και κοστοβόρων δικαστικών διαδικασιών, μειώνοντας τον αριθμό τους και γεφυρώνοντας το κενό μεταξύ πολιτών και δημόσιων αρχών, β) στην προώθηση της δικαιοσύνης, τον σεβασμό του κράτους δικαίου, τον σεβασμό για τα δικαιώματα των μειονοτήτων και την ετοιμότητα να ακούστονται οι ανάγκες των πολιτών, γ) στην βελτίωση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της διοίκησης και της ποιότητας των υπηρεσιών, με άλλα λόγια, την προώθηση της ορθής διοικητικής συμπεριφοράς, 18. Διαπιστώνοντας με απογοήτευση ότι, στα περισσότερα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι πολίτες δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι για την ύπαρξη αυτών των θεσμών ή, σε άλλες περιπτώσεις, για την δυνατότητα της ίδρυσής τους, 19. Συμφωνώντας με τις ευχές των μετασχόντων στο Συνέδριο της Μεσσίνας, ιδίως με αυτές τις χώρες που δεν έχουν ακόμη αυτά τα μέσα για την προστασία τω πολιτών και που ζήτησαν να ιδρυθεί ο θεσμός του Συνηγόρου, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, 20. Έχοντας υπόψη τις αρχές που διέπουν τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη, όπως περιέχονται στο Ψήφισμα αρ. ... (1999) της ... 1999 και συνάπτονται εκεί, Συνιστά: I. Στις κυβερνήσεις των κρατών μελών που δεν έχουν ακόμη τέτοιον θεσμό: 21. να ενθαρρύνουν την ίδρυση Γραφείων Συνηγόρων σε εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης και σε δημοτικό και περιφερειακό επίπεδο και να διασφαλίσουν ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να βοηθήσουν στην επαύξηση της προστασίας των πολιτών και των μειονοτήτων και στον σεβασμό του κράτους δικαίου και να βελτιώσουν την διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων και την λειτουργία των αρχών, με τα κατάλληλα νομικά και

δημοσιονομικά εργαλεία. ΙΙ. Στις Κυβερνήσεις των κρατών μελών που ήδη έχουν τέτοιον θεσμό σε εθνικό επίπεδο: 22. να λάβουν μέτρα εισαγωγής του θεσμού και σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και κατάλληλης ενημέρωσης των πολιτών για την φύση του θεσμού και τις δυνατότητες που προσφέρει 4. Ψήφισμα 80 (1999) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών Διαμεσολαβητών/Συνηγόρων στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών Το Κογκρέσο, 1. Υπενθυμίζοντας τα κείμενα που ψηφίστηκαν από τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τον τομέα της διαμεσολάβησης, 2. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα του συνεδρίου της Μεσσίνα (Ιταλία, 13-15 Νοεμβρίου 1997) με θέμα “Καθιστώντας προσβάσιμη την προστασία των δικαιωμάτων στους πολίτες: ο Συνήγορος σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο”, καθώς επίσης και την έρευνα του Κογκρέσου για τον θεσμό του Διαμεσολαβητή, του Συνηγόρουν Πολίτη και του “Υπερασπιστή των Δικαιωμάτων” σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο στην Ευρώπη, 3. Σημειώνοντας τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων που οργανώθηκαν από το Συμβούλιο της Ευρώπης στην “Στρογγυλή Τράπεζα με τους Ευρωπαίους Συνηγόρους του Πολίτη” στην Φλωρεντία (7-8 Νοεμβρίου 1991), την Λισαβόνα (16-17 Ιουνίου 1994), την Λεμεσό (8-10 Μάη 1996) και την Μάλτα (Οκτώβριος 1998), 4. Κρίνει ότι οι πολίτες χρειάζονται ολοένα και περισσότερο 5. Πιστεύει ότι η διαμεσολάβηση μπορεί να ανταποκρίθει στις ανάγκες τους και έναν θεσμό, ο οποίος θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους και θα είναι σε θέση να ασκήσει πίεση στις δημόσιες αρχές για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους, 6. Δίνει σημασία στο γεγονός ότι οι λειτουργούν γραφεία Περιφέρειες της Ευρώπης ήδη λειτουργούν διαμεσολαβητών ή Συνηγόρων που ήδη προσφέρουν στους πολίτες ένα προσβάσιμο μέσο που διασφαλίζει ότι οι αρχές λειτουργούν επαρκώς, 7. Δίνει σημασία στο γεγονός ότι η Νορβηγία ίδρυσε τον Συνήγορο του Παιδιού το 1981 και συνιστά να εξεταστεί η δυνατότητα να ανατεθεί η υπεράσπιση και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών (σύμφωνα με την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού του 1989) στα γραφεία των Συνηγόρων του Πολίτη, παρέχοντάς τους κατάλληλο προσωπικό κι επαρκείς πόρους, 8. Επιβεβαιώνει ότι η διαμεσολάβηση, ως ένας τρόπος επίλυσης και αποτροπής διαφορών, μπορεί να μειώσει την ανάγκη προσφυγής σε δικαστικές διαδικασίες κι επομένως να αποφορτίσει τα Διοικητικά και Πολιτικά Δικαστήρια, ικανοποιώντας τις

ανάγκες των πολιτών, βελτιώνοντας τις σχέσεις μεταξύ αυτών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, 9. Κρίνει ότι ένας αριθμός κρατών πρέπει να ιδρύσει έναν θεσμό με αποστολή την διασφάλιση της δικαιοσύνης, τον σεβασμό στο κράτος δικαίου και την ορθή διοίκηση και να είναι επίσης σε θέση να επικοινωνεί με το κοινό, 10. Σημειώνει ότι σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, ένας αριθμός τοπικών και περιφερειακών αρχών, οι οποίες βρίσκονται πλησιέστερα στις ανάγκες των πολιτών, έχουν ήδη ιδρύσει τέτοιους θεσμούς, επιτρέποντας στους πολίτες να συμβάλλουν στην βελτίωση του τρόπου λειτουργίας των δημόσιων αρχών. Υπενθυμίζει ότι πρώτη η Σουηδία, το 1809, εισήγαγε την λειτουργία της προστασίας των πολιτών και, στην συνέχεια, η Φινλανδία, το 1919, 11. Κρίνει ότι το έργο των τοπικών και περιφερειακών Συνηγόρων, οι οποίοι μπορούν να εξετάζουν και να εποπτεύουν την ορθή λειτουργία των δραστηριοτήτων των δημόσιων αρχών μπορεί να βοηθήσει:

- στη μείωση του χάσματος μεταξύ των αρχών και των Ευρωπαίων πολιτών, – στην επαύξηση της αποτελεσματικότητας των διοικητικών υπηρεσιών με την βελτίωση της δημόσιας πρόσβασης στις διοικητικές διαδικασίες, – στην οργάνωση ειλικρινούς διαλόγου μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων αρχών με την συνένωση των προσπαθειών τους με αυτές των Γραφείων Γνώμης Πολιτών που ήδη λειτουργούν σε αρκετές αρχές, 12. Σημειώνει ότι, αναλύοντας τις εμπειρίες των Συνηγόρων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο σε όλη την Ευρώπη, οι συμμετέχοντες στο Συνέδριο της Μεσσίνας εξέφρασαν την επιθυμία να εισαχθεί αυτός ο θεσμός σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες, επ' ωφελεία των πολιτών που δεν έχουν ακόμη πρόσβαση σε μια τέτοια μορφή προστασίας, Διακηρύσσει 13. ότι ο θεσμός των τοπικών και περιφερειακών Συνηγόρων συμβάλλει στην εφαρμογή των αρχών του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 14. ότι η πρακτική της “θεσμικής διαμεσολάβησης” θα πρέπει να ενισχυθεί όπου ήδη υπάρχει και να εισαχθεί επίσημα σε Δήμους και περιφέρειες που δεν έχουν ακόμη αυτόν τον μηχανισμό προστασίας των πολιτών Θεσπίζει 15. τις Αρχές που διέπουν την ίδρυση των τοπικών και περιφερειακών Γραφείων Συνηγόρων, όπως παρατίθενται στο Παράρτημα του Ψηφίσματος. Συνιστά: I. στις τοπικές και περιφερειακές αρχές που δεν έχουν αυτόν τον θεσμό: 16. να ιδρύσουν δημοτικά και περιφερειακά Γραφεία Συνηγόρουν με τα κατάλληλα νομικά μέσα, εξουσίες, υποδομές και προσωπικό, λαμβάνοντας υπόψη τις Αρχές που διέπουν τον θεσμό του Συνηγόρουν του Πολίτη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, 17. να εξετάσουν, όπου είναι απαραίτητο, την συνένωση πόρων μικρότερων Δήμων, ώστε να ιδρυθούν κοινά Γραφεία Συνηγόρουν. Στις τοπικές και περιφερειακές αρχές που έχουν ήδη τον θεσμό: 18. να λάβουν υπόψη τις προαναφερθείσες Αρχές προκειμένου να επικαιροποιήσουν τον θεσμό όπου είναι αναγκαίο, 19. να ιδρύσουν ένα εθνικό δίκτυο τοπικών και περιφερειακών Συνηγόρων για την συγκέντρωση

εμπειριών και να εξεταστεί η δυνατότητα της συνεργασίας και εναρμόνισης για την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών με τις δημόσιες αρχές, 20. Να βελτιώσουν την ποιότητα και την ροή των πληροφοριών για τις δυνατότητες που παρέχονται στους πολίτες από αυτόν τον θεσμό. Ζητά από τα κατάλληλα όργανα 21. να σχεδιάσουν συνέδρια, σεμινάρια και άλλες διοργανώσεις, προκειμένου να προωθήσουν την ενημέρωση και να ενθαρρύνουν την ίδρυση τέτοιων μηχανισμών προστασίας των πολιτών, 22. να ιδρύσουν μια επίλεκτη ομάδα τοπικών και περιφερειακών Συνηγόρων εντός του Κογκρέσου, με συμβούλευτικό ρόλο στις εργασίες του Κογκρέσου. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Αρχές που διέπουν τον θεσμό του Διαμεσολαβητή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Εισαγωγή. 1. Η ποικιλότητα των νομικών συστημάτων των Ευρωπαϊκών χωρών, οι διαφορετικοί τρόποι αποκέντρωσης σε αυτές τις χώρες και η ποικιλία των διαδικασιών για τον διορισμό Συνηγόρων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο επιβάλλει να προτείνουμε ένα γενικό πρότυπο, το οποίο θα μπορεί να εφαρμοστεί από τα διάφορα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, με έναν τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε συστήματος. Νομικό πλαίσιο. 2. Ενόψει της ποικιλότητας των νομικών συστημάτων των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα ήταν εσφαλμένο να συνταχθούν αυστηρές αρχές όσον αφορά τον τύπο των νομικών κανόνων που θα εισάγουν τον θεσμό των Συνηγόρων (συνταγματικοί νόμοι, ειδικοί νόμοι, αυτοδιοικητικοί νόμοι για τις περιφέρειες ή τους δήμους, διατάγματα, κανονισμοί, κλπ). Κάθε αρμόδιο όργανο μπορεί, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο, να θεσπίσει νομικά μέτρα κατάλληλα ενόψει των συγκεκριμένων σκοπών του. Ο θεσμός του Συνηγόρου. 3. Ο θεσμός του Συνηγόρου (σε Ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό, επαρχιακό, δημοτικό επίπεδο, κ.τ.λ.) βοηθά τόσο στην ενίσχυση του συστήματος προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όσο και στην βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των δημόσιων αρχών και των πολιτών. 4. Χωρίς να παρεμβαίνει στις δραστηριότητες των δικαιοδοτικών οργάνων (διεθνή δικαστήρια, επιτροπές, εποπτικά όργανα και εθνικά δικαστήρια), ο Συνήγορος προστατεύει τα δικαιώματα, τα συμφέροντα και τις ειδικές καταστάσεις των ατόμων σε σχέση με τις πράξεις και συμπεριφορές των δημόσιων αρχών. 5. Ανάλογα με τον βαθμό της διοικητικής αποκέντρωσης του κράτους και τις αυτοτελείς αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί στις τοπικές αρχές σε διάφορα επίπεδα (κρατίδια, Lander, καντόνια, περιφέρειες, αυτόνομες κοινότητες, διαμερίσματα, επαρχίες, δήμοι κλπ), ο θεσμός των τοπικών και περιφερειακών Συνηγόρων αποσκοπεί στην προστασία των πολιτών στο εγγύτερο δυνατό επίπεδο. 6. Η εποπτεία των δημόσιων αρχών, οι δράσεις των οποίων έχουν άμεση επίπτωση στους πολίτες και τους χρήστες των υπηρεσιών, θα μπορούσε να είναι πολύ πιο βαθιά και αποτελεσματική σε τοπικό επίπεδο παρά σε πιο οριζόντια

κλίμακα (περιφερειακή ή εθνική), καθώς την τελευταία περίπτωση απασχολεί κυρίως ο σχεδιασμός, η παραγωγή πολιτικής και ο συντονισμός. 7. Η εγγύτητα των Συνηγόρων με τους πολίτες έχει προφανή οφέλη για τους πολίτες. Για να επιτευχθεί αυτό, η λύση του διορισμού Συνηγόρων σε κάθε τοπική ή περιφερειακή αρχή με διοικητική ή/και νομοθετική αυτονομία είναι μακράν προτιμότερη από την λύση της επέκτασης των αρμοδιοτήτων του εθνικού Συνηγόρου του Πολίτη σε επίπεδο ελέγχου των πράξεων και συμπεριφορών των τοπικών και περιφερειακών αρχών. 8. Σε χώρες που ο βαθμός της διοικητικής αποκέντρωσης επιτρέπει τον διορισμό ενός Συνηγόρου σε κάθε Δήμο, προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική διάσπαση της τοπικής αρμοδιότητας, είναι επιθυμητό να συγκροτηθούν ενώσεις δήμων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι η σφαίρα αρμοδιότητας κάθε Συνηγόρου να μην είναι υπερβολικά στενή, όσον αφορά την γεωγραφική περιοχή και τον αριθμό των πολιτών που καλύπτει. Η επιλογή του Συνηγόρου. 9. Τα βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά ενός Συνηγόρου, όσον αφορά τις λειτουργίες του, είναι η ανεξαρτησία, η αμεροληψία και η επάρκεια. Γι' αυτό, το επιλεγόμενο πρόσωπο δεν πρέπει να δέχεται επιρροές από (ή να υπόκειται σε πιέσεις από) τα όργανα των τοπικών και περιφερειακών αρχών, το ανώτερο προσωπικό τους, τα πολιτικά κόμματα κλπ. 10. Συνιστάται: i. να αποφεύγεται ο διορισμός πολιτικών (δηλ. όσων έχουν εκλεγεί σε ένα συμβούλιο ή είναι μέλη ενός πολιτικού κόμματος). Η ανεξαρτησία και η αμεροληψία πρέπει να είναι ορατή από τους πολίτες και ως προς αυτό, η εικόνα είναι επίσης σημαντική. ii. να εξετάζονται στενά οι υποψήφιοι, προκειμένου να αποκλεισθούν αυτοί που μπορεί να έχουν (ή να εμφανίζεται ότι έχουν) διασυνδέσεις με την τοπική αρχή (συμφέροντα συνδεόμενα με το επάγγελμα ή τις αρμοδιότητές τους, πολιτικά ή οικονομικά συμφέροντα, κλπ.) iii. να διασφαλίζεται ότι η εκπαίδευση και οι ιδιότητες των υποψηφίων είναι σχετικές με τις αρμοδιότητες ενός Συνηγόρου, ο οποίος θα πρέπει να έχει επαρκή γνώση της λειτουργίας και των κανόνων της Διοίκησης. 11. Είναι επίσης επιθυμητό να έχει διευκρινιστεί ο χρόνος της θητείας, ο τρόπος επανεκλογής και η αρμοδιότητα και δράση που είναι ασυμβίβαστη με τα καθήκοντα του Συνηγόρου. Θα πρέπει να δοθεί προσοχή στην ανάγκη για ισορροπία ανάμεσα στις αρμοδιότητες και τα ασυμβίβαστα, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι θα υποβάλλουν αίτηση κατάλληλοι υποψήφιοι. 12. Πρέπει να προβλέπεται αντιμισθία, ανάλογα με το σύστημα υπηρεσίας (πλήρους, μερικής απασχόλησης κλπ) και αντίστοιχη με την αντιμισθία που καταβάλλεται σε υψηλόβαθμους λειτουργούς της διοίκησης (γεγονός που στην Ελληνική Επικράτεια δεν συμβαίνει όταν ο μισθός των Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσης είναι αρκετά χαμηλός καθώς οι απολαβές του κάτω από το ποσό των 600 ΕΥΡΩ) 13. Ο διορισμός του Συνηγόρου, αφού έχουν ολοκληρωθεί οι

αρχικές διαδικασίες (προκήρυξη, εξέταση υποψηφίων, απόψεις κλπ.), πρέπει να ανατίθεται στο αιρετό συμβούλιο της τοπικής αρχής. 14. Η πρακτική εμπειρία των Ευρωπαϊκών χωρών δείχνει ότι οι Συνήγοροι πρέπει να διορίζονται ως άτομα. Ωστόσο, δεν υπάρχουν σοβαρές ενστάσεις για την επιλογή ενός συλλογικού οργάνου. 15.Ο διορισμός Συνηγόρων με ειδικό πεδίο αρμοδιότητας (υγεία, τηλεπικοινωνίες κλπ) ή για μια ειδική ομάδα προσώπων που χρειάζεται προστασία (άτομα με αναπηρία, μετανάστες, μειονότητες κλπ) δεν πρέπει να γίνεται με διαφορετικό τρόπο απ' ό,τι για τον Συνήγορο με γενική αρμοδιότητα. Δεν υπάρχει κάποια ένσταση για τον διορισμό τέτοιων ειδικών Συνηγόρων, επιπλέον των άλλων Συνηγόρων. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να αποφευχθεί ο πληθωρισμός που θα μπορούσε να παρεμποδίζει την λειτουργία ενός γενικού συστήματος για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. *To γραφείο και οι υπηρεσίες του Συνηγόρου.* 16. Η ανάγκη για λύσεις που είναι κατάλληλες για κάθε ειδική περίπτωση, σύμφωνα με διαφορετικούς παράγοντες κάθε οργανισμού, όπως το μέγεθος της τοπικής ή περιφερειακής αρχής, ο προϋπολογισμός κλπ, καθιστούν αδύνατη την διατύπωση κατευθυντήριων γραμμάτων. Πάντως, είναι χρήσιμο να οριοθετηθούν οι ουσιώδεις σκοποί: i. ο Συνήγορος πρέπει να διαθέτει προσωπικό αντίστοιχο σε αριθμό και σε ιδιότητες, ανάλογα με την έκταση της εδαφικής του αρμοδιότητας και τον αριθμό των ατόμων που μπορεί να ζητήσουν τις υπηρεσίες του, ii. το προσωπικό μπορεί να διατεθεί στην υπηρεσία του Συνηγόρου από τις τοπικές αρχές ή να επιλεχθεί άμεσα από τον Συνήγορο. Η τελευταία λύση είναι προτιμητέα, ενόψει της ανάγκης για ανεξαρτησία, η οποία αφορά επίσης τους υπαλλήλους του Συνηγόρου, iii. ο Συνήγορος πρέπει να έχει τις εγκαταστάσεις, τις τεχνικές υπηρεσίες και άλλες υπηρεσίες που είναι αναγκαίες για να ασκήσει αποτελεσματικά τα καθήκοντά του. *Εξουσίες και λειτουργίες του Συνηγόρου.* 17. Οι διαφορές στα νομικά συστήματα, τις διοικητικές οργανώσεις και τον βαθμό αυτονομίας που απολαμβάνουν οι τοπικές αρχές διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στον καθορισμό των εξουσιών του Συνηγόρου. Δεν είναι επιθυμητό να προτείνουμε ένα ενιαίο πρότυπο για αυτές τις εξουσίες, καθώς σε κάθε κράτος αυτά τα θέματα οργανώνονται με ιδιαίτερο τρόπο. Πάντως, είναι χρήσιμο να υποδείξουμε τους στόχους που πρέπει να τίθενται κατά την προσεκτική άσκηση του καθορισμού των εξουσιών του Συνηγόρου: i. καθώς υπάρχει μια άμεση σχέση ανάμεσα στην αυτονομία των τοπικών αρχών και στον Συνήγορο, συνεπάγεται ότι το πεδίο αρμοδιότητας του Συνηγόρου θα πρέπει να αφορά όλες τις πράξεις και συμπεριφορές των τοπικών διοικητικών αρχών, ii. οι εξουσίες των εθνικών Συνηγόρων και των τοπικών/περιφερειακών Συνηγόρων θα πρέπει να κατανέμονται κατά τρόπον ώστε όλες οι δραστηριότητες και συμπεριφορές των δημόσιων αρχών να καλύπτονται και να μην υπάρχουν κενά στα οποία τα άτομα θα ήταν άνευ προστασίας,

iii. κάθε περιορισμός όσον αφορά τις πράξεις και την συμπεριφορά που σχετίζεται για παράδειγμα με ιδιαίτερους τομείς (εθνική άμωνα, δημόσια ασφάλεια, επιβολή του νόμου, κλπ) θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στο απολύτως αναγκαίο, iv. όσον αφορά τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ των Συνηγόρων και της Δικαιοσύνης φαίνεται ότι υπάρχουν αρκετά νομθετικά κενά (λόγω ότι ο θεσμός αποτελείται από άρθρο μόνον. Ωστόσο, ενόψει των συμφερόντων της προστασίας των ατόμων, δεν θα πρέπει να αποκλείεται η επιλογή ανάμεσα στις δύο διαδικασίες ή η εναλλακτική χρήση τους. 18. Κατά τον καθορισμό των εξουσιών και καθηκόντων του Συνηγόρου, θα πρέπει να προβλέπεται: i. μια συμβουλευτική λειτουργία, για να βοηθά τα άτομα να λύνουν τα προβλήματά τους με τις δημόσιες αρχές, ii. η ουσιώδης λειτουργία της εποπτείας και μεσολάβησης, iii. η λειτουργία της δημοσιότητας, η οποία είναι αναγκαία για να βοηθηθεί η επίλυση υποθέσεων κακοδιοίκησης στην πληγή τους και για να γίνουν οι δημόσιες αρχές πιο αποτελεσματικές, τηρώντας τα ανθρώπινα δικαιώματα (προβληματισμοί που τέθηκαν και στην Πανελλήνια Συνάντηση των Δικτύου Συμπαραστών στην Θεσσαλονίκη) Πρόσβαση στον Συνήγορο. 19. Η πρόσβαση στον Συνήγορο πρέπει να είναι ανοικτή για κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που θεωρεί ότι έχει υποστεί κάθε είδους βλάβη λόγω μιας πράξης ή συμπεριφοράς της τοπικής διοικητικής αρχής. Κάθε διάκριση που βασίζεται στην εθνικότητα (για παράδειγμα, όταν η πρόσβαση περιορίζεται μόνο σε πολίτες), την φυλή, το φύλο κλπ., είναι αντίθετη στις γενικές αρχές που διέπουν την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. 20. Προκειμένου να καταστεί η πρόσβαση στον Συνήγορο πιο εύκολη στην πράξη θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για επικοινωνία με τηλέφωνο (ως και εφάρμοσα ως ΣτΔΕ δίδ στην δημοσιότητα ακόμα και τον αριθμό του κινητού μου τηλεφώνου – ειδικά κατά την περίοδο της Πανδημίας COVID 19 και απαντουσα τηλεφωνικά δίδοντας τις σχετικές συμβουλές και οδηγίες ακόμα και τα Σαββατοκύριακα συμμεριζόμενος την αγωνία του κάθε δημότη για το προσωπικό του εκάστοτε ζήτημα) και/ή με ηλεκτρονικά μέσα. Συνιστάται ιδίως η χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής για την επικοινωνία μεταξύ Συνηγόρου και πολιτών (όπου αρκετί είναι οι δημότες που δεν είχαν την δυνατότητα ή δεν γνώριζαν που να χρησιμοποιήσουν τα ΜΚΔ και τις Ν.Τ) . 21. Οι υπηρεσίες του Συνηγόρου πρέπει να παρέχονται δωρεάν και η διαδικασία πρέπει να είναι ευέλικτη και χωρίς πολλές τυπικότητες, έτσι ώστε καθυστερήσεις, δυσκολίες και έξοδα για τα άτομα να αποφεύγονται. 22. Οι αιτούντες πρέπει να ενημερώνονται για τις πρωτοβουλίες που λαμβάνει ο Συνήγορος και, εάν είναι εφικτό, για τις ακόλουθες εξελίξεις και το τελικό αποτέλεσμα. Όταν η αναληφθείσα δράση αποσκοπεί σε έναν συμβιβασμό, πρέπει να αναζητείται η προηγούμενη συγκατάθεση του αιτούντος (έχει παρατηρηθεί επίσης το φαινόμενο αποστολής email από λογαριασμούς τρίτων μη εχόντων το πρόδηλο ένομο συμφέρον

–) 23. Ο Συνήγορος πρέπει να έχει την εξουσία αυτεπάγγελτης δράσης, τουλάχιστον όταν είναι ενήμερος για πράξεις, συμπεριφορές και/ή καταστάσεις που μπορεί να αποτελούν αιτία βλάβης των ατόμων γενικά ή μιας κατηγορίας μιας ομάδας ατόμων. Τα μέσα δράσης του Συνηγόρου: 24. Ο Συνήγορος πρέπει να έχει ελεύθερη πρόσβαση σε έγγραφα, αρχεία και φακέλους της ελεγχόμενης διοικητικής αρχής, προκειμένου να ασκήσει τα καθήκοντά του. Εκτός από ακραίες υποθέσεις στις οποίες ισχύει η αρχή του κρατικού απορρήτου για λόγους σχετικούς με την άμυνα, την εθνική ασφάλεια κλπ, δεν είναι αποδεκτή καμία άρνηση. 25. Η ελευθερία της πρόσβασης πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την δυνατότητα διεξαγωγής ερευνών και την επίσκεψη και/ή αντοχία του σχετικού χώρου με την βοήθεια ειδικών όταν επιβάλλεται από τις περιστάσεις. 26. Ο υπεύθυνος υπάλληλος για την επίμαχη πράξη ή συμπεριφορά πρέπει να είναι διαθέσιμος να απαντά στις ερωτήσεις του Συνηγόρου και να τον βοηθά να ασκήσει την αποστολή του – καθώς και ο δημότης 27. Η επίμαχη διοικητική αρχή πρέπει να εξετάζει τις συστάσεις, προτάσεις και άλλες πρωτοβουλίες του Συνηγόρου και σε κάθε περίπτωση να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους κατά τη γνώμη της την αποτρέπουν από το να τις ακολουθήσει. Η απόκριση της αρχής θα πρέπει να λαμβάνεται εντός προκαθορισμένου χρόνου. 28. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ελευθερία της πρόσβασης, θα πρέπει να προβλέπονται και να επιβάλλονται σχετικές κυρώσεις για κάθε άρνηση, εμπόδιο, παρεμπόδιση ή άλλο τύπο δυστοκίας από την πλευρά ενός δημοσίου υπαλλήλου ή λειτουργού. 29. Τα αποτελέσματα της δράσης του Συνηγόρου θα πρέπει να καταγράφονται σε ειδικές, περιοδικές ή ετήσιες εκθέσεις ή σε άλλα έγγραφα και να δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο. 30. Προκειμένου η δημοσιότητα να είναι επιτυχής, ο Συνήγορος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσεγγίσει το όργανο της τοπικής αρχής που είναι υπεύθυνο για την θέσπιση των σχετικών διατάξεων όσον αφορά την διοικητική δράση, τον οργανισμό των υπηρεσιών, τους κανονισμούς, τις διαδικασίες κλπ, προκειμένου να προτείνει κάθε τρόπο (τροποποίηση, αναθεώρηση των ισχυόντων μέτρων, πρόταση νέων διατάξεων κλπ), με τον οποίο μπορεί να διευκολυνθεί η αποτελεσματική τήρηση των ατομικών δικαιωμάτων από την Αρχή. 31. Προκειμένου η παρέμβαση του Συνηγόρου να είναι πιο επιτυχής, οι κυβερνήσεις και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να εξετάσουν την ανάθεση των ακόλουθων αρμοδιοτήτων σε αυτόν: i. την αρμοδιότητα να κινεί πειθαρχική δίωξη άμεσα εναντίον ενός δημοσίου υπαλλήλου ή κρατικού λειτουργού που έχει παρεμποδίσει σοβαρά την ενάσκηση των λειτουργιών του Συνηγόρου ή του δημοσίου υπαλλήλου ή λειτουργού που αποκαλύφθηκε και αποδείχθηκε από την δράση του άμεσα ευθυνόμενος για την βλάβη που υπέστη ο αιτών. ii. την αρμοδιότητα να αναφέρει σε ανώτερη αρχή την άρνηση των αρχών να ακολουθήσουν τις συστάσεις και προτάσεις του Συνηγόρου, όταν οι επικαλούμενοι λόγοι για

την μη ακολούθησή τους δεν είναι επαρκείς. 5. Σύσταση 1615 (2003)⁵ της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης: ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη. 1. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση επιβεβαιώνει την σημασία του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη στα εθνικά συστήματα προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και προώθησης του κράτους δικαίου καθώς και τον ρόλο του στην διασφάλιση της ορθής συμπεριφοράς της δημόσιας διοίκησης. Οι Συνήγοροι του Πολίτη έχουν να παίζουν έναν πολύτιμο ρόλο σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης και αναφέρουν τις δράσεις τους στα πολιτικά όργανα ενώπιον των οποίων λογοδοτούν, 2. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση υπογραμμίζει την υφιστάμενη εργασία του Συμβουλίου της Ευρώπης, ιδίως την Σύσταση 757 (1975) και τις Συστάσεις αρ. (85)13, (80) 2, (2000) 10 και το Ψήφισμα (77) 31. Υποστηρίζει πλήρως την σημασία της συνεργασίας και υποστήριξης του ρόλου που διαδραματίζει ο Επίτροπος των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και εκφράζει την επιθυμία να συμμετέχει στα τακτική βάση σε αυτές τις εργασίες. Υπογραμμίζει επίσης την δουλειά της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών και του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή. 3. Η Κοινοβουλευτική σημειώνει ότι η εξέλιξη των μεθόδων στην προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων έχει εμπνεύσει τον ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη με την έννοια ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται στα πρότυπα που πρέπει να τηρούνται από μια χρηστή διοίκηση, καθώς οι διοικητικές πράξεις που δεν σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν μπορούν να είναι νόμιμες. Οι εθνικές συνταγματικές και νομοθετικές προϋποθέσεις κάθε χώρας, περαιτέρω, μπορεί να επιβάλουν στους Συνηγόρους του Πολίτη αποστολές με διάφορες πρόσθετες ευθύνες όσον αφορά την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Παρ' όλα αυτά, η Συνέλευση πιστεύει ότι ο ρόλος του διαμεσολαβητή μεταξύ των ατόμων και της διοίκησης βρίσκεται στην καρδιά των λειτουργιών του Συνηγόρου του Πολίτη. 4. Μια περαιτέρω αποστολή για τους Συνηγόρους του Πολίτη αφορά τους υπαλλήλους της ίδιας της διοίκησης. Όταν οι υπάλληλοι είναι εν γνώση των περιστάσεων ενός σφάλματος και καταφεύγουν σε εσωτερικές διαδικασίες που μπορεί να αποβούν αναποτελεσματικές ή χωρίς λογική, χρειάζεται ένας εξαιρετικός μηχανισμός για την αποστολή αυτών των πληροφοριών απ' ευθείας στον Συνήγορο του Πολίτη. 5. Η ουδετερότητα του Συνηγόρου του Πολίτη και το γεγονός ότι απολαμβάνει της ευρείας εμπιστοσύνης τόσο των προσφευγόντων όσο και των ατόμων που υπόκεινται στις έρευνές του είναι ζωτική για την καλή λειτουργία του θεσμού. Η Συνέλευση θεωρεί ότι αυτές οι ιδιότητες διαφυλάσσονται καλύτερα με τον περιορισμό των εκτελεστικών λειτουργιών περισσότερο στην ηθική πίεση που ασκείται με την δημόσια κριτική που προκαλεί η αναφορά της κακοδιοίκησης στο κοινοβούλιο και, στην συνακόλουθη πολιτική καταδίκη. Η Συνέλευση κρίνει ότι η πρόσβαση του Συνηγόρου στα

διοικητικά και συνταγματικά δικαστήρια θα πρέπει να περιορίζεται σε προσφυγές που αφορούν ερμηνευτικές δικαστικές αποφάσεις ή νομικά ερωτήματα που αφορούν την αποστολή ή ιδιαιτερες έρευνες, καθώς και η εκπροσώπηση ενός μεμονωμένου προσφεύγοντος που δεν έχει ευθεία πρόσβαση σε αυτά τα δικαστήρια. Πάντως, είναι επιθυμητό τα άτομα να προσφεύγουν ευθέως σε τέτοια δικαστήρια. 5 Έγγραφο που θεσπίστηκε από την μόνιμη επιτροπή, ενεργούσα εις το όνομα της Συνέλευσης, στις 8 Σεπτεμβρίου 2003 (βλ. Doc. 9878, αναφορά της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, εισηγήτρια: κυρία Mrs Nabholz-Haidegger). 6. Η Συνέλευση πιστεύει ότι οι Συνήγοροι πρέπει να έχουν κυρίως περιορισμένες εξουσίες επί των δικαστηρίων Όταν οι περιστάσεις επιβάλλουν την ενάσκηση μιας τέτοιας αρμοδιότητας, θα πρέπει να περιορίζεται στην διαδικαστική επάρκεια και την διοικητική καταλληλότητα του δικαστικού συστήματος. Συνακόλουθα, η δυνατότητα εκπροσώπησης ατόμων (εκτός εάν δεν υπάρχει ατομικό δικαίωμα πρόσβασης σε ένα συγκεκριμένο δικαστήριο), κίνησης διαδικασιών ή παρέμβασης σε αυτές ή ανάσυρσης υποθέσεων, θα πρέπει να αποκλείεται. 7. Η Συνέλευση συμπεραίνει ότι χρειάζεται συγκεκριμένα ουσιώδη χαρακτηριστικά που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική λειτουργία κάθε θεσμού Συνηγόρου, ήτοι: i. ίδρυση σε συνταγματικό επίπεδο με ένα κείμενο που εγγυάται την ουσία των χαρακτηριστικών που περιγράφονται σε αυτή την παράγραφο, με ανάπτυξη και διασφάλιση αυτών των χαρακτηριστικών με σχετικές νομοθετικές πράξεις και κανονισμό λειτουργίας του γραφείου ii. εξασφαλισμένη ανεξαρτησία από το αντικείμενο των διερευνήσεων, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της παραλαβής των καταγγελιών, των αποφάσεων για το παραδεκτό ή μη των καταγγελιών ή της κίνησης αυτεπαγγέλτων ερευνών, αποφάσεων για το πότε και πώς να διεξαχθούν έρευνες, των κρίσεων ως προς τα αποδεικτικά μέσα, της εξαγωγής συμπερασμάτων, της προετοιμασία και παρουσίασης συστάσεων και εκθέσεων και δημοσιότητα. iii. Αποκλειστικές και διαφανείς διαδικασίες για τον διορισμό και την απόλυτη από το κοινοβούλιο με αυξημένη πλειοψηφία, επαρκή για να επιβεβαιώσει την υποστήριξη από μέλη πέραν της κυβέρνησης, σύμφωνα με αυστηρά κριτήρια που επιβεβαιώνουν ότι ο Συνήγορος είναι κατάλληλος πέρα από κάθε αμφιβολία και ότι είναι άτομο εμπειρίας και υψηλής ηθικής στάθμης και πολιτικής ανεξαρτησίας, για ανανέωση θητειών τουλάχιστον όμοιας διάρκειας με την θητεία του κοινοβουλίου. iv. Απαγόρευση της συμμετοχής του Συνηγόρου σε κάθε άλλη έμμισθη δράση και από κάθε προσωπική εμπλοκή με πολιτικές δράσεις. v. Ασυλία από κάθε πειθαρχική, διοικητική ή ποινική διαδικασία ή από κυρώσεις που επάγονται απόλυτη από δημόσιες ευθύνες, πέραν από την δυνατότητα απαλλαγής από τα καθήκοντα από το κοινοβούλιο για ανικανότητα ή σοβαρή αντιδεοντολογική συμπεριφορά. vi. ο

διορισμός ενός Αναπληρωτή καθ' υπόδειξη του Συνηγόρου και με την κοινοβουλευτική έγκριση, ικανού να ενεργεί με πλήρεις αρμοδιότητες Συνηγόρου, όταν είναι αναγκαίο. vii. Διασφάλιση επαρκών πόρων για την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων του θεσμού, ανεξάρτητη εγκατάσταση από κάθε δυνατή παρέμβαση από το αντικείμενο των ερευνών και πλήρης αυτονομία σε ζητήματα προϋπολογισμού και προσωπικού. viii. Διασφάλιση κατάλληλης και ανεμπόδισης πρόσβασης σε όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την διεξαγωγή ερευνών ix. εσωτερικές διαδικασίες που εγγυώνται τα υψηλότερα διοικητικά πρότυπα για την εργασία του θεσμού, ιδίως όσον αφορά την δικαιοσύνη, την αποτελεσματικότητα, την διαφάνεια και αβρότητα x. δημόσια πρόσβαση (με την έννοια της διαθεσιμότητας αλλά και της δυνατότητας αντίληψης) σε πληροφορίες για την ύπαρξη, την ταυτότητα, τον σκοπό των διαδικασιών και των αρμοδιοτήτων του Συνηγόρου, με ευρεία και αποτελεσματική δημοσιοποίηση των πληροφοριών που αφορούν τις δράσεις του θεσμού, τα πορίσματα, τις γνωμοδοτήσεις, τις προτάσεις, τις συστάσεις και τις εκθέσεις xi. διαδικασίες καταγγελίας που είναι εύκολες και με ευρεία πρόσβαση, απλές και δωρεάν και με πλήρη εγγύηση της εμπιστευτικότητας τους σε όλες τις περιστάσεις. xii. εγγυημένη εμπιστευτικότητα και, κατά την δημοσιοποίηση, ανωνυμοποίηση των ερευνών, xiii. εξουσία για γνωμοδοτήσεις επί προτεινόμενων νομοθετικών ή κανονιστικών μεταρρυθμίσεων και δυνατότητα υποβολής τέτοιων προτάσεων με τον ενδεικνυόμενο τρόπο με σκοπό την βελτίωση των προτύπων της διοίκησης και, όταν προβλέπεται από την γενική αρμοδιότητα, τον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων. xiv. Η διοίκηση πρέπει να ανταποκρίνεται σε εύλογο χρόνο με πλήρεις απαντήσεις που περιγράφουν την υλοποίηση των πορισμάτων, απόψεων, προτάσεων και συστάσεων ή με αιτιολόγηση της μη υλοποίησης xv. παρουσίαση από τον Συνήγορο μιας ετήσιας έκθεσης προς το κοινοβούλιο, όπως και ειδικών εκθέσεων σε θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος ή σε περιπτώσεις που η διοίκηση δεν έχει υλοποίησει τις συστάσεις. 8. Η Συνέλευση σημειώνει θετικά την Σύσταση Αρ. R (2000) 10 της Επιτροπής Υπουργών ως προς τους Κώδικες Συμπεριφοράς των δημοσίων υπαλλήλων. Η Συνέλευση παρατηρεί ωστόσο ότι αυτό το κείμενο δεν είναι ανάλογο με τον Κώδικα Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή και δεν έχει διατάξεις όπως ο τελευταίος, αλλά κρίνει ότι πολλές από αυτές έχουν οριστεί σε άλλα έγγραφα της Επιτροπής Υπουργών, ιδίως στο παράρτημα της Σύστασης Αρ. R (80)2 και στο Ψήφισμα (77) 31. Η Συνέλευση κρίνει ότι αυτά τα κείμενα θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε ένα ενιαίο κείμενο που παρέχει οδηγίες, κατευθύνσεις και πληροφορίες τόσο στους δημόσιους υπαλλήλους και το κοινό κατά τις κοινές σχέσεις τους. 9. Η Συνέλευση σημειώνει ότι ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής αναφέρεται στο άρθρο 41 των Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ενός

δικαιώματος στην χρηστή διοίκηση. Η Συνέλευση πιστεύει ότι η ενσωμάτωση ενός τέτοιου δικαιώματος στην εθνική νομοθεσία θα είχε μεγάλη αξία, για λόγους αντίστοιχους με αυτούς της θέσπισης ενός κώδικα ορθής διοικητικής συμπεριφοράς: στην πράξη ένας τέτοιος κώδικας θα μπορούσε να εξελιχθεί στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής σε λεπτομερή πρότυπα που περιλαμβάνει ένα θεμελιώδες δικαίωμα. 10. Συνεπώς, η Συνέλευση συνιστά στις Κυβερνήσεις των κρατών μελών του Συμβουλίου τη Ευρώπης i. να δημιουργήσουν σε εθνικό επίπεδο (και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αντίστοιχα) εάν δεν υπάρχει ακόμη, έναν θεσμό που θα έχει έναν τίτλο όμοιο με αυτόν του “κοινοβουλευτικού (//περιφερειακού/ τοπικού) Συνηγόρου του Πολίτη”, κατά προτίμηση με συνταγματική διάταξη, ii. να διασφαλίσουν ότι ο θεσμός παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά που περιέχονται στην ανωτ. παρ. 7 και ότι αυτά τα χαρακτηριστικά προστατεύονται επαρκώς και έχουν αναπτυχθεί καταλλήλως κατά την αντίστοιχη νομοθεσία και καταστατικό πλαίσιο, iii. να αναθέσουν σε αυτόν τον θεσμό μια εντολή που περιλαμβάνει σαφώς τα ανθρώπινα δικαιώματα ως θεμελιώδες στοιχείο της έννοιας της χρηστής διοίκησης και να προσδώσουν έναν ευρύτερο ρόλο στην προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων όταν το απαιτούν οι εθνικές περιστάσεις, σε περίπτωση που απουσιάζει ειδικός εναλλακτικός μηχανισμός, iv. να εξαιρέσουν από την αποστολή αυτού του θεσμού την εξουσία δικαστικής διαμάχης εναντίον είτε της διοίκησης είτε ατομικά εναντίον υπαλλήλων, τόσο στα ποινικά όσο και τα διοικητικά δικαστήρια, αλλά να εξετάσουν κατά πόσον ο Συνηγόρος θα μπορεί να προσφεύγει στο συνταγματικό δικαστήριο για ερμηνευτικές αποφάσεις, v. να συνεργάζονται με τον Επίτροπο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στο έργο του συντονισμού των δραστηριο-τήτων των Συνηγόρων του Πολίτη, vi. ύστερα από την υποβολή ενός σχεδίου της Επιτροπής Υπουργών, να θεσπίσουν μια συνταγματική διάταξη με το ατομικό δικαίωμα στην χρηστή διοίκηση, vii. ύστερα από την υποβολή ενός σχεδίου της Επιτροπής Υπουργών, να θεσπίσουν και να θέσουν σε πλήρη εφαρμογή έναν κώδικα χρήστης διοίκησης με επαρκή δημοσιότητα για την ενημέρωση του κοινού ως προς τα δικαιώματα και τις νόμιμες προσδοκίες του. Η Συνέλευση περαιτέρω συνιστά στην Επιτροπή Υπουργών: i. να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την Σύσταση αρ. R (85) 13, προβλέποντας ταυτόχρονα τις πιο αναλυτικές διατάξεις της παρούσας σύστασης, ii. να συντάξει ένα πρότυπο κειμένου για ένα θεμελιώδες ατομικό δικαίωμα χρηστής διοίκησης iii. Να συντάξει έναν απλό, κατανοητό, εναρμονισμένο πρότυπο κώδικα χρηστής διοίκησης με αφετηρία ιδίως την Σύσταση Αρ. R (80)2 της Επιτροπής Υπουργών και το Ψήφισμα (77) 31 και τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς με την συνεργασία των αρμόδιων οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης – ιδίως του Επιτρόπου των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής για την Δημοκρατία μέσω του Δικαίου, καθώς και της Συνέλευσης και σε διαβούλευση με τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή, ώστε να εξελιχθεί το θεμελιώδες δικαίωμα στην χρηστή διοίκηση προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικής εφαρμογής του στην πράξη, ίν. να ενθαρρύνει και να παράσχει τεχνική βοήθεια στις κυβερνήσεις των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά την θέσπιση και θέση σε εφαρμογή του ανωτέρω δικαιώματος και κώδικα, ν. να υποστηρίξει τον Επίτροπο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων κατά την εργασία του στον συντονισμό των δράσεων των Συνηγόρων του Πολίτη των κρατών μελών. 6. Σύσταση 159 (2004) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για τους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη: ένας θεσμός στην υπηρεσία των δικαιωμάτων των πολιτών. Το Κογκρέσο, έχοντας υπόψη την πρόταση του Τμήματος Περιφερειών, 1.Υπενθυμίζοντας τα βασικά κείμενα που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή των Υπουργών, ιδίως την Σύσταση Αρ. R(85)13 για τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη, το Ψήφισμα Αρ. R(85)8 για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων του Πολίτη των κρατών μελών και μεταξύ αυτών και του Συμβουλίου της Ευρώπης, την Σύσταση Αρ. R(97)14 για την ίδρυση ανεξάρτητων εθνικών θεσμών για την προώθηση και προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και την Σύσταση Αρ. R(97)11 για την συνεργασία μεταξύ των εθνικών θεσμών των κρατών μελών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και μεταξύ αυτών και του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2. Λαμβάνοντας υπόψη την Σύσταση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης 1460 (2000) για την ίδρυση ενός Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή για παιδιά και την Σύσταση 1615 (2003) για τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη, 3. Ποικίλιες δράσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πλαίσιο της “Στρογγυλής Τράπεζας με τους Ευρωπαίους Συνηγόρους του Πολίτη” που έλαβε χώρα στην Φλωρεντία (7 και 8 Νοεμβρίου 1991), στην Λισαβόνα (16 και 17 Ιουνίου 1994), στην Λεμεσό (8-10 Μάη 1996), στην Μάλτα (7-9 Οκτώβρη 1998), στην Ζυρίχη (21-24 Νοεμβρίου 2001) και στο Όσλο (3-4 Νοεμβρίου 2003), 4. Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του συνεδρίου με τους περιφερειακούς και τοπικούς Συνηγόρους του Πολίτη των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης στην Μεσσίνα (13-15 Νοεμβρίου 1997) με θέμα “Καθιστώντας πιο προσβάσιμη την προστασία των δικαιωμάτων στους πολίτες: ο Συνήγορος του πολίτη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο”, 5. Υπενθυμίζοντας την Σύσταση 61 (1999) του Κογκρέσου για τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών Διαμεσολαβητών/Συνηγόρων του Πολίτη στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων του πολίτη, 6. Χαιρετίζοντας την πρόοδο που ακολούθησε στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης στην υποστήριξη της εισαγωγής περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη, ιδίως στην Ρωσική Ομοσπονδία, 7. Χαιρετίζοντας την έκφραση ενδιαφέροντος του Επιτρόπου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στην ενθάρρυνση της εισαγωγής περιφερειακών

Συνηγόρων του Πολίτη στην Ευρώπη , 8. Λαμβάνοντας υπόψη τα Συμπεράσματα (επισυναπτόμενα) της Στρογγυλής Τράπεζας για τους Ευρωπαίους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη που οργανώθηκε στην Βαρκελώνη στις 2 και 3 Ιουλίου 2004 από τον Επίτροπο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης και το Κογκρέσο και την συνεργασία του Συνηγόρου του Πολίτη της Καταλονίας, Συζητήθηκε και εγκρίθηκε από το Τμήμα των Περιφερειών στις 4 Νοεμβρίου 2004 και ψηφίστηκε από την Μόνιμη Επιτροπή του Κογκρέσου στις 5 Νοεμβρίου 2004 (βλ. Doc. CPR (11) 7, σχέδιο σύστασης που παρουσιάστηκε από τον Y. Midon (Τουρκία, R, EPP/CD) εκπροσωπώντας την κ. D. Ansari (Ηνωμένο Βασίλειο, R, ILDG) και τον H. M. Tschudi (Ελβετία, R, ILDG), Εισηγητές) 9. Λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές για την χρηστή διοίκηση που συντάχθηκαν από την Σύσταση της Επιτροπής Υπουργών Αρ. R (80) 2 και το Ψήφισμα (77) 31 καθώς και τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατόπιν προτάσεως του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή στις 6 Ιουνίου 2001, 10. Κρίνοντας ότι οι πολίτες, οι οποίοι συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ενάσκηση των δικαιωμάτων τους από δυσκίνητες και αδιαφανείς δημόσιες αρχές ζητούν αποτελεσματική και προσβάσιμη βοήθεια, 11. Σημειώνοντας ότι οι περιφερειακές αρχές λαμβάνουν μια σειρά αρμοδιοτήτων σε τομείς όπως η κοινωνική προστασία, η εκπαίδευση, η στέγαση, η υγεία και το περιβάλλον και ότι αυτές οι υποχρεώσεις ενέχουν νομική και διοικητική πολυπλοκότητα που καθιστά ακόντη πιο δύσκολη για τους πολίτες την προσβασιμότητα και την ενάσκηση των αστικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους, 12. Ανησυχώντας για την στενή σχέση μεταξύ της διοικητικής δυσλειτουργίας των παραβιάσεων των ανθρώπινων δικαιωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη την διοικητική και δημοσιονομική βραδύτητα των διαδικασιών νομικού συμβιβασμού που καθιστά την πρόσβαση στην δικαιοσύνη ιδιαίτερα δύσκολη για τους πιο ευάλωτους πολίτες, 13. Υπογραμμίζοντας ότι ο έλεγχος των πολιτών στις δημόσιες αρχές και υπηρεσίες είναι ένας όρος για την διατήρηση της δημοκρατίας και την εγγύηση της κοινωνικής συνοχής, 14. Καταγράφοντας την εμπειρία πολλών κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα οποία εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί Συνήγοροι του Πολίτη βοηθούν στην ενίσχυση τόσο στον έλεγχο των πολιτών επί των δημόσιων αρχών όσο και στο σύστημα της προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των μειονοτικών και των κοινωνικών δικαιωμάτων, 15. Πιστεύοντας ότι η εγγύηση των περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη στους πολίτες και τις περιφερειακές αρχές βοηθά αποτελε-σματικά στην απόκτηση πρόσβασης στα δικαιώματα και την διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ των αρχών και των πολιτών, 16. Πιστεύοντας ότι η γνώση όχι μόνο των αποτελεσμάτων αλλά και των αιτιών των διοικητικών δυσλειτουργιών επιτρέπει στους περιφερειακούς

Συνήγορος του Πολίτη να λάβουν μέτρα για την διευκόλυνση των δομών, των διαδικασιών και της συμπεριφοράς των αρχών, 17. Πιστεύοντας ότι η ανάγκη για περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη καθίσταται ολοένα και πιο έντονη στο πλαίσιο της αποκέντρωσης που ενισχύει την αυτονομία των περιφερειακών και τοπικών αρχών. Όμοια, η τάση ιδιωτικοποίησης των κοινωνικών υπηρεσιών που έχει ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση των χρηστών από τις αρχές που επιβλέπουν αυτές τις υπηρεσίες, προσδίδει μια νέα διάσταση στο ρόλο των Συνηγόρων του Πολίτη, 18. Υπογραμμίζοντας ότι οι περιφερειακοί Συνήγοροι του Πολίτη θα ωφεληθούν από σαφείς οδηγίες που προσδιορίζουν τις σχέσεις τους με τις δημόσιες αρχές και με κάθε εθνικό και/ή τοπικό θεσμό διαμεσολάβησης και ότι οι περιφερειακοί Συνήγοροι του Πολίτη μπορούν να συνυπάρξουν με τους εθνικούς Συνηγόρους του Πολίτη ή να ασκούν τις λειτουργίες ενός εθνικού Συνηγόρου του Πολίτη στο πλαίσιο της περιφέρειάς τους, εάν δεν υπάρχει σε εθνικό επίπεδο, 19. Κηρύσσει την υποστήριξή του σε κάθε ενέργεια ενίσχυσης της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και διαφάνειας των δημόσιων αρχών, 20 Σημειώνει με ενδιαφέρον καινοτόμες πρωτοβουλίες που διασφαλίζουν ότι γίνεται χρήση διαμεσολαβητικών θεσμών, ότι υπάρχει πρόσβαση για τους πολίτες και ότι οι νέες διοικητικές και νομικές δομές τυγχάνουν ορθής διαχείρισης, ιδίως στον διασυνοριακό τομέα, 21. Συμφωνεί με την γνώμη που εκφράστηκε από τους συμμετέχοντες στην Στρογγυλή Τράπεζα της Βαρκελόνης, προκειμένου να ικανοποιούνται οι ανάγκες των πολιτών και της δημοκρατίας, ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη πρέπει να λειτουργεί σε κάθε περιφέρεια στην Ευρώπη, 22. Επιβεβαιώνοντας το κύρος των “Αρχών που διέπουν τον θεσμό του διαμεσολαβητή” που συντάχθηκαν από το Κογκρέσο ως παράρτημα του Ψηφίσματος Αρ. 80 (1999), 23. Καλεί τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης να εξακολουθήσουν και/ή να ενισχύσουν, ανάλογα, την αποκεντρωτική διαδικασία που βοηθά στον εκδημοκρατισμό και την διασφάλιση της αποτελεσματικής πρόσβασης των πολιτών, στο πιο κοντινό επίπεδο, στα κοινωνικά δικαιώματα, διευκολύνοντας τις περιφέρειες να εφαρμόσουν τον θεσμό των περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη, εάν αυτός δεν υπάρχει ήδη, 24. Καλεί το Συμβούλιο της Ευρώπης: α. να διευκολύνει την ίδρυση και υποστήριξη εθνικών και Ευρωπαϊκών δικτύων περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη για την διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών και την κοινοποίηση πληροφοριών και καλών πρακτικών, β. να εξετάσει την συνέχιση των διαμεσολαβητικών των πρωτοβουλιών και, σε αυτό το πλαίσιο να ξεκινήσει ένα δίκτυο Ευρωπαίων περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη και να συνεργαστεί με τα υπάρχοντα δίκτυα των Συνηγόρων του Πολίτη στην Ευρώπη γ. να εξετάσει την συνέχιση της διοργάνωσης Στρογγυλών Τραπεζών για Συνηγόρους του Πολίτη κάθε

επιπέδου, με ειδική εστίαση σε θέματα ανθρώπινων δικαιωμάτων. 7. Ψήφισμα 191 (2004)⁷ του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για τους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη: ένας θεσμός στην υπηρεσία των δικαιωμάτων των πολιτών Το Κογκρέσο, λαμβάνοντας υπόψη την πρόταση του Τμήματος των Περιφερειών, 1.Υπενθυμίζοντας τα κείμενα περί διαμεσολάβησης που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα Συμπεράσματα των Στρογγυλών Τραπεζών των Ευρωπαίων Συνηγόρων του Πολίτη που οργανώθηκαν από το Συμβούλιο της Ευρώπης. 2. Υπενθυμίζοντας την Σύσταση 61 (1999) του Κογκρέσου για τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών Διαμεσολαβητών/Συνηγόρων του Πολίτη στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων του πολίτη, 3. Λαμβάνοντας υπόψη τα Συμπεράσματα (επισυναπτόμενα) της Στρογγυλής Τράπεζας για τους Ευρωπαίους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη που οργανώθηκε στην Βαρκελώνη στις 2 και 3 Ιουλίου 2004 από τον Επίτροπο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης και το Κογκρέσο και την συνεργασία του Συνηγόρου του Πολίτη της Καταλονίας, 4. Θεωρώντας ότι η σύγχρονη τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση που έχει σημαντικές αρμοδιότητες για τον σεβασμό της κοινωνικής προστασίας και την διαχείριση των δημόσιων υπηρεσιών δεν είναι πάντα σε θέση να ακούει τις απόψεις των ατόμων και συχνά δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες ευπαθών κατηγοριών πολιτών, όπως οι μειοψηφίες, οι μετανάστες και τα πρόσωπα με αναπηρίες, 5. Ανησυχώντας ότι η διοικητική δυσλειτουργία, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, επιτρέπει τις παραβιάσεις των ανθρώπινων και κοινωνικών δικαιωμάτων, 6. Σημειώνοντας ότι η ίδρυση Γραφείων Συνηγόρου του Πολίτη, όπως έχει δείξει η εμπειρία σε πολλά Ευρωπαϊκά κράτη συνιστά ένα αποτελεσματικό και σχετικά φθηνό τρόπο υπεράσπισης αυτών των δικαιωμάτων, μειώνοντας την χρήση των δικαστικών υπηρεσιών που επιβαρύνουν αρκετά τα νοικοκυριά και τις αρχές, 7. Υπογραμμίζοντας ότι τα θετικά αποτελέσματα των δράσεων των Συνηγόρων του Πολίτη όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των αρχών και των πολιτών είναι ολοένα και πιο αντιληπτά λόγω του ότι οι Συνήγοροι του Πολίτη λειτουργούν σε επίπεδο πλησίον των πολιτών, 8. Κρίνοντας ότι η πρόσβαση σε περιφερειακούς [και τοπικούς] Συνηγόρους του Πολίτη καθώς και σε διαθέσιμα διοικητικά ή νομικά μέσα πρέπει να είναι εύκολη, ώστε να γίνουν οι σύμβουλοι των πολιτών και ώστε να υπάρχει μια εγγύηση ότι οι πολίτες μπορούν να ασκήσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους. Συζητήθηκε και εγκρίθηκε από το Τμήμα των Περιφερειών στις 4 Νοεμβρίου 2004 και ψηφίστηκε από την Μόνιμη Επιτροπή του Κογκρέσου στις 5 Νοεμβρίου 2004 (βλ. Doc. CPR (11) 7, σχέδιο σύστασης που παρουσιάστηκε από τον Y. Midon (Τουρκία, R, EPP/CD) εκπροσωπώντας την κ. D. Ansari (Ηνωμένο Βασίλειο, R, ILDG) και τον H. M. Tschudi (Ελβετία, R, ILDG), Εισηγητές) 29.

Υπογραμμίζοντας ότι η εγγύτητα των περιφερειακών [και τοπικών] Συνηγόρων του Πολίτη στις αρμόδιες αρχές συχνά επιτρέπει καλύτερη επίγνωση της λειτουργίας τους που οδηγεί στην σύνταξη γενικών συστάσεων που σχετίζονται με την δομή, τις διαδικασίες και τις δράσεις των διοικητικών υπηρεσιών, ώστε να επιλυθούν και να προληφθούν κοινά προβλήματα, 10. Πιστεύοντας ότι οι αρμοδιότητες των περιφερειακών και δημοτικών Συνηγόρων του Πολίτη ασκούνται με τρόπο συγκρίσιμο προς αυτόν των εθνικών Συνηγόρων του Πολίτη, όσον αφορά τις εξουσίες που έχουν ανατεθεί στις περιφέρειες και ότι οι αρχές που διέπουν την δραστηριότητα των περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη, οι εγγυήσεις της ανεξαρτησίας του/της και οι αρμοδιότητες και τα μέσα δράσης του πρέπει να είναι συγκρίσιμα με αυτά των εθνικών Συνηγόρων του Πολίτη, 11. Επιβεβαιώνοντας το κύρος των “Αρχών που διέπουν τον θεσμό του διαμεσολαβητή” που συντάχθηκαν από το Κογκρέσο ως παράρτημα του Ψηφίσματος Αρ. 80 (1999), 12. Λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική που ακολουθείται σε χώρες όπως η Γερμανία, το Βέλγιο, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη, η Ισπανία, η Ρωσική Ομοσπονδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σερβία, το Μαυροβούνιο και η Ελβετία, όπου οι περιφερειακοί Συνήγοροι του Πολίτη δεν βρίσκονται σε ιεραρχική σχέση με τους εθνικούς Συνηγόρους του Πολίτη αλλά έχουν σαφώς καθορισμένες αρμοδιότητες και εξουσίες, 13. Πεπεισμένο ότι η ίδρυση θεσμών διαμεσολάβησης σε περιφερειακό [και/η τοπικό] επίπεδο στις χώρες που δεν έχουν θα μπορούσε να ενισχύσει τον σεβασμό για το κράτος δικαίου, την δημοκρατία και την χρηστή διοίκηση, 14. Βέβαιο ότι οι περιφερειακοί [και τοπικοί] Συνήγοροι του Πολίτη που έχουν ευρείες αρμοδιότητες κι επαρκή μέσα έρευνας και δράσης μπορούν να βοηθήσουν: α. όχι μόνο στην αριθμητική μείωση των νομικών παραβάσεων, αλλά και σε άλλες περιστάσεις δυσλειτουργίας των αρχών, όπως η άδικη μεταχείριση, η υπερβολική καθυστέρηση και η έλλειψη διαφάνειας και συνέπειας, β. να γίνουν οι αρχές πιο ανοικτές και ευαίσθητες στις ανάγκες των πολιτών και στην βελτίωση της ποιότητας των κοινωνικών και δημόσιων υπηρεσιών, γ. να επανακτηθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στις δημόσιες αρχές με την μείωση της απόστασης που τους χωρίζει 15. Κηρύσσει ότι η ύπαρξη ενός γραφείου περιφερειακού [και τοπικού] Συνηγόρου του Πολίτη διευκολύνει την εφαρμογή των αρχών της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τον αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη και τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 16. Ενθαρρύνει τις Ευρωπαϊκές περιφέρειες: α. όπου δεν υπάρχει τέτοιο γραφείο, να προγραμματίσουν την ίδρυση γραφείων περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη σύμφωνα με τις Αρχές που θεσπίστηκαν από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1999, για να επιβοηθηθούν τόσο οι πολίτες στο έλεγχο των αρχών όσο και τα συστήματα προστασίας ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των μειονοτήτων και των κοινωνικών

δικαιωμάτων. β. να αναπτύξουν και να ενισχύσουν, ανάλογα, τις αρμοδιότητες και τα μέσα δράσης των περιφερειακών Συνηγόρων του Πολίτη προκειμένου να εξασφαλίζονται τα δικαιώματα των πολιτών και η δημοκρατία, γ. να προωθηθούν και να ανταλλαγούν πληροφορίες και καλές πρακτικές μεταξύ τους, δ. να εξετάσουν την πιθανότητα χρήσης ενός μεσολαβητικού θεσμού για την διασφάλιση της πρόσβασης των πολιτών στα δικαιώματα και την τήρηση της χρηστής διοίκησης από νέες διοικητικές και νομικές μονάδες ιδίως στον διασυνοριακό τομέα, 17. Καλεί τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που προωθούν ενεργά την αποτελεσματική πρόσβαση των πολιτών στα κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα να χρησιμοποιήσουν τον περιφερειακό Συνήγορο του Πολίτη για να διασφαλιστεί η πλήρης άσκηση των κοινωνικών και ανθρώπινων δικαιωμάτων των πολιτών. ΙΙ. Εθνικοί ανεξάρτητοι θεσμοί για την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων 1. “Οι Αρχές του Παρισιού”: Ψήφισμα 48/134 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τους εθνικούς θεσμούς για την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων [...]. 2. Σύσταση (97) 14 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη για την ίδρυση ανεξάρτητων εθνικών θεσμών για την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων [...]. Επεξηγηματικό υπόμνημα στην Σύσταση (97) 14 της Επιτροπής Υπουργών 3. Ψήφισμα (97) 11 για την συνεργασία των εθνικών θεσμών των κρατών μελών για την προώθηση και προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και μεταξύ αυτών και του Συμβουλίου της Ευρώπης. (Θεσπίστηκε από την Επιτροπή των Υπουργών στις 30 Σεπτεμβρίου 199 κατά την 602η συνεδρίαση των Αναπληρωτών Υπουργών). Η Επιτροπή των Υπουργών, σύμφωνα με το Άρθρο 15 α του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, Θεωρώντας ότι η διατήρηση και η περαιτέρω πραγμάτωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών είναι μια από τις κεντρικές αποστολές του Συμβουλίου της Ευρώπης σύμφωνα με το Καταστατικό του. Υπενθυμίζοντας την Σύσταση αρ. R (97) 14 για την ίδρυση εθνικών ανεξάρτητων θεσμών για την προώθηση και την προστασία ανθρώπινων δικαιωμάτων Έχοντας υπόψη την σημασία του ρόλου αυτών των θεσμών, ιδίως στην παροχή πληροφοριών για τα ανθρώπινα δικαιώματα τόσο στις δημόσιες αρχές όσο και προς την κοινωνία των πολιτών. Έχοντας υπόψη ότι η παροχή πληροφοριών σε αυτό το θέμα εγγυάται εν πολλοίς και προωθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, εφόσον οι πληροφορίες είναι κατανοητές, επικαιροποιημένες και αφορούν μια ευρύτητα ζητημάτων. Κρίνοντας σχετικά με αυτό ότι οι εθνικοί θεσμοί για τα ανθρώπινα δικαιώματα που έχουν ιδρυθεί στα κράτη μέλη είναι πολύ σημαντικό να έχουν πρόσβαση στην πληροφόρηση σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Έχοντας κατά νου ότι είναι επιθυμητή η βελτίωση της ποιότητας των πληροφοριών των εθνικών θεσμών ανθρώπινων δικαιωμάτων

ως προς τις μεταξύ τους δραστηριότητας, αλλά και ως προς τις δραστηριότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πεδίο των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Με την πεποίθηση ότι οι τακτικές συναντήσεις αυτών των θεσμών, με την συμμετοχή των οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα θα μπορούσε να είναι ένα αποτελεσματικό μέσο για την προώθηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Αποφασίζει: α. να υποστηρίξει στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης τακτικές συναντήσεις των εθνικών θεσμών ανθρώπινων δικαιωμάτων των κρατών μελών για την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών ως προς την προώθηση και προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο πεδίο της αρμοδιότητάς τους, β. να ζητήσει από τον Γενικό Γραμματέα να καλέσει τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα να παρακολουθήσουν αυτές τις συναντήσεις, προκειμένου να διευκολυνθεί η ανταλλαγή των απόψεων και εμπειριών σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, γ. να καλέσει τον Γενικό Γραμματέα να διασφαλίσει ότι οι θεσμοί ανθρώπινων δικαιωμάτων είναι ενήμεροι για τις σχετικές δραστηριότητες που αφορούν την προώθηση και προστασία ανθρώπινων δικαιωμάτων στο Συμβούλιο της Ευρώπης. III. Η προώθηση και προστασία των Συνηγόρων του Πολίτη και των εθνικών θεσμών από τα Ευρωπαϊκά όργανα. 1. Η αποστολή του Επιτρόπου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης: Σύσταση (99) 50 της Επιτροπής των Υπουργών (Θεσπίστηκε από την Επιτροπή των Υπουργών στις 7 Μαΐου 1999 κατά την 104η Συνεδρίασή της στην Βουδαπέστη). Η Επιτροπή των Υπουργών, Θεωρώντας ότι ο σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η επίτευξη μεγαλύτερης ενότητας ανάμεσα στα κράτη μέλη και ότι μια από τις μεθόδους που μπορεί να επιδιωχθεί αυτός ο σκοπός είναι η διατήρηση και περαιτέρω πραγμάτωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, Έχοντας υπόψη τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί από τους Επικεφαλής των Κυβερνήσεων των κρατών Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης στην Δεύτερη Σύνοδό τους (Στρασβούργο, 10-11 Οκτωβρίου 1997), Θεωρώντας επίσης ότι η 50η Επέτειος του Συμβουλίου της Ευρώπης παρέχει την ευκαιρία για την περαιτέρω ενίσχυση του έργου που έχει αναλάβει από την ίδρυσή του. Αποφασίζει να ιδρύσει το Γραφείο του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (“ο Επίτροπος”), με τους παρακάτω όρους αναφοράς: Αρθρο 1. 1. Ο Επίτροπος θα είναι ένας μη δικαστικός θεσμός για την προώθηση, την εκπαίδευση, την ευαισθητοποίηση και τον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων όπως κατοχυρώνονται από τα νομικά κείμενα ανθρώπινων δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης. 2. Ο Επίτροπος θα σέβεται την αρμοδιότητα των εποπτικών οργάνων που έχουν ιδρυθεί από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή από άλλα νομικά

κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης και θα ασκεί άλλες αρμοδιότητες από αυτές. Ο Επίτροπος δεν θα δέχεται ατομικές καταγγελίες. Άρθρο 2 Ο Επίτροπος θα ενεργεί με ανεξαρτησία και αμεροληψία. Άρθρο 3. Ο Επίτροπος θα: a. προωθεί την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα Κράτη Μέλη, b. συμβάλλει στην προώθηση και αποτελεσματική εφαρμογή και πλήρη απόλαυση των ανθρώπινων δικαιωμάτων από τα Κράτη Μέλη, c. παρέχει συμβουλές και ενημέρωση για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και την αποτροπή των παραβιάσεών τους. Κατά τις δημόσιες δράσεις του, ο Επίτροπος θα συνεργάζεται στο μέτρο του δυνατού με τις δομές ανθρώπινων δικαιωμάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη, d. διευκολύνει τις δραστηριότητες των εθνικών Συνηγόρων του Πολίτη ή όμοιων θεσμών στο πεδίο των ανθρώπινων δικαιωμάτων [...]. Άρθρο 4 [...]. Άρθρο 5.

1. Ο Επίτροπος μπορεί να ενεργεί επί τη βάση κάθε πληροφορίας σχετικής με τις αρμοδιότητές του. Σε αυτές περιλαμβάνονται ιδίως οι πληροφορίες που απευθύνονται στον Επίτροπο από κυβερνήσεις, εθνικά κοινοβούλια, εθνικούς Συνηγόρους του Πολίτη ή παρεμφερείς θεσμούς στο πεδίο των ανθρώπινων δικαιωμάτων, άτομα και οργανισμούς. 2. Η συγκέντρωση πληροφοριών σχετικών με τις λειτουργίες του Επιτρόπου δεν συνιστά γενικό σύστημα υποβολής αναφορών από τα κράτη Μέλη. [...]. 2. “Η διακήρυξη του Βερολίνου”, απόσπασμα (Τελική διακήρυξη της 3ης Στρογγυλής Τράπεζας των Εθνικών Θεσμών Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, Βερολίνο, 25-26 Νοεμβρίου 2004) [...]. 3. Το Καταστατικό του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή : Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τους κανονισμούς και τους γενικούς όρους που διέπουν την ενάσκηση των καθηκόντων του Διαμεσολαβητή [...]. Άρθρο 5. Στο μέτρο που θα επιβοηθούσε την αποτελεσματικότητα των ερευνών και την καλύτερη εγγύηση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των προσώπων που υποβάλλουν καταγγελίες σε αυτόν, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να συνεργάζεται με αρχές ίδιου τύπου σε συγκεκριμένα Κράτη Μέλη, συμμορφούμενος με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο. Ο Διαμεσολαβητής δεν διαθέτει πρόσβαση σε έγγραφα στα οποία δεν θα είχε πρόσβαση κατά το άρθρο 3. [...] 8 Θεσπίστηκε από το Κοινοβούλιο στις 9 Μαρτίου 1994 (Επίσημη Εφημερίδα L 113, 4.5.1994, σελ. 15) και αναθεωρήθηκε με απόφασή του στις 14 Μαρτίου 2002 που απάλειψε τα άρθρα 12 και 16 (Επίσημη Εφημερίδα L 92, 9.4.2002, σελ. 13). • Απόφαση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή για την εφαρμογή των εκτελεστικών διατάξεων, απόσπασμα Απόφαση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή για την εφαρμογή των εκτελεστικών διατάξεων [...]. Άρθρο 12 Συνεργασία με Συνηγόρους του Πολίτη και ομοειδή όργανα των Κρατών Μελών ο Διαμεσολαβητής μπορεί να συνεργάζεται με Συνηγόρους του Πολίτη και ομοειδή όργανα των Κρατών Μελών προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα τόσο των δικών του ερευνών, όσο κι εκείνων που διεξάγονται από

Συνηγόρους του Πολίτη και ομοειδή όργανα στα Κράτη Μέλη και για να γίνει πιο αποτελεσματική η εγγύηση των δικαιωμάτων και συμφερόντων σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας [...] Θεσπίστηκε στις 8 Ιουλίου 2002 και τροποποιήθηκε με απόφαση του Διαμεσολαβητή στις 5 Απριλίου 2004. Ο θεσμός του δημοτικού διαμεσολαβητή, στον οποίο μπορεί να προσφύγει κάθε άμεσα θιγόμενος πολίτης ή επιχείρηση για κακοδιοίκηση, εισάγεται στην διοικητική διάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης με το Πρόγραμμα “Καλλικράτης” (N.3852/2010). Πολύ πριν τον “Καλλικράτη”, όμως, ήδη υπήρξαν συστάσεις από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης, για την ίδρυση και λειτουργία τοπικών και περιφερειακών διαμεσολαβητών. Η λειτουργία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης διέπεται τόσο από τις διατάξεις του “Καλλικράτη”, όσο και από τις κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς κι από το γενικότερο κανονιστικό πλαίσιο του Ελληνικού διοικητικού δικαίου.

(Ιδιά θεσή συμφωνόντας απόλυτα με τον τ. ΣτΔΕ Δικηγόρο κ. Βασίλειο Σωτηρόπουλο)

Η συναρμογή των τριών αυτών ρυθμιστικών πηγών που αφορούν τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης περιέχεται στον “Κώδικα Λειτουργίας” που εκπονήθηκε για να συνοψίσει βέλτιστες πρακτικές και κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν τον νέο θεσμό. (Ενδεικτική νομοθεσία για το θεσμό του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης : σύσταση 757 του 1975, περί διορισμού προσώπων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με τις αρμοδιότητες των *Ombudsmen*, σύσταση R (85) 13/1985 “για τον θεσμό του *Ombudsman*”, καλώντας τα κράτη να διορίσουν *Ombudsmen* σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ή σε ειδικούς τομείς της δημόσιας διοίκησης, ψήφισμα 80/1990, στο οποίο περιλαμβάνονται και οι αρχές που διέπουν τον θεσμό του τοπικού *Ombudsman*, ψήφισμα 1959/2013 του Συμβουλίου της Ευρώπης , “ενισχύοντας τον θεσμό του Συνηγόρου στην Ευρώπη”, συνθήκη του Μάαστριχτ 1992 περί θεσμοθετήσεως *European Ombudsman*, Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής, Χάρτης των Θεμελιωδών Ελευθεριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Σύσταση 61/1999 για τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών διαμεσολαβητών/*ombudsman* στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών, Σύσταση 159 (2004) για τους περιφερειακούς διαμεσολαβητές, άρθρο 102 του Συντάγματος της Ελλάδας 1975/1986/2001/2008, άρθρα 14, 77 και 227 του ν.3852/2010 , Πρόγραμμα “Καλλικράτης”, ν. 3463/2006 Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, ν.3854/2007 Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, ν.2717/1999 Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας, ν.2690/1999 Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, ν.3979/2011, για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, ν.2472/1997 προστασία του απόμουν από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, άρθρο 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας)

Η έννοια της κακοδιοίκησης και οι αναρμοδιότητες του ΣτΔΕ.

Ο Συμπαραστάτης δεν είναι αρμόδιος : 1. Αν έχουν περάσει περισσότεροι από έξι μήνες από τότε που ο Δημότης πληροφορήθηκε την παράνομη πράξη ή ένεργεια των δημοτικών οργάνων, που τον αφορά , 2. Για την παροχή νομικών, οικονομικών και τεχνικών συμβουλών, 3. Για διαφορές ιδιωτικού δικαίου , 4. Για υποθέσεις που αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάσταση των δημοτικών υπηρεσιών, των δημοτικών επιχειρήσεων και Οργανισμών, 5. Για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Δικαιοσύνης ή που έχουν ήδη κριθεί από Δικαστήριο (έχει παρουσιαστεί πολλάκις οι δημότες να έχουν απευθυνθεί με κάποιο ένδικο βοήθημα στην Δικαιοσύνη ή να έχουν στην κατοχή τους μια δικαστική απόφαση και την αποκρύπτουν από την έγγραφη ή προφορική αναφορά από τον Συννήγορο του Δημότη και της Επιχείρησης) , 6. Για πράξεις των Δικαστικών Αρχών, των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών, των Θρησκευτικών Αρχών ή των ΝΠΔΔ. Ο Συμπαραστάτης δεν διαθέτει έναντι της Δημοτικής Διοίκησης, τη δύναμη του δεδικασμένου και την εκτελεστότητα της δικαστικής απόφασης ή της διοικητικής πράξεως (παρόλο που αποτελεί έντονο προβληματισμό η οιονεί εκτελεστότητα) . Στην περίπτωση που είναι άμεσα θιγόμενος / θιγόμενη ή εάν δεν έχουν την ιδιότητα του πολίτη ή της επιχείρησης, οι Δημότες μπορούν να απευθυνθούν στον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης με την υποβολή "αναφορά" (άρθρο 77 παρ. 4 Ν.3852/2010). Η αναφορά είναι η επισήμανση ενός σημαντικού προβλήματος κακοδιοίκησης της δημοτικής διοίκησης, το οποίο ο Συμπαραστάτης μπορεί να ερευνήσει και να περιλάβει στις Ειδικές Προτάσεις που υποβάλλει στην Δημοτική Αρχή. Όμως αξίζει να σημειωθεί πως η έννοια της κακοδιοίκησης είναι περισσότερο ένας όρος της διοικητικής πρακτικής και λιγότερο ένας όρος με προκαθορισμένο νομικά περιεχόμενο. Η κακοδιοίκηση δεν είναι ταυτόσημη με την παράβαση της αρχής της νομιμότητας, διότι αφενός υπάρχουν και παραβάσεις που μπορεί να μην έχουν αρνητικές επιπτώσεις στις διοικητικές διαδικασίες, αφετέρου ο νόμος δεν προβλέπει όλες τις προϋποθέσεις για την ορθή διοικητική συμπεριφορά απέναντι στον πολίτη. Η κακή συμπεριφορά ενός υπαλλήλου λ.χ. απέναντι σε έναν πολίτη μπορεί να μην είναι νομικά κολάσιμη, συνιστά όμως φαινόμενο κακοδιοίκησης. Η υπέρ το δέον καθυστέρηση, αν ο νόμος δεν προβλέπει προθεσμίες ενέργειας για τη διοίκηση, συνιστά φαινόμενο κακοδιοίκησης. Ο Συμπαραστάτης ενεργεί σύμφωνα με το Δίκαιο και εφαρμόζει τους κανόνες που προβλέπονται στο Σύνταγμα, το Ενωσιακό δίκαιο και τις νομοθετικές πράξεις. Οι αποφάσεις του πρέπει πάντοτε να έχουν νομική βάση και να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του Νόμου . Δεν περιορίζεται στην γραμματική ερμηνεία του Νόμου και εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων, αλλά λαμβάνει υπόψη τον το πνεύμα του νομοθέτη που προκύπτει και από την αιτιολογική έκθεση του Νόμου και τα Πρακτικά των συνεδριάσεων της Βουλής καθώς και τις Γενικές Αρχές του Διοικητικού Δικαίου. Τηρεί την αρχή της

αναλογικότητας και δεν περιορίζει τα δικαιώματα των πολιτών. Παρέχει στον Δημότη κατ' ελάχιστο, την εγγύηση αμερόληπτης και αντικειμενικής κρίσης, δηλ. κρίσης απαλλαγμένης από οποιασδήποτε μορφής προκατάληψη . Αποφεύγει να συνάπτει στενές κοινωνικές σχέσεις με πρόσωπα των οποίων ουσιώδη συμφέροντα χειρίζεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του. Η κοινωνική, επαγγελματική ή οικονομική θέση των πολιτών δεν πρέπει να ασκεί επιφροή στη χρονική προτεραιότητα των υποθέσεων ή στην ουσία του χειρισμού αυτών. Τηρεί παράλληλα τον *Κώδικα Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς* (2005). Λαμβάνει υπόψη και αξιολογεί με αντικειμενικότητα όλα τα στοιχεία των υποθέσεων που χειρίζεται, ώστε να καταλήγει σε ορθές αποφάσεις. Αποφεύγει κάθε πράξη που θα μπορούσε να δημιουργήσει υπόνοιες ότι παραβιάζει το νόμο ή τις ηθικές αρχές που πρέπει να διέπουν τις ενέργειές του. Είναι έντιμος και δεν αποδέχεται, άμεσα ή έμμεσα, οποιοδήποτε δώρο (προσφορά αντικειμένου ή υπηρεσίας με χρηματική αξία) , διασκέδαση, φιλοξενία. Σέβεται την αρχή της ισότητας και αντιμετωπίζει τους ευρισκόμενους στην ίδια κατάσταση με τον ίδιο τρόπο, αποφεύγοντας κάθε ενέργεια που μπορεί να χαρακτηρισθεί αθέμιτη διακριτική μεταχείριση. Κατά το χειρισμό υποθέσεων διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της ισότητας, των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης. Δεν προβάλλει γραφειοκρατικά ή άλλα προσκόμια παταρά σε βάρος προσώπων (π.χ. καθυστέρηση χειρισμού υποθέσεων), εξαιτίας του φύλου τους, ή της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής τους, της θρησκείας ή των πολιτικών ή φιλοσοφικών πεποιθήσεων, της αναπτηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού τους. Εξασφαλίζει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο στόχο. Φροντίζει τα μέτρα να είναι αναγκαία, πρόσφορα και ανάλογα του επιδιωκόμενου στόχου. Δεν χρησιμοποιεί πληροφορίες για θέματα που χαρακτηρίζονται από τις κείμενες διατάξεις ως απόρρητα, καθώς και σε κάθε περίπτωση που τούτο επιβάλλεται από την κοινή πείρα και λογική για γεγονότα ή πληροφορίες που κατέχει λόγω της θέσης του, και δεν επιτρέπει την αθέμιτη χρήση τους για να εξυπηρετηθεί οποιοδήποτε συμφέρον, δημόσιο ή ιδιωτικό. Φροντίζει να διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που χειρίζεται σε κάθε περίπτωση, και ιδιαίτερα όταν χρησιμοποιεί νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας. Δε δημοσιοποιεί πληροφορίες που αφορούν την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή των πολιτών (ή άλλα εναίσθητα προσωπικά δεδομένα), τις οποίες κατέχει λόγω της θέσης του. Υποχρεούται να παραλαμβάνει κάθε αίτηση που υποβάλλεται και να χορηγεί στον ενδιαφερόμενο απόδειξη παραλαβής στην οποία περιλαμβάνονται ο αριθμός πρωτοκόλλου της αίτησης, η προθεσμία εντός της οποίας υφίσταται υποχρέωση προς διεκπεραίωση της υπόθεσης . Αναφορικά με τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους από τις υπηρεσίες του Δημοσίου, οι δημόσιες υπηρεσίες υποχρεούνται να απαντούν στις αιτήσεις και να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερόμενων πολιτών, μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η ανωτέρω προθεσμία παρατείνεται κατά δέκα (10) ακόμη ημέρες. Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να

διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει, εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν την εκπνοή τους, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτήματος τους λόγους της καθυστέρησης, τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό τηλεφώνου του για την παροχή πληροφοριών και κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία. Οι δημόσιες υπηρεσίες υποχρεούνται να χορηγούν άμεσα πιστοποιητικά και βεβαιώσεις. Αν η άμεση χορήγησή τους δεν είναι δυνατή, αποστέλλονται ταχυδρομικά στη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο ενδιαφερόμενος, το αργότερο σε δέκα (10) ημέρες. Κατ' εξαίρεση, με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις που έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, έχουν καθορισθεί ειδικές προθεσμίες για τη διεκπεραίωση πολύπλοκων υποθέσεων. Επισημαίνεται ότι η μη έγκαιρη απάντηση σε αιτήσεις και αναφορές πολιτών συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, σύμφωνα με την περ. ιγ της παρ. 1 του άρθρου 107 του Ν.3528/2007 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο του Ν.4057/2012. Αν η αίτηση έχει υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία ο υπάλληλος φροντίζει μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο. Δεν επιτρέπεται στους υπαλλήλους να αλλοιώνουν, παραποιούν ή παρακρατούν ανοιχτούς αριθμούς πρωτοκόλλου. Ενόψει της αρχής της χρηστής διοίκησης, τα διοικητικά όργανα οφείλουν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους εντός ευλόγου χρόνου. Ακόμη και όταν ο νόμος δεν τάσσει αποκλειστικές προθεσμίες, η διοίκηση δεν δικαιούται να αδρανεί εις βάρος των συμφερόντων των διοικουμένων (ΣτΕ 716/1998, ΣτΕ 1216/1992, ΔΕΦ ΑΘ 1932/1991 κ.λπ.). Προτού προβεί σε διοικητική πράξη ή υλική ενέργεια που θίγει δικαιώματα ή συμφέροντα πολίτη, ο υπάλληλος καλεί τον ενδιαφερόμενο για να τον ενημερώσει και να του δώσει την ευκαιρία να εκφράσει τις απόψεις του (Σύνταγμα άρθρο 20 παρ. 2, Ν. 2690/1999 άρθρο 6, (ΚΔΔ, ΦΕΚ 45 Α) . Όταν εκδίδεται μια δυσμενής για τον πολίτη διοικητική πράξη, είναι επιβεβλημένο να τηρείται ο τύπος και η ουσία της προηγούμενης ακρόασης του πολίτη και να περιγράφονται οι τρόποι υποβολής διοικητικών προσφυγών (π.χ. αιτήσεις θεραπείας, ιεραρχικές ή ενδικοφανείς προσφυγές), ή ενστάσεων, όλες οι προθεσμίες για την άσκηση των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων και βοηθημάτων καθώς και οι συνέπειες της παράλειψης άσκησής τους. Αν ο δημόσιος υπάλληλος δεν τις γνωρίζει, οφείλει να ενημερωθεί. Καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να εξυπηρετεί τους πολίτες αμέσως, δηλ. κατά την πρώτη προσέλευσή τους στην υπηρεσία, προκειμένου να αποφεύγεται η ταλαιπωρία μιας δεύτερης επίσκεψης, εφόσον η φύση του αιτήματος το επιτρέπει. (Εγκύλιος ΔΙΣΚΠΟ /Φ.18/οικ.6190/12-3-2012 (ΑΔΑ: Β44ΥΧ-ΦΗ0), «Δικαιώματα των πολιτών και των επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες»). Ο υπάλληλος οφείλει να γνωρίζει άρτια όχι μόνο το αντικείμενό του αλλά και τα γενικότερα αντικείμενα της υπηρεσίας του καθώς και να παρέχει όσο το δυνατό άρτια πληροφόρηση στους διοικούμενους. Η υποχρέωση παροχής πληροφοριών απορρέει από τη γενικότερη υποχρέωση εξυπηρέτησης των πολιτών καθώς και από την αρχή της χρηστής διοίκησης. Ιδιαίτερα σε τομείς που κυριαρχεί η πολυνομία, η νομολογία έχει δεχτεί την υποχρέωση των οργάνων της διοίκησης να ενημερώνουν τους

διοικούμενους για τα δικαιώματά τους (ν. 3528/2007 άρθρο 107 παρ. 1 περ. ιβ όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο του ν.4057/2012, ΣτΕ 2414/1985, ΣτΕ 4384/1985, ΣτΕ 3359/1986, ΣτΕ 2902/1989, ΣτΕ 1306/1990, ΣτΕ 3694/1991, ΣτΕ 59/1993, ΣτΕ 2167/1993, ΣτΕ 2892/1993 κ.λπ) . Ο υπάλληλος οφείλει να ενημερώνεται διαρκώς για το νέο θεσμικό πλαίσιο συμπεριλαμβανομένου και εκείνου του Ενωσιακού και Διεθνούς Δικαίου καθώς να γνωρίζει τόσο τα δικαιώματα όσο και τις υποχρεώσεις του, όπως αυτά προδιαγράφονται στην κείμενη νομοθεσία και νομολογία. Ενημερώνει γραπτώς την υπηρεσία του για τα προβλήματα που δημιουργεί η ύπαρξη ασαφών, ελλιπών, αντιφατικών, ή περίπλοκων και παρωχημένων ρυθμίσεων κατά την άσκηση των καθηκόντων του και εφαρμόζει τις διατάξεις για την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας. (ν.3528/2007, άρθρο 117, παρ. 4 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο δεύτερο του ν.4057/2012).

ΕΦΑΡΜΟΓΗ DPO ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΕ 2016/679 Το κράτος δικαίου δεν υπάρχει μόνον στο χώρο της νομικής θεωρίας και της πολιτικής. Πυλώνες αυτού αποτελούν η προαγωγή του δικαίου με συγκεκριμένη διαδικασία, η αναντίρρητη εφαρμογή του και ο σεβασμός στον άνθρωπο. Θεμελιώδη στοιχεία του αποτελούν δικαιικές αρχές, όπως η αρχή της αναλογικότητας, της ισότητας, της χρηστής διοίκησης, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, του εύλογου χρόνου και του γενικού συμφέροντος, έτσι όπως υλοποιούνται από τη διοίκηση ή ερμηνεύονται από τα δικαστήρια. Η ύπαρξη και λειτουργία του κράτους δικαίου εγγυάται την προστασία της κοινωνίας και ιδίως των ευάλωτων πλευρών της, από ανεξέλεγκτη δράση της εξουσίας και παράλληλα νομιμοποιεί αυτή καθιστώντας την αποδεκτή στα μάτια των διοικουμένων (Η δημόσια διοίκηση βασίζεται σε μια σειρά από αρχές οι οποίες διέπουν και νομιμοποιούν την δράση της οι οποίες καλούνται θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου. Οι περισσότερες από τις αρχές αυτές έχουν διαμορφωθεί στο πλαίσιο της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας αλλά και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, ενώ στο σύνολό τους διαθέτουν συνταγματικό έρεισμα. Η σημασία τους είναι καθοριστική για την ερμηνεία των κανόνων του διοικητικού δικαίου και την ενότητα της εφαρμογής τους. Ειδικότερα, οι κυριότερες από αυτές είναι οι ακόλουθες: Η αρχή της νομιμότητας της δημόσιας διοίκησης, η αρχή της υπεροχής και της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, η αρχή της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, η αρχή της αναλογικότητας, η αρχή της αμεροληψίας των οργάνων της δημόσιας διοίκησης, η αρχή της ισότητας και της αξιοκρατίας, η αρχή της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης.) . Η αρχή της νομιμότητας της δημόσιας διοίκησης. Η αρχή της νομιμότητας απορρέει από την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών (άρθρο 26 Σ) και συνιστά θεμελιακό πυλώνα της εφαρμογής της αρχής του κράτους δικαίου (άρθρο 25 §1 Σ). Η αρχή της νομιμότητας εγγυάται την υποχρέωση της δημόσιας διοίκησης να σέβεται τις επιταγές, απαγορεύσεις και ρυθμίσεις που θεσπίζει ο νομοθέτης, ενώ

διασφαλίζει τον έλεγχο των πράξεων των διοικητικών οργάνων από τα δικαστήρια, ιδίως τα διοικητικά. Η αρχή της νομιμότητας επιβάλλει στις διοικητικές αρχές να ενεργούν στο πλαίσιο του νόμου και να διασφαλίζουν την εφαρμογή του. Παράλληλα, δεν επιτρέπει στη δημόσια διοίκηση, να περιορίσει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες, καθώς και την ιδιοκτησία των πολιτών παρά μόνο βάσει επιφύλαξης του νόμου. Με την υπαγωγή της δημόσιας διοίκησης στους κανόνες δικαίου που ψηφίζονται από το όργανο που διαθέτει τη νομοθετική αρμοδιότητα, τη Βουλή, επιτυγχάνεται με έμμεσο τρόπο η υποταγή της δημόσιας διοίκησης στη βούληση του εκλογικού σώματος, στο λαό με τη στενή έννοια, ως φορέα της λαϊκής κυριαρχίας (Γέροντας, 2014). Η αρχή της νομιμότητας εμφανίζει κάποιες εξαιρέσεις. Έτσι, η εφαρμογή της αρχής της νομιμότητας υποχωρεί σε κάποιες περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση των κυβερνητικών πράξεων και των μέτρων εσωτερικής τάξης. Η υποχώρηση της αρχής της νομιμότητας δικαιολογείται στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να εξυπηρετηθούν άλλοι σκοποί της δράσης της δημόσιας διοίκησης, όπως η προστασία του δημοσίου συμφέροντος και η αποτελεσματική δράση της δημόσιας διοίκησης (Παπαγρηγορίου, 2010). Έτσι, οι κυβερνητικές πράξεις συνιστούν πράξεις που ενώ διαθέτουν όλα τα στοιχεία της διοικητικής πράξης, δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο με υποβολή αιτήσεως ακυρώσεως, διότι ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας. Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει χαρακτηρίσει για παράδειγμα ως κυβερνητικές, τις πράξεις που σχετίζονται με τη ρύθμιση των σχέσεων εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας, όπως η σύγκληση, η αναστολή των εργασιών και η διάλυση της Βουλής, η κήρυξη επιστράτευσης και η απονομή χάρης. Τα μέτρα εσωτερικής τάξης, σχετίζονται με την κυριαρχική σχέση που υφίσταται όχι μόνο μεταξύ κράτους και διοικούμενου εν γένει αλλά μεταξύ κράτους και ειδικών κατηγοριών διοικουμένων. Τέτοιες σχέσεις, που στο δημόσιο δίκαιο αποκαλούνται και ειδικές σχέσεις εξουσίασης, αναπτύσσονται σε περίπτωση διοικουμένων που εκτίουν ποινές φυλάκισης, εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις, έχουν την ιδιότητα του μαθητή ή του δημοσίου υπαλλήλου. Αυτές οι κατηγορίες πολιτών είναι δυνατό να υφίστανται κάποιους περιορισμούς ως προς την απόλαυση των θεμελιώδων δικαιωμάτων τους, όπως για παράδειγμα η στέρηση της ελευθερίας κίνησης στην περίπτωση των φυλακισμένων. Ακόμη και σε αυτές τις περιπτώσεις, η αρχή της νομιμότητας, μολονότι κάμπτεται, τυγχάνει στενότερης εφαρμογής, αφού πάντως δεν επιτρέπεται η επιβολή περιορισμών στα θεμελιώδη δικαιώματα των διοικουμένων που τελούν σε ειδικές σχέσεις εξουσίασης παρά μόνο στη βάση νόμου. Η αρχή προστασίας του δημοσίου συμφέροντος. Η έννοια του δημοσίου συμφέροντος και της προστασίας του, συνιστά κεντρική και θεμελιακή αρχή για την οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Στην πράξη, το δημόσιο συμφέρον κατευθύνει τον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης και των δημοσίων υπηρεσιών. Η έννοια του δημοσίου συμφέροντος αναγνωρίζεται συνταγματικά, είτε ως δημόσιο συμφέρον (άρθρο 24 §1 Σ) είτε ως δημόσια ωφέλεια (άρθρο 17 §2 Σ) είτε σε ειδικότερες πτυχές του, όπως η προστασία της ανθρώπινης

αξιοπρέπειας και της εθνικής οικονομίας (άρθρο 106 §2 Σ) και ως εθνικό συμφέρον (άρθρο 4 §3 Σ και 28 §2). Το δημόσιο συμφέρον είναι μια αόριστη νομική έννοια που συγκεκριμένο-ποιείται από το Σύνταγμα, το νόμο και τη δημόσια διοίκηση μέσα από την έκδοση κανονιστικών πράξεων στο πλαίσιο νομοθετικής εξουσιοδότησης ή με την έκδοση ατομικών πράξεων. Κατά συνέπεια, η δημόσια διοίκηση δεν δύναται μέσα από την επίκληση της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος να θεμελιώσει την απαλλαγή της από την αρχή της νομιμότητας. Ειδικότερα, τέλος, ως αρχή της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος θεωρείται η υποχρέωση που υπέχουν τα όργανα της δημόσιας διοίκησης, μεταξύ της επιλογής περισσότερων, εξίσου νομίμων λύσεων, όταν δηλαδή η δημόσια διοίκηση ασκεί τη διακριτική της ευχέρεια, να επιλέξει εκείνη, που κατά την κρίση της εξυπηρετεί καλύτερα το δημόσιο συμφέρον (Δαγτόγλου, 2004). Η αρχή της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου. Η αρχή της χρηστής διοίκησης υποχρεώνει τα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητές τους με βάση το εν γένει περί δικαίου αίσθημα, με αναλογικότητα και επιείκεια και στο πλαίσιο της αρχής της νομιμότητας, ούτως ώστε να αποφεύγονται άδικες για το διοικούμενο λύσεις. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η δημόσια διοίκηση οφείλει να διευκολύνει τους διοικούμενους να προστατεύουν τα συμφέροντά τους και να απολαμβάνουν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους. Στο πλαίσιο της αρχής της χρηστής διοίκησης, τα διοικητικά όργανα οφείλουν να ασκούν έγκαιρα και αποτελεσματικά τις αρμοδιότητές τους, να λειτουργούν με διαφάνεια, να ενημερώνουν τον διοικούμενο για τα δικαιώματα του και να διασφαλίζουν την απόλαυση ποιοτικών υπηρεσιών από τους πολίτες (Ευστρατίου 2014). Από τη συνταγματική προστασία της προσωπικότητας (άρθρο 5 §1 Σ), την αρχή του κράτους δικαίου και την αρχή της ασφάλειας του δικαίου απορρέει η δικαιολογημένη (ή προστατευόμενη) εμπιστοσύνη του διοικούμενου. Στο πλαίσιο της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του, ο διοικούμενος αναμένει εύλογα τη διατήρηση της σταθερότητας και προβλεψιμότητας των πραγματικών και νομικών καταστάσεων που έχουν διαμορφωθεί από το νομοθέτη, ούτως ώστε να αξιώνει την μη αιφνίδια και απρόβλεπτη μεταβολή τους. Ωστόσο, επειδή η απόλυτη προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου θα οδηγούσε τη δράση της δημόσιας διοίκησης σε αγκυλώσεις και θα περιόριζε την ανάγκη προσαρμογής της δράσης της στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, γίνεται δεκτό ότι η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του διοικούμενου είναι δυνατόν να καμφθεί, εφόσον τηρούνται μια σειρά από αναγκαίες εγγυήσεις. Έτσι, γίνεται δεκτό ότι από την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου απορρέει η ανάγκη σαφήνειας, εξειδίκευσης και προβλεψιμότητας της νομοθετικής ρύθμισης που ανατρέπει κεκτημένα δικαιώματα των διοικουμένων. Περαιτέρω, η ανατροπή μιας σταθερής και προβλέψιμης από το διοικούμενο πραγματικής ή νομικής κατάστασης θα πρέπει να δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, η ανατροπή της προβλέπεται για το μέλλον και δεν αντιφέσκει κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας προς το προγενέστερο πραγματικό ή νομοθετικό καθεστώς (Σπηλιωτόπουλος, 2011). Η αρχή

της αναλογικότητας. Η αρχή της αναλογικότητας απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και εισήχθη νομολογιακά από το Συμβούλιο της Επικρατείας (γενέθλια απόφαση 2112/1984), στη δεκαετία του '80, υπό την επιρροή της γερμανικής θεωρίας και νομολογίας. Σήμερα, μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 αναγνωρίζεται ρητά στο Σύνταγμα, στο άρθρο 25 §1, δ'. Η αρχή της αναλογικότητας διακρίνεται σε τρεις επιμέρους αρχές: α) την αρχή της αναγκαιότητας, β) την αρχή της καταλληλότητας και γ) την αρχή της αναλογικότητας εν στενή έννοια (Ευστρατίου, 2013). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας προκειμένου να κριθούν ως ανεκτοί οι επιβαλλόμενοι σε ένα θεμελιώδες δικαίωμα περιορισμοί, θα πρέπει: α) να ανταποκρίνονται στους δηλωμένους σκοπούς της νομοθετικής ή διοικητικής ρύθμισης και πάντως σε σκοπούς γενικότερου δημοσίου συμφέροντος, β) το περιοριστικό μέτρο το οποίο επιβάλλεται στην άσκηση ενός δικαιώματος να είναι αναγκαίο για την εξυπηρέτησή τους και το λιγότερο επαχθές ή ηπιότερο δυνατό, γ) το μέτρο που επιλέγεται να είναι κατάλληλο και πρόσφορο για την εξυπηρέτηση των τιθέμενων σκοπών και να συνάπτεται προς αυτούς και δ) η ανάγκη εξυπηρέτησης του τιθέμενου σκοπού δημοσίου συμφέροντος, να μην αποβαίνει προδήλως ασύμμετρη ή δυσανάλογη προς την ανάγκη προστασίας του προσβαλλόμενου δικαιώματος (αναλογικότητα εν στενή έννοια). Στο πλαίσιο αυτό, η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει με δυο λόγια την εξεύρεση του αναγκαίου μέτρου κατά την επιβολή περιορισμών στα θεμελιώδη δικαιώματα των διοικουμένων, για να μην όπως πολύ γλαφυρά έχει ειπωθεί, «πυροβολεί η αστυνομία τα σπουργίτια με κανόνια» (Παπαχατζής, 1991). Η αρχή της αμεροληψίας των οργάνων της δημόσιας διοίκησης Η αρχή της αμεροληψίας των οργάνων της δημόσιας διοίκησης αποτελεί ειδικότερη έκφραση της αρχής του κράτους δικαίου επιβάλλει στη δημόσια διοίκηση κατά την ενάσκηση της εξουσίας της να είναι λειτουργεί ως χρηστή διοίκηση, βάσει στόχων που καθορίζονται από την προστασία του δημοσίου συμφέροντος, χωρίς εμπάθεια και προκατάληψη έναντι του διοικούμενου (Κοιμτζόγλου, 1999). Η αρχή της αμεροληψίας εμφανίζεται σε αρκετά χαρακτηριστικά παραδείγματα της δράσης της δημόσιας διοίκησης. Έτσι, με την αρχή της αμεροληψίας της δημόσιας διοίκησης συνάδουν για παράδειγμα: α) τα λεγόμενα ασυμβίβαστα, η απαγόρευση δηλαδή άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (άρθρο 30 §2 Σ) και τους υπουργούς (άρθρο 81 §3 Σ), β) τα κωλύματα διενέργειας πράξεων ή συμμετοχής στα συλλογικά όργανα της δημόσιας διοίκησης. Έτσι, ο Υπαλληλικός Κώδικας (άρθρο 36 §3) απαγορεύει σε υπαλλήλους συγγενείς μέχρι τρίτου βαθμού, να μετέχουν στην ίδια συνεδρίαση συλλογικού οργάνου, ενώ βάση του άρθρου 7 §2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, τα μονομελή ή συλλογικά όργανα της δημόσιας διοίκησης είναι υποχρεωμένα να απέχουν και οφείλουν να ζητούν την εξαίρεσή τους από «...κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον: α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης, ή β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από

τους ενδιαφερομένους, ή γ) έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους». Τέλος, στο πλαίσιο της αρχής της αμεροληψίας το άρθρο 29 §3 Σ καθιερώνει τον κανόνα της πολιτικής ουδετερότητας των δημοσίων υπαλλήλων, απαγορεύοντας «...τις οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικού κόμματος, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, στους υπαλλήλους του Δημοσίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου..». Η αρχή της ισότητας και της αξιοκρατίας. Η αρχή της ισότητας καθιερώνεται στο άρθρο 4 §1 Σ το οποίο ορίζει ότι, «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου». Η ισότητα αυτή ωστόσο γίνεται κατανοητή τόσο ως ισότητα εντός του νόμου και ως ισότητα έναντι του νόμου. Η ισότητα εντός του νόμου δεσμεύει το νομοθέτη, ο οποίος κατά τη θέσπιση νομοθετικών ρυθμίσεων πρέπει να θεσπίζει κανόνες, οι οποίοι δεν παραβιάζουν την αρχή της ισότητας, ενώ η ισότητα έναντι του νόμου δεσμεύει τη διοίκηση και τα δικαστήρια τα οποία υποχρεούνται να εφαρμόζουν τον νόμο προστατεύοντας την ισότητα ανάμεσα στους πολίτες. Κατά το άρθρο 4 §1 Σ, η ισότητα δεν γίνεται κατανοητή, ως τυπική και αριθμητική, όπως η ισότητα της ψήφου η οποία απορρέει από την αντιπροσωπευτική αρχή (άρθρο 51 § 2 Σ) αλλά ως ουσιαστική ή αναλογική. Έτσι, ενώ η τυπική ή αριθμητική ισότητα επιβάλει την όμοια ρύθμιση ανόμοιων καταστάσεων (όλοι απολαμβάνουν το δικαίωμα μιας ψήφου, ασχέτως των κοινωνικών ή κοινωνικών τους διαφορών), η αναλογική ή ουσιαστική ισότητα επιβάλει την όμοια μεταχείριση των όμοιων και την διαφοροποιημένη μεταχείριση των ανόμοιων περιπτώσεων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι για παράδειγμα ανεκτή συνταγματικά και σε κάποιες περιπτώσεις επιβεβλημένη, η προνομιακή μεταχείριση ειδικών ευπαθών κοινωνικά ομάδων, όπως για παράδειγμα οι πολύτεκνοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες ή ηλικιωμένοι (άρθρο 21 §2 Σ), ή ομάδων που απολαμβάνουν λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους ειδικής προστασίας, όπως για παράδειγμα τα παιδιά (Μαρκαντωνάτου- Σκαλτσά, 2013). Ειδική έκφανση της αρχής της ισότητας συνιστά η ισότητα αμοιβής για εργασία ίσης αξίας που αναγνωρίζεται στο άρθρο 22 §1, εδ. β και η οποία περαιτέρω αναγνωρίζεται και από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως ισότητα των δυο φύλων στην πρόσβασή τους στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και τις συνθήκες εργασίας (Οδηγία 76/207/EOK). Περαιτέρω, ειδική έκφανση της αρχής της ισότητας συνιστά και η θετική ισότητα, η οποία επιβάλει την λήγη θετικών μέτρων δράσης για την άρση εγκατεστημένων ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 116 §2 Σ. Ως αναλογική, η ισότητα μπορεί να λειτουργήσει και επεκτατικά ή αλλιώς δημιουργικά. Πρόκειται για τη δικαστική επέκταση της ισότητας, σε περιπτώσεις οι οποίες εμφανίζουν μεν όμοια χαρακτηριστικά, έχουν όμως διαρρυθμιστεί με τρόπο αδικαιολόγητα ανόμοιο από τον νομοθέτη. Έτσι, είναι για παράδειγμα δυνατή, η έκδοση δικαστικής απόφασης υπέρ της επέκτασης μιας παροχής η οποία έχει παρασχεθεί σε μια ομάδα ατόμων, και σε άλλες που εμφανίζουν όμοια ή παρόμοια χαρακτηριστικά. Φορείς του δικαιώματος της ισότητας, με βάση το Σύνταγμα είναι οι Έλληνες πολίτες και οι πολίτες των κρατών μελών

της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την εξαίρεση της πρόσβασής τους σε δημόσιες θέσεις που συνεπάγονται την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Οι αλλοδαποί, κατά το άρθρο 5 §2 Σ προστατεύονται από διακρίσεις που σχετίζονται με την εθνικότητα, φυλή, γλώσσα και θρησκευτικές ή πολιτικές πεποιθήσεις αλλά δεν απολαμβάνουν χωρίς εξαιρέσεις το δικαίωμα της ισότητας, αντίστοιχα όπως οι Έλληνες πολίτες. Η αρχή της ισότητας δεν μπορεί να λειτουργήσει ως εξαίρεση από την εφαρμογή της αρχής της νομιμότητας. Ετσι, γίνεται δεκτό ότι «η ισότητα δεν ισχύει στην παρανομία». Δηλαδή, η μη εφαρμογή του νόμου ή η παράνομη δράση των διοικητικών οργάνων σε μια συγκεκριμένη περίπτωση δεν δικαιολογεί την παρανομία της σε όμοιες περιπτώσεις, ούτε όμως και μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο επίκλησης από τους διοικούμενους. Η επέκταση της παρανομίας θα ανέτρεπε, με την έννοια αυτή, το ίδιο το περιεχόμενο της αρχής της ισότητας, λειτουργώντας ως ανισότητα. Η τήρηση της αρχής της ισότητας, όπως και η πιστή εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας έχουν ιδιαίτερα μεγάλη σημασία κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης, δηλαδή όταν η δημόσια διοίκηση καλείται να επιλέξει μια μεταξύ περισσοτέρων εξίσου νόμιμων λύσεων. Στις περιπτώσεις αυτές, τα όργανα της δημόσιας διοίκησης οφείλουν να ασκούν τη διακριτική τους ευχέρεια στο πλαίσιο που τάσσουν οι αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας (Κόρσος, 2013). Η αρχή της αξιοκρατίας απορρέει από το άρθρο 5 § Σ που κατοχυρώνει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και συνδέεται με την αρχή του κράτους δικαίου και την αρχή της ισότητας. Η αρχή της αξιοκρατίας επιτάσσει η πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα να λαμβάνει χώρα με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων για την κατάληψή τους. Την αρχή της αξιοκρατίας επιβεβαιώνει η συνταγματική αναγνώριση του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού, άρθρο 103 §7, όπου και ορίζεται ότι: «Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5, γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει. Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής». Η αρχή της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης. Η αρχή της διαφάνειας ή της φανερής δράσης της δημόσιας διοίκησης απορρέει από το άρθρο 5Α Σ με το οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα των πολιτών στην πληροφόρηση. Η διαφάνεια και η δημοσιότητα αποτελούν βασικές συνιστώσες της δημοκρατικής αρχής, στο βαθμό που επιτρέπουν τον έλεγχο της δράσης των κρατικών οργάνων και αρχών από τους πολίτες. Η φανερή δράση και η διαφάνεια της διοικητικής δράσης συμβάλει στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της διαπλοκής της δημόσιας διοίκησης, εγγυάται τον έλεγχο της και συμβάλει στην επαύξηση της αποτελεσματικής της λειτουργίας αλλά και της προστασίας των

δικαιωμάτων των διοικουμένων. Το πρόγραμμα Δι@ύγεια (ν 3861/2010) επιβάλει τη δημοσίευση όλων των αποφάσεων των διοικητικών οργάνων και αρχών που διαθέτουν οικονομικό περιεχόμενο, προκειμένου οι διοικούμενοι να διαθέτουν ανοιχτή πρόσβαση προς αυτές. Στο ίδιο πλαίσιο, επιβάλλεται η δημοσίευση των κανονιστικών πράξεων της δημόσιας διοίκησης, ενώ σύμφωνα με το νόμο, οι αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις σε βάρος των πολιτών εκδίδονται ύστερα από δημόσια συνεδρίαση, στην οποία η είσοδος του κοινού είναι ελεύθερη (ΣτΕ 3319/2010). Η αρχή της αποτελεσματικότητας της δράσης της δημόσιας διοίκησης συνδέεται με την αρχή της χρηστής διοίκησης και με την ανάγκη προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων των διοικουμένων. Η αρχή της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης συνίσταται στην οικονομία χρόνου και μέσων, στην ευελιξία και την ταχύτητα, κατά την πραγμάτωση των δημόσιων πολιτικών και της δημόσιας αποστολής των οργάνων της δημόσιας διοίκησης. Προς την κατεύθυνση της αρχής της αποτελεσματικότητας, το άρθρο 10 §3 Σ ορίζει ότι: «Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει». Προς την πραγμάτωση της αρχής της αποτελεσματικότητας της δράσης της δημόσιας διοίκησης κατευθύνονται και οι πολιτικές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, μέσα από την εφαρμογή τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας στις δημόσιες υπηρεσίες. Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην ελληνική δημόσια διοίκηση ενισχύει τη διαφάνεια και την φανερή δράση της, ενώ διευκολύνει την πρόσβαση του πολίτη στις αρμόδιες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα την ταχύτερη και ουσιαστικότερη πραγμάτωση των δικαιωμάτων του.⁶ Η διακινδύνευση του πυρήνα των δικαιωμάτων στα μάτια των διοικουμένων, ο σκεπτικισμός έναντι των δικαιωμάτων των μειοψηφιών, οι μορφές δράσης του κράτους που δεν εναρμονίζονται πάντα με την εγγύηση της νομιμότητας, της διάκρισης των εξουσιών, της έννομης προστασίας και της ασφάλειας δικαίου, κάνουν επιτακτικό το αίτημα απαρέγκλιτης λειτουργίας του κράτους δικαίου. Ανταποκρινόμενος σε αυτό το αίτημα – και σύμφωνα πάντοτε με το ανωτέρο νομικό έρεισμα, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης επιδιώκει τον έλεγχο της δημόσιας διοίκησης σε καθημερινή βάση και παρέχει στον δημότη το δικαίωμα να επιλέξει τον τρόπο με τον οποίο θα συναλλαγεί με τους κρατικούς φορείς και τη διοίκηση. Δημιουργεί δηλαδή συνθήκες εμπέδωσης κανόνων λειτουργίας και συμπεριφοράς που έχουν ως κριτήριο της παροχή στο δημότη της δυνατότητας να απολαμβάνει πλήρως τα δικαιώματα που του αναγνωρίζει ένα δημοκρατικό κράτος δικαίου. Ο δημότης από την πλευρά του, λειτουργεί στο πλαίσιο της θεμελιώδους αρχής της ελευθερίας και αναγνωρίζει την όπαρξη μηχανισμών που προάγουν και ενισχύουν το αίσθημα δικαίου, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα την ευθύνη

της συμμετοχής του στις διοικητικές διαδικασίες που τον αφορούν. Μέσω των αναφορών των δημοτών, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης έρχεται αντιμέτωπος, με όλο το φάσμα της παραβίασης της αρχής της νομιμότητας, στο πεδίο της παραγωγής αλλά και της εφαρμογής του κανόνα δικαίου. Η τυπολατρική προσέγγιση της νομιμότητας, με στόχο περισσότερο την ασφαλή θέση του δημόσιου λειτουργού ή της υπηρεσίας και λιγότερο την εξυπηρέτηση του δημότη, ή η προσέγγιση των διαφορών με την οπτική της αντιπαλότητας, ακυρώνει τις επιμέρους κρίσιμες αρχές της ποιότητας του κράτους δικαίου. Οι αρχές της χρηστής διοίκησης, της επιείκειας, της αναλογικότητας, της διαφάνειας και του δικαιώματος στην πληροφόρηση, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της καλής πίστης, τίθενται καθημερινά σε δοκιμασία. Η άρνηση της διοίκησης να αναγνωρίσει και να εφαρμόσει τις αρχές αυτές κατά τη διαδικασία έκδοσης μιας απόφασης, παραβιάζει τη νομιμότητα και θίγει τον σκληρό πυρήνα των δικαιωμάτων των δημοτών. Η οπτική αυτή, υπηρετεί βεβαίως την τυπική νομιμότητα αλλά τοποθετεί τον δημότη και τη κρατική μηχανή σε συνεχή αντιπαράθεση, καταλύνει τη νομιμοποίηση της διοίκησης στα μάτια των δημοτών τους οποίους θέτει σε θέση άμυνας, υπονομεύοντας τη λειτουργία της κοινωνίας ως ισότιμου συνομιλητή της κρατικής εξουσίας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το οποίο επιβαρύνεται από την ακραία και πολυετή πλέον, κοινωνική, οικονομική και πολιτική κρίση, εντάσσεται ο θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης ο οποίος λειτουργεί ως διαμεσολαβητικός, εναλλακτικός, εξωδικαστικός μηχανισμός ελέγχου και λογοδοσίας, ικανός να παράσχει στο δημότη, αλλά και σε όποιον συναλλάσσεται με τη Διοίκηση, επιλογές ως προς τον τρόπο προσέγγισης της διαφοράς του, με γνώμονα την επίλυση του θέματος και με ευρύτερο στόχο την ουσιαστική και ευρεία εφαρμογή της νομιμότητας (από σχετικές αναφορές : μη εφαρμογή ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με την μη ολοκλήρωση λογισμικού του IKA-ETAM, αντίγραφα – έλεγχος επικαιροποιημένων ειδικών περιβαλλοντικών μελετών, η παράνομη και καταχρηστική πρακτική των ΔΟΥ να απαιτούν την προσκόμιση βεβαίωσης ελέγχου επωνυμίας και διακριτικού τίτλου εμπορικής επιχείρησης από το αρμόδιο επιμελητήριο, προκειμένου να γίνει έναρξη άσκησης επαγγέλματος, όταν η προϋπόθεση αυτή έχει ήδη καταργηθεί, η καθυστέρηση επιστροφής εισφορών αχρεωστήτως εισπραγθεισών από Ταμεία, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 104 του ν. 4387/2016 (το άρθρο 104 αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 15 του ν. 4488/17, και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού αιτήσεις. Σύμφωνα με αυτό, αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές στον ΕΦΚΑ συμψηφίζονται με πάσης φύσεως (Βενιζέλος, Εν. (2002). Το αναθεωρητικό κεκτημένο, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας, Γέροντας, Α. (2014). Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλας Α.Ε. , Γέροντας, Α. (2009). Ο εξευρωπαϊσμός του εθνικού Διοικητικού και Δικονομικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκ-κουλας Α.Ε. , Γιαννακόπουλος, Κ. Θ. (2013). Η επίδραση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, Εκδόσεις Σάκ-κουλας Α.Ε. , Γιαννακόπουλος, Κ.Θ. (2006). Η προστασία των ελεύθερων ανταγωνισμού κατά την εκτέλεση των διοικητικών συμβάσεων, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα) Γέροντας, Α., Λύτρας, Σ., Παυλόπουλος, Π., Σιούτη, Γ., Φλογαΐτης, Σ. (2010). Διοικητικό δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Δαγτόγλου, Π. Δ. (2004). Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, (5η

έκδοση ενημερωμένη από τον Π. -Μ. Ευστρατίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Ευστρατίου, Π. Μ. (2014). Δημοκρατική αρχή και Διοικητικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Ευστρατίου, Π. Μ. (2013). Συστηματικά θεμέλια του ελληνικού Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Casese, S./ Torchia, L. (2014). *Diritto Amministrativo: Una conversazione*, Il Mulino, Κοιμιζόγλου, I. E. (1999). , Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Κόρσος Δ. (2013). Λιοι κητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος), Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Μαρκαντωνάτον-Σκαλτσά, Α. (2013). Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Παπαχατζής, Γ. Μ. (1991). Σύστημα των ισχύοντος στην Ελλάδα διοικητικού δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Παπαγρηγορίου, Β. (2010). Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Σπηλιωτόπουλος, Ε. (2011). Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, τομ. Ι και ΙΙ, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Σπυρόπουλος, Φ. (2006). Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Σπυριδάκης, Μ. Ι. (2012). Εισηγήσεις Δημοσίου Δικαίου, Εκδόσεις Θέμις, Τάχος, Α. Ι. (2008). Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Χρυσανθάκης, Χ. (2015). Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη) [...]

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

ΖΩΑ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΑΜΕΣΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΤΤΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΖΩΟΥ [...] Ενόψει (και) καλοκαιρινής περιόδου δεν χρειάζεται πάντοτε η νομοθεσία να μας υπενθυμίζει τις υποχρεώσεις μας και όχι μόνο τα δικαιώματά μας. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης λαμβάνει ημερησίως αναφορές – καταγγελίες για ιδιοκτήτες δεσποζόμενων ζώων συντροφίας όπου δεν τηρούν μια από τις πιο βασικές υποχρεώσεις των : τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου τους. Υπενθυμίζεται λοιπόν ότι ο ιδιοκτήτης του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς υποχρεούται: να μεριμνά για τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου εκτός αν πρόκειται για σκύλο βοήθειας. Προστασία ζώων με βάση τις διατάξεις του ν. 4039/2012 και άμεση εκδίκαση των σχετικών παραβάσεων. Άρθρο 21. Διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.α και στ επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο 100 ΕΥΡΩ σε περίπτωση παράλειψης άμεσου καθαρισμού του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου. Τα πρόστιμα από τις διοικητικές παραβάσεις, που δεν καταβλήθηκαν εντός της προθεσμίας των δύο (2) μηνών, βεβαιώνονται μετά την πάροδο του ανωτέρω διαιρήσου υποχρεωτικά εντός χρονικού διαστήματος τριών (3) μηνών από τον οικείο Ο.Τ.Α. στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. φορολογίας του παραβάτη. Η βεβαίωση των προστίμων αυτών γίνεται με τη σύνταξη και αποστολή χρηματικών καταλόγων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 58 του π.δ. 16/1989, εισάγονται σε Ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα δε εισπραττόμενα ποσά, μετά την αφαίρεση των δαπανών είσπραξης, αποδίδονται κατά τετράμηνο στο Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο τα διανέμει στους Ο.Τ.Α. με βάση συντελεστές κατανομής, που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος. Τα ποσά αυτά διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των δημοτικών καταφυγίων και κτηνιατρείων και για την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του νόμου . Σε περίπτωση

διαρκούς παράβασης, αρμόδια υπηρεσία, που τη βεβαιώνει, ορίζει εύλογο χρόνο για την άρση της και αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί επιβάλλει νέο πρόστιμο μετά από κάθε νέα βεβαίωση της παράβασης. Σύμφωνα με το άρθρο 23 του ν. 4039/2012 έχουν καταργηθεί οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3170/2003 περί της διατήρησης ζώων συντροφίας σε κατοικίες καθώς και οι ρυθμίσεις του άρθρου 17 της Υγειονομικής διάταξης 2000/1995.

Ερώτημα Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης σχετικά με την υπερχρέωση σε σχέση με όγκο διαδικτυακών δεδομένων. [...] Οι προφορικές και τηλεφωνικές καταγγελίες αναφέρονται σχετικά ενεργοποιήθηκε ερήμην μας. Η ανακοίνωση στην ιστοσελίδα της εταιρείας αναφέρει: “Η υπηρεσία XXXXX είναι προενεργοποιημένη σε όλους τους συνδρομητές Συμβολαίου, ΚαρτοΣυμβολαίου και Καρτοκινητής που δεν έχουν ενεργοποιημένο κάποιο πρόγραμμα ή πρόσθετη υπηρεσία που να παρέχει πρόσβαση στο Internet”. Το τελευταίο περί καρτοκινητής με ανησύχησε περισσότερο, γιατί περιστασιακά, καρτοκινητό για λόγους ασφαλείας χρησιμοποιεί και ένα ανήλικο μέλος της οικογένειας και δεν θα θέλαμε να έχει πρόσβαση στο internet από το κινητό του. Μετά από τηλεφώνημα στις πληροφορίες XXXX διευκρινίστηκε ότι δεν ενεργοποιείται στα καρτοκινητά που δεν είχαν στο παρελθόν ενεργοποιημένο κάποιο πρόγραμμα σύνδεσης στο internet, αλλά ενεργοποιείται αυτόματα σε αυτά που είχαν, καθώς και σε όλες τις νέες συνδέσεις καρτοκινητών που θα γίνουν στο μέλλον. Αν εσείς έχετε πρόγραμμα συμβολαίου στην XXX και δεν έχετε ενεργοποιημένο ήδη κάποιο πακέτο σύνδεσης στο διαδίκτυο, να ξέρετε ότι το XXXXX είναι ήδη ενεργοποιημένο για σας. Στην περίπτωση που δεν το επιθυμείτε, μπορείτε να στείλετε με κεφαλαίους λατινικούς χαρακτήρες το μήνυμα XXXXXX στο XXXXX. Δηλαδή γίνεται η εντελώς ανάποδη διαδικασία από αυτή που θα έπρεπε να έχει γίνει. Αυτοί που το επιθυμούν θα έπρεπε να το ζητήσουν και όχι όλοι οι υπόλοιποι να ζητάνε την απενεργοποίησή του. Επειδή η προς παράλειψη γενική αξίωση παροχής ελαττωματικών υπηρεσιών είναι αξιώση αδικοπρακτικής φύσεως διότι πηγάζει από την προσβολή εννόμιου προστατευομένου συμφέροντος και αποτελεί ειδική περίπτωση αδικοπραξίας και μάλιστα αδικήματος εις βάρος του καταναλωτού. Επειδή για να γεννηθεί ευθύνη του προμηθευτού -κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 8 του ιδίου ως άνω νόμου - απαιτείται να προκληθεί ζημία εις βάρος του καταναλωτή οφειλόμενη αιτιωδώς σε ελαττωματική (πλημμελή) παροχή υπηρεσιών, ήτοι η προξενούμενη ζημία από τον ευθυνόμενο προμηθευτή προς τον τρίτο καταναλωτή να είναι παράνομη. Στην ρύθμιση δε του νόμου, ο θεμελιωτικός λόγος ευθύνης από την ύπαρξη της ελαττωματικής υπηρεσίας εντοπίζεται στην “ευλόγως προσδοκώμενη ασφάλεια” της παροχής την οποία προσφέρει η υπηρεσία και κατά συνέπεια ο καθορισμός της ελαττωματικότητας της δεν γίνεται σε συνάρτηση με το πραγματικό περιεχόμενο της υποχρεώσεως του παρέχοντος υπηρεσίες προς αποφυγή των κινδύνων, αλλά σε συνάρτηση με την

έλλειψη ασφάλειας των υπηρεσιών που δικαιούται θεμιτώς να αναμένει το καταναλωτικό κοινό, ως επίσης και με την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης του στην συγκεκριμένη αγορά υπηρεσιών. Επειδή η παράνομη συμπεριφορά του προμηθευτού συνίσταται στην παραβίαση της βαρύνουσας αυτόν σχετικής υποχρεώσεως προνοίας και ασφάλειας την οποία όφειλε, κατά τον νόμο ή την δικαιοπραξία είτε από την καλή πίστη κατά την κρατούσα κοινωνική αντίληψη και μπορούσε να λάβει μέσα στη σφαίρα επιφροής του κάτω από ομαλές και προβλέψιμες συνθήκες, εις τρόπον ώστε οι παρεχόμενες από αυτόν υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες για ιδιωτική τρήση ή κατανάλωση να πληρούν τους όρους ασφαλείας και να μην θέτουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα των τελικών αποδεκτών - καταναλωτών και ιδίως την ακεραιότητα της πίστης και της ασφαλούς παροχής υπηρεσιών η οποία, αν και δεν αναφέρεται ρητώς, είναι εν τέλει το προστατευτέο δικαίωμα (για την έννοια των μέτρων προστασίας και ασφάλειας βλ. Σταθόπουλο: Γενικό Ενοχικό II παρ. 15 IV 3α σελ. 117, Καράκωστα: Περιβάλλον και Αστικό Δίκαιο 1986 σελ. 118 επ.)

Ειδική περίπτωση σιωπηρής αρνητικής διοικητικής πράξης σε αναφορές δημοτών αποτελεί η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, η οποία θεμελιώνεται όταν υφίστανται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) Το διοικητικό όργανο σύμφωνα με τον νόμο, έχει υποχρέωση να προβεί σε έκδοση διοικητικής πράξης ή να χορηγήσει πιστοποιητικά, πληροφορίες ή βεβαιώσεις. Η αρμοδιότητά του δηλαδή είναι δέσμια όσον αφορά την έκδοση της πράξης, β) Ο διοικούμενος έχει υποβάλει αίτηση στο αρμόδιο διοικητικό όργανο για την έκδοση της διοικητικής πράξης και νομιμοποιείται να αιτηθεί την έκδοσή της, γ) Έχει περάσει άπρακτη η προθεσμία που καθορίζεται από τις σχετικές διατάξεις για την έκδοση της πράξης ή αν δεν υφίστανται τέτοιες διατάξεις έχει παρέλθει άπρακτο διάστημα τριών μηνών. Έτσι για παράδειγμα, παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας έχουμε όταν ο διοικούμενος καταθέσει όλα τα αναγκαία δικαιολογητικά για την έκδοση αστυνομικού δελτίου ταυτότητας, βάσει των οποίων κατά δέσμια αρμοδιότητα η δημόσια διοίκηση οφείλει να εκδώσει το δελτίο. Η επί τριμήνου παράλειψή της να προβεί στην έκδοση του αστυνομικού δελτίου ταυτότητας συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας και είναι δυνατόν να προσβληθεί δικαστικά από τον διοικούμενο. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή ο διοικούμενος μπορεί να ζητήσει την δικαστική ακύρωση της παράλειψης, η οποία στην προκειμένη περίπτωση συνίσταται στην έκδοση της σχετικής διοικητικής πράξης (την έκδοση δηλαδή του αστυνομικού δελτίου ταυτότητας). Οι διοικητικές πράξεις καταργούνται ή ανακαλούνται. Η κατάργηση μπορεί να αφορά τόσο την ατομική όσο και την κανονιστική διοικητική πράξη και ενεργεί μόνο για το μέλλον, ενώ η ανάκληση αφορά μόνο τις ατομικές πράξεις και ενεργεί σε κάποιες περιπτώσεις αναδρομικά και σε άλλες όχι. Ειδικότερα, η κατάργηση προϋποθέτει την έκδοση νέας αντίθετης, ως προς το περιεχόμενό της, ατομικής ή κανονιστικής διοικητικής πράξης, η οποία καταργεί ρητά ή σιωπηρά την προγενέστερη. Οι κανονιστικές πράξεις μπορούν και να τροποποιη-

θούν, όταν νεότερη κανονιστική πράξη καταργεί το σύνολο ή ένα μέρος του περιεχομένου τους. Η κατάργηση ενεργεί για το μέλλον, εκτός αν ο εξουσιοδοτικός νόμος στον οποίο βασίστηκε η έκδοση μιας κανονιστικής πράξης προέβλεπε ρητά την δυνατότητα αναδρομικής κατάργησης της (Μαρκαντωνάτου- Σκαλτσά, 2013). Σε ανάκληση υπόκεινται μόνο οι ατομικές διοικητικές και όχι οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις. Η ανάκληση είναι επιτρεπτή: α) εφόσον ο νόμος την επιτρέπει ή πάντως δεν την απαγορεύει, β) εφόσον δεν παρήλθε εύλογος χρόνος από την έκδοση της πράξης και γ) εφόσον δεν δημιουργήθηκε κατάσταση, η οποία να παρεμποδίζει την ανάκλησή της, όπως για παράδειγμα περιουσιακές, ιδιοκτησιακές ή άλλες έννομες σχέσεις του διοικούμενου. Η ανάκληση γίνεται βάσει της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης, η οποία δεν υποχρεούται καταρχάς να προβεί στην ανάκληση της ατομικής διοικητικής πράξης. Η ανάκληση ενεργείται είτε αυτεπαγγέλτως από το διοικητικό όργανο που έχει εκδώσει την πράξη είτε μετά από αίτηση του διοικούμενου. Μάλιστα, στην τελευταία περίπτωση, παρά το γεγονός ότι η διοίκηση δεν είναι υποχρεωμένη να ανακαλέσει την πράξη, είναι υποχρεωμένη να απαντήσει στην έγγραφη αίτηση του διοικούμενου με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Σε κάποιες περιπτώσεις, η ανάκληση για τη διοίκηση είναι υποχρεωτική και η μη διενέργειά της συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας. Τέτοια περίπτωση προβλέπεται για την αυτοδίκαιη ανάκληση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, εφόσον δεν έχει καταβληθεί αποζημίωση στο διοικού-μενο (άρθρο 17 §4, γ' Σ). Η ανάκληση ενεργείται από το διοικητικό όργανο που έχει εκδώσει την πράξη ή από τον προϊστάμενό του, εκτός αν η αρμοδιότητα έκδοσης της ατομικής διοικητικής πράξης έχει μεταβιβαστεί σε άλλο διοικητικό όργανο, οπότε αυτό καθίσταται αρμόδιο και για την ανάκλησή της. Οι παράνομες πράξεις, ανακαλούνται ελεύθερα, ούτως ώστε να μην παραβιάζεται η αρχή της νομιμότητας. Εντούτοις, η ανάκλησή τους πρέπει να λαμβάνει χώρα εντός εύλογου χρόνου, ο οποίος κατά τη νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων προσδιορίζεται στην πενταετία. Ωστόσο, και μετά το χρονικό αυτό διάστημα είναι δυνατή η ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης, εφόσον αυτή απαιτείται προκειμένου η δημόσια διοίκηση να συμμορφωθεί προς δικαστική απόφαση ή για λόγους δημοσίου συμφέροντος, αν η πράξη είχε χαρακτήρα δυσμενή για τον διοικούμενο ή αν αυτός συνέπραξε με δόλια ενέργεια του στην έκδοσή της. Στην τελευταία περίπτωση, η δόλια ενέργεια του διοικούμενου δεν μπορεί να έχει συνέπειες στους καλόπιστους διοικούμενους, οι οποίοι χωρίς να την γνωρίζουν απέκτησαν δικαιώματα από την πράξη αυτή. Κατά συνέπεια, όσον αφορά σε αυτούς, η ανάκληση καθ' υπέρβαση του εύλογου χρόνου δεν είναι δυνατή. Σε αντίθεση με τις παράνομες πράξεις, των οποίων η ανάκληση συνιστά επαναφορά της δημόσιας διοίκησης στην τήρηση της αρχής της νομιμότητας, οι νόμιμες διοικητικές πράξεις καταρχήν δεν ανακαλούνται. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η ανάκληση των νόμιμων διοικητικών πράξεων στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Έτσι για παράδειγμα, η χορήγηση άδειας για την κυκλοφορία ενός φαρμάκου, που εκ των υστέρων αποδεικνύεται επικίνδυνο για την υγεία, συνιστά

λόγο ανάκλησης της σχετικής άδειας, β) Εξ αιτίας μεταγενέστερης διαφορετικής εκτίμησης από τη δημόσια διοίκηση των πραγματικών περιστατικών στις οποίες θεμελιώθηκε η έκδοση της ατομικής διοικητικής πράξης. Έτσι, για παράδειγμα, είναι δυνατή η ανάκληση άδειας λειτουργίας νυχτερινού κέντρου, όταν διαπιστώνεται ότι λείπει μια από τις τυπικές προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας του, γ) Εξ αιτίας μεταβολής των πραγματικών συνθηκών έκδοσης μιας πράξης, όπως για παράδειγμα η ανάκληση άδειας οδήγησης εξ αιτίας απώλειας της όρασης ενός οδηγού, δ) Εξ αιτίας επιφύλαξης ανάκλησης. Σε κάποιες περιπτώσεις, μια ατομική διοικητική πράξη εκδίδεται υπό την επιφύλαξη ανάκλησης της. Η επιφύλαξη αυτή συνδέεται με υποχρεώσεις που θα έπρεπε να ασκεί και παραλείπει ο διοικούμενος. Έτσι, για παράδειγμα, η άδεια λειτουργίας βιομηχανικής εγκατάστασης μπορεί να εξαρτηθεί από τη χρήση ειδικών φίλτρων, ούτως ώστε να μην μολύνεται ο αέρας από την καύση και χρήση ενεργειακών υλικών, πχ. άνθρακας, λιγνίτης. Βάσει της επιφύλαξης, η μη πλήρωση της προϋπόθεσης αυτής οδηγεί σε ανάκληση της πράξης, ε) Εξ αιτίας μεταβολής των νομικών συνθηκών. Η μεταβολή των νομικών συνθηκών έχει ως συνέπεια την ανάκληση μιας ατομικής διοικητικής πράξης προκειμένου αυτή να εναρμονιστεί σε νέες νομοθετικές διατάξεις, ιδίως όταν ο νόμος ενεργεί αναδρομικά, στ) Εξ αιτίας μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του διοικητικού δικαίου από το διοικούμενο, υπό την προϋπόθεση των οποίων τελούσε η ισχύς της ατομικής διοικητικής πράξης η οποία είχε εκδοθεί. Έτσι, το δίπλωμα οδήγησης ενός οδηγού μεταφορικού αυτοκινήτου ανακαλείται αν έχει παραβιάσει το χρονικό όριο, κυκλοφορίας με τέτοιο αυτοκίνητο ή έχει βρεθεί να κάνει χρήση αλκοόλ ενώ οδηγεί κ.λπ. Η ανάκληση των νόμιμων ατομικών διοικητικών πράξεων ενεργεί για το μέλλον, ενώ αντίθετα η ανάκληση των παράνομων ατομικών διοικητικών πράξεων, λειτουργεί αναδρομικά, εξαφανίζοντάς τις από την αρχή. Η ανάκληση λαμβάνει χώρα από το διοικητικό όργανο που εξέδωσε την πράξη, τον προϊστάμενο του ή το όργανο στο οποίο μεταβιβάστηκε η αρμοδιότητα του και ακολουθεί την διαδικασία έκδοσης της, εκτός από τις περιπτώσεις των παράνομων πράξεων για τις οποίες δεν είναι απαραίτητο να ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία (πχ. να δοθεί γνωμοδότηση από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο). Η ανακλητική πράξη έχει εκτελεστό χαρακτήρα. Η ανάκληση της ανάκλησης είναι δυνατή, μόνο που οδηγεί στην έκδοση νέας πράξης (Κοϊμτζόγλου, 1999). Η αιτιολογία και η προηγούμενη ακρόαση του διοικούμενου. Η ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία και η τήρηση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης του διοικούμενου (άρθρο 20 §2 Σ) συνιστούν ουσιώδεις τύπους για την έκδοση μια πράξης. Αυτό σημαίνει ότι η πιστή εφαρμογή του τους επιβάλλεται για την τήρηση της αρχής της νομιμότητας από την πλευρά της δημόσιας διοίκησης και των οργάνων της. Ειδικότερα, η αιτιολογία αποτελεί ουσιώδη τύπο της διοικητικής δράσης, κατ' εφαρμογή της αμεροληψίας και της φανερής δράσης των διοικητικών οργάνων και συντείνει στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των διοικουμένων κατά τη διοικητική διαδικασία (Γώγος, 2012). Οι κανονιστικές πράξεις δεν χρειάζονται αιτιολογία, διότι αποτελούν ουσιαστικούς νόμους, ούτε όμως και οι κυβερνητικές.

Αντίθετα, η αιτιολογία συνδέεται με την έκδοση των ατομικών διοικητικών πράξεων. Οι ατομικές διοικητικές πράξεις για να εκδίδονται νόμιμα πρέπει να αιτιολογούνται ειδικά και εμπεριστατωμένα, ιδίως, όταν εκδίδονται κατά διακριτική ευχέρεια της διοίκησης και όταν έχουν επαχθές για τον διοικούμενο περιεχόμενο. Και οι επωφελείς πράξεις όμως, στο βαθμό που δημιουργούν συγκεκριμένα δικαιώματα για τον διοικούμενο θα πρέπει να αιτιολογούνται στο βαθμό που συνιστούν εξαίρεση από την αρχή της ισότητας, ενώ αντίθετα οι πράξεις που αφορούν δέσμια αρμοδιότητα της διοίκησης δεν χρειάζονται αιτιολογία. Ωστόσο, ακόμη και οι πράξεις που κανονικά δεν χρήζουν αιτιολογίας είναι δυνατόν να αιτιολογούνται οικειοθελώς από αρμόδια διοικητικά όργανα (Ευστρατίου, 2014). Η αιτιολογία πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης ή πάντως να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ή να συνδέεται μαζί τους. Επιπλέον, η αιτιολογία πρέπει να είναι επίκαιρη. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η αιτιολόγηση πράξης και μετά την προσβολή της ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων δικαστηρίου, εφόσον, όμως, αφορά στοιχεία που προϋπάρχουν της πράξης τα οποία είναι ήδη γνωστά στην διοίκηση. Η πλήρης παράλειψη της αιτιολογίας οδηγεί στην έκδοση παράνομης ατομικής διοικητικής πράξης και αποτελεί λόγο ακυρώσεως της για παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, όπως θα αναλυθεί στο επόμενο κεφάλαιο. Αντίθετα, η εσφαλμένη ή ελλιπής αιτιολογία οδηγεί σε παρανομία της πράξης λόγω παράβασης κατ' ουσία διάταξης νόμου. Με βάση τον Κώδικα διοικητικής διαδικασίας όλες ανεξαιρέτως οι ατομικές πράξεις, είτε είναι ευμενείς είτε δυσμενείς, θα πρέπει να διαθέτουν αιτιολογία. Η αιτιολογία είναι νόμιμη, δηλαδή σύμφωνη με την διάταξη ή την γενική αρχή του δικαίου που την επιβάλει, όταν έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) Είναι ειδική και όχι γενική και αόριστη, δηλαδή σχετίζεται και συνδέεται με την προσβαλλόμενη πράξη, με την έννοια ότι όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται από την εκδοθείσα ατομική διοικητική πράξη, β) Είναι πλήρης και επαρκής και όχι ανεπαρκής και ελλιπής, και περιέχει τόσο τη νομική βάση, δηλαδή τους εφαρμοστέους στη συγκεκριμένη περίπτωση κανόνες δικαίου, όσο και την πραγματική βάση, δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίστηκε η έκδοσή της, καθώς επίσης και το σκοπό, δηλαδή το αποτέλεσμα που η πράξη επιδιώκει. Ουσιώδη τύπο για την έκδοση των ατομικών διοικητικών πράξεων αποτελεί και η προηγούμενη άσκηση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος ακρόασης (άρθρο 20 §2 Σ), ενώπιον των διοικητικών αρχών (Γέροντας, 2009). Το συνταγματικά κατοχυρωμένο αυτό δικαίωμα προστατεύει τον διοικούμενο, κάθε φορά που πρόκειται να ληφθεί από τη δημόσια διοίκηση κάποιο μέτρο περιοριστικό για τα δικαιώματα ή τα συμφέροντά του ή σε κάθε περίπτωση που η δημόσια διοίκηση του επιβάλει με τις πράξεις της, συγκεκριμένες υποχρεώσεις (Γέροντας, 2014). Η μη άσκηση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης σε περιπτώσεις δυσμενών ή επαχθών για τον διοικούμενο πράξεων (πχ. η απόλυτη ή ο υποβιβασμός ενός δημοσίου υπαλλήλου) συνιστά παρανομία και μπορεί να οδηγήσει στη δικαστική ακύρωση της σχετικής πράξης, λόγω παραβίασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας. Η ακρόαση πρέπει να προηγείται της έκδοσης της πράξης και να είναι

έγκαιρη σε σχέση με την έκδοσή της, ενώ προϋποθέτει την προηγούμενη πλήρη ενημέρωση του διοικούμενου, ούτως ώστε να έχει την δυνατότητα να προετοιμαστεί και να ενημερώσει την διοίκηση για τις δικές του απόψεις και θέσεις. Ωστόσο, υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις που η προηγούμενη ακρόαση του διοικούμενου δεν απαιτείται και στις οποίες αν δεν έχει ασκηθεί η παρανομία στην έκδοση της ατομικής διοικητικής πράξης είναι δυνατόν να αρθεί. Ειδικότερα, δεν απαιτείται η άσκηση του δικαιώματος ακρόασης α) Κατά την έκδοση κανονιστικών διοικητικών πράξεων, β) Όταν συντρέχουν λόγοι επείγοντος ή προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, γ) Όταν έχει προηγηθεί ισοδύναμη ενημέρωση του ενδιαφερόμενου και της διοικητικής αρχής. Για παράδειγμα, στην περίπτωση που ο διοικούμενος έχει καταθέσει με δική του πρωτοβουλία κάποιο υπόμνημα με τις θέσεις του ή έχει λάβει με δική του πρωτοβουλία από τη διοίκηση τις σχετικές πληροφορίες, δ) Όταν ανακαλείται παράνομη διοικητική πράξη, η οποία ήταν ευνοϊκή για τον διοικούμενο κατά την αρχική έκδοσή της, ε) Όταν διενεργείται διοικητικός έλεγχος, ή όταν επιβάλλεται μέτρο διοικητικής εκτέλεσης (πχ. εκτέλεση για την είσπραξη των φορολογικών υποχρεώσεων του διοικούμενου), στ) Όταν πρόκειται για διοικητική ενέργεια που αφορά δέσμια αρμοδιότητα της δημόσιας διοίκησης. Ο κώδικας διοικητικής διαδικασίας (v. 2690/1999) περιλαμβάνει τις περισσότερες από τις αρχές που αναλύθηκαν παραπάνω. Συμπληρώνει το Σύνταγμα, ενώ αναφέρεται στη Δημόσια Διοίκηση κατά το οργανικό και όχι κατά το λειτουργικό κριτήριο. Στα τριάντα τρία άρθρα περιλαμβάνονται συνοπτικά οι αρχές που διέπουν την παραγωγή των διοικητικών πράξεων, τη λειτουργία των διοικητικών οργάνων, την άσκηση των διοικητικών προσφυγών κλπ. Το νομοθέτημα αυτό το οποίο αποτελείται και το μόνο συστηματικό νομοθετικό κείμενο διοικητικής διαδικασίας εκτίθεται στο παράρτημα του βιβλίου αυτού. Στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας συμπυκνώνονται αρχές και κανόνες που αφορούν τη διοικητική διαδικασία οι οποίες έχουν διαπλαστεί από τη θεωρία του διοικητικού δικαίου αλλά και τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων (Τζέμος, 2010).Η έκδοση της διοικητικής πράξης συντελείται με τη διατύπωση της βούλησης του οργάνου που την εκδίδει και ειδικότερα με την υπογραφή και την χρονολόγηση της πράξης. Ειδικά για τις κανονιστικές πράξεις, η έκδοση τους συνοδεύεται υποχρεωτικά από τη δημοσίευση τους. Η έκδοση των διοικητικών πράξεων συνδέεται με την τυπική ισχύ τους, η οποία για τις μεν ατομικές συμπίπτει με την έκδοσή τους (υπογραφή και χρονολόγηση), ενώ για τις κανονιστικές με την έκδοση και δημοσίευσή τους. Η δημοσίευση είναι απαραίτητο στοιχείο του υποστατού των κανονιστικών διοικητικών πράξεων που αλλιώς θεωρούνται ανυπόστατες. Η κοινοποίηση νοείται στις ατομικές πράξεις μετά την έκδοσή τους. Η κοινοποίηση είναι αναγκαία είτε όταν προβλέπεται ρητά από τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις είτε όταν επιβάλλεται με αυτή στο διοικούμενο ένα δυσμενές μέτρο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κοινοποίηση αποτελεί μέσο γνωστοποίησης και δημοσιοποίησης της πράξης. Η παράλειψη της κοινοποίησης ή και τα τυχόν ελαττώματά της

δεν θίγουν το κύρος ή το υποστατό της πράξης. Με την κοινοποίηση εξομοιώνεται και η γνώση της διοικητικής πράξης, η οποία μπορεί να επιτευχθεί και με πρωτοβουλία του διοικού-μενου, κάτι συνηθισμένο, αφού συνήθως οι διοικούμενοι έχουν ενδιαφέρον για την παραλαβή των ατομικών διοικητικών πράξεων που τους αφορούν. Από το γεγονός της κοινοποίησης ή της γνώσης της πράξης αρχίζουν οι προθεσμίες για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Η ουσιαστική ισχύς της κανονιστικής πράξης αρχίζει, όπως και του τυπικού νόμου, δέκα ημέρες από την δημοσίευσή της ή αλλιώς όποτε αυτός ορίζει ειδικότερα. Η ουσιαστική ισχύς της ατομικής διοικητικής πράξης αρχίζει για τον ενδιαφερόμενο από την κοινοποίησή της ή από τη στιγμή που λαμβάνει γνώση της και όσον αφορά τους τρίτους από τη δημοσίευσή της. Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, τόσο οι κανονιστικές όσο και οι ατομικές διοικητικές πράξεις δεν διαθέτουν αναδρομική ισχύ, γεγονός που σημαίνει ότι τα αποτελέσματά τους δεν είναι δυνατόν να ανατρέξουν σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης, κοινοποίησης ή δημοσίευσής τους. Κατ' εξαίρεση, η αναδρομικότητά τους είναι δυνατή στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Στην περίπτωση ανάκλησης παράνομης διοικητικής πράξης, β) Εάν ρητά επιτρέπεται από τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις, όπως για παράδειγμα από τον εξουσιοδοτικό νόμο, στην περίπτωση των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται βάση νομοθετικής εξουσιοδότησης, γ) Όταν πρόκειται για ατομικές διοικητικές πράξεις που εκδίδει η δημόσια διοίκηση, προκειμένου να συμμορφωθεί σε ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, δ) Όταν πρόκειται για πράξη που εκδόθηκε σε εφαρμογή αναδρομικού νόμου, ε) Σε περίπτωση που, μετά την ακύρωση μιας ατομικής διοικητικής πράξης για λόγους τυπικούς, εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρόνο, νέα ατομική πράξη που έχει το ίδιο περιεχόμενο με εκείνη που ακυρώθηκε. Περαιτέρω, η ισχύς των διοικητικών πράξεων λήγει στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Εφόσον παρέλθει η χρονική προθεσμία ισχύος τους στην περίπτωση τόσο των κανονιστικών όσο και των ατομικών διοικητικών πράξεων, β) Αν εκλείψει το αντικείμενο μιας ατομικής διοικητικής πράξης λόγω θανάτου του προσώπου που αφορά η πράξη, όταν αυτή έχει προσωποπαγή χαρακτήρα (πχ. διορισμός, άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, δίπλωμα οδήγησης), γ) Αν μια κανονιστική ή ατομική διοικητική πράξη καταργηθεί εν όλω ή εν μέρει με νομοθετική διάταξη ή με νεότερη πράξη αντίθετου ή διαφορετικού περιεχομένου, δ) Στις περιπτώσεις που ανακαλείται νόμιμη ατομική διοικητική πράξη και η ανάκληση ισχύει για το μέλλον, ε) Αν ο διοικούμενος παραιτηθεί από μια ατομική διοικητική πράξη στις περιπτώσεις που η παραίτηση είναι επιτρεπτή, όπως για παράδειγμα συμβαίνει με τις προσωποπαγείς πράξεις (διορισμός), στ) Η αχρησία, δηλαδή η μη εφαρμογή της ατομικής διοικητικής πράξης για μεγάλο χρονικό διάστημα από τη δημόσια διοίκηση ή από τον διοικούμενο, όταν η πράξη δεν παρέχει συγκεκριμένη προθεσμία για την εφαρμογή της, δεν έχει ως συνέπεια την λήξη της ισχύος της. Κατ' εξαίρεση όμως, μπορεί μετά τη μακροχρόνια μη χρήση από τον διοικούμενο μιας διοικητικής άδειας (πχ. για την λειτουργία καταστήματος) να συναχθεί παραίτησή του από

αυτήν, με συνέπεια τη σιωπηρή κατάργηση της σχετικής ατομικής διοικητικής πράξης. Οι διοικητικές συμβάσεις αποτελούν αμφοτεροβαρείς δικαιοπραξίες του δημοσίου δικαίου, οι οποίες κατευθύνονται προς την άμεση ή έμμεση ικανοποίηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος και συνάπτονται μεταξύ του Δημοσίου και άλλων δημόσιων νομικών προσώπων και ιδιωτών (φυσικών ή νομικών προσώπων). Για να προσδιοριστεί μια σύμβαση ως διοικητική πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα τέσσερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα: α) τουλάχιστον ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη να είναι δημόσιο νομικό πρόσωπο, και ειδικότερα το Δημόσιο ή Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλο δημόσιο νομικό πρόσωπο, το οποίο ασκεί δημόσια εξουσία. Δεν αποτελεί με την έννοια αυτή διοικητική σύμβαση εκείνη η οπία συνάπτεται με νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που εξυπηρετούν δημόσιους σκοπούς, β) Το αντικείμενο της σύμβασης να συνδέεται με την εξυπηρέτηση δημόσιας υπηρεσίας ή να εξυπηρετεί δημόσιο σκοπό. Έτσι, συμβάσεις που έχουν μόνο ταμιευτικό σκοπό για το δημόσιο, χαρακτηρίζονται ως συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου (πχ. ενοικίαση ακινήτων). Στο ίδιο πλαίσιο, αντίστοιχη είναι και η πρόσληψη του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Οδηγίες 92/50 και 93/37) που εντάσσει στον όρο «δημόσια σύμβαση» συμβάσεις τόσο διοικητικού όσο και ιδιωτικού δικαίου (Τροβά, Σκουρής, 2009), εφόσον αυτές εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον (Ράϊκος, 2014), γ) Η κατάρτιση και η εκτέλεση της σύμβασης να διέπονται τουλάχιστον μερικά από κανόνες δημοσίου δικαίου, ή πάντως η σύμβαση να επιτρέπει στο συμβαλλόμενο δημόσιο νομικό πρόσωπο δυνατότητες μονομερούς παρέμβασης στην συμβατική σχέση (πχ. κατάπτωση ποινικών ρητρών), δημιουργώντας ένα εξαιρετικό συμβατικό καθεστώς. Η έννομη σχέση της διοικητικής σύμβασης μπορεί να ρυθμίζεται - συμπληρωματικά μόνον - και από κανόνες του ιδιωτικού δικαίου (πχ. του Αστικού Κώδικα), δ) Η σύμβαση θα πρέπει να περιλαμβάνει και υποχρεώσεις για το Δημόσιο ή για το δημόσιο νομικό πρόσωπο το οποίο συμβάλλεται, διαφορετικά η σύναψή της είναι παράνομη και άκυρη, αφού δεν θα διαθέτει αμφοτεροβαρή χαρακτήρα και θα περιορίζει καταχρηστικά τον διοικούμενο που θα συμμετέχει σε αυτήν. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις διοικητικών συμβάσεων αποτελούν αυτές με τις οποίες ανατίθεται σε ιδιώτη η άσκηση δημόσιας υπηρεσίας ή η παραχώρηση αποκλειστικής χρήσης δημοσίων πραγμάτων για την εξυπηρέτηση δημόσιων σκοπών. Άλλοι τύποι διοικητικών συμβάσεων είναι η σύμβαση κρατικών προμηθειών (πχ. προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων), η εκτέλεση έργων για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (πχ. εξωραϊσμός πλατειών). Ειδική κατηγορία διοικητικής σύμβασης αποτελεί η αναπτυξιακή σύμβαση που δεν έχει αντικείμενο σχετικό με την λειτουργία μιας δημόσιας υπηρεσίας αλλά που στοχεύει στην παροχή σε ιδιώτη ενός ευνοϊκού νομικού καθεστώτος για την διενέργεια επενδύσεων. Η διοικητική σύμβαση διέπεται από κανόνες που αφορούν: α) το προσυμβατικό στάδιο και β) το στάδιο σύναψης και εκτέλεσης της διοικητικής σύμβασης. Ειδικότερα, το προσυμβατικό στάδιο περιλαμβάνει την επιλογή του αντισυμβαλλόμενου μέσα από διαγωνισμό (ο οποίος καλείται και δημοπρασία) ή απευθείας επιλογή (η οποία καλείται και απευθείας

ανάθεση). Η απευθείας επιλογή διενεργείται με την έκδοση ατομικής πράξης, η οποία θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικά, εξυπηρετεί συνήθως λόγους επείγοντος δημοσίου συμφέροντος και πρέπει να διενεργείται στο πλαίσιο που επιβάλλει η τήρηση της αρχής της νομιμότητας, ενώ ο διαγωνισμός έχει ως σκοπό την επίτευξη των καλύτερων δυνατών όρων για το δημόσιο νομικό πρόσωπο που συνάπτει την σύμβαση. Ο διαγωνισμός εκκινεί με την διακήρυξή του που αποτελεί κανονιστική πράξη και διακρίνεται σε δημόσιο ανοιχτό και δημόσιο κλειστό διαγωνισμό. Στον πρώτο, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί, εφόσον έχει τα νόμιμα προσόντα να υποβάλει γραπτή κλειστή προσφορά, ενώ στον δεύτερο καλούνται συγκεκριμένοι και προεπιλεγμένοι ενδιαφερόμενοι για να υποβάλουν τις έγγραφες προσφορές τους. Εκτός από αυτούς, υπάρχει και ο πρόχειρος (ή συνοπτικός) διαγωνισμός ο οποίος διενεργείται με λήψη ανοιχτών γραπτών προσφορών, τις οποίες αξιολογεί το δημόσιο νομικό πρόσωπο. Ο διαγωνισμός διακρίνεται σε μειοδοτικό, όταν έχει ως αντικείμενο την προμήθεια κινητών πραγμάτων ή την αγορά ακινήτων ή τη μίσθωση πραγμάτων ή την εκτέλεση έργων και εργασιών, και σε πλειοδοτικό όταν αντικείμενό του είναι η εκποίηση ή εκμίσθωση πραγμάτων του δημοσίου. Η διαδικασία του διαγωνισμού ολοκληρώνεται με την κατακύρωση στο αντισυμβαλλόμενο που τελικά επιλέγεται ή με την ανάθεση σε περίπτωση απευθείας επιλογής αντισυμβαλλομένου. Η ανάθεση και η κατακύρωση αποτελούν ατομικές διοικητικές πράξεις. Η επιλογή δεν γίνεται μόνο με βάση την ανώτερη ή κατώτερη οικονομική προσφορά, ανάλογα με το αν ο διαγωνισμός είναι πλειοδοτικός ή μειοδοτικός αλλά και με άλλα κριτήρια, όπως η ποιότητα, ο χρόνος παράδοσης, η φήμη και η αξιοπιστία του αντισυμβαλλόμενου. Με την κατακύρωση ολοκληρώνεται η σύνθετη διοικητική ενέργεια του διαγωνισμού, ενώ η πράξη αυτή και όσες προηγήθηκαν αυτής προσβάλλονται με αίτηση ακυρώσεως, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι πράξεις αυτές, παρά το γεγονός ότι εντάσσονται σε μια σύνθετη διοικητική ενέργεια, ονομάζονται αποσπαστές και μπορούν να προσβληθούν ως διακριτές πράξεις στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η σύμβαση καταρτίζεται έγγραφα και σε ορισμένες περιπτώσεις μετά από την υπογραφή της κυρώνεται με νομοθετική πράξη. Νόμιμος εκπρόσωπος από την πλευρά του δημοσίου και των δημοσίων νομικών προσώπων είναι ο αρμόδιος Υπουργός, ενώ από την πλευρά του αντισυμβαλλόμενου ο ιδιώτης ο οποίος διαθέτει δικαιοπρακτική ικανότητα, ή εκπροσωπεί νόμιμα ένα νομικό πρόσωπο. Η εκτέλεση της σύμβασης διέπεται από εξαιρετικό νομικό καθεστώς το οποίο διέπεται από διατάξεις του διοικητικού δικαίου και συμπληρωματικά από διατάξεις και αρχές του ιδιωτικού δικαίου. Το δημόσιο απολαμβάνει ιδιαίτερες εξουσίες μονομερούς παρέμβασης στη συμβατική σχέση κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης. Ειδικότερα, απολαμβάνει τη δυνατότητα: α) επιβολής ποινών σε περίπτωση αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων, β) κατάπτωσης ποινικών ρητρών σε περίπτωση κακής εκτέλεσης της σύμβασης και γ) λύση της σύμβασης, όταν αυτή έχει καταστεί ασύμφορη ή αδύνατη. Αντίστοιχα, ο ιδιώτης αντισυμβαλλόμενος έχει τη δυνατότητα να ζητήσει τη λύση της σύμβασης ή αποζημίωση, εξ αιτίας της συμπεριφοράς της

διοίκησης ή και αντικειμενικών λόγων ανώτερης βίας, όπως για παράδειγμα μια ξαφνική υποτίμηση του νομίσματος που ανατρέπει εκτάκτως το δικαιοπρακτικό θεμέλιο της σύμβασης, ή η αιφνίδια αύξηση των πρώτων υλών που καθιστά ασύμφορη την εκτέλεση της σύμβασης με το συμφωνημένο αντάλλαγμα κλπ. Οι διαφορές που προκύπτουν στο στάδιο της εκτέλεσης των διοικητικών συμβάσεων ανήκουν στην δικαιοδοσία του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου του τόπου στον οποίο καταρτίστηκε η σύμβαση και αποτελούν διαφορές ουσίας. Ειδικότερα, ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας ρυθμίζει την αυτεπάγγελτη ενέργεια της δημόσιας διοίκησης και των οργάνων της (άρθρο 2) ως προϋπόθεση της ταχείας και αποτελεσματικής της δράσης. Περαιτέρω, ρυθμίζει με τρόπο αναλυτικό τον τρόπο και την υποβολή αιτήσεων από τους διοικουμένους προς τις διοικητικές αρχές (άρθρο 3), την πρόσβασή τους στα έγγραφα της δημόσιας διοίκησης (άρθρο 5) αλλά και τις υποχρεώσεις των οργάνων της δημόσιας διοίκησης για την διεκπεραίωση των υποθέσεων των διοικουμένων. Με τον τρόπο αυτό, το νομοθέτημα εγγυάται την διαφάνεια και την νομιμότητα των σχετικών διοικητικών διαδικασιών αλλά και την ισότητα μεταχείρισης μεταξύ των πολιτών. Ο Κώδικας Διαδικασίας κατοχυρώνει ειδικά το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του διοικούμενου (άρθρο 6) αλλά και την αρχή της αμεροληψίας των διοικητικών οργάνων (άρθρο 7), ενισχύοντας περαιτέρω την προστασία τους. Τέλος, στο κείμενο του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας κατοχυρώνονται ειδικά οι αναγκαίοι και ουσιώδεις τύποι έκδοσης των διοικητικών πράξεων (άρθρα 16-21) αλλά και η δυνατότητα ελέγχου της δημόσιας διοίκησης μέσω της αιτήσεως θεραπείας, ιεραρχικής προσφυγής, ειδικής και ενδικοφανούς προσφυγής κατά τα άρθρα 24-27 (Κύβελος, 2013). Συνολικά, μέσα από τις επιμέρους διατάξεις του, ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας συνιστά ως νομοθέτημα μια ουσιαστική συμβολή στην προστασία του κράτους δικαίου, των δικαιωμάτων των διοικουμένων στην διοικητική διαδικασία και της ασφάλειας δικαίου. 9 Απαλλαγή από τα δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού, ζήτησε ενδιαφερόμενη πολίτης, η οποία είχε τις νόμιμες προϋποθέσεις, δηλαδή 67% αναπηρία και οικογενειακό εισόδημα κατώτερο του εισοδηματικού κριτηρίου της σχετικής απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης ότι δεν πρέπει να υφίσταται διακριτική μεταχείριση εις βάρος των μη δημοτών ή μονίμων κατοίκων. Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο παρέχει στους Δήμους της χώρας την ευχέρεια να λαμβάνουν αποφάσεις για φορολογική ελάφρυνση των δημοτών τους, σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Σε καμία όμως περίπτωση δεν τίθεται ως κριτήριο μείωσης ή απαλλαγής των δημοτικών τελών και φόρων η εγγραφή ή μη στο δημιοτολόγιο, ούτε το είδος της κατοικίας (μόνιμη ή μη). Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού ορίζει υπόχρεους εκείνους που έχουν ηλεκτροδοτούμενο ακίνητο και κάνουν χρήση των ανταποδοτικών υπηρεσιών του Δήμου. (Αρναούτογλου, Φ. (2012). Η «πρότυπη» η «πλιοτική» δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη Γέροντας, A.(2014). Επιτομή Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Γέροντας, A. (2014). Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Γέροντας, A. (2009). Ο εξευρωπαϊσμός του εθνικού Διοικητικού και Δικονομικού

Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Γέροντας, Α., Λύτρας, Σ., Πανλόπουλος, Π., Σιούτη, Γ., Φλογαΐτης, Σ. (2010). Διοικητικό δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Γιαννακόπουλος, Κ.Θ. (2013). Η επίδραση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε.Γώγος, Κ. (2012). Η αιτιολογία των διοικητικών πράξεων, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Δαγτόγλου, Π. Δ. (2004). Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, (3η έκδοση ενημερωμένη από τον Π. -Μ. Ευστρατίου), Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Δαγτόγλου, Π. Δ. (2004). Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο , (3η έκδοση, επιμελημένη και συμπληρωμένη από τον Π. Κ. Λαζαράτο και Θ. Δ. Παπαγεωργίου), Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Καράκωστας, Β. (2013).Τα ένδικα μέσα στη διοικητική δίκη, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Κοιμτζόγλου, Ι. Ε. (1999). Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Κόρσος Δ. (2013). Διοικητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος), Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Κόρσος Δ. (2013). Εισηγήσεις Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε.Κυβέλος, Σ. (2013). Η ενδικοφανής προσφυγή, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Μαρκαντωνάτου-Σκαλτσά, Α. (2013). Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Μηλιώνης, Ν. (2012). Το Ελεγκτικό Συνέδριο, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη Παπαχατζής, Γ. Μ. (1991). Σύστημα του ισχύοντος στην Ελλάδα διοικητικού δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Παπαγρηγορίου, Β. (2010). Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Πρεβεδούρου, Ε. (2012). Η επιρροή του Ευρωπαϊκού Δικαίου στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη Λαζαράτος, Π. (2013). Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο , Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Ρέμελης, Κ. (2009). Σύνταγμα και διοικητικοί δικονομικοί νόμοι, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Σοϊλεντάκης, Ν. Ατσαλάκη, Α. (2015). Αστική ειθύνη των δημοσίου, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη Σκουρής , Β. Ι. (1996). Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο I, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Σπηλιωτόπουλος ,Ε. Χρυσανθάκης, Χ. (2013). Βασι-κοί θεσμοί δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Σπηλιωτόπουλος Ε. (2011).Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου , τομ. Ι και ΙΙ, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη Τάχος, Α. Ι. (2008). Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε., Τσάτσος, Δ. (1993). Συνταγματικό Δίκαιο. Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας , β' τομ., Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας) Για το λόγο αυτό ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης υποστηρίζει ότι η συγκεκριμένη τακτική του Δήμου δεν συνάδει με την ισχύουσα νομοθεσία και εισάγει κριτήριο διάκρισης των πολιτών.
Πολυνομοθεσία – ασάφειες – κακή νομοθέτηση. Πολλαπλά και αντικρουνόμενα, σπανίως αλληλοσυμπληρούμενα, κάποιες φορές αντιφατικά νομοθετικά πλαίσια, διαμορφώνουν ένα δύσκολα διαχειρίσιμο περιβάλλον διοικητικής δράσης και επιτείνουν το αίσθημα ανασφάλειας του πολίτη. Επιπροσθέτως, ασαφείς διατάξεις που λειτουργούν επιβαρυντικά, δεν επιτρέπουν τη σταθερή, αταλάντευτη και ευεξήγητη θέση των διοικητικών οργάνων έναντι των υποθέσεων των πολιτών. Η κατάληξη είναι η παραγωγή κακών νομοθετικών πλαισίων, που δημιουργούν αντί να επιλύουν προβλήματα και δυσχεραίνουν τη θέση των εκτελεστικών του νόμου οργάνων. Το αίσθημα εμπιστοσύνης των πολιτών κλονίζεται τόσο έναντι του παραγόμενου νομοθετικού έργου, όσο και έναντι των οργάνων της διοίκησης, που καλούνται να το εφαρμόσουν. Σύμφωνα με τον πρόσφατο νόμο για το δομημένο περιβάλλον, απαιτούνται πενήντα υπουργικές αποφάσεις εκτελεστικές του νόμου. Η εμπειρία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης , έχει καταδείξει ότι οι, τέτοιους είδους, κανονιστικές πράξεις, είτε δεν εκδίδονται ποτέ, με συνέπεια οι σχετικές διατάξεις του νόμου να παραμένουν γράμμα κενό, είτε καθυστερούν τόσο πολύ να εκδοθούν, ώστε η Διοίκηση αδυνατεί να πράξει το έργο της (χωροταξικά πολεοδομικά θέματα κλπ) . Χαρακτηριστικό παράδειγμα αδράνειας διάταξης νόμουν, λόγω μη έκδοσης της αντίστοιχης υπουργικής απόφασης, αποτελεί η περίπτωση

του συμψηφισμού καταβληθέντων προστίμων κατά τη διαδικασία τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών.

Κακή νομοθέτηση, που χωρίς ισχυρή δικαιολογητική βάση εισάγει μία καινοφανή διοικητική προθεσμία, αποτελεί η εισαγωγή των εκατόν πέντε ημερών, ως προθεσμία υποβολής αντιρρήσεων κατά των ανηρημένων δασικών χαρτών. Η διοικητική διαδικασία έχει πάγιες προθεσμίες άσκησης προσφυγών, γνωστές στη διοίκηση και τους πολίτες, επομένως η νέα αυτή ρύθμιση ξενίζει, ιδίως διότι δύο φορές έτυχε ολιγοήμερης παράτασης. Στο εξαιρετικά ευαίσθητο πεδίο της αντιμετώπισης των θεμάτων που αφορούν άτομα με ειδικές ανάγκες, εντάσσεται και το ζήτημα των διαφορετικών κατηγοριών πιστοποιητικών που πιστοποιούν την αναπηρία, σε συνδυασμό με την νομοθετική ασάφεια που κατισχύει, ως προς την ευρύτητα και το είδος των δικαιωμάτων που τα πιστοποιητικά αυτά παρέχουν. Παρά τη συνεπή και συστηματική παρέμβαση, οι ανισότητες στη θέσπιση και εφαρμογή της νομοθεσίας στο πεδίο της προστασίας της μητρότητας εξακολουθούν να υφίστανται. Διαφορετικές κλίμακες προστασίας στον δημόσιο, ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, στις εργασιακές συμβάσεις ορισμένου και αορίστου χρόνου, στους ένστολους, στους τακτικούς υπαλλήλους του δημοσίου, στους μισθωτούς και στους αυτοαπασχολούμενους εδραιώνουν την αίσθηση της άνισης και διακριτικής μεταχείρισης. Η πολυνομοθεσία στο αντικείμενο αυτό, και οι υφιστάμενες ασάφειες, δημιουργούν το πλέγμα της βαθιάς και ευρύτατης διαφοροποίησης. Επίσης, επισήμανε ότι η καθυστέρηση ή/και παράλειψη έκδοσης των προβλεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία κανονιστικών πράξεων, είτε επιφέρει αντιστοίχως την καθυστέρηση, είτε καθιστά ανενεργές τις σχετικές διατάξεις. Συνεπώς, προκειμένου να τεθεί σε ισχύ το σχέδιο νόμου θα χρειαστεί η άμεση έκδοση των αναφερόμενων σε αυτό Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών και λοιπών αποφάσεων. Περαιτέρω αναφέρθηκε σε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα μη εφαρμογής διάταξης νόμου, εξαιτίας της παράλειψης έκδοσης Υπουργικής Απόφασης, που αποτελεί η περίπτωση του συμψηφισμού καταβληθέντων προστίμων κατά τη διαδικασία τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης διαπίστωσε ότι οι αλλεπάλληλες νομοθετικές τροποποιήσεις, όπως η προαναφερόμενη, δεν διασφαλίζουν ασφάλεια δικαίου στους δημότες σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο για την τακτοποίηση των αυθαιρέτων κατασκευών. Η προθεσμία 105 ημερών για άσκηση αντιρρήσεων κατά των αναρτημένων δασικών χαρτών αποτελεί διάταξη που δεν συνάδει με τις αρχές της ορθής νομοθέτησης επισήμανε ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης με έγγραφό του σχετικά με την οικεία νομοθεσία, προς τους συναρμόδιους Υπουργούς. Σημείωσε ότι δεν απαντάται γενικά στη διοικητική πρακτική προθεσμία 105 ημερών και τούτο μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στους δημότες, καθώς παγίως προβλέπονται διαφορετικές προθεσμίες (πχ. 60, 90 ή 120 ημερών). Μη απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος των επιχειρήσεων που ασκούνται σε χωριά κάτω των πεντακοσίων κατοίκων όπου σύμφωνα

με το άρθρο 31 παρ. 3 του ν. 3986/2011 απαλλάσσονται από το τέλος επιτηδεύματος, εκτός εάν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, οι εμπορικές επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους. Για την απαλλαγή αυτή λαμβάνονται υπόψη τα χωριά όπως προβλέπονταν πριν από την έναρξη ισχύος του ν 2539/1997 για την εφαρμογή του σχεδίου «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ». Με νεότερη εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) διευκρινίστηκε ότι θα ληφθεί υπόψη ο πληθυσμός των χωριών τα οποία αποτελούσαν, πριν την εφαρμογή του σχεδίου «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ», αυτοτελή νομικά πρόσωπα, δηλαδή κοινότητες. Συνεπώς, αν κάποιο χωριό δεν αποτελούσε κατά το χρόνο εκείνο από μόνο του κοινότητα, λαμβάνεται υπόψη για την απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος, ο πληθυσμός της κοινότητας που υπαγόταν. Το κριτήριο αυτό έχει οδηγήσει σε φαινόμενα διακριτικής μεταχείρισης, καθώς δεν εξαιρούνται του τέλους επιχειρήσεις σε χωριά με πληθυσμό πολύ μικρότερο των 500 κατοίκων, τα οποία αποτελούσαν κοινότητα μαζί με άλλο ή άλλα χωριά πριν από τον «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ». Φαινόμενα κακής νομοθέτησης που δρουν επιβαρυντικά στην αξιοπιστία της διοικητικής δράσης και δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για προστριβές μεταξύ διοίκησης και πολιτών εμφανίζονται τακτικά κατά την υλοποίηση της κρατικής πολιτικής για τα άτομα με αναπηρία. Τέτοια φαινόμενα αφορούν την ασαφή και συχνά ασυνεπή χρήση όρων σε κείμενα κανονιστικού περιεχομένου. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) την 01/09/2011, τέτοιες ασυνέπειες προκαλούσαν επιβάρυνση της Διοίκησης και ταλαιπωρία των ενδιαφερομένων, καθώς απαιτείτο η επανειλημμένη πιστοποίηση της αναπηρίας τους χωριστά για κάθε παροχή από διαφορετικές υγειονομικές επιτροπές, συνήθως του Υπαλληλικού Κώδικα ή του ΙΚΑ. Με την ανάθεση της αρμοδιότητας πιστοποίησης της αναπηρίας για όλες τις κοινωνικές και οικονομικές παροχές ή διευκολύνσεις που συνδέονται με την αναπηρία στα ΚΕΠΑ ο νομοθέτης αποσκοπούσε στην άρση της εν λόγω επιβάρυνσης. Ωστόσο, η μεταβολή αυτή δεν συνοδεύθηκε από κατάλληλα μέτρα συντονισμού και εναρμόνισης των ρυθμίσεων αναφορικά με τον ακριβή προσδιορισμό των δικαιούχων των εκάστοτε προβλεπόμενων παροχών ή διευκολύνσεων. Το ζήτημα της ισχύος των γνωματεύσεων προ ΚΕΠΑ αντιμετωπίστηκε περιπτωσιολογικά μέσω εγκυκλίων, πρακτική που ήταν εύλογη κατά το αρχικό στάδιο της μετάβασης στο νέο σύστημα πιστοποίησης της αναπηρίας, ωστόσο η απουσία ενιαίας και σαφούς ρύθμισης έξι (6) χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας των ΚΕΠΑ καταγράφεται ως παράγοντας κακοδιοίκησης. Ο προσδιορισμός του εισοδήματος που λαμβάνεται υπ' όψιν για τη χορήγηση του βοηθήματος ανεργίας αυτοτελώς και ανεξαρτήτως απασχολουμένων. Σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις στους ως άνω δικαιούχους απαιτείται, μεταξύ άλλων, το συνολικό ατομικό καθαρό εισόδημα του αιτούντος από οποιαδήποτε πηγή των δύο οικονομικών ετών που προηγούνται της υποβολής της αίτησης να μην υπερβαίνει αθροιστικά το ποσό των 20.000 € και το συνολικό οικογενειακό καθαρό εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή των δύο ετών που προηγούνται της υποβολής της αίτησης, να μην υπερβαίνει αθροιστικά το ποσό των 30.000 €». Ενώ

από 1.1.2014 στη φορολογική νομοθεσία το φορολογικό έτος ταυτίζεται με το ημερολογιακό έτος, ο ΟΑΕΔ εξακολουθεί να απαιτεί από τους ενδιαφερόμενους την προσκόμιση εκκαθαριστικών σημειωμάτων των δύο προηγούμενων οικονομικών – και όχι φορολογικών – ετών από την υποβολή της αίτησης. Στην περιπτωση αυτή, η περίοδος αναφοράς είναι δυνατόν να εκκινεί σε χρονικό σημείο προγενέστερο των τριών χρόνων πριν από τη διακοπή της δραστηριότητας, με αποτέλεσμα τα εισοδήματα του ανέργου να ανάγονται συχνά σε χρονική περίοδο κατά την οποία ήταν ακόμα εργαζόμενος. Η πρακτική αυτή, στηριζόμενη στο γράμμα της διάταξης της σχετικής Υ.Α., οδηγεί στο να λαμβάνονται υπ' όψιν εισοδήματα που δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματική εισοδηματική κατάσταση του αιτούντος κατά το διάστημα που προηγείται της διακοπής της δραστηριότητας του και συνεπώς της ανεργίας του. Αντίστοιχο ζήτημα έχει ανακύψει αναφορικά με την καταβολή του επιδόματος μακροχρονίως ανέργων (με αποτέλεσμα, και στην περίπτωση αυτή, τα εισοδήματα του ανέργου που λαμβάνονται υπόψη να ανάγονται συχνά σε χρονική περίοδο, κατά την οποία ήταν ακόμα εργαζόμενος (αντικατάσταση του όρου οικονομικού έτους με τον όρο φορολογικό έτος ώστε να προσαρμοσθεί η κοινωνική νομοθεσία στην τροποποίηση της φορολογικής νομοθεσίας με αποτέλεσμα να αξιολογηθεί το κριτήριο κατά το δυνατόν εγγύτερα στον χρόνο χορήγησης της παροχής Αναφορά πολίτη, ο οποίος λάμβανε επιδότηση βαριάς αναπηρίας από την προνοιακή υπηρεσία του Δήμου XXXX , που διακόπηκε, όταν ανέλαβε εργασία στο πλαίσιο προγράμματος ΟΑΕΔ κοινωφελούς χαρακτήρα. Με έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας ζητήθηκε η άμεση εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία όσοι συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης και ενίσχυσης της απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, και λαμβάνουν επίδομα πρόνοιας δεν χάνουν αυτές τις παροχές, αλλά συνεχίζουν να τις εισπράττουν ταυτόχρονα και αθροιστικά με την αποζημίωση από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα αυτά ή και την αμοιβή τους από την απασχόληση στην Κοιν.Σεπ. Υποστηρίχθηκε και από τη μεριά του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρσης ότι η ως άνω νομοθετική διάταξη με την ευρύτητα της διατύπωσής της επιτρέπει την ταυτόχρονη είσπραξη προνοιακού επιδόματος με την εργασία στο πλαίσιο των ως άνω προγραμμάτων, καθώς στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι προφανώς η ενί σχυση της απασχόλησης, αφού διενεργούνται μέσω ΟΑΕΔ. Οικιστικές πυκνώσεις – Δασικοί χάρτες . Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρσης επισήμανε ότι οι διατάξεις περί εξαίρεσης από τους δασικούς χάρτες των «οικιστικών πυκνώσεων» αντιβαίνουν στη συνταγματική επιταγή για την προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων, ενώ αποτελούν ανεπίτρεπτη από το Σύνταγμα μεταβολή του προορισμού των δασών όχι μέσω επίκλησης δημοσίου συμφέροντος, αλλά μέσω απλής αποτύπωσης αυθαίρετης οικοδόμησης οικιών και δημιουργίας ανεξέλεγκτων οικισμών εντός δασών ή δασικών εκτάσεων. Επίσης, αποτελούν παραβίαση της συνταγματικής διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 24 περί χωροταξικής αναδιάρθρωσης της χώρας, αποτελώντας απλή αποτύπωση συνόλου οικιών, οι οποίες δημιουργήθηκαν άνευ

χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. Επίσης, είναι προφανές ότι από τη μια παρακάμπτονται οι αρμοδιότητες των δασικών υπηρεσιών και από την άλλη παραγνωρίζεται το γεγονός ότι οι δασικοί χάρτες δεν αποτελούν ένα εργαλείο κτηματογράφησης και κατοχύρωσης εμπράγματων δικαιωμάτων, αλλά είναι το μέσο στο οποίο αποτυπώνεται το δασικό κεφάλαιο της χώρας και διαφυλάσσεται η δημόσια περιουσία. Περαιτέρω, κατά τη διαδικασία αποτύπωσης των πυκνώσεων δεν εξετάζεται το είδος των κτισμάτων που περιλαμβάνονται, ούτε ο λόγος δημιουργίας τους, ενώ δεν ελέγχονται τα προστατευτικά καθεστώτα που πιθανώς υφίστανται στις περιοχές κάλυψης και τα οποία, ενδεχομένως, να έχουν αλλοιωθεί από μη επιτρεπτές επεμβάσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι δεν αποτυπώνεται επαρκώς στις υφιστάμενες διατάξεις τι συνεπάγεται η μη περιέλευση στους δασικούς χάρτες των συγκεκριμένων εκτάσεων. Σε κάθε περίπτωση, το θεσμικό πλαίσιο της δασικής νομοθεσίας οφείλει να διέπει τις «οικιστικές πυκνώσεις», όταν αυτές έχουν δημιουργηθεί εντός δασών ή δασικών εκτάσεων. Εντούτοις, δεν εξειδικεύεται ποια διαδικασία θα ακολουθηθεί για την εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας. Αντίθετα, η πρόβλεψη για περιβαλλοντική και πολεοδομική διαχείριση των οικιστικών πυκνώσεων θέτει ερωτήματα, διότι η περιβαλλοντική διαχείριση δεν ταυτίζεται με την υποχρέωση της διοίκησης για τη διατήρηση του δασικού κεφαλαίου και διότι συνάγεται ότι επιχειρείται μελλοντική νομιμοποίηση των οικιστικών αυτών συμπλεγμάτων. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης κατά την εξέταση αναφοράς καταναλωτή της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης προέκυψε ότι η υδροπαροχή ακινήτου, ετέθη αρχικά σε καθεστώς διακοπής λόγω ανεξόφλητων οφειλών, σύμφωνα με την παρ. 1 άρθ. 17 «Λογαριασμοί-Διακοπή λόγω οφειλής» του Κανονισμού Ύδρευσης της Επιχείρησης και στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη ότι υπήρξε παραβίαση της διακοπής, επιβλήθηκε σύμφωνα με την παρ. 5 του παρα-πάνω άρθρου πρόστιμο ίσο με το πενταπλάσιο της κατανάλωσης. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης σε έγγραφό του προς την Επιχείρηση επεσήμανε ότι υπάρχει μετρητής που καταγράφει την κατανάλωση, η οποία τιμολογείται κανονικά με το ισχύον τιμολόγιο, συνεπώς, ανεξάρτητα από την εισπραξιμότητα ή μη, δεν στοιχειοθετείται περίπτωση ιδιοποίησης/χρήσης άγνωστης ποσότητας νερού και δεν υπάρχει ζήτημα υπολογισμού απώλειας εσόδου για την Επιχείρηση. Προτάθηκε η κατάργηση της επιβολής προστίμων στις περιπτώσεις καταγεγραμμένης κατανάλωσης. Συνταξιούχος του ΟΑΕΕ υπέστη επαχθή παρακράτηση ποσού από τη σύνταξή του λόγω προηγούμενης αχρεωστήτως καταβληθείσας παροχής Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης επεσήμανε ότι η νομοθεσία έθετε το $\frac{1}{4}$ της σύνταξης μόνο ως ανώτατο όριο συμψηφισμού, επιτρέποντας όμως παράλληλα συμψηφισμό με περισσότερες και χαμηλότερες δόσεις. Το υποκατάστημα του ΟΑΕΕ απάντησε ότι στην ηλεκτρονική εφαρμογή που χρησιμοποιείται για την καταβολή των συντάξεων, όλες οι κρατήσεις για αχρεωστήτως εισπραχθείσες συντάξεις είναι ποσοστιαίες και παρακρατούνται ακριβώς στο $\frac{1}{4}$ του ακαθάριστου ποσού της σύνταξης, μη επιτρέποντας περαιτέρω ευελιξία, η οποία δύναται να υφίσταται εκ του

νόμου. Στην πρόταση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης να πραγματοποιηθούν όλες οι αναγκαίες προσαρμογές των ηλεκτρονικών εφαρμογών που χρησιμοποιούνται από τον ΟΑΕΕ, ώστε οι τελευταίες να λειτουργούν κατά τρόπο συμβατό με την ισχύουσα νομοθεσία, ο Διοικητής του ΟΑΕΕ αντέταξε ότι οι χρησιμοποιούμενες ηλεκτρονικές εφαρμογές δεν παραβιάζουν τη νομοθεσία. Καθυστέρηση διεκπεραίωσης πολεοδομικών υποθέσεων λόγω ελλιπούς στελέχωσης και οργανωτικών δυσλειτουργιών των πολεοδομικών υπηρεσιών. Με διατάξεις του Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης) περιήλθαν στους Δήμους πρόσθετες πολεοδομικές αρμοδιότητες, ενώ προβλέφθηκε ότι αν σε Δήμους του ίδιου νομού δεν υφίστανται υπηρεσίες με επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής και προσωπικού, τότε παρέχεται σε αυτούς υποχρεωτικώς, διοικητική υποστήριξη από το Δήμο της έδρας του νομού ή από άλλο εγγύτερο Δήμο. Παράλληλα, προβλέφτηκε ότι η διοικητική υποστήριξη παρέχεται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ενώ οι Δήμοι υποχρεούνται να οργανώσουν αυτοτελείς υπηρεσιακές μονάδες. Δεδομένου ότι κατά τη διερεύνηση αναφορών προέκυψαν ζητήματα μακροχρόνιων καθυστερήσεων διεκπεραίωσης πολεοδομικών υποθέσεων. Στο ν. 4483/2017 συμπεριλήφθηκε νέα ρύθμιση για το ζήτημα της υποχρεωτικής παροχής διοικητικής υποστήριξη σε Δήμους. Οι καταγγελίες συμβάσεων εργασίας εργαζομένων που προστατεύονται από απόλυτη, είτε λόγω εγκυμοσύνης είτε λόγω μητρότητας, εξακολουθούν να λαμβάνουν χώρα, ακόμη και χωρίς να πληρούνται οι αναγκαίες τυπικές προϋποθέσεις (απουσία επίκλησης σπουδαίου λόγου, παράβαση διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας κ.λπ.). Συχνά, στις περιπτώσεις των καταγγελιών αυτών, ο σπουδαίος λόγος γνωστοποιείται μεταγενέστερα και εξωδίκως από τον εργοδότη. Μολονότι η εξέταση συνδρομής σπουδαίου λόγου αποτελεί νομική και πραγματολογική έννοια, η κρίση της οποίας επαφίεται στα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης συχνά ελέγχει την τυπική νομιμότητα της διαδικασίας αυτής. Στο πλαίσιο αυτό, ο οποίος εισηγείται την επιβολή διοικητικών κυρώσεων όταν διαπιστώνει ότι δεν αιτιολογείται δεόντως η καταγγελία της σύμβασης εργασίας προστατευόμενης μητέρας και όταν ο σπουδαίος λόγος γνωστοποιείται μεταγενέστερα, με εξώδικη δήλωση στην εργαζόμενη. Και στις δύο ως άνω περιπτώσεις ο έλεγχος τήρησης των τυπικών προϋποθέσεων για την καταγγελία της σύμβασης είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων της εργαζομένης διότι: α) οι αποσβεστικές προθεσμίες προσβολής του κύρους της καταγγελίας έχουν ως αφετηρία το χρονικό σημείο της καταγγελίας και η αφετηρία τους δεν μετατίθεται ανάλογα με το χρονικό σημείο γνωστοποίησης του σπουδαίου λόγου καταγγελίας προς την εργαζόμενη, και β) για να ασκήσει η εργαζόμενη μια νομικά βάσιμη αγωγή προσβολής του κύρους της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας της, είναι απαραίτητο να γνωρίζει τον σπουδαίο λόγο καταγγελίας αυτής. Η εργαζόμενη ισχυρίστηκε ότι είχε ενημερώσει τηλεφωνικώς μία από τους εταίρους της επιχείρησης για την επικείμενη διήμερη απουσία της, λόγω θανάτου συγγενικού της προσώπου· όταν όμως τρεις μέρες αργότερα επικοινώνησε με τον εργοδότη για να δηλώσει τη διαθεσιμότητά της προς εργασία, κλήθηκε να παραλάβει

την απόλυτή της. Η εργοδοτική πλευρά δήλωσε άγνοια για το γεγονός της εγκυμοσύνης και αρνήθηκε την πρόταση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης για επαναπρόσληψη της προσφεύγουσας. Από την έρευνα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης προέκυψε ωστόσο ότι λίγες ημέρες πριν από την κατάθεση της δήλωσης περί οικειοθελούς αποχώρησης της εργαζομένης, εκπρόσωπος του εργοδότη είχε προσέλθει στην Επιθεώρηση ζητώντας ενημέρωση για το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας μητρότητας. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης κατέληξε στη διαπίστωση ότι οι ενέργειες του εργοδότη συνιστούσαν καταγγελία της σύμβασης της εγκύου εργαζόμενης και εισηγήθηκε την επιβολή διοικητικού προστίμου για παραβίαση των σχετικών διατάξεων. Κεντρική διαπίστωση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης – σε συνεργασία με την κεντρική υπηρεσία και τα αρμόδια υπουργεία σε ό,τι αφορά τους Ρομά αποτελεί η συστηματική παραγνώριση του εύρους και των επιπτώσεων του κοινωνικού αποκλεισμού τους, αλλά και η απροθυμία ανάληψης αποφασιστικής κεντρικής πρωτοβουλίας τόσο για την αστικοδημοτική τους τακτοποίηση όσο και για την αντιμετώπιση του οξύτατου στεγαστικού τους προβλήματος, καθώς και για την άμβλυνση των ισχυρών τοπικών αντιδράσεων. Αντιμετώπιση περιπτώσεων ατόμων που υφίστανται δυσμενή μεταχείριση λόγω φύλου και ιδίως για λόγους σχετιζόμενους με τις αυξημένες υποχρεώσεις που δημιουργεί η φροντίδα ή η ανατροφή τέκνου και που, ως επί το πλείστον, βαράνουν στερεοτυπικά τις γυναίκες. Παράλληλα όμως επιδιώκεται η ενθάρρυνση λήψης μέτρων για τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, ανεξαρτήτως φύλου, πεδίο όπου και οι άνδρες συχνά υφίστανται διακρίσεις. Με τον ν. 4443/2016 ο νομοθέτης επιχείρησε να καλύψει ένα σημαντικό κενό προστασίας, εντάσσοντας πλέον την οικογενειακή κατάσταση ως αυτοτελή λόγο διάκρισης. Στην έννοια της οικογενειακής κατάστασης περιλαμβάνεται κάθε μορφή οικογενειακής σχέσης που δημιουργεί ισχυρούς οικογενειακούς δεσμούς. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης με αφορμή την εξέταση σχετικής υπόθεσης, απευθύνθηκε στο Υπουργείο Εργασίας και ζήτησε να εξετασθεί το ενδεχόμενο μοριοδότησης και των μονογονεϊκών οικογενειών, ως αυτοτελούς προστατευόμενης κατηγορίας, στις προσλήψεις τακτικού και αορίστου χρόνου προσωπικού, στο πλαίσιο λήψης θετικών μέτρων υπέρ αυτών, με στόχο να αντισταθμιστούν μειονεκτήματα που αντιμετωπίζουν οι συγκεκριμένες οικογένειες, υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 7 παράγρ. 1 ν. 4443/2016. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης επισήμανε την ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι ειδικές οικογενειακές συνθήκες των επιμέρους κατηγοριών μονογονεϊκής οικογένειας, δεδομένου ότι αυτές εμφανίζουν διαφοροποιήσεις. Έτσι, ο άγαμος ή χήρος γονέας που αποκτά τέκνο ή τέκνα εκτός γάμου (χωρίς αυτά να τυγχάνουν αναγνώρισης από τον έτερο βιολογικό γονέα στην περίπτωση των άγαμων) και αναλαμβάνει τη γονική μέριμνα αλλά και την εν τοις πράγμασι κατ' αποκλειστικότητα φροντίδα τους προφανώς δεν τελεί υπό τις ίδιες συνθήκες με τον διαζευγμένο γονέα, ο οποίος, ακόμα και αν διατηρεί τη γονική επιμέλεια του παιδιού, μπορεί να μην έχει την αποκλειστική φροντίδα του. Ενδεικτικές αναφορές :

κατασκευή επαρκούς ρείρθου και αποχετευτικού αγωγού , προσκύρωση δημοτικού χώρου , αλλαγή συντελεστή επιβολής δημοτικών τελών (δημοτική – κοινοτική φορολογία), ειδικότερες περιπτώσεις δραστηριοτήτων /επιχειρήσεων όπου αναπτύσσονται σε νοητά διαχωρισμένους χώρους – αναγκαιότητα διαχωρισμού των εσόδων επί των οποίων επιβάλλεται το τέλος, επικύρωση διοικητικού προστίμου σύμφωνα με το ν. 4039/2012, επιβλαβείς φόλες σε ζώα – θανατηφόρες ουσίες σύμφωνα με πορίσματα του Ινστίτου Υγείας του Παιδιού – ετήσιων εκθέσεων του Συνηγόρου του Παιδιού, κακοτεχνίες δρόμων με εφαρμογή διατάξεων 105 και 106 ΕισΝΑΚ, διαγραφές μητρώων επιδόματος βαριάς αναπηρίας λόγω χαμηλού ποσοστού αναπηρίας και επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, Δείκτες θορύβων καταστημάτων αναψυχής ΔΕΥΑΚ. , ελαττωματικά προιόντα ΣτΚ , περιπτώσεις κωλύμματος διορισμού στο Δημόσιο λόγω ποινικής καταδίκης κλπ.

Ερώτημα Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης σχετικά τις υποστηρικτικές υπηρεσίες προς τα ΑμεΑ , την αρωγή στην εξεύρεση απασχόλησης, την προκατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση σε περίπτωση θανάτου των γονέων τους (αλλά και χωρίς εναπομείναντες λοιπούς συγγενείς) [...] Το Ελληνικό Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 4 ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Με το άρθρο αυτό καθιερώνεται η αρχή της ισότητας των ΑμεΑ έναντι του νόμου, όπως και η αρχή της ισότητας των δύο φύλων. Η συνταγματική αυτή κατοχύρωση της αρχής της ισότητας έναντι του νόμου αποτελεί το θεμέλιο λίθο του ρυθμιστικού πλαισίου για τα ΑμεΑ και αντιμετώπισή τους από το κράτος, ενώ η αρχή της ισότητας των δύο φύλων εξασφαλίζει ότι οι γυναίκες με αναπηρία αποτελούν ισότιμα μέλη της κοινωνίας και προστατεύονται από το κράτος όπως και οι άνδρες με αναπηρία. Σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 του Συντάγματος, οι πολύτεκνες οικογένειες, οι ανάπτηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, τα θύματα πολέμου, οι χήρες και τα ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαιώμα ειδικής φροντίδας από το κράτος, ενώ, σύμφωνα με την παράγραφο 3, το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων. Στο άρθρο αυτό, θεμελιώνεται το κοινωνικό κράτος δικαιού και η κοινωνική πολιτική του κράτους, η οποία ασκείται μέσω των ειδικότερων νόμων που εκτελούν αυτή τη συνταγματική επιταγή. Επίσης, το άρθρο 21 παρ. 6, αναφέρεται ρητά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ορίζοντας τα εξής: «Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαιώμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.» Με τη διάταξη αυτή, το Σύνταγμα της Χώρας εναρμονίζεται με τα πιο προοδευτικά Συντάγματα άλλων χωρών και υιοθετείται το κοινωνικό μοντέλο για την αναπηρία. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή σε συνδυασμό με την αρχή της αναλογικής ισότητας (άρθρο 4 παρ.1) αλλά και με τη διάταξη του άρθρου 116 παρ. 2, που επιτρέπει την λήψη θετικών μέτρων υπέρ των ομάδων, οι οποίες τελούν υπό συνθήκες πραγματικής ανισότητας,

επιτρέπει στο νομοθέτη να λάβει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την προστασία ή για τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία. Συγκεκριμένα, το άρθρο 116 παρ. 2, ορίζει τα εξής: «Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών. Με το άρθρο 22 του Συντάγματος, θεμελιώνεται, επίσης, το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εργασία και η προστασία της εργασίας που παρέχουν. Εν γένει, ρυθμίζεται η παροχή - Νομολογία Συμβουλίου της Επικρατείας – Αριθμ. Απόφασης 3348/1983. «Εκ του άρθρου 21 παρ 2 του Συντάγματος δεν απορρέει ευθέως δικαίωμα προτιμήσεως των κεκτημένων την αναπηρικήν ιδιότητα προς κατάληψιν δημοσίων θέσεων, δοθέντος ότι η διάταξις αυτή, κατευθυντήριο χαρακτήρα έχουσα, απευθύνει απλώς υπόδειξιν προς τον νομοθέτην δια την λήψιν μέτρων υλοποιώντων την κρατικήν μέριμναν υπέρ των αναπήρων και λοιπών κατηγοριών πολιτών εχόντων ανάγκην ειδικής μερίμνης». Βασική Εθνική και Διεθνής Νομοθεσία για τα Άτομα με Αναπηρία της εργασίας, οι συνθήκες απασχόλησης, η αμοιβή, οι προαγωγές, η εκπαίδευση στην εργασία και όλο το καθεστώς της παροχής εργασίας από τα ΑμεΑ, υπό την έννοια ότι απαγορεύονται διακρίσεις στα παραπάνω θέματα σε βάρος των ΑμεΑ εξαιτίας της αναπηρίας τους και αναφέρει τα εξής: «1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού. Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.... 5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.» Με το άρθρο 25 του Συντάγματος, προστατεύονται τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και γίνονται σεβαστά αυτά από το κράτος. Τα ΑμεΑ, ως δικαιούχοι των παραπάνω δικαιωμάτων, τελούν υπό την προστασία και την εγγύηση του κράτους και απολαμβάνουν όλες τις πλευρές της πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής. Βέβαια, απαγορεύεται η κατάχρηση δικαιώματος, δηλαδή η άσκηση του δικαιώματος δεν επιτρέπεται να ξεπερνά τα όρια του οικονομικού και κοινωνικού σκοπού του δικαιώματος και τα όρια που θέτει το ίδιο το δικαίωμα. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 25 του Συντάγματος αποτελεί κατευθυντήρια αρχή του κράτους δικαίου, προστατεύει τα ΑμεΑ και αναφέρει τα εξής: «1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαιού τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους..... 2. Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιώδων και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη. 3. Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται. 4. Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.» Έκτος των σχετικών διατάξεων του Αστικού Κώδικα

περί δικαιοπραξιών σχετικά με ΑμεΑ , διατάξεις περί δικαστικής συμπαράστασης και κληρονομικής διαδοχής και εκτός των λεπτομερών διατάξεων για την απασχόληση ατόμων με αναπηρία (ν. 1648/1986, 2643/1998 κ.λπ) ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θέτει ερωτήματα προς τον αρμόδιο Υπουργό (σύμφωνα πάντοτε με τη θέση του κοινωνικού κράτους δικαίου) όσον αφορά τις υποστηρικτικές υπηρεσίες προς τα ΑμεΑ , την αρωγή στην εξεύρεση απασχόλησης , την προκατάρτιση και επαγγελμα- τική κατάρτιση στην περίπτωση μετά τον θάνατο των γονέων τους (αλλά και χωρίς εναπομείναντες λοιπούς συγγενείς), γεγονός που αφορά καθημερινά από συμπολίτες μας (και παρά τις φιλότιμες και αναγνωρισμένες προσπάθειες ιδιωτών);

ΑΜΕΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ .

Μετά από Α.Π 108/19.05.2020 σχετικό έγγραφο του ΣτΔΕ για παροχή πληροφοριών για την χορήγηση προνομιακών επιδομάτων σε ΑμεΑ που εργάζονται σε Κοιν.Σ.Επ ελήφθη το αρ.Πρωτ.Δ12α/Φ.32/Γ.Π.οικ 28730/856 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της Γενικής Δ/νσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δ/νσης Πολιτικών Ατόμων εμ Αναπηρία ισχύει το άρθρο 34 παρ.2 του ν. 4430/2016 όπου πρβλ ότι Αμέα εφαζόμενοι σε Κοιν.Σ.Επ μπορούν να λαμβάνουν το προνοιακό τους επίδομα ταυτόχρονα με την αμοιβή τους από την Κοιν.Σ.Επ ενώ στο άρθρο 13 του ν. 4331/2015 ορίζεται περαιτέρω ότι τα άτομα με αναπηρίες που συμμετέχουν σε προγράμματα ενίσχυσης της απασχόλησης εξακολουθούν να λαμβάνουν το προνιακό τους επίδομα ταυτόχρονα με την αποζημιώσή τους από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα αυτά.

Το σχετικό απαντητικό έγγραφο αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την συμπλήρωση και ολοκλήρωση σχετικών φακέλων και αναφορών προς την Γενική Δ.νση Κοινωνικής Αλληλεγγύης , την Δ/νση Πολιτικών ΑμέΑ , το ΟΠΕΚΑ

Αιτιολόγηση ως προς την ανεπαρκή τεκμηρίωση της αναγκαιότητας του κοινόχρηστου χώρου στη συγκεκριμένη θέση και άρνηση τροποποίησεως του ρυμοτομικού σχεδίου, για τη δημιουργία χώρου πρασίνου και παιδικής χαράς γ) έγκριση και τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου πόλεως με πράξη της Πολιτείας που εκδίδεται υπό τους προς τούτο καθοριζόμενους με το από 17.7.1923 ν.δ. όρους και διαδικασία, ενώ με το εγκρινόμενο ή τροποποιούμενο ρυμοτομικό σχέδιο διαμορφώνονται οι οικοδομήσιμοι και οι κοινόχρηστοι χώροι, απεικονιζόμενοι στο οικείο διάγραμμα. Επί των χώρων αυτών που διαρρυθμίζονται με το εγκριθέντα ρυμοτομικό διάγραμμα, εφαρμόζονται οι διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας, με τις οποίες ρυθμίζονται οι εξαρτώμενες από την ιδιότητα των παραπάνω χώρων ως οικοδομησίμων ή κοινοχρήστων σχέσεις, δικαιώματα και υποχρεώσεις. Αντικείμενο «πλήρους» και «λεπτομερούς» ελέγχου εκ μέρους εξουσιοδοτημένων υπαλλήλων της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής, καθώς και νέου ελέγχου πριν υπογραφεί η οικοδομική άδεια. Επειδή, η πράξη με την οποία ανακαλείται

οικοδομική άδεια πρέπει να περιέχει ειδική αιτιολογία, με την οποία προσδιορίζεται, κατά τρόπο συγκεκριμένο και σαφή, ως λόγος που επιτρέπει τυχόν κατά νόμο την ανάκληση. η νομιμότητα της ανακλητικής διοικητικής πράξεως, κρίνεται από το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου προσβάλλεται, εν όψει των περιεχομένων σ` αυτήν αιτιολογιών ανάκλησης που μπορεί να συμπληρώνονται από τα στοιχεία του φακέλου. δεν μπορεί να υπαχθεί στην έννοια της διατάραξης της κυριότητας και περαιτέρω της διακατοχής, απλά και μόνο η τυχόν έκδοση από όργανο της Διοικησης δυσμενούς (για τον κύριο) διοικητικής πράξης (και κατά μείζονα λόγο μόνο προπαρασκευαστικής, σε σύνθετη διοικητική ενέργεια). Και αν ακόμη η διοικητική πράξη πάσχει από νομικά ελαττώματα, αναπτύσσει πλήρη έννομα αποτελέσματα, εκτός εάν και μέχρις ότου ανακληθεί πλήρη έννομα αποτελέσματα, εκτός εάν και μέχρις ότου ανακληθεί από τη διοίκηση και ακυρωθεί από τη διοικητική δικαιοσύνη, σύμφωνα άλλωστε με την " αρχή της βασικής ισχύος των διοικητικών πράξεων" (βλ. Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, τ.ά, 1977, σελ, 169 ή το τεκμήριο νομιμότητας της διοικητικής πράξης" (βλ. Ε. Σπηλιωτοπούλου, *Εγχειρίδιον Διοικητικού Δικαίου*, εκδ. 1981, σελ 109, ίδετε και Εισ . Πρ. Θεσ. 1/1988, Αρμ.1989 , σελ. 1087)

Απόφαση XX/XXXX , τροποποίηση – συμπλήρωση του Κανονισμού Καθαριότητας του Δ.Κ, ο οποίος είχε εγκριθεί με την XXX/XXXX απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και συμπληρωθεί με την XXX/XXXX μεταγενέστερη αυτής, όπως εισηγήθηκε η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής με την υπ' αριθμ. XX/XXXX απόφασή της σύμφωνα με την πρόταση της Διεύθυνσης Διαχείρισης Απορριμμάτων και Οχημάτων του Δήμου / Κανονισμός Καθαριότητας – Διαχείριση Απορριμμάτων – Προστασία Περιβάλλοντος στο Δ.Κ , όπου άρθρο 18 : Καθαριότητα οικοπέδων όπου [...] η μέριμνα για την τήρηση των υποχρεώσεων καθαρισμού, ανήκει στους ιδιοκτήτες, νομείς και επικαρπωτές, των οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων [...] και σε απόσταση μέχρι 100 μέτρων από τα όριά τους [...].

Τα κωλύματα διορισμού σε δημόσιες υπηρεσίες, ν.π.δ.δ., υπηρεσίες δήμων και κοινοτήτων, που οφείλονται σε προηγούμενη εγκληματική δράση, δεν ισχύουν για άτομα το οποία έχουν εκτίσει την ποινή ή τα μέτρα ασφαλείας που τους έχουν επιβληθεί ή έχουν απολυθεί υπό όρο, εφόσον προσλαμβάνονται σε θέσεις βοηθητικού ή ανειδίκευτου προσωπικού με σχέση εργασίας ορισμένον ή αορίστον χρόνου ή ως ωρομίσθιοι (νομ.έρεισ. Επιτροπή ΣτΠ 15875/08/1 2008 - η απόφαση χρήζει ειδικής αιτιολόγησης) [...].1. Δεν διορίζονται υπάλληλοι: α) Όσοι καταδικάσθηκαν για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή και στην υπηρεσία), απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία δικηγόρου, δωροδοκία, καταπίεση, απιστία περί την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, καθ' υποτροπή συκοφαντική δυσφήμηση, καθώς και για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής. β) Οι υπόδικοι που έχουν παραπεμφθεί με τελεσίδικο βούλευμα για

κακούργημα ή για πλημμέλημα της περίπτωσης α', έστω και αν το αδίκημα έχει παραγραφεί. Επιπροσθέτως στις περιπτώσεις α' και β' (σύμφωνα με την Ερμηνεία του ΥΚ , Κατ' άρθρο και παράγραφο, σχετικές διατάξεις, νομολογία, βιβλιογραφία Αναστάσιος Ι. Τάχος, Ιωάννης Λ. Συμεωνίδης) εντάσσονται και τα ποινικά αδικήματα που αφορούν τα ναρκωτικά (v. 1927/1987 ,v. 2161/1993) .
Τα κωλύματα των ανωτέρω περιπτώσεων είναι απόλυτα)

Δημοτική Αστυνομία : το δικαίωμα γνώσεως των δημοσίων εγγράφων αποτελεί ειδικότερη έκφανση του δικαιώματος στην πληροφόρηση το οποίο βρίσκει έρεισμα στο άρθρο 5Α του Συντάγματος. Όσον αφορά μάλιστα την εν λόγω ειδική πτυχή της παροχής πληροφοριών και χορηγήσεως εγγράφων. Το δικαίωμα γνώσεως των δημοσίων εγγράφων αποτελεί τον βασικό –και πλέον παραδοσιακό– μηχανισμό διασφαλίσεως της αρχής της διαφάνειας που διέπει το σύνολο της κρατικής δραστηριότητας . Η αρχή αυτή έγκειται, αφενός, στη δημοσιοποίηση όλων των αποφάσεων και ενεργειών της κρατικής εξουσίας και, αφετέρου, στην αποκάλυψη όλων των στοιχείων στα οποία στηρίχθηκε η δράση αυτή. Επειδή ο νόμος δεν περιέχει ορισμό των ιδιωτικών εγγράφων, εξ αντιδιαστολής συνάγεται το συμπέρασμα ότι στην έννοια περιλαμβάνονται τα έγγραφα που συντάσσονται από Ν.Π.Ι.Δ. του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα ή από οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο, το οποίο δεν είναι όργανο του Δημοσίου, Ο.Τ.Α. ή Ν.Π.Δ.Δ., και βρίσκονται στα αρχεία της διοίκησης και έχουν λάβει αριθμό πρωτοκόλλου, αποκτώντας έτσι χαρακτήρα δημόσιου εγγράφου

Καθαρισμός κοινόχρηστου χώρου (υπό διαμόρφωση παιδότοπου) βορεινή γειτονιά μεταξύ των οδών 1η πάροδος XXXXXX και XX XXX,

Τα κοινόχρηστα (ή κοινής χρήσεως) ήτοι τα πράγματα τα οποία έχουν τεθεί στη διάθεση του (ανώνυμου) κοινού , για να χρησιμοποιούνται απ' αντό σύμφωνα με το προορισμό τους δύναται η χρήση αυτών να θίγουν το δικαίωμα της προσωπικότητας (με ιδιαίτερη έκφανση αυτού την ελεύθερη πρόσβαση στην κατοικία. το ίδιο περιστατικό να μπορεί να υπαχθεί σε κανόνες δικαίου που κατοχυρώνουν διάφορα ατομικά δικαιώματα. Η εφαρμογή όμως των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις διαπροσωπικές σχέσεις, δηλαδή σε σχέσεις στις οποίες και τα δύο μέρη είναι φορείς θεμελιωδών δικαιωμάτων, εμφανίζεται εξαιρετικά προβληματική. Η διαπροσωπική εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων προβάλλει το ζήτημα της σύγκρουσης των δικαιωμάτων που συνδέεται με τον τρόπο εφαρμογής τους στις διαπροσωπικές σχέσεις[...]. Πράγματι, επειδή ο σκοπός του άρθρου 34 παρ. 3 περ. β' του ν. 2696/99 (ΚΟΚ) που απαγορεύει την στάθμευση οχημάτων μπροστά από την είσοδοέξοδο παροδίου ιδιοκτησίας, είναι η διασφάλιση της ελεύθερης εισόδου και εξόδου των οχημάτων των παροδίων ιδιοκτητών προς και από τις ιδιοκτησίες τους και όχι γενικώς η ασφαλής κυκλοφορία των οχημάτων στους δημόσιους δρόμους, γίνεται δεκτό ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως και σε αυτή, πρέπει

να διαστέλλεται η έννοια της οδού και να περιλαμβάνει και ιδιωτικές οδούς, διόδους κ.λπ. και άρα να έχει εφαρμογή και σε αυτές τις περιπτώσεις ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (βλ. 9/89 ΓΝΜΔ ΕΙΣ ΑΠ, 12/73 ΓΝΜΔ ΕΙΣΑΠ, ΕφΑθ 11728/87 Ε. Συγκ.Δ. ΙΣΤ 487, ΕφΑθ 5487/74 Ε.Συγκ.Δ. 1975, σελ. 90, Μον. Πρ. Αθηνών 5824/1982 Ε.Συγκ.Δ. 1983, σελ. 464)

Καταγγελίες περί αδέσποτων επικίνδυνων ζώων [...]Με τον όρο, αδέσποτο ζώο, εννοούμε κάθε ζώο συντροφιάς το οποίο, είτε δεν έχει σπίτι, είτε βρίσκεται εκτός των ορίων του σπιτιού του ιδιοκτήτη του ή του φύλακά του και δεν βρίσκεται υπό την άμεση επίβλεψη ή έλεγχο κανενός ιδιοκτήτη ή φύλακα [...]ο βασικός σκοπός του μέτρου της περισυλλογής των αδέσποτων σκύλων είναι η προστασία της δημοσίας υγείας από τις μολυσματικές νόσους, των οποίων φορείς είναι κυρίως οι σκύλοι («Να εκλείψουν από τους δρόμους των χωριών και των πόλεων οι αγέλες των αδέσποτων σκύλων που, περιφερόμενοι πεινασμένοι και σε ημιάγρια κατάσταση, αποτελούν ένα συνεχή κίνδυνο για την δημόσια υγεία και την κτηνοτροφία») [βλ. Σ.τ.Ε. 439/1984] [...]η ηλεκτρονική καταγραφή όλων ανεξαιρέτως των δεσποζόμενων και των αδέσποτων ζώων σε συνδυασμό με την εφαρμογή του πλαισίου ελέγχου αυτής της καταγραφής από τη δημοτική αστυνομία στα δεσποζόμενα ζώα θεωρείται ως η αρχή του τέλους για όποιον έχει σκοπό να αφήνει ζώο συντροφιάς στο δρόμο. Προτείνεται ένα πρόγραμμα ενημερώσεων των δημοτών σχετικά με τις υποχρεώσεις κατ' αρχήν των ιδιοκτητών των ζώων, τις δράσεις και τις υποχρεώσεις του Δήμου και τέλος την ανάπτυξη μίας φιλικής συνείδησης προς το αδέσποτο και το περιβάλλον του, που τελικώς είναι και δικό μας περιβάλλον (λ.χ ενημέρωση μαθητών α' βάθμιας και β' βάθμιας εκπαίδευσης, δίνοντας κατ' αρχήν εκπαιδευτική διάσταση στο όλο εγχείρημα)

Η εξουσία του κυρίου του ακινήτου περιορίζεται με νομίμους περιορισμούς, που επιβάλλονται, α) από διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου, τους περιορισμούς δηλαδή της κυριότητας, που συνθέτουν το λεγόμενο ιδιωτικό γειτονικό δίκαιο και αποτελούν, κυρίως ειπείν, προσδιοριστικούς του περιεχομένου της κυριότητας όρους. Εκ των περιορισμών αυτών, που περιλαμβάνονται στα άρθρα 1003 έως 1032 ΑΚ, παράγεται, υπό τους όρους του νόμου, ενοχικό υπέρ τρίτου δικαίωμα, δηλαδή παρέχουν οι εν λόγω διατάξεις υπέρ του δικαιούχου τρίτου, προς προστασία του, ενοχική αξίωση κατά του εκάστοτε ιδιοκτήτη προς ανοχή, ή πράξη, ή παράλειψη (ΑΠ 1855/1984) [...]Από τις διατάξεις του δημοσίου δικαίου, τους περιορισμούς δηλαδή της κυριότητας, που συνθέτουν το λεγόμενο Δημόσιο Γειτονικό Δίκαιο, με τις οποίες καθιερώνονται περιορισμοί, όχι για χάρη των ιδιωτών, αλλά για την εξυπηρέτηση του γενικότερου κοινωνικού συμφέροντος, δημοσίας ασφαλείας, υγείας, καθαριότητας, πολεοδομικής ανάπτυξης κλπ. όπως είναι ο εκάστοτε ισχύον ΓΟΚ (ΕφΑθ 7997/99). Η διάταξη που επιβάλλει τον περιορισμό αυτό δεν δημιουργεί, συνήθως, ιδιωτικό δικαίωμα τρίτου, αλλά μόνο εξουσία της διοίκησης, η δε παραβίαση

από τον κύριο της σχετικής απαγόρευσης έχει ως συνέπεια την επιβολή σε αυτόν απλώς ποινικών, ή διοικητικών, κυρώσεων, εκτός εάν, η συμπεριφορά του παραβάτη γείτονα προσβάλει συγχρόνως και τα συμφέροντα του άλλου κατά τρόπο που αντίκειται στις παραπάνω διατάξεις των άρθρων 1003 έως 1032 ΑΚ, ή, συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας του Αστικού Κώδικα (άρθρα 914, 919 ΑΚ, ΕφΠατρ 887/2002). 3) από τις γενικές διατάξεις του δικαίου, που αφορούν τα περιουσιακά δικαιώματα, όπως ο γενικός κανόνας για την κατάχρηση δικαιώματος του άρθρου 281 ΑΚ

H ανάκληση των διοικητικών πράξεων, παρά την μεγάλη πρακτική και θεωρητική σημασία της, δεν ρυθμίζεται εξαντλητικά στον νόμο.[...] Ο λόγος απουσίας νομοθετικών ρυθμίσεων σχετικά με το δίκαιο της ανάκλησης διοικητικών πράξεων μπορεί να αναζητηθεί στην περιπλοκότητα των σταθμίσεων, μεταξύ θεμελιωδών αρχών του δικαίου, που πρέπει να γίνουν για να αξιολογηθεί η (συνταγματική) νομιμότητα της εν λόγω διαδικασίας. Δύο είναι οι βασικές συνταγματικές αρχές που διέπουν, πολλές φορές διά της μεταξύ τους σύγκρουσης, την ανάκληση των διοικητικών πράξεων: η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, η οποία, ως έκφανση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, απαιτεί τη διατήρηση σε ισχύ ευμενούς για τον καλόπιστο διοικούμενο πράξης και η αρχή της νομιμότητας, η οποία επιβάλλει την απουσία κάθε παράνομης διοικητικής πράξης από την έννομη τάξη. Επιπλέον, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ανάκληση των διοικητικών πράξεων, αποσκοπούσα (και) στην προσαρμογή των νομικών ρυθμίσεων στις διαρκείς και πολυποίκιλες αλλαγές, αποτελεί έκφανση της αρχής της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης.

H Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών μετά από την άμεση ενημέρωση από το Γραφείο του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης αποκατέστησε πλήρως τα ανωτέρω επικίνδυνα σημεία προς αποφυγή τυχόν ατυχημάτων (εφαρμογή των άρθρων 105 και 106 ΕισΑκ ως προς την αστική ευθύνη του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α από τυχόν αυτοκινητικά ατυχήματα, (όπως χαρακτηριστικά διαπιστώνεται στη μείζονα πρόταση των σχετικών δικαστικών αποφάσεων4 «Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών (105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα), ευθύνη προς αποζημίωση γεννάται όχι μόνο από την έκδοση μη νόμιμης εκτελεστής διοικητικής πράξεως ή από τη μη νόμιμη παράλειψη εκδόσεως τέτοιας πράξης, αλλά και από μη νόμιμες υλικές ενέργειες των οργάνων του Δημοσίου ή ν.π.δ.δ., ή από παραλείψεις οφειλόμενων νόμιμων υλικών ενεργειών αυτών, εφ' όσον απορρέουν από την οργάνωση και λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών και δεν συνάπτονται με την ιδιωτική διαχείριση του Δημοσίου, ούτε οφείλονται σε προσωπικό πταίσμα του οργάνου που ενήργησε εκτός του κύκλου των υπηρεσιακών του καθηκόντων (ΑΕΔ 5/1995, Σ.τ.Ε. 2739/2000, 740/2001)

Εγκαταλελειμμένα κτίρια τα οποία έχουν κηρυχθεί «διατηρητέα» και αποτελούν στην πραγματικότητα αφενός χώρους απόθεσης απορριμμάτων (όπου ελλοχεύονταν κίνδυνοι για τη δημόσια ασφάλεια των πολιτών – και «καταφύγιο» κακοποιών στοιχείων του κοινού ποινικού δικαίου ή στέκια τοξικοεξαρτημένων ατόμων) αφετέρου άμεσο κίνδυνο (τημμάτων τους ή και ολόκληρων) λόγω στατικής ανεπάρκειας σε διάφορα σημεία των τοίχων τους (απειλή για την ασφάλεια των περιοίκων και των διερχόμενων πολιτών) [...] Η έλλειψη ενδιαφέροντος των ιδιοκτητών για την επισκευή και τη συντήρηση αυτών των οικημάτων μπορεί να αποδοθεί σε μια πλειάδα λόγων και αιτιών, όπως, για παράδειγμα, στην οικονομική αδυναμία τους, στην εγκατάστασή τους στο εξωτερικό, σε δυσεπίλυτα προβλήματα διαχείρισης ή ακόμα και σε κληρονομικά ζητήματα

Πολεοδομία – τακτοποίηση οικοπέδων προβούν (σύμφωνα με την καταγγέλλουσα) άμεσα στην διόρθωση των σχεδίου. Έκτοτε παρά τις οχλήσεις της καταγγέλλουσας δεν έχουν απαντήσει οι ανωτέρω εάν προέβησαν στην διόρθωση, ως οφείλουν επιπροσθέτως να απαντήσουν ως προς την τακτοποίηση οικοπέδων επειδή αποβλέπει εκτός από τη διαρρύθμιση των πλευρικών διαστάσεών των και στη διαμόρφωση οικοπέδων που είναι μεν άρτια κατά το εμβαδόν πλην όμως δεν έχουν την κατάλληλη μορφή για την πληρέστερη οικονομική εκμετάλλευσή τους. Εξ άλλου τα τακτοποιούμενα οικόπεδα καθίστανται κατά το δυνατόν ορθογώνια προς ανέγερση αρτίων οικοδομών. Τέλος κατά τα άρθρα 42 και 43 του ν.δ της 17.7.1923 η τακτοποίηση των οικοπέδων είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση

Ερώτημα ΣτΔΕ σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία ως προς την πιστωτική κάρτα XXXX και την είσπραξη (εν γένει) προμηθειών των τραπεζών σχετικά με την χρήση πιστωτικών καρτών [...] : 1. Επιτρέπεται ελεύθερα η είσπραξη προμήθειας για κάθε ανάληψη μετρητών (βλ. ΑΠ 1219/2001 ΕΕμπΔ 2001. 529) ; 2) ο ν. 2251/94 εφαρμόζεται στις τραπεζικές συμβάσεις ; 3) η έννομη σχέση μεταξύ του εκδότη της κάρτας και της συμβεβλημένης επιχειρήσεως διαμορφώνεται κατά την περί τούτου βούληση των μερών και δύναται να προσλάβει το χαρακτήρα αγοράς απαιτήσεως, εγγυοδοτικής συμβάσεως, αφηρημένης υποχρεώσεως χρέους ή ιδιορρύθμου συμβάσεως ; 4) Είναι θεμιτή ή αθέμιτη η παρακράτηση του 4% από την πιστωτική XXXX – εις βάρος των καταστηματαρχών (και τι καλύπτει ο τόκος και η προμήθεια, αδιαφάνειας, μη συγκρισιμότητας με αντίστοιχες παροχές άλλων τραπεζών και μη ομαλής λειτουργίας του Ανταγωνισμού ;

Εισήγηση ΣτΔΕ : Με στόχο την αύξηση της εναλλαγής σταθμευμένων οχημάτων προκειμένου να διευκολύνονται οι επαγγελματίες ώστε να μπορούν να υποδέχονται καλύτερα τους πελάτες τους, οι πολίτες ώστε να ενθαρρύνονται να επισκέπτονται την αγορά αφού θα βρίσκουν

ευκολότερα θέση να παρκάρουν, η κυκλοφορία των πεζών ώστε να γίνεται πιο εύκολη και πιο ασφαλής αυτή, αφού θα μειωθούν φαινόμενα όπως το «διπλοπαρκάρισμα» ή το παρκάρισμα στα πεζοδρόμια.[...] Η σημασία της συγκεκριμένης διάταξης αποκτά ιδιαίτερη κανονιστική βαρύτητα για τις αναφορές του Κύκλου Ποιότητας Ζωής, στο βαθμό που ο κύριος όγκος τους δεν περιορίζεται στην κλασσική διπολική σχέση διοίκησης-πολίτη. Αντιθέτως αποτελεί συχνά βασικό αίτημα η φερομένη ως παραλειπόμενη παρέμβαση της διοίκησης, προκειμένου να άρει ή να περιστείλει παράνομες συμπεριφορές τρίτων. Περαιτέρω, είναι προφανές ότι ο νομοθέτης εισάγοντας την εξαίρεση αυτή, επιφόρτισε με ένα επιπρόσθετο καθήκον αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος, η οποία νοείται ως προστασία του δημοσίου γενικού συμφέροντος, προσδιοριζόμενο μάλιστα σύμφωνα με τις γνωστές αρχές, που έχει επεξεργαστεί η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας

Ορισμός μονογονεϊκής οικογένειας – Διαγωνισμός ΑΣΕΠ [...] Όπως και στην επιστολή σας αναφέρετε, σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 6 του νόμου 3838/2010 (που τροποποιεί το νόμο 3812/2009), ορίζεται ότι «Γονέας μονογονεϊκής οικογένειας νοείται εκείνος ο οποίος κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πρόσληψης, ασκεί εν τοις πράγμασι και κατ’ αποκλειστικότητα, ή μετά από σχετική ανάθεση τη γονική μέριμνα ενός ή περισσοτέρων ανηλίκων τέκνων. Το δικαίωμα ασκείται από το γονέα και μετά τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας του». Στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης 1989 και 2001 ορίζεται ότι μονογονεϊκή οικογένεια είναι αυτή όπου ένας γονέας χωρίς σύζυγο ή σύντροφο αλλά ίσως μαζί με άλλα άτομα (π.χ. τους γονείς του) ζει με ένα τουλάχιστον ανύπαντρο παιδί εξαρτώμενο από αυτόν. Ως όριο της παιδικής ηλικίας θεωρείται εκείνο το 18 ετών. Συμπληρωματικά αναφέρεται, ότι δεν υπάρχει διεθνής κατοχυρωμένος ορισμός της μονογονεϊκότητας, ούτε καμία χώρα διαθέτει έναν και μοναδικό «επίσημο» ορισμό. Σύμφωνα με την ανωτέρω έκθεση, υπάρχουν τρεις κύριες κατηγορίες μονογονέα: οι χήροι, οι μόνιμα χωρισμένοι και οι άγαμοι. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επισημάνει α) ότι η οικογένεια δεν έχει αναγκαστικά τη μορφή «πατέρας-μητέρα-παιδί», β) την αύξηση των μονογονεϊκών οικογενειών, γ) τις ιδιαίτερες ανάγκες ιδίως των γυναικών και έχει ζητήσει από τα Κράτη Μέλη να εντείνουν τα μέτρα ενίσχυσης για τους μονογονείς για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. (Ευρωπαϊκός Χάρτης, 2000 έκθεση Φεβρουαρίου 2004 κλπ). Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, από το 2007 και μετά από πολλές διεργασίες για την καθιέρωση γενικού ορισμού, έδωσε τον ορισμό ότι μονογονεϊκή οικογένεια είναι αυτή στην οποία ένας γονέας χωρίς σύζυγο, ανεξάρτητα από τον λόγο για τον οποίον έχει μείνει μόνος/ή και ανεξάρτητα από την ύπαρξη άλλων ενήλικων μελών, ζει με ένα τουλάχιστον ανύπαντρο παιδί εξαρτημένο από αυτόν/η (άγαμη μητέρα ή άγαμος πατέρας, χήρος –α, διαζευγμένος/η). Συνδυάζοντας τα παραπάνω, μπορούμε να πούμε ότι η πρόθεση του νομοθέτη είναι να μπορεί να χωρεί στην έννοια του μονογονέα κάθε τύπος μονογονέα (μεταξύ των άλλων και η/ο διαζευγμένη/ος) με βασική προϋπόθεση

όμως να ασκεί εν τοις πράγμασι και κατ' αποκλειστικότητα τη γονική μέριμνα ανήλικου/ων τέκνου/-ων ή να της/του έχει ανατεθεί (με δικαστική απόφαση, κλπ). Είναι γεγονός, όπως αναφέρετε, ότι διάφορες δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν διαφορετικά τον ορισμό της μονογονεϊκής οικογένειας, ακριβώς διότι όπως προαναφέρθηκε, ο νομοθέτης ορίζει το γενικό πλαίσιο και τη βασική προϋπόθεση που είναι η αποκλειστικότητα στην άσκηση της γονικής μέριμνας. Η νομοθετική ρύθμιση είναι σχετικά πρόσφατη και επικεντρώνεται στις βασικές προϋποθέσεις, όχι στο εύρος των μορφών αυτής της οικογένειας, δεδομένου ότι μπορεί να είναι μια ασταθής μορφή, διεπόμενη από τη δυναμική της ρευστότητας και ποικιλομορφίας, ή μεταβατική σαν στάδιο στη ζωή του κάθε ατόμου. Δεν υπάρχει επομένως ένας ενιαίος ορισμός να αποτελεί σημείο αναφοράς για όλες τις διατάξεις που μπορεί να ρυθμίζουν επιμέρους ή εξειδικευμένα θέματα. Τα δεδομένα μπορεί να διαφοροποιούνται είτε ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκει ή κάθε ρύθμιση και σε ποιο πεδίο κυρίως αφορά (π.χ. οικονομικό, κοινωνικό, δομές ψυχικής στήριξης κλπ) αλλά και το χαρακτήρα του συγκεκριμένου έργου, ενώ για παράδειγμα μπορεί και να δυσχεραίνεται η εφαρμογή του νόμου σε περιπτώσεις όπου ναι μεν ο ένας γονέας ασκεί αποκλειστικά εν τοις πράγμασι τη γονική μέριμνα, όμως δεν φαίνεται να υπάρχει (ή δεν μπορεί να αποδειχθεί) οποιαδήποτε οικογενειακή δυσαρμονία. Για παράδειγμα, με βάση τον ν. 3838/2010, το ΑΣΕΠ προχώρησε με οδηγία του σε διευκρίνιση ενδεικτικών περιπτώσεων μονογονέα (και αντίστοιχα τέκνου μονογονεϊκής οικογένειας) όπως «χηρεία, άγαμη μητέρα με τέκνο χωρίς αναγνώριση από πατέρα, έκπτωση του άλλου γονέα από γονική μέριμνα ή αφαίρεσή της λόγω κακής άσκησης» και ανανέωσε συμβάσεις ορισμένου χρόνου και μίσθωσης έργου προσαρμόζοντας και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά των υποψηφίων του, προς απόδειξη της εν λόγω ιδιότητας. Αναφέρουμε ενδεικτικά για περιπτώσεις όπου π.χ. υπήρχε διάσταση χωρίς δικαστική απόφαση ή πρακτικό κοινής συμφωνίας, ως δικαιολογητικό αρκούσε υπεύθυνη δήλωση του/της αιτούντος/σας ότι τελεί σε διάσταση με τον/την σύζυγο και ασκεί εν τοις πράγμασι και αποκλειστικά ή μετά από ανάθεση τη γονική μέριμνα. Το ως άνω δικαιολογητικό αφορούσε και την περίπτωση άγαμης μητέρας με τέκνο που δεν έχει αναγνωριστεί από τον πατέρα, δηλαδή υπεύθυνη δήλωση ότι το τέκνο δεν έχει αναγνωριστεί από τον πατέρα του και η ίδια δεν έχει εκπέσει της γονικής μέριμνας ούτε της έχει αφαιρεθεί. Άλλο παράδειγμα αποτελεί η διευκρίνιση Νοεμβρίου 2011 του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης (άρθρο 7 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος), όπου αναφέρει ως ενδεικτικές περιπτώσεις στην έννοια του μονογονέα (και αντίστοιχα τέκνου μονογονεϊκής οικογένειας) «χηρεία, ελεύθερη συμβίωση χωρίς σύμφωνο συμβίωσης, τέκνο γεννημένο εκτός γάμου, υιοθεσία τέκνου από ένα μόνο γονέα». Συμπερασματικά, ο προσανατολισμός της Γενικής Γραμματείας Ισότητας Φύλων, αλλά και ευρύτερα της ελληνικής νομοθεσίας, είναι η εφαρμογή των γενικών και ειδικών οδηγιών από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ενίσχυση των μέτρων προστασίας (οικονομικών, κοινωνικών κλπ) στην ευπαθή κοινωνική ομάδα των μονογονείκων οικογενειών, ώστε σε κάθε επιμέρους

ρύθμιση να αντανακλάται ο διευρυμένος χαρακτήρας του ορισμού προς ανακούφιση περιπτώσεων μονογονεικών οικογενειών που εν τοις πράγμασι υποφέρουν από κοινωνικό αποκλεισμό, μέσα στα όρια που θέτει και στο πλαίσιο που εφαρμόζεται, ο ειδικός σκοπός κάθε ρύθμισης,

Διεύθυνσης Πρόνοιας – Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινωνικής Αρωγής, με θέμα διαχραφή μητρώου επιδόματος βαριάς αναπηρίας λόγω χαμηλού ποσοστού αναπηρίας και επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού. Το Δικαιόμα της προηγούμενης ακρόασης – Προθεσμία- Εκπρόθεσμη αίτηση προς την Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή : [...] Επειδή οι Υγειονομικές επιτροπές διαπιστώνουν τη φύση, την έκταση και τη διάρκεια της σωματικής ή πνευματικής πάθησης ή βλάβης, κρίνουν για την επίδραση αυτών από ιατρικής και ασφαλιστικής απόψεως επί της καθ' όλου ανικανότητας προκειμένου: α) περί ασφαλισμένων για την άσκηση του συνήθους βιοποριστικού επαγγέλματος ως και κάθε παρεμφερούς. Επειδή οι αποφάσεις των Υγειονομικών Επιτροπών πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να αναφέρεται ιδίως σ' αυτές κατά περίπτωση το ποσοστό της ανικανότητας για εργασία Χρήζουν δε οι γνωματεύσεις αυτές εμπεριστατωμένης αιτιολογίας, μεταξύ άλλων, και στην περίπτωση κατά την οποία νεότερη γνωμάτευση Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής εμφανίζει μεγάλη απόκλιση ως προς το διαπιστούμενο ποσοστό ανατομοφυσιολογικής βλάβης, σε σχέση με προηγούμενες γνωματεύσεις ή γνωματεύσεις κατώτερης υγειονομικής επιτροπής, με τις οποίες για τις ίδιες ή και λιγότερες παθήσεις είχαν κρίνει διαφορετικά. Στην περίπτωση αυτή, αν η διαφορετική γνωμάτευση της ανώτατης υγειονομικής επιτροπής δεν περιέχει ειδική αιτιολογία για τη μεγάλη αυτή απόκλιση με παράθεση και αξιολόγηση συγκεκριμένων στοιχείων, στερείται της νόμιμης και προσήκουσας αιτιολογίας (πρβλ. ΣτΕ 1533/1989, Δ.Δικ. 1989, 1330). Επειδή η αναπλήρωση της μη τηρήσεως του ουσιώδους τύπου της κλήσεως του ενδιαφερομένου να ακουσθεί, μπορεί να γίνει μόνο στις περιπτώσεις που η υποχρέωση αυτή της Διοικήσεως δεν επιβάλλεται ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας εκδόσεως διοικητικής πράξεως με ειδική διάταξη νόμου, αλλά απορρέει από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συν/τος. Πάντως, και στην τελευταία αυτή περίπτωση, η εκ των υστέρων κάλυψη είναι δεκτή μόνο στα πλαίσια ειδικώς προβλεπομένης από το νόμο διοικητικής διαδικασίας για την επίλυση της διαφοράς, κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα με αίτησή του να προκαλέσει επανεξέταση της υποθέσεώς του από το ίδιο ή ανώτερο διοικητικό όργανο, το οποίο έχει σύμφωνα με τις ειδικές αυτές διατάξεις, την εξουσία να ερευνήσει την υπόθεση κατά το νόμο και την ουσία και να τροποποιήσει ή και να ακυρώσει καθ' ολοκληρία τη διοικητική πράξη, εν όψει των απόψεων και των τυχόν στοιχείων του ενδιαφερομένου. Επειδή ο Έλληνας νομοθέτης ξεκινά από την ασφαλή, θετικοδικαϊκή και επί συνταγματικού επιπέδου θεμελίωση της ακροάσεως στη διοικητική διαδικασία και εστιάζεται στην ακριβή οριοθέτηση των προϋποθέσεων της και τη λύση της συγκρούσεως με άλλες

συνταγματικά (Εναντίον της συνταγμα-τικής καταγωγής του δικαιώματος ακροάσεων Τσούτσος (1966) σελ. 371, Παπαχατζής (1965) σελ. 665 σε συμφωνία με την ΣΤΕ 2013/1947, που όπως χαρακτηριστικά έγραφε ο Στασινόπουλος (1974) σελ. 79 χαρακτηρίζεται από «παγερό θετικισμό») κατοχυρωμένες αρχές και έννομα αγαθά. Επειδή στην Ευρωπαϊκή νομική φιλολογία και νομολογία χρησιμοποιείται συχνά ο όρος «ακρόαση» πολύ ευρύτερα απ' ότι στο άρθρο 20 παρ. 2 Συντ. Επειδή το δικαίωμα ακροάσεως ταυτίζεται πρακτικά με την απαγόρευση προσβολής μιας σειράς παρεπόμενων διαδικαστικών υποχρεώσεων της διοίκησης, που συνδέονται μεν έμμεσα μαζί του αλλά έχουν διαφορετική νομική υφή και παρουσιάζουν άλλου είδους προβλήματα. Έτσι έχουν χαρακτηριστεί η αδικαιολόγητη σύντμηση της προθεσμίας προς υποβολή ενδίκου βιοθήματος, η ελλιπής συλλογή των πραγματικών δεδομένων της υπόθεσης (*Untersuchungspflicht*), ή ακόμα και η μη-λήψη υπόψη απόφασης συλλογικού οργάνου κακώς συντεθειμένου, ως προσβολές του δικαιώματος ακροάσεως. Επειδή ο βασικός στόχος που επιδιώκεται με την προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου είναι η αναβίβασή του από αντικείμενο σε υποκείμενο της έννομης σχέσης διοικητικού δικαίου, από υπήκοο σε συμμετέχοντα στη διοικητική διαδικασία. Μέσω τού συνταγματικά κατοχυρωμένου αυτού δικαιώματος του παρέχεται η δυνατότητα να προστατεύσει αποτελεσματικά τα (συχνά) θιγόμενα από την τελική διοικητική απόφαση ατομικά του δικαιώματα ήδη διά της διοικητικής διαδικασίας (*durch Verfahren*) χωρίς να επαφίεται αποκλειστικά στη διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων, που στο κατοπινό χρονικό σημείο, κατά το οποίο λαμβάνει χώρα, όχι σπάνια θα είναι ανεπαρκής. Έτσι θεωρημένο το δικαίωμα ακροάσεως συμβάλλει αποφασιστικά στην ενδυνάμωση του *status activus processualis* των θιγομένων από μία διοικητική ενέργεια ή μέτρο ατομικών δικαιωμάτων του πολίτη και κατ' ακολουθίαν στην πληρέστερη υπεράσπιση και πραγμάτωσή τους. Μπορεί κανείς συνεπώς σύμφωνα με τα παραπάνω να μιλήσει για μία προστατευτική λειτουργία των εννόμων συμφερόντων του ενδιαφερομένου ιδιώτη (*Rechtschutzfunktion*) η οποία επιτελείται μέσω του βασικού διαδικαστικού δικαιώματος της ακροάσεως σε συνδυασμό με την αιτιολογία της διοικητικής πράξης. Η προστατευτική αυτή λειτουργία έγκειται στο ότι ο ενδιαφερόμενος, μέσω της επικοινωνίας του με την αρμόδια αρχή, διαφωτίζεται ως προς τις πραγματικές και νομικές ιδιορρυθμίες της περιπτώσεώς του, με συνέπεια να είναι σε θέση να προβεί και σε αποτελεσματική χρήση του κατοχυρωμένου στο άρθρο 20 παρ.1 Συντ. δικαιώματος δικαστικής προστασίας του, αφού είναι πλέον ικανός να εκτιμήσει κατά πόσον η άσκηση ενδίκου βιοθήματος κατά της εκτελεστής διοικητικής πράξεως έχει πιθανότητες επιτυχίας ή όχι. Τουλάχιστον εξίσου σημαντικά είναι και τα αποτελέσματα, που μπορούν να επιτευχθούν αναφορικά με την ορθή και ομαλή διεκπεραίωση του διοικητικού έργου, ως άμεση συνέπεια της στενής επικοινωνιακής σχέσεως μεταξύ διοικήσεως και ιδιώτη. Η προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου συντελεί αποφασιστικά στην σωστή και πλήρη διαπίστωση του πραγματικού της υπό κρίση περίπτωσης, οι ατομικές ιδιαιτερότητες της οποίας συχνά

αποκαλύπτονται για πρώτη φορά σ' αυτή τη φάση της διαδικασίας, διαφυλάσσοντας τις αρχές από τη λήψη αποφάσεων υπέρ το δέον τυποποιημένων, ελλιπών και συνεπώς παρανόμων. Δίνοντας τη δυνατότητα στον πολίτη να εκφράσει τις απόψεις του για όλα τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν τις αποφάσεις εις βάρος του η διοίκηση του παρέχει μία προληπτική προστασία των δικαιωμάτων του, παραμένοντας ατομικά προσανατολισμένη και καταπολεμώντας τις σύγχρονες μάστιγες της αδιαφάνειας, τυποποίησης και ανωνυμίας του διοικητικού έργου. Η εξισορρόπηση μεταξύ των αντιτιθεμένων συμφερόντων της διοίκησης από τη μια, να προβεί σε έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή του νόμου, και του ιδιώτη από την άλλη να υπεραμυνθεί των νομικών του απόψεων, θα πρέπει να επαφεθεί στη (διαδικαστική) διακριτική ευχέρεια (Verfahrensrennessen) της αρχής, η καλή χρήση και η τήρηση των άκρων ορίων της οποίας θα είναι βέβαια δικαστικά ελεγκτές (Γ. Αναστασόπουλος, *Η προστασία της δεδικαιολογημένης εμπιστο-σύνης του ιδιώτου προς το κράτος Διοικητικό Δίκαιο, 1980*, ΙΙ. Παυλόπουλος. Κανόνες ανάκλησης των διοικητικών πράξεων, Εφαρμογές 1988 Β. Ράπτης, *Η περιπέτεια του άρθρου 20 παρ. 2 Σ: Συντάγματικές ελευθερίες στην πράξη, 1989*, Αθήνα – Κομοτηνή, Αντ. Ν. Σάκκουλας). Επειδή σύμφωνα με διάταξη του άρθρου 40 παρ.4 του αν.v. 1846/1951, κάθε παροχή που καταβλήθηκε αχρεωστήτως από το Ι.Κ.Α. επιστρέφεται σ' αυτό εντόκως. Εξάλλου, αντίκειται στην αρχή της χρηστής διοικήσεως - γενική αρχή που ισχύει στο δίκαιο της κοινωνικής ασφαλίσεως και συμπορεύεται με τη διάταξη αυτή - η αναζήτηση από τον ασφαλιστικό οργανισμό περιοδικών ασφαλιστικών παροχών μετά την πάροδο ευλόγου χρόνου από την είσπραξή τους, αν οι παροχές έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως από τον ασφαλιστικό οργανισμό. Η αναζήτηση των ανωτέρω παροχών επιτρέπεται, μόνον εφόσον κριθεί ότι αυτός που έχει εισπράξει τα αναζητούμενα ποσά τελούσε κατά την είσπραξή τους σε δόλο έναντι του οργανισμού, η κρίση δε για τη συνδρομή του δόλου πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς. (ΣτΕ 3587/2011, 2070/2010, 700/2010, 590/2010, 2291/2009, 1835/2007, 819/2007, 1619/2006 7μ. κ.α.). Αντίθετα, κατά την έννοια της αυτής διατάξεως, επιβάλλεται η αναζήτηση από το ΙΚΑ των ποσών αυτών αν το διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της εισπράξεως και της αναζητήσεως είναι μικρό, εκτός αν αυτός που έχει εισπράξει, παρανόμως, πλην καλοπίστως, τις χρηματικές ασφαλιστικές παροχές, έχει επικαλεσθεί και αποδείξει ότι η επιστροφή τους στο Ι.Κ.Α. θα επιφέρει σε βάρος του απρόβλεπτες και δυσμενείς για τη διαβίωσή του συνέπειες (Σ.τ.Ε. 2911/2007, 525/2006, 987/1993). Επειδή για ένα μεγάλο μέρος νευρολογικών παθήσεων δεν υπάρχει αποτελεσματική θεραπεία για την ΣΚΠ. Σκοπός του νοσηλευτικού σχεδίου φροντίδας στους ασθενείς με ΣΚΠ είναι να συνδυάζει εξατομικευμένο πρόγραμμα φυσικής θεραπείας, αποκατάστασης και εκπαίδευσης με συναισθηματική υποστήριξη και να βοηθήσει τον άρρωστο να προσαρμοστεί στην δυσλειτουργία του συνεχίζοντας μια όσο το δυνατόν πληρέστερη ζωή (σχετικά βλ. βασικές διατάξεις του Ελλην. Συντάγματος – περί ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων) . Επίσης επικεντρώνεται στα ψυχολογικά και κοινωνικά προβλήματα των ασθενών. (Ενδεικτική Βιβλιο-γραφία: Ιατρική Εγκυκλοπαίδεια, 4 ος τόμος Εκδόσεις Αγγελάκη, 1999,σελ:11-20,92-94. 2. Σωτήριος Α. Ράπτης, Εσωτερική Παθολογία, 1 ος τόμος Επιστημονικές Εκδόσεις «Γρηγόριος

Παρισιανός, Αθήνα 1996, σελ.:303-306. 3. Ιωάννης Λογοθέτης-Ιωάννης Μυλωνάς, Νευρο-λογία Λογοθέτη 3η έκδοση, Θεσσαλονίκη 1996, σελ.:580-586. 4. Δρ. Ιωάννης Χατζηπούγιας Ιατρός ΠαθολογοανατόμοςΚυπαρολόγος Καθηγητής Ανατομικής, Στοιχεία Ανατομικής Του Ανθρώπου, Θεσσαλονίκη 2000, σελ.:209-218. 5. Ελευθερία κ. Αθανάτου, Παθολογική και Χειρουργική Κλινική Νοσηλευτική, Έκδοση Ζ', Αθήνα 2004, σελ.:19, 460- 461,486-487. 6. Άννα Σαχίνη Καρδάση-Μαρία Πάνου, Παθολογική και Χειρουργική Νοσηλευτική, Έκδοση Β', 3 ος τόμος, σελ.:310- 314. 7. Χρυσούλα Β. Λεμονίδου, Παθολογική Νοσηλευτική- Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα 1997, σελ.:116-122).

Συνταγματικό Δικαίωμα – περιορισμοί – Τριτενέργεια συνταγματικού δικαιώματος. Συνταγματικά δικαιώματα καλούνται τα παρεχόμενα στα άτομα και ως μέλη του κοινωνικού συνόλου θεμελιώδη, πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα, τα οποία αποτελούν τις κατά την αντίληψη του συντακτικού νομοθέτη βασικές εξειδικεύσεις της ανθρώπινης αξίας και των οποίων το αμυντικό περιεχόμενο στρέφεται κατά της κρατικής και κάθε άλλης εξουσίας, το προστατευτικό περιεχόμενο στρέφεται μόνον προς το κράτος αξιώνοντας την παροχή βοήθειας για την απόκρουση κάθε απειλής, το δε εξασφαλιστικό, εφόσον αναγνωρίζεται, στρέφεται επίσης προς το κράτος, αξιώνοντας την παροχή των απαραίτητων μέσων για την άσκηση του δικαιώματος. Δικαίωμα είναι η από το δίκαιο απονεμόμενη στα πρόσωπα εξουσία με σκοπό την ικανοποίηση συμφέροντος. Από οντολογικής άποψης το δικαίωμα συνιστά εξουσία, δηλαδή νομικά αναγνωριζόμενη ικανότητα επιβολής θελήσεως (Α. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά δικαιώματα, Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου, Τόμος Γ', Τεύχος Ι-ΙΙΙ, β' έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα –Θεσσαλονίκη, 2008). Η ανθρώπινη δραστηριότητα, επειδή είναι συγκεκριμένη δεν ανταποκρίνεται πάντα στους τύπους της δραστηριότητας που προβλέπουν οι αφηρημένοι κανόνες δικαίου, καθώς αναπτύσσει τη δική της μοναδικότητα μέσα από τη συνεχή εναλλαγή των συνθηκών της κοινωνικής και ιδιωτικής ζωής. Τα ατομικά δικαιώματα αφορούν διάφορες περιοχές της ανθρώπινης ζωής. Αναπόφευκτα, οι περιοχές αυτές εν μέρει αλληλοικαλύπτονται, ώστε το ίδιο περιστατικό να μπορεί να υπαχθεί σε κανόνες δικαίου που κατοχυρώνουν διάφορα ατομικά δικαιώματα. Έτσι για παράδειγμα τα κοινόχρηστα (ή κοινής χρήσεως) ήτοι τα πράγματα τα οποία έχουν τεθεί στη διάθεση του (ανώνυμου) κοινού , για να χρησιμοποιούνται απ' αυτό σύμφωνα με το προορισμό τους δύναται η χρήση αυτών να θίγουν το δικαίωμα της προσωπικότητας (με ιδιαίτερη έκφανση αυτού την ελεύθερη πρόσβαση στην κατοικία. Τη λύση της σύγκρουσης των ανωτέρω δικαιωμάτων που προκύπτει από την καταχρηστική άσκηση ενός δικαιώματος, απαγορεύοντας την εν γένει κατάχρηση αυτού. Χαρακτηριστικό της νομικής σύγκρουσης είναι η νόμιμη άσκηση των δικαιωμάτων από όλους τους φορείς. Η ιδιομορφία της αλλά και η αντίθεσή της βρίσκεται στο γεγονός ότι παρά την άσκηση όλων των δικαιωμάτων από όλους τους φορείς είναι νόμιμη, εντούτοις θίγεται ένα θεμελιώδες δικαίωμα όπως το δικαίωμα στην προσωπικότητα βλ. άρθρο 5 του Συντάγματος (Α. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά δικαιώματα, Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου, Τόμος Γ', Τεύχος Ι-ΙΙΙ, β' έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα –Θεσσαλονίκη, 2008). Οι περιορισμοί των συνταγματικών δικαιωμάτων μπορούν να

εκδηλωθούν σε οποιοδήποτε πεδίο υπάρχουν βιοτικές σχέσεις. Αυτό είναι αναγκαία συνέπεια του γεγονότος ότι τα συνταγματικά δικαιώματα πραγματώνονται στις διάφορες περιοχές της ανθρώπινης ζωής, οι οποίες βρίσκονται σε σχέση αλληλοκάλυψης και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό ώστε το ίδιο περιστατικό να μπορεί να υπαχθεί σε κανόνες δικαίου που κατοχυρώνουν διάφορα ατομικά δικαιώματα. Η εφαρμογή όμως των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις διαπροσωπικές σχέσεις, δηλαδή σε σχέσεις στις οποίες και τα δύο μέρη είναι φορείς θεμελιωδών δικαιωμάτων, εμφανίζεται εξαιρετικά προβληματική. Η διαπροσωπική εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων προβάλλει το ζήτημα της σύγκρουσης των δικαιωμάτων που συνδέεται με τον τρόπο εφαρμογής τους στις διαπροσωπικές σχέσεις. Αυτή η τοποθέτηση του προβλήματος της σύγκρουσης των δικαιωμάτων σχετικά ή μη προς το ζήτημα της τριτενέργειας, κάνει σαφές ότι εν πρόκειται για ένα πρόβλημα που δημιουργείται μόνο εφόσον γίνεται δεκτή η τριτενέργεια, άλλα πρόκειται για ένα γενικότερο ζήτημα, που απασχολεί τη νομική επιστήμη. Το αν υπάρχει ή δεν υπάρχει ζήτημα σύγκρουσης δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από την τριτενέργεια και πολύ περισσότερο δεν εξαρτάται από τη θεωρητική αποδοχή της. Αν πραγματικά υπάρχει ζήτημα σύγκρουσης δικαιωμάτων η άρνηση της τριτενέργειας οδηγεί στην συγκάλυψή του. Η αποδοχή της διαπροσωπικής ενέργειας οδηγεί στην αποκάλυψη του προβλήματος εφόσον εφαρμόζονται τα θεμελιώδη δικαιώματα στις σχέσεις περισσότερων φορέων θεμελιωδών δικαιωμάτων (Ράικος Α., Συνταγματικό δίκαιο, Θεμελιώδη δικαιώματα, 2ος τόμος, 2002). Προκειμένου να λυθεί το πρόβλημα της σύγκρουσης το γερμανικό ομοσπονδιακό συνταγματικό δικαστήριο (ΤΟΣΔ) ανέπτυξε τη θεωρία της στάθμισης των συμφερόντων, μέθοδος που συνδέεται στενά με την ιδεαλιστικού χαρακτήρα αντίληψη που επικρατεί στη Γερμανία για το «αξιολογικό σύστημα» και την «αξιολογική φύση» της γερμανικής έννομης τάξης. Αυτή η μέθοδος ξεκινά από την εσφαλμένη βάση της νόμιμης άσκησης των δικαιωμάτων και από τα δύο μέρη της διαφοράς και αντιμετωπίζοντας το όλο θέμα περιπτωσιολογικά, προβαίνει στη στάθμιση των συμφερόντων σε κάθε περίπτωση. Στις περιπτώσεις αυτές οι «ανώτερες αξίες» υπερτερούν ενώ οι «κατώτερες αξίες υποχωρούν». Το δίκαιο δεν είναι δυνατόν να επιτρέπει και να απαγορεύει ταυτόχρονα την ίδια συμπεριφορά. Η σύγχρονη έννομη τάξη ρυθμίζει τα δικαιώματα, όχι ως αλληλοσυγκρουόμενα, αλλά ως αρμονικά ασκούμενα δικαιώματα. Οι ποικιλόμορφες διαφορές, που ανακύπτουν ανάμεσα στους φορείς των θεμελιωδών δικαιωμάτων, οφείλονται στις πραγματικές συγκρούσεις ανάμεσα στα άτομα. Αποστολή όμως του δικαίου είναι ακριβώς η δικαιική άρση των πραγματικών συγκρούσεων, δηλαδή η απονομή δικαιοσύνης, επομένως κατά δίκαιο δεν υπάρχουν συγκρούσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ο προορισμός, η αποστολή και η αξία του δικαίου είναι να επιβάλει την αρμονική συμβίωση, δηλαδή να αίρει τις πραγματικές συγκρούσεις με νομικούς κανόνες. Η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει την ύπαρξη εύλογης σχέσης, εύλογης αναλογίας, ανάμεσα στον επιδιωκόμενο σκοπό και στον περιορισμό του συνταγματικού δικαιώματος, ως μέσου για την επίτευξη του σκοπού, προσδιορίζει τη σχέση ανάμεσα στο

σκοπό του νομοθέτη και το μέσο που χρησιμοποιεί για την επίτευξή του και το οποίο περιορίζει το συνταγματικό δικαίωμα. Τα κλασικά ατομικά δικαιώματα, εφόσον θεωρηθούν ως αρνητικοί κανόνες αρμοδιότητας, είναι ειδικότερα σε σχέση με τη γενική νομοθετική αρμοδιότητα της πολιτείας. Στις περισσότερες λοιπόν περιπτώσεις συγκρούσεων υπάρχει μερική επικάλυψη των πραγματικών των συγκρούμενων δικαιωμάτων ή άλλων διατάξεων και ταυτόχρονα αντίθετη μεταξύ των έννομων συνεπειών τους. Δεδομένου, όμως ότι πρόκειται για τυπικά ισοδύναμες διατάξεις, η σύγκρουσή τους μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο με βάση «*mīa ad hoc* σχέση προτιμήσεως ανάμεσά τους, με γνώμονα τη βέλτιστη δυνατή έκβαση στη σύγκρουση των διακυβευόμενων δικαιωμάτων και έννομων αγαθών».

Το πώς προσδιορίζεται το μέτρο της θεσμικής προσαρμογής του δικαιώματος εξαρτάται από τον δεσμό αιτιώδους συνάφειας δικαιώματος και θεσμού. Όταν δεν συνδέονται δικαιώματα και θεσμός με δεσμό αιτιώδους συνάφειας, τότε επιβάλλεται η εφαρμογή του γενικού περιεχομένου του δικαιώματος. Αντίθετα αν υπάρχει αιτιώδης συνάφεια τότε επιβάλλεται ο περιορισμός του γενικού αμυντικού περιεχομένου. Η θεσμική εφαρμογή αποτελεί ταυτόχρονη εφαρμογή του περιεχομένου των δικαιωμάτων και των διαπροσωπικών σχέσεων, βασίζεται στον εντοπισμό των αντίθετων, στην ανάλυση των περιεχομένων τους και στην διερεύνηση της μεταξύ τους ενότητας. Δεν κατευθύνεται μόνο προς το υποκειμενικό στοιχείο, προς το άτομο, το δικαίωμα αλλά στέφεται ταυτόχρονα προς το αντικειμενικό στοιχείο, δηλαδή το περιεχόμενο της σχέσης, το θεσμό. Η θέα των αυτοκινήτων τα οποία είναι σταθμευμένα κανονικά δημιουργούν ένα συναίσθημα αγανακτήσεως στον καταγγέλλοντα, αισθανόμενος εντελώς αβοήθητος και απροστάτευτος από την καταπάτηση του στοιχειώδους δικαιώματός του να εξέρχεται (σύμφωνα με την καταγγελία του) της οικίας του. Σύμφωνα με την αρ.πρωτ. XXX/XXX/2015 απάντηση σε αίτημα του καταγγέλλοντος «Η δυνατότητα στάθμευσης ή η απαγόρευση αυτής, γενικά περιγράφεται στο άρθρο 34 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και αρμόδιοι για τον έλεγχο είναι η Τροχαία XXX και η Δημοτική Αστυνομία». Επιπροσθέτως από τη διάταξη του άρθρου 259 ΠΚ προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση όσο και την νομολογία των δικαστηρίων, βάσει της οποίας ο ΚΟΚ εφαρμόζεται όχι μόνο σε δημόσιους δρόμους αλλά και σε ιδιωτικούς δρόμους, διόδους, ακόμη και πάρκινγκ, έδωσε εντολή να βεβαιωθεί παράβαση του άρθρου 34 παρ. 3 περ. β' του Ν. 2696/99. Πράγματι, επειδή ο σκοπός του άρθρου 34 παρ. 3 περ. β' του ν. 2696/99 (ΚΟΚ) που απαγορεύει την στάθμευση οχημάτων μπροστά από την είσοδο-έξοδο παροδίου ιδιοκτησίας, είναι η διασφάλιση της ελεύθερης εισόδου και εξόδου των οχημάτων των παροδίων ιδιοκτητών προς και από τις ιδιοκτησίες τους και όχι γενικώς η ασφαλής κυκλοφορία των οχημάτων στους δημόσιους δρόμους, γίνεται δεκτό ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως και σε αυτή, πρέπει να διαστέλλεται η έννοια της οδού και να περιλαμβάνει και ιδιωτικές οδούς, διόδους κ.λπ. και άρα να έχει εφαρμογή και σε αυτές τις περιπτώσεις ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (βλ. 9/89 ΓΝΜΔ ΕΙΣ ΑΠ, 12/73 ΓΝΜΔ ΕΙΣΑΠ, ΕφΑθ 11728/87 Ε. Συγκ.Δ. ΙΣΤ 487, ΕφΑθ 5487/74 Ε.Συγκ.Δ. 1975, σελ. 90, Μον. Πρ. Αθηνών 5824/1982

Καταχρηστικοί όροι στις καταναλωτικές συμβάσεις – Παράνομοι οι τόκοι και οι προμήθειες των Τραπεζών Η έννοια των καταχρηστικών όρων στις καταναλωτικές συμβάσεις ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφοι 6-7 του ν. 2251/94 (Προστασία Καταναλωτή). Στην μεν παράγραφο 6 τίθεται μια γενική ρήτρα και για να καταδειχθεί η καταχρηστικότητα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται στην παράγραφο αυτή. Στη δε παράγραφο 7 ορίζονται ενδεικτικά περιπτώσεις γενικών όρων, που θεωρούνται καταχρηστικοί από το νόμο χωρίς άλλα προαπαιτούμενα. Ο ν. 2251/94 στο άρθρο 1, παράγραφος 4α ορίζει την έννοια του καταναλωτή, "Καταναλωτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους". Οι διατάξεις του νόμου αυτού είναι εφαρμοστέες και μάλιστα ευθέως, όταν πρόκειται για "τραπεζικές υπηρεσίες προς τους καταναλωτές", δηλαδή ικανοποιούν προσωπικές ανάγκες τους και είναι σχετικά μικρού ύψους. Κατά την ερμηνεία των Γενικών Όρων Συναλλαγών και συνακόλουθα την προστασία του Καταναλωτή, δύο είναι οι θεμελιώδεις αρχές: Η αρχή της μη ουσιώδους διατάραξης της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων (αρθ. 2, παρ.6, ν. 2251/94) η αρχή της διαφάνειας των όρων των συμβάσεων (αρθ. 2, παρ.1-3, ν. 2251/94 και αρ. 2, παρ.6-7, ν. 2251/94). Για τους όρους των πιστωτικών καρτών εκδόθηκαν η υπ' αριθ. 1208/98 απόφαση του ΠΠρΑθ, ακολούθησε η υπ' αριθ. 6291/2000 Απόφαση Εφετείου Αθηνών και τελικά η υπ' αριθ. 1219/2001 του Αρείου Πάγου. Οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου και του Αρείου Πάγου εν πολλοίς ταυτίζονται, κατά την ερμηνεία των Γενικών Όρων Συναλλαγών, προκρίνοντας την προστασία του αδύναμου μέρους της σύμβασης, δηλαδή του Καταναλωτή. Ο όρος ότι «σε περίπτωση ανάληψης μετρητών από κατάστημα της Τράπεζας ή από ATM της Τράπεζας, ο κάτοχος επιβαρύνεται με ποσά που αναφέρονται στην Πρόσθετη Πράξη, για τη μερική κάλυψη των σχετικών λειτουργικών εξόδων της Τράπεζας, Σε περίπτωση ανάληψης μετρητών από ATM άλλης Τράπεζας, ο κάτοχος επιβαρύνεται και με το κόστος της διατραπεζικής συναλλαγής που αναφέρεται στην Πρόσθετη Πράξη». Μετά την έφεση επίσης κρίθηκε άκυρος (ΕφΑθ 3499/2008 ΝΟΜΟΣ – Αγωγή της ΕΚΠΟΙΖΩ Παράνομοι οι τόκοι και οι προμήθειες των τραπεζών), «τον "κίνδυνο που αναλαμβάνει έναντι του κατόχου", το "γενικότερο προϊοντικό κίνδυνο" και τις "συνθήκες της αγοράς και του ανταγωνισμού". Η διατύπωση των κριτηρίων αυτών, κατά το μέρος που η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να μη μεταβάλει το επιτόκιο, ακόμη και αν μειωθεί το επιτόκιο αναφοράς, υπάγεται στις περιπτώσεις των καταχρηστικών όρων που περιλαμβάνονται στην παρ. 7 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 και συγκεκριμένα στις περιπτώσεις ε΄ και ια΄, εφόσον παρέχουν στην εναγομένη το δικαίωμα μονομερούς τροποποίησης των όρων της σύμβασης χωρίς ορισμένο, ειδικό και

σπουδαίο λόγο και υπάρχει αοριστία του καθορισμού του τιμήματος, καθώς επίσης, η εν λόγω διατύπωση παραβιάζει την αρχή της διαφάνειας, η οποία οδηγεί σε ουσιώδη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή. Και τούτο διότι τα αναφερόμενα κριτήρια είναι αόριστα, εφόσον γενικά αναφέρονται στον "κίνδυνο της αγοράς", στον "γενικότερο προϊοντικό κίνδυνο" και στις "συνθήκες της αγοράς και του ανταγωνισμού", χωρίς καμία εξειδίκευση και επί πλέον δεν αναφέρεται καμία αιτιολογία για ποιο λόγο τα κριτήρια αυτά επιτρέπουν την εναγομένη να ενεργήσει μονομερώς». Καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος, είναι κάθε ΓΟΣ, ο οποίος, χωρίς επαρκή και εύλογη αιτία, αποκλίνει από ουσιώδεις και βασικές αξιολογήσεις του ενδοτικού δικαίου, δηλαδή από τις τυπικές και συναλλακτικά δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη. Η καθοδηγητική λειτουργία του ενδοτικού δικαίου διαταράσσεται όταν, με το περιεχόμενο του ΓΟΣ, αλλάζει η εικόνα που έχει διαμορφωθεί με βάση τους κανόνες του ενδοτικού δικαίου για τη συγκεκριμένη συμβατική μορφή. Επίσης ελέγχεται, για καταχρηστικότητα, ρύθμιση ενός ΓΟΣ, με τον οποίο επέρχεται περιορισμός θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη φύση της σύμβασης, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να απειλείται ματαίωση του σκοπού της. Το άρθρο 2 παρ.6 του ν.2251/1994 στην αρχική διατύπωση χρησιμοποιούσε τον όρο "υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων", πράγμα που, όχι μόνο περιόριζε σημαντικά τον έλεγχο του περιεχομένου των ΓΟΣ, αλλά και δεν ήταν σύμφωνος με τη διαληφθείσα διατύπωση του άρθρου 3 παρ.1 της Οδηγίας, η οποία ομιλεί για "σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών". Η ανάγκη, σύμφωνης με την οδηγία, ερμηνείας του εθνικού δικαίου, επιβάλλει όπως ο όρος "υπέρμετρη διατάραξη" ερμηνευθεί συσταλτικά ως ουσιώδης ή σημαντική μόνο διατάραξη, που φανερά διαφέρει από την υπέρμετρη διατάραξη και δεν αποτελεί λεκτικά ισοδύναμη έκφραση της προηγούμενης διατύπωσης του Ν.2251/1994. Για τους ίδιους ως άνω λόγους, δηλαδή προς το σκοπό ερμηνείας του εθνικού δικαίου, σύμφωνης με τη διαληφθείσα Οδηγία, η πιο πάνω ερμηνεία πρέπει να συνεχισθεί και σήμερα, μετά την απάλεψη του όρου "υπέρμετρη" με το άρθρο 10 παρ.24 του ν.2741/1999. Έτσι, μετά την τελευταία αυτή τροποποίηση, η διάταξη της παραγρ.6 του άρθρου 2 του ν.2251/1994, με τη νέα διατύπωση της, πρέπει να ερμηνεύεται μέσω τελολογικής συστολής του γράμματος της προς την κατεύθυνση της "ουσιώδους διατάραξης" της συμβατικής ισορροπίας (ΟλΑΠ 15/2007 6/2006). Αυτή ταυτίζεται με κάθε απόκλιση από τις καθοδηγητικούς και μόνου χαρακτήρα διατάξεις του ενδοτικού δικαίου ή από τις ρυθμίσεις εκείνες που είναι αναγκαίες για την επίτευξη του σκοπού και διατήρηση της φύσης της σύμβασης, με βάση το ενδιάμεσο πρότυπο του συνήθως απρόσεκτου μεν ως προς την ενημέρωση του, αλλά διαθέτοντος τη μέση αντίληψη κατά το σχηματισμό της δικαιοπρακτικής του απόφασης καταναλωτή του συγκεκριμένου είδους αγαθών ή υπηρεσιών. Έτσι, κατά τη διαδικασία προς διαπίστωση της καταχρηστικότητας ΓΟΣ, πρέπει πρώτα να ερευνάται αν υπάρχει τυπική

διατάραξη ως απόκλιση από τη συνηθισμένη ρύθμιση και στη συνέχεια, να ερευνάται ο βαθμός έντασης της απόκλισης αυτής, δηλαδή αν η απόκλιση αυτή στη συγκεκριμένη περίπτωση, αφορά αξιολογικές εκτιμήσεις καθοδηγητικού χαρακτήρα (Βλ. και ΑΠ 652/2010 , ΕΕμπΔ 2010,656). Δεδομένης της σοβαρότητας του θέματος και των επιπτώσεών του για μεγάλο αριθμό πολιτών - κατόχων πιστωτικών καρτών, καθώς και της ιδιαίτερα κρίσιμης παρούσας οικονομικής συγκυρίας, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης καλεί τους ανωτέρω όπως απαντήσουν στα ακόλουθα ερωτήματα : A) επιτρέπεται ελεύθερα η είσπραξη προμήθειας για κάθε ανάληψη μετρητών (βλ. ΑΠ 1219/2001 ΕΕμπΔ 2001. 529) ; B) ο ν. 2251/94 εφαρμόζεται στις τραπεζικές συμβάσεις ;, Γ) η έννομη σχέση μεταξύ του εκδότη της κάρτας και της συμβεβλημένης επιχειρήσεως διαμορφώνεται κατά την περί τούτου βούληση των μερών και δύναται να προσλάβει το χαρακτήρα αγοράς απαιτήσεως, εγγυοδοτικής συμβάσεως, αφηρημένης υποχρεώσεως χρέους ή ιδιορρύθμου συμβάσεως ; Δ) Είναι θεμιτή ή αθέμιτη η παρακράτηση του 4% από την πιστωτική XXXX/XXX- εις βάρος των καταστηματαρχών (και τι καλύπτει ο τόκος και η προμήθεια , αδιαφάνειας ,μη συγκρισιμότητας με αντίστοιχες παροχές άλλων τραπεζών και μη ομαλής λειτουργίας του Ανταγωνισμού ; E) Είναι αλήθεια ότι οι κανονιστικές παρεμβάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος καταγράφονται ως εξαιρετικά προβληματικές και κατώτερες των προσδοκιών και περιστάσεων , εκδίδοντας πράξεις καθ'υπέρβαση των αρμοδιοτήτων της που επιτρέπουν καταχρηστικές πρακτικές των τραπεζών (σύμφωνα με σχετ. ανακοίνωση του ΕΚΠΟΙΖΩ) ;

Η ΕΥΔΑΠ ΑΕ συστήθηκε με το ν. 1068/1980 ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου . Με το ν. 2744/19991 η νομική της μορφή άλλαξε, μετατράπηκε σε Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και σήμερα λειτουργεί με τις αρχές των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ). Σύμφωνα με το ν. 2744/1999, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ είναι αρμόδια για την παροχή υπηρεσιών Ύδρευσης και Αποχέτευσης στις περιοχές αρμοδιότητάς της και παράλληλα είναι επιφορτισμένη με τη μελέτη, κατασκευή, εγκατάσταση, λειτουργία, εκμετάλλευση, διαχείριση, συντήρηση, επέκταση και ανανέωση των συστημάτων Ύδρευσης και Αποχέτευσης. Το 2009 εγκρίθηκαν οι νέοι Κανονισμοί Λειτουργίας του Δικτύου Ύδρευσης και του Δικτύου Αποχέτευσης, με τους οποίους ρυθμίζονται με λεπτομέρειες τα σημαντικότερα θέματα λειτουργίας της Εταιρείας. Στους κανονισμούς αυτούς προσχωρεί ευθέως ο καταναλωτής με την υπογραφή της σύμβασης υδροδότησης με την ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ) αποτελούν τις επιχειρήσεις που προσφέρουν υπηρεσίες κοινής ωφέλειας όπως η μεταφορά, η ύδρευση, ο ηλεκτρισμός, το φυσικό αέριο, οι τηλεπικοινωνίες, οι ταχυδρομικές υπηρεσίες κλπ. και θεωρούνται βασικές για τη λειτουργία του κοινωνικού συνόλου. Εκτός της περιοχής αρμοδιότητας της ΕΥΔΑΠ ΑΕ την αποστολή αυτή έχουν κυρίως οι ΟΤΑ είτε με υπηρεσίες τους είτε μέσω των Δημοτικών

Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ). Οι κανόνες ρύθμισης της λειτουργίας των ΔΕΥΑΚ είναι παρόμοιοι με αυτούς της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Σημειώνεται ότι η ΕΥΔΑΠ ΑΕ είναι ο μεγαλύτερος φορέας ύδρευσης στη χώρα, οι δε επιλογές της και ο τρόπος ρύθμισης των σχέσεών της με τους καταναλωτές, λειτουργεί συχνά και σε πολύ μεγάλο βαθμό ως δείγμα δράσης ή και σύγκρισης για τους άλλους φορείς ύδρευσης και τους καταναλωτές τους. Ως 404 προς αυτό, οι παρατηρήσεις που διατυπώνονται στην παρούσα ειδική έκθεση έχουν ευρύτερη εμβέλεια. Προβλήματα που ανακύπτουν από την είσοδο του καταναλωτή στη σχέση υδροδότησης, είτε λόγω σύναψης νέας σύμβασης (υδροδότηση νεόκτιστου ακινήτου, υφιστάμενη παροχή που εντάσσεται στη συνέχεια στο δίκτυο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ), είτε λόγω διαδοχής προηγούμενου καταναλωτή στη σχέση υδροληψίας. Με την υπογραφή της Σύμβασης Υδροδότησης ο καταναλωτής καλείται να προσχωρήσει στον Κανονισμό της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και με τον τρόπο αυτό αποδέχεται ανεπιφύλακτα τους όρους του. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης έχει διαπιστώσει ότι ο νέος Κανονισμός της ΕΥΔΑΠ ΑΕ περιέχει πολύ αναλυτικά στοιχεία για όλα τα θέματα που μπορεί να απασχολήσουν τους καταναλωτές. Για το λόγο αυτό, έχει προταθεί να χορηγείται πάντα στον καταναλωτή ένα αντίγραφο αυτού, με αφορμή την προσχώρηση στη σύμβαση υδροδότησης, αλλά και να είναι διαθέσιμο σε κάθε περίπτωση που θα ζητηθεί. Με τον τρόπο αυτό ο καταναλωτής θα γνωρίζει τους όρους της παροχής υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δύο πλευρών και θα διασφαλίζεται η επίλυση των διαφορών σε ενιαία βάση, αφού δεν θα μπορεί να γίνεται επίκληση της άγνοιας των όρων της σύμβασης. Σύμφωνα με τον Κανονισμό Ύδρευσης, αντισυμβαλλόμενος της ΕΥΔΑΠ ΑΕ στη σύμβαση υδροληψίας είναι ο ιδιοκτήτης που θα ζητήσει την αρχική υδροδότηση για ένα ακίνητο. Σε περίπτωση που υπάρχει αλλαγή στην ιδιοκτησία, ο επόμενος ιδιοκτήτης δεν υπογράφει νέα σύμβαση αλλά ...υπεισέρχεται στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σχέση υδροδότησης. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης επισημαίνει ότι η παράλειψη της ΕΥΔΑΠ ΑΕ να υπογράψει νέα σύμβαση με τον νέο ιδιοκτήτη έρχεται σε αντίθεση με το νόμο περί προστασίας καταναλωτών (ν. 2251/1994) και με τον Αστικό Κώδικα, διότι τελικά ο νέος αποδέκτης των υπηρεσιών της Εταιρείας δεν συμβάλλεται μαζί της, αλλά δεσμεύεται από μία σύμβαση ενός προσώπου που έχει μεν ‘αποξενωθεί’ από την παροχή, παραμένει όμως ο αντισυμβαλλόμενος της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης υποστηρίζει ότι και στις περιπτώσεις διαδοχής του δικαιούχου της υδροδότησης, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ φέρει την υποχρέωση να ενημερώσει πλήρως τον νέο αντισυμβαλλόμενο για τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τον Κανονισμό. Η ενημέρωση αυτή θα πρέπει επιπρόσθετα να περιλαμβάνει και το ιστορικό βλαβών και διαρροών της παροχής. Τη θέση αυτή διατυπώνει με αφορμή αναφορά, στην οποία ο πολίτης, νέος ιδιοκτήτης παροχής, έμαθε για πρώτη φορά ότι δεν είχε δυνατότητα προσφυγής στην Επιτροπή Μειώσεων λόγω αφανούς διαρροής, επειδή ο προκάτοχός της είχε ζητήσει και είχε λάβει μείωση του λογαριασμού για τον ίδιο λόγο. Σύμφωνα με την ΕΥΔΑΠ

ΑΕ, δεν μπορεί να χορηγηθεί δεύτερη μείωση λογαριασμού για τον ίδιο λόγο, πριν από την παρέλευση διετίας. Ανεξάρτητα από τη νομική βάση της στέρησης του δικαιώματος, η παράλειψη της ΕΥΔΑΠ ΑΕ να την ενημερώσει έγκαιρα για το ιστορικό βλαβών της παροχής της, αντιβαίνει στην αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του πολίτη προς τη διοίκηση. Επιπροσθέτως με την ένταξη νέων περιοχών στο δίκτυο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, οι καταναλωτές προσχωρούν στον Κανονισμό της Εταιρείας, χωρίς να έχουν τις περισσότερες φορές ενημερωθεί για την αλλαγή στο καθεστώς που διέπει την υδροδότησή τους. Εξαιτίας μάλιστα των προβλημάτων που παρατηρούνται στη λήψη των ενδείξεων και στη μεταφορά των στοιχείων του προηγούμενου φορέα στο σύστημα της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, ο πρώτος λογαριασμός (Εκδίδεται πολύ καθυστερημένα και πολλές φορές εμφανίζει μεγάλη απόκλιση από τις ενδείξεις που αναγράφονται στον τελευταίο λογαριασμό που έχει λάβει ο καταναλωτής). Λόγω της τοποθέτησης νέων πιο εξελιγμένων μετρητών, η μέση κατανάλωση της παροχής μπορεί να εμφανίζεται αυξημένη σε σχέση με την προηγούμενη, και το γεγονός αυτό μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαμαρτυρίας. Σύμφωνα με την πρακτική που εφαρμόζεται από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ, κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί με μία υπεύθυνη δήλωση που του χορηγείται από την υπηρεσία, να ζητήσει να καταχωρηθεί η παροχή στο όνομά του ως ιδιοκτήτης, χωρίς να χρειαστεί να αποδείξει κάποια σχέση με το συγκεκριμένο ακίνητο, καθώς και να ρυθμίσει διάφορα ζητήματα, λ.χ. μέχρι και τη διακοπή/κατάργηση της παροχής. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ δεν συνάπτει σύμβαση υδροληψίας με τον πραγματικό ιδιοκτήτη ενός ακινήτου -αφού δεν απαιτεί κανένα τίτλο ιδιοκτησίας- αλλά με ένα φυσικό πρόσωπο το οποίο απλά δηλώνει ότι είναι ιδιοκτήτης και μέσω της υπεύθυνης δήλωσης που υπογράφει, αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις που επιφέρει η σύμβαση. Στις περιπτώσεις όμως όπου υπάρχουν ανεξόφλητες οφειλές το ζήτημα περιπλέκεται περισσότερο, διότι ενώ σύμφωνα με το κείμενο της υπεύθυνης 406 δήλωσης, συνάπτεται μία σύμβαση για ρύθμιση με ένα συγκεκριμένο πρόσωπο που είναι γνωστό (συνήθως απαιτείται φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας ή και της φορολογικής δήλωσης), σε περίπτωση που αυτό δεν ανταποκριθεί στους όρους της ρύθμισης, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ στρέφεται κατά του πραγματικού ιδιοκτήτη που δεν έχει καμία ανάμειξη και ενημέρωση. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να ενημερώνεται ο καταναλωτής εγγράφως από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ για την αλλαγή του φορέα, για τις πιθανές καθυστερήσεις στην έκδοση των λογαριασμών, για τις αλλαγές στην τιμολογιακή πολιτική, για τυχόν περαιτέρω χρεώσεις κλπ. Επίσης, είναι απαραίτητο και σε αυτές τις περιπτώσεις, να χορηγείται στους νέους πελάτες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ αντίγραφο του Κανονισμού της και του χρήσιμου νομοθετικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία της Εταιρείας. Με την με αριθμ. 15858/4-4-2007 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και κατ' εφαρμογή της υποχρέωσης που προβλέπεται στο άρ 7 παρ. 3 του Ν. 3429/2005 για όλες τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς, εγκρίθηκε ο Χάρτης Υποχρεώσεων προς τους Καταναλωτές της Εταιρείας (XYK). Σε αυτόν περιλαμβάνονται οι βασικές υποχρεώσεις της Εταιρείας προς τους Καταναλωτές, οι χρόνοι ικανοποίησής τους,

καθώς και ο τρόπος διεκδίκησης των δικαιωμάτων αυτών από τους Καταναλωτές. Το κείμενο του XYK της ΕΥΔΑΠ ΑΕ είναι σύντομο, περιεκτικό και εύληπτο. Ωστόσο, πρέπει να επικαιροποιείται συχνά και, εκτός της ανάρτησής του στην ηλεκτρονική σελίδα της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, να είναι διαθέσιμο σε ικανό αριθμό εντύπων και να εξασφαλίζεται η πρόσβαση των πολιτών στο περιεχόμενό του. Παρόλα αυτά, ο XYK δεν μπορεί να υποκαταστήσει τον Κανονισμό Ύδρευσης, ο οποίος είναι λεπτομερέστερος και πληρέστερος, και, όπως επισημάνθηκε παραπάνω, πρέπει να χορηγείται σε κάθε νέο, τουλάχιστον, καταναλωτή. Ειδικότερες ρυθμίσεις του XYK της ΕΥΔΑΠ ΑΕ αφορούν τις προθεσμίες για την έκτακτη διακοπή της υδροληψίας λόγω απώλειας ύδατος ή για την επαναφορά της υδροληψίας (μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου), την προθεσμία για την επέμβαση και αποκατάσταση βλάβης παροχών λόγω διαρροής και την προθεσμία για τη χορήγηση νέας παροχής, μεταφορά παλαιάς, μετατροπή παλαιάς και επέκταση δικτύου ύδρευσης. Προβλέπεται ακόμη προθεσμία 90 ημερών για την αποζημίωση του καταναλωτή για ζημιές που επήλθαν στο ακίνητό του από υπαιτιότητα της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και 5 ημερών για την αποκατάσταση πεζοδρομίου ή οδοστρώματος λόγω έργων της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Επίσης προβλέπεται υποχρέωση ενημέρωσης του καταναλωτή στις περιπτώσεις που καταγράφεται κατανάλωση ύδατος πάνω από 90μ³ και παρουσιάζεται αύξηση μεγαλύτερη του 50% σε σχέση με την αντίστοιχη κατανάλωση του προηγούμενου έτους ή της αμέσως προηγούμενης μέτρησης. Στο XYK θεσμοθετείται επίσης διαδικασία επίλυσης διαφορών που ανακύπτουν ανάμεσα στην ΕΥΔΑΠ ΑΕ και στους καταναλωτές, καθώς και δυνατότητα καταβολής χρηματικής αποζημίωσης στους τελευταίους, εφόσον τα αιτήματά τους είναι βάσιμα και δεν ικανοποιηθούν μέσα στη νόμιμη προθεσμία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η απαίτηση υπαιτιότητας από την πλευρά της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, προκειμένου να αποζημιώσει τον πολίτη για ζημία που έχει προκληθεί στην περιουσία του από βλάβη. Υπαιτιότητα θα πρέπει να θεωρείται ότι συντρέχει και σε περιπτώσεις ζημιών του καταναλωτή που επήλθαν από τη φθορά του δικτύου ή την κακή συντήρηση των φρεατίων, τις συνηθισμένες δηλαδή αιτίες ζημιών. Διαφορετικά, η χορήγηση αποζημίωσης θα περιοριστεί σε μικρό αριθμό περιπτώσεων. Επίσης, στον XYK προβλέπεται ότι το βάρος της απόδειξης για τα κρίσιμα πραγματικά γεγονότα το φέρει ο πολίτης και σε διαφορετική περίπτωση ισχύουν τα στοιχεία που τηρεί στο αρχείο της η Εταιρεία. Δεν διευκρινίζεται όμως τι ισχύει ελλείψει εγγράφων στοιχείων, στις περιπτώσεις δηλαδή που πρέπει να αποδειχτούν πραγματικά περιστατικά, για τα οποία δεν τηρούνται στοιχεία στο αρχείο της Εταιρείας. Ιδιαίτερη θετική αναφορά πρέπει να γίνει στην επί χρόνια μέριμνα που υπάρχει από πλευράς ΕΥΔΑΠ ΑΕ –πλέον αναφέρεται και στον XYΚσχετικά με τη διευκόλυνση των οικονομικά αδύναμων ομάδων καταναλωτών στην εκπλήρωση των οικονομικών τους υποχρεώσεων. Ο καθορισμός των τιμών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ δεν είναι αντικείμενο ελέγχου από τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, αφού αφορά την άσκηση τιμολογιακής πολιτικής εκ μέρους της Εταιρείας. Οι τιμές του νερού καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΧΩΔΕ (ΚΥΑ αρ.

Δ/16γ/462/4/486/Γ ΦΕΚ 2008/B/29-9-08 ως τροποποιήθη). Στην ίδια απόφαση γίνεται αναφορά στον τρόπο χρέωσης ανά ποσότητα κατανάλωσης, με κριτήριο το χρόνο κατανάλωσης. Η ΕΥΔΑΠ ΑΕ εφαρμόζει ένα κλιμακωτό τιμολόγιο (αύξηση της τιμής του μ3 ανάλογα με την κατανάλωση). Η κλιμακωτή αυτή χρέωση θα έπρεπε να προκύπτει από 408 συγκεκριμένα οικονομικά στοιχεία και να συνοδεύεται από οικονομικοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας. Τα προβλήματα που ανακύπτουν εδώ συνδέονται μόνο έμμεσα με την τιμολογιακή πολιτική της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και αφορούν κυρίως ζητήματα επικοινωνίας και σωστής ενημέρωσης του καταναλωτή γι' αυτήν. Το σπουδαιότερο μέσο επικοινωνίας της ΕΥΔΑΠ ΑΕ με τους πελάτες της καταναλωτές είναι ο λογαριασμός. Στο έντυπο του λογαριασμού πρέπει να περιέχονται, εκτός από το ποσό χρέωσης, όλα τα απαραίτητα στοιχεία που θα δίνουν τη δυνατότητα στον πολίτη να ελέγχει τον τρόπο υπολογισμού του ποσού, την εικόνα της υδροπαροχής του κ.λπ. Όσο πιο πλήρης και εύληπτος είναι ο λογαριασμός και τα στοιχεία που περιέχει, τόσο πιο λειτουργικός θα αποδειχθεί, αφού θα ενημερώνει κατάλληλα τον καταναλωτή. Απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει ο λογαριασμός είναι ο πραγματικός αριθμός των ημερών κατανάλωσης, η ημερομηνία παράδοσής του στην ταχυδρομική υπηρεσία, η ημερομηνία επόμενης καταμέτρησης, ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης ως συγκρίσιμη ένδειξη ανά χρονική περίοδο, η ημερομηνία λήξης προθεσμίας ακόμα και στους λογαριασμούς με την ένδειξη ΔΙΑΚΟΠΗ, ενημερώσεις σχετικά με την ισχύουσα κλιμακωτή χρέωση κλπ. Στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η απλή και εύληπτη παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων στο ίδιο το έντυπο του λογαριασμού, προτείνεται η επισύναψη ξεχωριστού ενημερωτικού σημειώματος μέσα στο φάκελο. Στο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής ισχύει ειδικό μειωμένο τιμολόγιο για την ενίσχυση των πολύτεκνων οικογενειών. Από το 2001 καθορίστηκε ότι για τις πενταμελείς οικογένειες (δύο γονείς και τρία παιδιά) δεν απαιτείται η προσκόμιση κανενός επιπλέον πιστοποιητικού παρά μόνο αυτού της οικογενειακής κατάστασης, προκειμένου αυτές να ενταχθούν στο μειωμένο τιμολόγιο. Με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ (αρ. 16462/8.4.2009) εγκρίθηκε η επέκταση του μειωμένου τιμολογίου και σε οικογένειες με έναν γονιό και τρία παιδιά (τρίτεκνες μονογονεϊκές οικογένειες), απαιτήθηκε όμως η προσκόμιση πιστοποιητικού πολυτεκνικής ιδιότητας από την Ανώτατη Συνομισπονδία Πολυτέκνων Ελλάδος. Το δικαίωμα του καταναλωτή να κάνει χρήση του επαγγελματικού τιμολογίου εξαρτάται από τη συνδρομή συγκεκριμένων προϋποθέσεων, ανάμεσα στις οποίες ήταν και ένα κατώτατο όριο κατανάλωσης. Συγκεκριμένα για να χορηγηθεί και να διατηρηθεί το επαγγελματικό 409 τιμολόγιο, έπρεπε να υπάρχει πραγματική κατανάλωση 100 μ3 κατά μέσο όρο ανά έτος. Η ΕΥΔΑΠ ΑΕ διαφοροποίησε την τακτική της και ο δικαιούχος επαγγελματικού τιμολογίου θα χρεώνεται με το ποσό που αντιστοιχεί στην κατανάλωση 100 μ3, χωρίς να απαιτείται πραγματική κατανάλωση. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης εξακολουθεί να προβληματίζεται για τη θέσπιση υποχρεωτικής χρέωσης, κυρίως επειδή αυτή δεν συνάδει με τη σωστή διαχείριση του νερού και δεν εξυπηρετεί τους

σκοπούς της προστασίας του περιβάλλοντος και της εξοικονόμησης των υδάτινων πόρων. Η χορήγηση του επαγγελματικού τιμολογίου πρέπει να εξαρτάται αποκλειστικά από το είδος της χρήσης. Με βάση τα παραπάνω, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης εμμένει στην άποψή του ότι ο καταναλωτής πρέπει να καλείται να πληρώνει αυτό που καταναλώνει με το τιμολόγιο που αποφασίζεται, ανάλογα με το σκοπό χρήσης του νερού. Οι καταμετρήσεις της ΕΥΔΑΠ ΑΕ γίνονται περίπου ανά τρίμηνο από ειδικά επιφορτισμένους με το έργο αυτό υπαλλήλους, που της καταχωρούν σε φορητά τερματικά από τα οποία μεταφέρονται στα κεντρικά της Εταιρείας. Το έργο των καταμετρητών είναι ιδιαίτερο σημαντικό, διότι εκτός της καταγραφής των καταναλώσεων, συμβάλλουν αποτελεσματικά στον γενικότερο έλεγχο της παροχής και στον εντοπισμό διαφόρων προβλημάτων, λ.χ. διαρροή. Το λογισμικό που χρησιμοποιούσε η ΕΥΔΑΠ ΑΕ μέχρι πρόσφατα ήταν προσαρμοσμένο στο εμπορικό έτος, το οποίο δεν αντιστοιχούσε στο ημερολογιακό έτος και συγκεκριμένα ήταν κατά της ημέρες μικρότερο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να προκύπτει μεγαλύτερη κατανάλωση σε μικρότερο χρόνο και σε κάποιες περιπτώσεις να τιμολογείται μέρος της κατανάλωσης με υψηλότερη τιμή. Μετά από παρέμβαση της κεντρικής υπηρεσίας η ΕΥΔΑΠ ΑΕ διόρθωσε το μηχανογραφικό της σύστημα και η κατανάλωση πλέον επιμερίζεται στον πραγματικό αριθμό ημερών κάθε περιόδου κατανάλωσης. Η πρακτική της ΕΥΔΑΠ ΑΕ να εκδίδει λογαριασμούς κάθε 90 ημέρες, κατόπιν καταμέτρησης, δεν προκύπτει από της σχετικές διατάξεις, ισχύει της απαρέγκλιτα καθ' όλα τα έτη λειτουργίας της και φαίνεται να εξυπηρετεί την Εταιρεία και της πελάτες. Από τη διερεύνηση πολλών αναφορών προέκυψε της ότι ο πραγματικός χρόνος κατανάλωσης είναι διαφορετικός κάθε φορά, άλλοτε μεγαλύτερος και άλλοτε μικρότερος των 90 ημερών (λ.χ από 84 έως 118 ημέρες). Με τον τρόπο αυτό οι καταναλωτές δεν γνωρίζουν το χρόνο της επόμενης καταμέτρησης, ώστε να προγραμματίζουν και να ελέγχουν την κατανάλωσή της, ενόψει της κλιμακωτής χρέωσης του νερού. (να αναγράφεται στο έντυπο του λογαριασμού, έστω με την απόκλιση λίγων ημερών, η ημερομηνία της επόμενης καταμέτρησης) . Πολύμηνη καθυστέρηση παρατηρείται συνήθως στην έκδοση του πρώτου λογαριασμού της νέας σύνδεσης, κυρίως λόγω του χρόνου που χρειάζονται για την οργάνωσή τους οι υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Σε πολλές περιπτώσεις σωρεύεται ένα αρκετά μεγάλο χρηματικό ποσό, το οποίο ο καταναλωτής δυσκολεύεται να καταβάλει εφάπαξ. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει στην ΔΕΥΑΚ να αντιμετωπίζεται με επιείκεια η συνολική οφειλή και να δίνεται η δυνατότητα άτοκης τιμηματικής καταβολής. Οι λογαριασμοί αποστέλλονται από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ στους καταναλωτές με απλή αλληλογραφία και γι' αυτό είναι αναμενόμενο να εμφανίζονται ασυνέπειες ανάμεσα στον χρόνο έκδοσης, όπως αυτός αναγράφεται στο λογαριασμό, και στον χρόνο παραλαβής αυτού από τον καταναλωτή. Εύλογα οι καταναλωτές διαμαρτύρονται, κυρίως όταν παραλαμβάνουν το λογαριασμό λίγες μέρες πριν από τη λήξη του ή ακόμα και μετά από αυτή. Όταν λόγω δυσκολίας λήψης ένδειξης εκδίδεται τεκμαρτός λογαριασμός, στην επόμενη κανονική έκδοση γίνεται ανατιμολόγηση της συνολικής

κατανάλωσης για όλο το αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Ο υπολογισμός αυτός είναι μεν λογιστικά σωστός, δεδομένου όμως ότι η κατ' εκτίμηση χρέωση συνήθως είναι πολύ μικρή, μπορεί όταν εκδοθεί ο κανονικός λογαριασμός να χρειαστεί ο καταναλωτής να επιβαρυνθεί ένα πολύ μεγαλύτερο ποσό, σε σχέση με τον προηγούμενο ή τους προηγούμενους λογαριασμούς. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να αξιοποιούνται τα καταχωρημένα στοιχεία καταναλώσεων των τελευταίων ετών, ώστε οι τεκμαρτοί λογαριασμοί να είναι όσο γίνεται πιο κοντά στον μέσο όρο κατανάλωσης. Αν και η ένδειξη τεκμαρτός λογαριασμός αναγράφεται στο έντυπο του λογαριασμού, έχει προταθεί να ενημερώνεται συμπληρωματικά ο καταναλωτής με ευδιάκριτο τρόπο στο έντυπο ότι θα επακολουθήσει διορθωτικός λογαριασμός. Παράλληλα, να εφιστάται η προσοχή του καταναλωτή να ελέγξει την καλή λειτουργία του μετρητή και να επέμβει εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Σε περίπτωση δε, που για λόγους που αφορούν την ΕΥΔΑΠ ΑΕ δεν έχει γίνει καταμέτρηση, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και 411 της Επιχείρησης πρότεινε να νιοθετηθεί ως γενικό μέτρο η ρύθμιση της συσσωρευμένης οφειλής με άτοκο διακανονισμό, ο δε αριθμός των δόσεων να είναι όσοι και οι λογαριασμοί που αντιστοιχούν στο επίμαχο χρονικό διάστημα. Ένα γενικότερο θέμα, είναι η διαδικασία που ακολουθείται από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ, για το διακανονισμό μεγάλων οφειλών. Η έννοια της μεγάλης οφειλής, μπορεί να οριστεί ως το ποσό που υπερβαίνει μία συγκεκριμένη – και εκ των προτέρων ορισμένη τιμή (λ.χ. χρηματικό πλαφόν, ποσοστιαία αύξηση μέσης χρέωσης). Θα μπορούσε όμως να λαμβάνεται υπόψη και η δήλωση του καταναλωτή ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί στην εφάπαξ εξόφληση ενός αυξημένου λογαριασμού. Ανεξάρτητα από την αιτία που προκαλεί τη μεγάλη οφειλή και την αδυναμία πληρωμής της και με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει υπαιτιότητα της ΕΥΔΑΠ ΑΕ (λ.χ. μη κανονικής καταμέτρησης κ.α.), ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να υπάρχει η δυνατότητα άμεσου διακανονισμού της οφειλής από τα Περιφερειακά Κέντρα σε περισσότερες των τριών δόσεων που προβλέπονται σήμερα και χωρίς να είναι απαραίτητη η προσκόμιση του εκκαθαριστικού σημειώματος φορολογικής δήλωσης. Επίσης, ένα ακόμα ζήτημα που έχει ανακύψει αφορά την αδυναμία των καταναλωτών να τηρήσουν ένα διακανονισμό που έχουν υπογράψει. Στην περίπτωση αυτή, οι υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ δεν δέχονται την είσπραξη μικρότερου ποσού από την προβλεπόμενη δόση. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης σημειώνει εν προκειμένω, ότι η είσπραξη έστω και ενός μέρους της δόσης, εξασφαλίζει κάποιο έσοδο για την εταιρεία και παρέχει μία επιπλέον διευκόλυνση στους καταναλωτές, ενώ ούτως ή άλλως η καθυστερημένη οφειλή είναι έντοκη και θα ενσωματωθεί στο τελικό ποσό προς εξόφληση. (Προσφυγή στο Αρμόδιο Περιφερειακό Κέντρο – Επιτροπή Μειώσεων) Οι λόγοι για τους οποίους ένας καταναλωτής μπορεί να αμφισβητήσει έναν υψηλό λογαριασμό της ΕΥΔΑΠ ΑΕ ποικίλλουν. Στην περίπτωση που θα συμβεί αυτό, εξετάζονται από την Εταιρεία διάφορα ενδεχόμενα, ώστε να προσδιοριστεί η πραγματική κατανάλωση και να επιτευχθεί η μείωση του οφειλόμενου ποσού. Σε πολύ απλές περιπτώσεις, ο αυξημένος

λογαριασμός οφείλεται στη λήψη λανθασμένων ενδείξεων. Η λήψη ενδείξεων γίνεται μεν από εξειδικευμένους υπαλλήλους της εταιρείας, αλλά δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που συμβαίνει κάποιο λάθος κατά τη μεταφορά των στοιχείων. 412 Εφόσον ο καταναλωτής διαπιστώσει το λάθος, μπορεί να μεταβεί στο αρμόδιο γραφείο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και να ζητήσει την επαλήθευση των ενδείξεων, που θα οδηγήσει ενδεχομένως στην έκδοση νέου λογαριασμού. Η διαδικασία αυτή συνιστά συμμετοχή του πολίτη σε μία διαδικασία αρμοδιότητας της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα ο πολίτης να ενημερώνει τηλεφωνικά την Εταιρεία για την ένδειξη του μετρητή, ώστε να αποστέλλεται νέος λογαριασμός με βάση τη νέα ένδειξη. Εκτός από την περίπτωση λανθασμένης καταγραφής των ενδείξεων του μετρητή, ένας αυξημένος λογαριασμός μπορεί να οφείλεται σε διαρροή. Ο καταναλωτής μπορεί να αμφισβήτησε την οφείλή του καταρχήν με προσφυγή του στο αρμόδιο Περιφερειακό Κέντρο. Σε δεύτερο βαθμό και εφόσον δεν μείνει ικανοποιημένος, μπορεί να προσφύγει στην Επιτροπή Μειώσεων της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Το ποσοστό της μείωσης του λογαριασμού σε περίπτωση διαρροής, καθορίζεται πλέον με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και είναι ίδιο για όλες τις περιπτώσεις. Οι σχετικές υποθέσεις επιλύονται πλέον από τα Περιφερειακά Γραφεία. Αμφισβήτηση υπήρξε για την απαίτηση της Επιτροπής Μειώσεων να προσκομίσει ο πολίτης το εκκαθαριστικό σημείωμα της φορολογικής δίλωσής του, προκειμένου να του χορηγηθεί μείωση του λογαριασμού. Η ΕΥΔΑΠ ΑΕ ορθά λαμβάνει υπόψη την οικονομική κατάσταση του καταναλωτή, όμως η διαπίστωση αυτής δεν είναι απαραίτητο να γίνεται μέσω του εκκαθαριστικού σημειώματος, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται στοιχεία που δεν αφορούν τις υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και το σκοπό της εξέτασης του αιτήματος μείωσης (λ.χ. η πηγή των εισοδημάτων, αιτία φοροαπαλλαγών κ.α.). Πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εκτίμησης της οικονομικής κατάστασης με άλλο τρόπο. Ο καταναλωτής αντί του εκκαθαριστικού σημειώματος, μπορεί να προσκομίσει βεβαίωση εισοδήματος από την αρμόδια ΔΟΥ. Δεν μπορεί να γίνει επίκληση του υψηλού εισοδήματος άλλων προσώπων που συνοικούν με τον καταναλωτή. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως υπενθυμίζει την αρχή της περιουσιακής αυτοτέλειας των συζύγων που ισχύει γενικότερα στο σύστημα δικαίου (φορολογικό δίκαιο, οικογενειακό δίκαιο) και δεν σχετίζεται με τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις διατάξεις που ρυθμίζουν τις προσωπικές σχέσεις των συζύγων. Ο καταναλωτής δύναται να ζητήσει μείωση του λογαριασμού του για άλλους λόγους, πέραν της 413 διαρροής, ή εφόσον δεν ικανοποιηθεί με την απόφαση του Περιφερειακού Γραφείου. Η απόφαση της Επιτροπής Μειώσεων οφείλει, όταν είναι απορριπτική, να είναι πλήρως αιτιολογημένη, ώστε ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής να γνωρίζει ποια στοιχεία αξιολογήθηκαν και ποια όχι και να μπορεί να αντιτάξει τα επιχειρήματά του. Έλλειψη αιτιολογίας συναντάται, όταν ο καταναλωτής ενημερώνεται απλά ότι δεν έγινε δεκτό το αίτημά του, χωρίς περαιτέρω εξηγήσεις και κυρίως χωρίς να του παρέχεται πρακτικό της απόφασης, στο οποίο να αναγράφο-νται οι

απόψεις και τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη από τα μέλη της Επιτροπής Μειώσεων. Όλα αυτά επιτείνονται, επειδή δεν καλείται ο καταναλωτής να εκφράσει τις απόψεις του. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θεωρεί απαραίτητη την εναρμόνιση της διαδικασίας με τις αρχές της χρηστής διοίκησης και το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερόμενου. Βασική προϋπόθεση για τη διασφάλιση των παραπάνω είναι να συντάσσεται το πρακτικό απόφασης της Επιτροπής Μειώσεων, το οποίο θα είναι στη διάθεση του άμεσα ενδιαφερόμενου. Δύναται επίσης να παρέμβει προς την κατεύθυνση του εξορθολογισμού της λειτουργίας της έχοντας προτείνει την καθιέρωση αντικευμενικού τρόπου υπολογισμού του ποσοστού μείωσης σε περίπτωση αυξημένης κατανά-λωσης λόγω αφανούς διαρροής. Η αυξημένη κατανάλωση νερού μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες (διαρροή, βλάβη στο μετρητή, αμελή εποπτεία των εγκαταστάσεων από τον καταναλωτή). Ο καταναλωτής μπορεί να διαπιστώσει τη διαρροή με ένα απλό έλεγχο του μετρητή του, εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις (π.χ. εφιδρωμένου ή βαθιά τοποθετημένου μετρητή). Στην πράξη όμως, σπάνια ο καταναλωτής προβαίνει σε τέτοιο έλεγχο, παρά μόνο όταν λάβει τον αυξημένο λογαριασμό. Η αυξημένη κατανάλωση όμως μπορεί να διαπιστωθεί από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ, όπου συγκεντρώνονται τα σχετικά στοιχεία και γίνεται η επεξεργασία και η καταχώριση των ενδείξεων. Ήδη, στο XYK της ΕΥΔΑΠ ΑΕ προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που ο καταμετρητής παρατηρήσει ότι η κατανάλωση ύδατος είναι πάνω από 90μ3 και παρουσιάζει αύξηση μεγαλύτερη του 50% σε σχέση με την αντίστοιχη κατανάλωση του προηγούμενου έτους ή την αμέσως προηγούμενη κατανάλωση, οφείλει να επανελέγξει την ορθότητα της ένδειξης και την κατάσταση του φρεατίου και του υδρομετρητή. Στη συνέχεια οφείλει να ενημερώσει τον πελάτη με επικόλληση 414 ειδικού εντύπου για τον έλεγχο των εσωτερικών υδραυλικών εγκαταστάσεών του. Επειδή δε, σύμφωνα με το XYK, κρίσιμα για την απόδειξη είναι τα στοιχεία που τηρούνται στο αρχείο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, έχει προταθεί η χρήση διπλότυπου εντύπου, το δε αποδεικτικό της ενημέρωσης του καταναλωτή να φυλάσσεται στα αρχεία της υπηρεσίας. Δεδομένου μάλιστα ότι με την επικόλληση της αυτοκόλλητης ειδοποίησης δημιουργούνται διάφορα προβλήματα, έχει προταθεί να επανέλθει το μέτρο της συμπληρωματικής έγγραφης ταχυδρομικής ενημέρωσης του καταναλωτή, ενέργεια που εφαρμόζεται ήδη σε ορισμένες περιπτώσεις, κατ' εφαρμογή προηγούμενων οδηγιών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Με την τίρηση των παραπάνω, θα γίνονται αντιληπτές διαρροές πολύ πριν από το χρόνο λήψης του υπέρογκου λογαριασμού και θα αποφεύγεται η άσκοπη οικονομική επιβάρυνση του καταναλωτή και η ενασχόληση των υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ με τις περαιτέρω διαδικασίες για την εξέταση της διαμαρτυρίας του. Πολύ περισσότερο όμως θα επιτυγχάνεται η άμεση αποκατάσταση της βλάβης και θα εξοικονομείται το νερό που αποτελεί αγαθό μεγάλης σημασίας και χρήζει της αρμόδιουσας προστασίας. Το ελάχιστο όριο ανεξόφλητων οφειλών, μετά το οποίο η ΕΥΔΑΠ ΑΕ μπορεί να προβεί σε διακοπή της υδροδότησης, δεν περιλαμβάνεται στον Κανονισμό της Εταιρείας και καθορίζεται κάθε φορά με απόφαση του ΔΣ της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Ο

Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θεωρεί ότι το όριο αυτό πρέπει να αναπροσαρμόζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να εναρμονίζεται με τις τρέχουσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Επισημαίνεται ότι η υπέρβαση του ορίου αυτού δημιουργεί δικαίωμα και όχι υποχρέωση της ΕΥΔΑΠ ΑΕ να διακόψει την υδροδότηση. Αυτό βοηθάει σε περιπτώσεις που για κοινωνικούς λόγους η Εταιρεία αποφασίζει να μην διακόψει την υδροδότηση. Επειδή η έγκαιρη ενημέρωση για τις διαπιστώσεις αυτές είναι πολύ σημαντική, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να τηρούνται με επιμέλεια οι οδηγίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ προς τους καταμετρητές και να ενημερώνονται αμέσως οι καταναλωτές με κάθε τρόπο (χρήση θυροτηλεφώνου, επικόλληση ειδικού εντύπου) για τη διαπίστωση αυξημένης κατανάλωσης. Η διακοπή της υδροδότησης, στην περίπτωση ύπαρξης ληξιπρόθεσμων οφειλών, αποτελεί το τελευταίο στάδιο της εισπρακτικής διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι το νερό συνιστά αγαθό ζωτικής σημασίας για τον άνθρωπο. Για κοινωνικού λόγους οι υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ δεν προβαίνουν σε διακοπές υδροδότησης λόγω οφειλών κατά τις Παρασκευές, τα Σάββατα, τις Κυριακές, παραμονές αργιών και αργίες. Στην πράξη, όταν για μία παροχή υπάρχουν οι προϋποθέσεις να πραγματοποιηθεί διακοπή λόγω ανεξόφλητων οφειλών, στο πεδίο του λογαριασμού ‘λήξη προθεσμίας πληρωμής’ αντί συγκεκριμένης ημερομηνίας, αναγράφεται η λέξη ‘διακοπή’. Όταν ο πολίτης θα μπορεί να διαχειριστεί τη σχετική οφειλή, ακόμα και να προσέλθει στο αρμόδιο γραφείο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και να ζητήσει διακανονισμό, ώστε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, σε κάθε περίπτωση, δε συνάδει με την αρχή της εύλογης εμπιστούνης, να απειλείται με διακοπή της παροχής του νερού ένας καταναλωτής, ο οποίος επί έτη ήταν συνεπής στις οικονομικές υποχρεώσεις του. Επιπλέον, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η διευκόλυνση του καταναλωτή να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του δεν επιφέρει απώλεια εσόδων στην Εταιρεία, γιατί μετά την άπρακτη παρέλευση της ημερομηνίας λήξης της προθεσμίας, το ποσό της οφειλής επιβαρύνεται ούτως ή άλλως με τόκους υπερημερίας. Πολλές φορές παρατηρείται μία υπερβολική και αναιτιολόγητη καθυστέρηση στην αποτελεσματική επέμβαση των υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, όταν υπάρχουν ανεξόφλητοι λογαριασμοί. Χαρακτηριστική είναι η υπόθεση όπου, παρότι οι οφειλές παρέμειναν ανεξόφλητες για σχεδόν έξι χρόνια, η διακοπή της παροχής είχε παραβιαστεί και οι μεγάλες καταναλώσεις συνεχίζονταν, οι υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ δεν προέβησαν στη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση της περίπτωσης. Κατατέθηκε αναφορά όπου ο ενδιαφερόμενος, που έλειπε όλο αυτό το χρονικό διάστημα σε άλλη πόλη εντός της Ελληνικής Επικράτειας, αναγνώρισε μεν αμέλεια από πλευράς του, για το γεγονός ότι δεν φρόντισε για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων του ακινήτου του. Ακόμη περισσότερη όμως βαρύτητα έχει η μη επίδειξη προσοχής, καθώς και η μη τίρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών εκ μέρους των υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Μία τέτοια συμπεριφορά δικαιολογημένα προκαλεί στους καταναλωτές την εντύπωση συνειδητής αμέλειας ή και αδιαφορίας για άμεση επέμβαση της. Μια μεγάλη ομάδα αναφορών για ανεξόφλητες

οφειλές είναι αυτές που αφορούν την οριοθέτηση της ευθύνης ανάμεσα στον ιδιοκτήτη του ακινήτου και τον ενοικιαστή και χρήστη της παροχής. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Κανονισμό Ύδρευσης, η σχέση υδροληψίας υφίσταται πάντα μεταξύ της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και του ιδιοκτήτη του 416 υδροδοτούμενου ακινήτου, ανεξάρτητα από το ποιος είναι ο πραγματικός καταναλωτής. Ο ιδιοκτήτης λοιπόν έχει καταρχήν όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από την παροχή και είναι υπόχρεος για την πληρωμή του λογαριασμού. Για την αρχική υδροδότηση ενός ακινήτου απαιτείται η προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών από τον ιδιοκτήτη. Εφόσον ο μισθωτής θελήσει να καταχωρίσει την παροχή στο όνομά του, μπορεί να προσέλθει στα γραφεία της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και να υπογράψει μία υπεύθυνη δήλωση που χορηγείται από την Εταιρεία. Στο προεκτυπωμένο έντυπο ο μισθωτής δηλώνει ότι «... αναλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις που προβλέπει η Σύμβαση και ο Κανονισμός Ύδρευσης...», και προσθέτει το όνομά του μαζί με αυτό του ιδιοκτήτη. Ο ιδιοκτήτης, λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο που έχει υπογράψει ο μισθωτής στην υπεύθυνη δήλωση, έχει τη λανθασμένη πεποίθηση ότι η παροχή είναι στο όνομα του μισθωτή, συνεπώς ο τελευταίος είναι πλέον υπόλογος απέναντι στην ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Η παραπάνω όμως διαδικασία, δεν συνεπάγεται καμία απαλλαγή του ιδιοκτήτη, ο οποίος παραμένει ο μόνος και αποκλειστικός υπεύθυνος απέναντι στην ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Το γεγονός αυτό, που έχει ιδιαίτερες έννομες συνέπειες για τον ιδιοκτήτη, δεν διασφαλίζεται σε αυτόν, ώστε να φροντίσει να παρακολουθεί την παροχή, για το διάστημα που ο χρήστης της παροχής, ο μισθωτής, συναλλάσσεται νόμιμα με τη ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Με τον τρόπο αυτό ο ιδιοκτήτης του υδροδοτούμενου ακινήτου αντιμετωπίζεται ως οιονεί εγγυητής του ενοικιαστή του, και μάλιστα χωρίς να γνωρίζει εκ των προτέρων ποια θα είναι η οφειλή και χωρίς να ειδοποιείται γι' αυτήν παρά μόνο αφού αυτή καταστεί ληξιπρόθεσμη και επιβαρυμένη με προσαυξήσεις αρκετών μηνών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί αναφορά στο Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, στην οποία ο ιδιοκτήτης ακινήτου κλήθηκε να πληρώσει ένα μεγάλο χρηματικό ποσό που προέκυψε από αλλεπάλληλους διακανονισμούς ενοικιαστών του με την ΕΥΔΑΠ ΑΕ κατά τη διάρκεια τεσσάρων ετών. Μόνο μέσα στο έτος 2007 η ΕΥΔΑΠ ΑΕ είχε διακόψει τρεις φορές την υδροδότηση και είχε αφαιρέσει το μετρητή του ακινήτου λόγω παραβάσεων του διακανονισμού του ενοικιαστή με την Εταιρεία, χωρίς να ενημερώσει τον ιδιοκτήτη του ακινήτου. Όταν ο τελευταίος διαπίστωσε τη διακοπή, έλαβε γνώση για την ύπαρξη της υπέρογκης οφειλής και ζήτησε από τη ΕΥΔΑΠ ΑΕ να τον απαλλάξει από το ποσό. Ο Συμπαραστάτης του 417 Δημότη και της Επιχείρησης υπογραμμίζει εδώ ότι η εκ του ασφαλούς ανοχή των υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ δεν πρέπει να καταλήγει έτσι ώστε να μετακυλύετε το βάρος της εξόφλησης στον ιδιοκτήτη. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης εκτιμά ότι η βεβαιότητα ότι τα οφειλόμενα θα καταβληθούν από τον ιδιοκτήτη του ακινήτου συμβάλλει στην αδράνεια των υπηρεσιών ύδρευσης να εισπράξουν αυτά από τον πραγματικό καταναλωτή και στον πραγματικό χρόνο που αφορούν οι χρεώσεις. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης ,

θεωρώντας ότι η πρακτική αυτή έρχεται σε αντίθεση με τα συναλλακτικά ήθη αλλά και την κοινή λογική, προτείνει το φυσικό ή το νομικό πρόσωπο που συμβάλλεται με την ΕΥΔΑΠ ΑΕ να προσχωρεί στη σύμβαση, να αποδέχεται τους όρους του Κανονισμού Ύδρευσης και να είναι υπεύθυνο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από αυτόν, ανεξάρτητα από το εάν είναι ιδιοκτήτης ή μισθωτής του ακινήτου. Έτσι επαφίεται στην ελεύθερη βούληση των μερών (ιδιοκτήτη- μισθωτή) να συμφωνήσουν για το ποιος θα επιβαρύνεται με το ποσό της ύδρευσης και αυτός να συμβάλλεται με τη ΕΥΔΑΠ ΑΕ και να καλείται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του ως υπεύθυνος καταναλωτής. Εναλλακτικά και εφόσον σύμφωνα με τον Κανονισμό Ύδρευσης ο ιδιοκτήτης του ακινήτου παραμένει συνυπεύθυνος με τον πραγματικό καταναλωτή, προτείνεται να ενημερώνει η ΕΥΔΑΠ ΑΕ και τον ιδιοκτήτη του ακινήτου για τους λογαριασμούς και για κάθε κίνηση της παροχής (π.χ. διακοπή, επανασύνδεση, αφαίρεση και επανατοπο-θέτηση του μετρητή). Σε περίπτωση μάλιστα που η Εταιρεία προχωρήσει σε διακανονισμό ή επανασύνδεση, να απαιτείται η έγγραφη συναίνεση του ιδιοκτήτη. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης εξακολουθεί να θεωρεί προτεραιότητα τη σύνδεση της ευθύνης με την κατανάλωση, πέρα από τη λογική της εισπρακτικής σκοπιμότητας. Έχει δε τονίσει ότι μπορούν να εφαρμοστούν μέτρα ώστε να καθίσταται πιο εύκολη η αναζήτηση των οφειλομένων (πχ. έντοκη εγγύηση έναντι κατανάλωσης, χρήση ΑΦΜ για την αναζήτηση οφειλών κ.λπ). Το ζήτημα περιπλέκεται περισσότερο για τις υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, όταν ο ιδιοκτήτης ζητήσει τη διακοπή της παροχής ή και την αφαίρεση του μετρητή, ενώ γίνεται χρήση του ακινήτου από άλλο πρόσωπο, ανεξάρτητα από το εάν έχει καταχωρήσει το όνομά του ως ένοικος ή όχι. Μέχρι την υλοποίηση των παραπάνω, έχει προταθεί οι υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ να 418 αναλαβόυν την πρωτοβουλία ενημέρωσης των ιδιοκτητών περί της αποκλειστικής τους ευθύνης, ανεξάρτητα από την υπογραφή της υπεύθυνης δήλωσης από το μισθωτή. Επίσης, συμπληρωματικά προτείνεται να αποστέλλεται ενημερωτικός λογαριασμός και στον ιδιοκτήτη, ιδιαίτερα στην περίπτωση που η παροχή ενταχθεί στις εν δυνάμει για διακοπή, σύμφωνα με τα όρια που θέτει η ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Σε πολλές περιπτώσεις οι υποψήφιοι ιδιοκτήτες νεόδμητων ακινήτων δεν ενημερώνονται για τυχόν οφειλές της παροχής που τους αντιστοιχεί, καθώς και της κοινόχρηστης παροχής σε περίπτωση πολυκατοικίας, με αποτέλεσμα να υποχρεώνονται μετά την αγοροπωλησία στην εξόφληση συσσωρευμένων οφειλών. Η ΕΥΔΑΠ ΑΕ οφείλει να λάβει ιδιαίτερα μέτρα στις περιπτώσεις ανέγερσης πολυκατοικιών, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία ανεξόφλητων οφειλών. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση όπου σε ήδη κατοικημένη πολυκατοικία, όπου λόγω οφειλών της κοινόχρηστης παροχής, δεν είχαν τοποθετηθεί ξεχωριστές παροχές και όλα τα διαμερίσματα υδρεύονταν από μία παροχή, οι λογαριασμοί -λόγω της κλιμακωτής χρέωσης- εμφανίστηκαν πάρα πολύ αυξημένοι, ενώ μαζί με τις προηγούμενες οφειλές, το συνολικό ποσό ανήρχετο σε πολλές χιλιάδες ευρώ. Ένα πρόβλημα που παρατηρήθηκε, ήταν η καθυστέρηση της ΕΥΔΑΠ ΑΕ να προχωρήσει σε σύνδεση με το δίκτυο της μετά την

ολοκλήρωση των οικοδομικών εργασιών σε νεόκτιστο ακίνητο. Ήταν συχνό το φαινόμενο να έχουν ήδη κατοικηθεί τα διαμερίσματα, αλλά να υδροδοτούνται από την εργοταξιακή παροχή, μέχρι να γίνουν οι εργασίες τοποθέτησης των μετρητών που αντιστοιχούν στην υδροδότηση των επί μέρους κατοικιών. Ο βασικός λόγος καθυστέρησης ήταν ότι για την τελική υδροδότηση έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί οι οικοδομικές εργασίες του ακινήτου, προκειμένου να έχει δικαίωμα ο ενδιαφερόμενος να καταθέσει στην Πολεοδομία τα απαραίτητα δικαιολογητικά, ώστε να λάβει την άδεια οριστικής σύνδεσης με το δίκτυο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Ύστερα από την παρέμβαση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ επανεξέτασαν τη διαδικασία υδροδότησης των νέων ακινήτων, με σκοπό να μειωθεί στο ελάχιστο δυνατό ο χρόνος αναμονής για την τοποθέτηση των παροχών (σημειώνεται ότι από το καλοκαίρι του 2006 προβλέπεται νέα διαδικασία κατά την οποία, όταν η τεχνική υπηρεσία της ΕΥΔΑΠ ΑΕ προβαίνει στην εκτέλεση εργασιών για την τοποθέτηση της εργοταξιακής παροχής, μπορεί να γίνεται η τεχνική υποδομή και για τις υπόλοιπες υδροπαροχές του ακινήτου). Έτσι, μετά το πέρας των οικοδομικών εργασιών απαιτείται μόνο η τοποθέτηση μετρητών και όχι η μετάβαση συνεργείου για εκ νέου χωματουργικές εργασίες. Επιπροσθέτως για τις εργοταξιακές παροχές ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης έχει προτείνει να υπάρχει η δυνατότητα αποστολής του λογαριασμού σε διεύθυνση επιλογής του πελάτη ήδη από τον πρώτο λογαριασμό, γιατί λόγω των εργασιών δεν μπορεί να εξασφαλιστεί η ασφαλής παράδοση του φακέλου. Προκειμένου να καλύψει νέες ανάγκες υδροδότησης που δημιουργούνται από την οικιστική διεύρυνση της Καλαμάτας και την επέκταση της αρμοδιότητάς της, η ΔΕΥΑΚ καλείται συχνά να επεκτείνει το δίκτυό της. Ο τρόπος και το σχέδιο, με βάση τα οποία θα γίνει αυτό υπόκεινται στη διακριτική ευχέρεια της Εταιρείας, οι αποφάσεις όμως που λαμβάνονται πρέπει να είναι εμπεριστατωμένα αιτιολογημένες και να έχουν ως γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και την αποδοτική εκμετάλλευση. Στις περιπτώσεις που δεν διέρχεται αγωγός νερού μπροστά από το ακίνητο του καταναλωτή, αυτός αναλαμβάνει το κόστος της επέκτασης του δικτύου. Από το 2004 εγκρίθηκε η συμμετοχή «των καταναλωτών στη δαπάνη επέκτασης του Δικτύου Ύδρευσης για τοποθέτηση κοινών παροχών σε περιοχές εντός εγκεκριμένου σχεδίου, σε ποσοστό 50% επί του προϋπολογισθέντος... ποσού... και την επιβάρυνση της ΕΥΔΑΠ ΑΕ για το υπόλοιπο ποσό». Πρόκειται για μία θετική ρύθμιση, παρόλα αυτά η επιβάρυνση παραμένει υψηλή για τον καταναλωτή, με αποτέλεσμα αυτός να προτιμά άλλους τρόπους υδροδότησης (π.χ. υδροδότηση σε απόσταση, συνύδρευση), οι οποίοι όμως δημιουργούν πρακτικά προβλήματα, όπως μεγαλύτερη πιθανότητα για ζημιές στις σωληνώσεις, δυσχερέστερη εποπτεία των φρεατίων από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ και τους καταναλωτές κ.λπ. Ακόμα όμως και στην περίπτωση που η Εταιρεία εντάξει μία περιοχή στον προγραμματισμό της για επέκταση δικτύου, παρατηρείται πολύμηνη καθυστέρηση, χωρίς μάλιστα να ενημερώνεται αξιόπιστα ο πολίτης για το χρονοδιάγραμμα των εργασιών. Η αδιαφάνεια που επικρατεί, σε συνδυασμό με τη σημασία που έχει η ολοκλήρωση των.

Σύμφωνα με το Ν.2744/1999 στο άρθρο 5 παρ. 2, για «...την εκτέλεση υπόγειων ή επίγειων εργασιών προς κατασκευή αγωγών και πάσης φύσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως αρμοδιότητας της Ε.ΥΔ.Α.Π. επί δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων και κοινόχρηστων χώρων των Ο.Τ.Α.... δεν οφείλεται 420 οποιοδήποτε τέλος ούτε επιβάλλεται οποιαδήποτε επιβάρυνση εις βάρος της Ε.ΥΔ.Α.Π. και υπέρ των Ο.Τ.Α.». Αν και η ρύθμιση είναι σαφής, υπήρξαν περιπτώσεις δήμων που απαίτησαν αρχικά από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ αποζημίωση προκειμένου να επιτρέψουν την διενέργεια έργων, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση της ολοκλήρωσης του δικτύου. Παράλληλα επισημαίνεται ότι τα θέματα επέκτασης δικτύου ύδρευσης, συγκαταλέγονται στις θεματικές όπου η ΔΕΥΑΚ εμφανίζεται ιδιαίτερα απρόθυμη να αποδεχτεί τη διαμεσολάβηση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης ο οποίος επανέρχεται με την πάγια θέση του ότι δεν παρεμβαίνει στην άσκηση πολιτικής από την Εταιρεία, τονίζει όμως ότι η διακριτική ευχέρεια δεν μπορεί να υποκρύπτει αυθαιρεσία και ότι ο πολίτης πρέπει πάντα να ενημερώνεται πλήρως και αιτιολογημένα για την τύχη και την πορεία του αιτήματός του. Η συνολική εγκατάσταση για την υδροδότηση ενός ακινήτου αποτελείται από το εξωτερικό δίκτυο (αρμοδιότητα της ΔΕΥΑΚ) και το εσωτερικό δίκτυο (αρμοδιότητα του καταναλωτή). Το κάθε μέρος, η ΔΕΥΑΚ και ο καταναλωτής, έχει το αντίστοιχο πεδίο ευθύνης, τόσο για την καλή λειτουργία των εγκαταστάσεων, όσο και για τη συντήρηση ή και την αντικατάσταση, σε περίπτωση βλάβης ή παλαιότητας. Η ΔΕΥΑΚ πρέπει να λαμβάνει ειδική μέριμνα ώστε το δίκτυο της να πληροί όλες τις προδιαγραφές, δεδομένου ότι από αυτό υδρεύεται ένας μεγάλος αριθμός καταναλωτών. Στις νέες συνδέσεις χρησιμοποιούνται νέου τύπου υλικά και εξασφαλίζεται με τον τρόπο αυτό η τήρηση των προδιαγραφών. Στα ακίνητα όμως που έχουν ήδη υδροδοτηθεί εδώ και πολλά χρόνια παρατηρούνται συχνές διαρροές και απώλεια νερού, γεγονός που καθιστά απαραίτητο τον προγραμματισμό της σταδιακής αντικατάστασης του παλαιού δικτύου της ΔΕΥΑΚ με νέου τύπου σωλήνες. Με νεώτερη απόφαση της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, προβλέπεται η τοποθέτηση των μετρητών και στον εσωτερικό χώρο του ακινήτου, εφόσον είναι ελεύθερα προσβάσιμος. Κατ' αυτόν τον τρόπο το φρεάτιο είναι πιο προστατευμένο καθώς αποκλείεται η εισροή από τυχόν διαρροές του δικτύου. ... Εάν δεν γίνει η πιο πάνω στεγανοποίηση η εταιρεία δεν φέρει καμία ευθύνη για τυχόν ζημίες που θα προξενηθούν από το λόγο αυτό». Ο όρος αυτός αποτελεί στην ουσία γενικό όρο αποκλεισμού της ευθύνης της Εταιρείας και είναι καταχρηστικός. Δεδομένου μάλιστα ότι η σύμβαση υδροληψίας δεν υπογράφεται παρά μόνο από τον πρώτο ιδιοκτήτη του υδροδοτούμενου ακινήτου, ο πολίτης δεν γνωρίζει καν τον όρο αυτόν και την αντίστοιχη υποχρέωσή του. Προτείνεται επίσης να αντιμετωπίζονται άμεσα τα προβλήματα που παρουσιάζονται από τις διακυμάνσεις της πίεσης νερού και να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση των έκτακτων διακοπών ύδρευσης, καθώς και την αποφυγή παρατεταμένων διακοπών νερού, ώστε να επηρεάζεται όσο το δυνατό λιγότερο η απρόσκοπη λειτουργία των νοικοκυριών. Η σύνδεση με το δίκτυο ύδρευσης είναι μία τεχνική εργασία θεμελιώδους σημασίας και θα πρέπει να καταβάλλεται κάθε

δυνατή μέριμνα, ώστε να εκμηδενίζονται οι πιθανότητες λάθους στην τοποθέτηση του φρεατίου. Οι ενδιαφερόμενοι προς υδροδότηση καλούνται να σημειώσουν σε ένα σκαρίφημα της οικοδομής το σημείο σύνδεσης με το εσωτερικό δίκτυο. Πολλές φορές όμως δεν αποτυπώνονται με ακρίβεια τα στοιχεία που θα διευκολύνουν και τους καταναλωτές και τους υπαλλήλους των τεχνικών συνεργείων, ούτε σημειώνεται το σημείο όπου βρίσκονται οι αναμονές από την πλευρά του κτιρίου. Σχετικά με αυτό ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να ενημερώνεται ο καταναλωτής για την ημερομηνία τοποθέτησης των φρεατίων, ώστε να μπορεί να είναι παρών κατά τις εργασίες και να αποφεύγονται λάθη. Επειδή η σύνδεση με το δίκτυο της ΔΕΥΑΚ είναι δαπανηρή διαδικασία, η μη κατάλληλη τοποθέτηση των φρεατίων συνεπάγεται καθυστέρηση, ταλαιπωρία, επιπλέον εργασίες και έξοδα για τον καταναλωτή. Τα φρεάτια, μέσα στα οποία τοποθετούνται οι μετρητές, είναι αποκλειστικής επιλογής της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, η οποία έχει και την αρμοδιότητα εγκατάστασή τους. Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Εταιρείας, ο ιδιοκτήτης του ακινήτου έχει την υποχρέωση να φροντίζει για τη διατήρηση της καλής κατάστασης του φρεατίου και των εξαρτημάτων παροχής. Με τον ίδιο Κανονισμό απαγορεύεται κάθε επέμβαση στις εγκαταστάσεις του φορέα, οπότε αποκλείεται κάθε δυνατή ενέργεια συντήρησης και επισκευής από την πλευρά του καταναλωτή. Η επίκληση της υποχρέωσης καλής διατήρησης του φρεατίου από τον καταναλωτή δεν δικαιολογείται πάντα, γιατί στις περισσότερες περιπτώσεις η αιτία της ζημίας οφείλεται σε εξωτερικό παράγοντα (πχ. καθίζηση οδοστρώματος) και είναι αδύνατο να προβλεφθεί και να αντιμετωπιστεί από τον καταναλωτή. Επειδή δε το φρεάτιο δεν είναι αυτόνομη εγκατάσταση, η διατήρηση της καλής κατάστασής του εξαρτάται από τη γενικότερη κατάσταση του πεζοδρομίου, στο οποίο βρίσκεται και το οποίο ανήκει στην αρμοδιότητα του οικείου ΟΤΑ. Η ΔΕΥΑΚ τοποθετεί ήδη νέους τύπους φρεατίων που είναι υψηλών προδιαγραφών ως προς την αντοχή και τη στεγανότητα. Στα φρεάτια παλιού τύπου, που είναι και η συντριπτική πλειονότητα των ήδη εγκατεστημένων μετρητών, παρατηρείται συχνά το φαινόμενο ρηγματώσεων, φθορών, ύπαρξης χωμάτων και νερών, γενικότερη κατάσταση για την οποία δεν ευθύνονται πάντα οι εκάστοτε καταναλωτές, λ.χ. μη καλή εφαρμογή καπακιού – προτείνεται η σταδιακή αντικατάσταση αυτών των τελευταίων, με φρεάτια νέου τύπου (ως και έχει προχωρήσει η ΔΕΥΑΚ) . Με τον τρόπο αυτό, θα αντιμετωπιστούν πολλά προβλήματα που έχουν ανακύψει λόγω φθοράς με την πάροδο του χρόνου. Η αντικατάσταση αυτή πρέπει να γίνει χωρίς επιβάρυνση του καταναλωτή, εφόσον εντάσσεται στη γενική συντήρηση, στην οποία είναι υποχρεωμένη να πραγματοποιεί η ΔΕΥΑΚ . Με την μέχρι σήμερα πρακτική, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ, εφόσον διενεργήσει εργασίες επισκευής του φρεατίου και του μετρητή, ενημερώνει τον καταναλωτή εκ των υστέρων μέσω του λογαριασμού ύδρευσης, χρεώνοντάς τον με το κόστος της επισκευής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται παρεξηγήσεις και να υποβάλλονται ενστάσεις εκ μέρους των καταναλωτών αναφορικά με την ύπαρξη προβλήματος και την αναγκαιότητα των επισκευών. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της

Επιχείρησης προτείνει να προηγείται έγγραφη ενημέρωση των καταναλωτών για το είδος της ζημίας, την αναγκαιότητα των εργασιών, το χρόνο της επισκευής και την επακόλουθη χρέωση, που θα τεκμηριώνεται αναλόγως λ.χ. με την επισύναψη φωτογραφικού υλικού. Κάτι ανάλογο πρέπει να προβλέπεται για τις εργασίες της ΔΕΥΑΚ που διενεργούνται κοντά σε φρεάτια υδροπαροχής. Στις περιπτώσεις αυτές, εξαιτίας της καταπόνησης της εγκατάστασης μπορεί να προκληθούν ζημιές στο εσωτερικό δίκτυο, με αποτέλεσμα την διαρροή νερού, που χρεώνεται ο καταναλωτής. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να ενημερώνεται εγγράφως ο καταναλωτής για το είδος των εργασιών, την καταγραφή των ενδείξεων των μετρητών που βρίσκονται στον ίδιο χώρο, όπου πραγματοποιούνται οι τεχνικές εργασίες, και να προβλεφθεί η πραγματοποίηση τεχνικού ελέγχου από την αρμόδια υπηρεσία της ΔΕΥΑΚ λίγες μέρες μετά, για την έγκαιρη διαπίστωση τυχόν προβλημάτων ή ζημιών. Διαρροή στο σημείο ένωσης του μετρητή με το εσωτερικό δίκτυο (εσωτερικό ρακόρ). Η διαρροή στο σημείο ένωσης του μετρητή 423 με το εσωτερικό δίκτυο (εσωτερικό ρακόρ) στα φρεάτια παλαιού τύπου είναι συχνό φαινόμενο και αποτελεί πηγή προβλημάτων μεταξύ καταναλωτών και ΔΕΥΑΚ. Από τη διατύπωση που υπάρχει στον Κανονισμό Ύδρευσης (πρόσφατο αλλά και προηγούμενο), η εσωτερική εγκατάσταση υδροδότησης, η οποία είναι στην ευθύνη του καταναλωτή, ξεκινάει ‘πέρα από’ το εσωτερικό ρακόρ. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θεωρεί ότι η διατύπωση είναι σαφής και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η σύνδεση του μετρητή με το εσωτερικό δίκτυο γίνεται από τεχνικό συνεργείο της ΔΕΥΑΚ , -όπως και κάθε μεταγενέστερη ενέργεια λ.χ. αντικατάσταση μετρητή- καταλήγει στη θέση ότι η διαρροή στο εσωτερικό ρακόρ βαρύνει την ΔΕΥΑΚ . Η θέση αυτή δεν έχει γίνει αποδεκτή από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ, η οποία θεωρεί το εσωτερικό ρακόρ είναι μέρος της εσωτερικής εγκατάστασης του υδροδοτούμενου ακινήτου. Επιπλέον, η Εταιρεία αναλαμβάνει την ευθύνη για την καλή λειτουργία του ρακόρ για ένα χρόνο, ως «εγγύηση» της καλής εκτέλεσης των εργασιών τοποθέτησης του μετρητή. Αυτή η πρακτική θεμελιώνεται στον ισχυρισμό ότι, εφόσον η τοποθέτηση του ρακόρ είναι τεχνικά εσφαλμένη, για παράδειγμα δεν έχει βιδωθεί σωστά, αυτό θα έχει εμφανίσει δυσλειτουργία μέσα σε χρονικό διάστημα ενός έτους. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης τονίζει ότι η οριοθέτηση του έτους ως εύλογου χρόνου για την εμφάνιση προβλημάτων στο ρακόρ, θα έπρεπε να συνοδεύεται από τεχνική τεκμηρίωση του παραπάνω ισχυρισμού της ΔΕΥΑΚ , ότι δηλαδή οι συνέπειες από τυχόν σφάλμα κατά την τοποθέτηση ή λόγω αστοχίας υλικού θα εμφανιστούν μόνο μέσα στον πρώτο χρόνο. Ελλείψει τέτοιας μελέτης, δεν δικαιολογείται, μετά την παρέλευση του πρώτου χρόνου, να ζητείται από τον ιδιοκτήτη της παροχής να αναλαμβάνει αυτός την ευθύνη για εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί από υπηρεσίες της εταιρείας (σχετικές αιτήσεις για μείωση λογαριασμού αντιμετωπίζονται από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ ως αφανή διαρροή υπαιτιότητας καταναλωτή – αυτό βρίσκει κάθετα αντίθετο τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης από ειδικότερη αίτησή του. Διαρροή στο εσωτερικό δίκτυο. Ο έλεγχος για διαρροή στο εσωτερικό δίκτυο θα

πρέπει να διενεργείται με ευθύνη του καταναλωτή, ο οποίος όμως συχνά αμελεί να προβεί σε περιοδικό έλεγχο του μετρητή, ώστε να εντοπίζει εγκαίρως πιθανά σημεία ή καταστάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε πρόβλημα. Το αποτέλεσμα είναι να διαπιστώνεται από 424 τον καταναλωτή η ύπαρξη διαρροής εκ των υστέρων, με τη λήψη του αυξημένου λογαριασμού ύδρευσης. Από την άλλη πλευρά, ο καταμετρητής της ΕΥΔΑΠ ΑΕ έχει ως κύριο έργο την καταχώριση των ενδείξεων του μετρητή και τη διαβίβασή τους προς την τεχνική και διοικητική υπηρεσία της Εταιρείας. Τις περισσότερες φορές όμως, είναι ο καταμετρητής της ΕΥΔΑΠ ΑΕ αυτός που διαπιστώνει το πρόβλημα διαρροής, εφόσον παρατηρεί ότι ο δείκτης του μετρητή γυρίζει με σταθερό ρυθμό και ότι η κατανάλωση είναι αυξημένη. Επίσης, οι καταμετρητές μπορούν να διαπιστώσουν και άλλα στοιχεία, που πιθανολογείται ότι μπορούν να προκαλέσουν διαρροή (καταστροφή από υπόγειες ρίζες δέντρων). Όρια αντιμετώπισης αυξημένων λογαριασμών λόγω αφανούς διαρροής. Επειδή μία από τις προϋποθέσεις για χορήγηση μείωσης λόγω αφανούς διαρροής, είναι η κατανάλωση να υπερβαίνει τα 90 μ3/τρίμηνο», όταν οι καταναλωτές προσέρχονται στο αρμόδιο Περιφερειακό Κέντρο, ενημερώνονται ότι δεν μπορούν να υπαχθούν στη διαδικασία μείωσης, διότι η συνολική κατανάλωση δεν υπερβαίνει αυτό το όριο, αν και από το μέσο όρο της τριμηνιαίας κατανάλωσης μπορεί να προκύπτει σημαντική ποσοστιαία (%) αύξηση. Η ρύθμιση αυτή, εκτός από το ότι παραβιάζει την αρχή της ισότητας των πολιτών, προκαλεί και την εντύπωση ότι τελικά θα τους συνέφερε οικονομικά, αντί να ανταποκριθούν άμεσα και να επισκευάσουν τη ζημιά, να αφήσουν να διαρρεύσουν λίγα ακόμα κυβικά, ώστε να ικανοποιείται η εν λόγω προϋπόθεση των 90 κυβικών. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να εξετάζονται και αυτές οι περιπτώσεις μικρο-διαρροών στο πλαίσιο μίας αντίστοιχης διαδικασίας χορήγησης μείωσης. Η μετέπειτα οικονομικά ευνοϊκή αντιμετώπιση από την ΕΥΔΑΠ ΑΕ των περιπτώσεων αυτών με τη χορήγηση μείωσης, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αντισταθμίσει τη συνήθη χρέωση του καταναλωτή και ακόμα περισσότερο την απώλεια υδάτινων πόρων. Ευθύνη και τεχνικός έλεγχος υδρομέτρου. Η χρέωση του καταναλωτή γίνεται με βάση την κατανάλωση που προκύπτει αποκλειστικά από τις ενδείξεις του υδρόμετρου. Είναι λοιπόν απαραίτητο να είναι εγγυημένη η καλή λειτουργία του, ώστε να μην υπάρχουν αμφισβητήσεις ως προς τις ενδείξεις. Στην τελευταία αυτή περίπτωση πρέπει να εξασφαλίζεται ένα αξιόπιστο σύστημα ελέγχου, ώστε να επιλύονται με ασφάλεια τα σχετικά προβλήματα. Σύμφωνα με τον Κανονισμό Υδρευσης της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, η καλή λειτουργία του υδρομέτρου, εφόσον αμφισβητηθεί από τον πολίτη, διαπιστώνεται μετά από τεχνικό έλεγχο που διενεργείται αποκλειστικά στο Εργαστήριο Υδρομετρητών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Ο τεχνικός έλεγχος επιλέγεται από τους καταναλωτές και διενεργείται κατόπιν αίτησής τους, ως λύση για να δώσει κάποια εξήγηση σε μία αναιτιολόγητα μεγάλη καταγραφή κατανάλωσης. Σύμφωνα με τη διαδικασία που ακολουθείται, ο μετρητής δεν μπορεί να ξαναχρησιμοποιηθεί ο ίδιος μετά, αλλά ούτε και να ελεγχθεί από άλλον φορέα, δεδομένου ότι αποσυναρμολογείται και δεν υφίσταται

πλέον ως ενιαίος μηχανισμός. Εάν δε διαπιστωθεί ότι λειτουργεί μέσα στα προβλεπόμενα όρια ασφαλείας, ο καταναλωτής υποχρεωτικά αποδέχεται την καταγεγραμμένη κατανάλωση και χρεώνεται τη δαπάνη του ελέγχου. Δεν παρέχεται όμως η δυνατότητα στον καταναλωτή να αμφισβητήσει τη διαδικασία, και να εξετάσει τον υδρομετρητή μέσω τεχνικού επιλογής του, για τον επιπλέον λόγο ότι ο υδρομετρητής είναι ιδιοκτησίας της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και δεν δίνεται στον καταναλωτή. Σχετικά με την όλη διαδικασία που ακολουθείται, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να ενημερώνεται ο καταναλωτής για την ημερομηνία και την ώρα αφαίρεσης του μετρητή, να σφραγίζεται ο μετρητής παρουσία του και να μπορεί να επιλέγει τη διενέργεια ελέγχου και σε άλλο διαπιστευμένο εργαστήριο πέρα από το Εργαστήριο Υδρομετρητών της ΕΥΔΑΠ Επιπλέον, προτείνεται να ενημερώνεται εγγράφως ο καταναλωτής ότι ο μετρητής δεν επιστρέφεται μετά από τον τεχνικό έλεγχο. Γενικότερα, η θέση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης είναι ότι πρέπει να επανεξεταστεί η διαδικασία ελέγχου, ώστε ο υδρομετρητής να είναι διαθέσιμος για τυχόν περαιτέρω έλεγχο από τον καταναλωτή. Επιπροσθέτως η αντικατάσταση του υδρομέτρου λόγω παλαιότητας γίνεται από το τεχνικό συνεργείο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ, μετά την παρέλευση δεκαετίας. Στην περίπτωση αυτή και σε κάθε άλλη περίπτωση αντικατάστασης του υδρομέτρου, ο ιδιοκτήτης της παροχής δεν ενημερώνεται για το χρόνο διενέργειας των εργασιών, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται κάποιες φορές αμφισβητήσεις για την τελευταία ένδειξη κατανάλωσης του μετρητή που θα αφαιρεθεί και του νέου μετρητή που θα τοποθετηθεί. Επίσης, πρέπει ο πολίτης να πληροφορείται για τον επιμερισμό του κόστους της αντικατάστασης του μετρητή. Τέλος, η ξαφνική διακοπή της υδροδότησης για την αντικατάσταση του μετρητή, δημιουργεί δυσάρεστες καταστάσεις στη ροή των δραστηριοτήτων των καταναλωτών. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης διαπίστωσε ότι, εφόσον οι εργασίες αυτές γίνονται βάσει προγραμματισμένων ενεργειών του τεχνικού συνεργείου σε συγκεκριμένη περιοχή, είναι δυνατή η έγκαιρη ενημέρωση των καταναλωτών για την αντικατάσταση του μετρητή τους, μέσω ενημερωτικού εντύπου (με αναφορά στην ισχύουσα νομοθεσία και στην επιπλέον χρέωση που θα προκύψει για τον καταναλωτή). Επίσης, μετά την αφαίρεση, θα πρέπει να ενημερώνεται σχετικά ο καταναλωτής, ενώ ο μετρητής θα πρέπει να παραμένει για ένα εύλογο χρονικό διάστημα στη διάθεση του τελευταίου για τυχόν περαιτέρω έλεγχο σε περίπτωση που προκύψει οποιαδήποτε αμφισβήτηση, όπως λ.χ. για την ορθή λειτουργία του. Ορθή λειτουργία του υδρομέτρου. Το υδρόμετρο, ως μηχάνημα, οφείλει να λειτουργεί αξιόπιστα, ώστε να καταγράφει με ακρίβεια την ποσότητα νερού που πέρασε. Δεν αποκλείεται όμως, ως μηχάνημα και μάλιστα μαζικής παραγωγής, να τύχει κάποια από τα εξαρτήματά του να εμφανίσουν μερική βλάβη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται στην αμφισβήτηση των ενδείξεων. Η θέσπιση αποδεκτού ορίου καλής λειτουργίας ενός μηχανήματος είναι συνηθισμένη πρακτική στο χώρο της τεχνικής επιστήμης. Όμως, με την εξέλιξη της τεχνολογίας, είναι αναμενόμενο και οι βλάβες να μειώνονται, αλλά και η ακρίβεια λειτουργίας των μηχανημάτων να

βελτιώνεται. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι προβληματισμός για την καλή λειτουργία του υδρομετρητή προκύπτει και από στοιχεία των καταναλώσεων. Η ΕΥΔΑΠ ΑΕ έχει αποδεχτεί την πιθανότητα να καταγράφει κατανάλωση εξαιτίας αέρα που εγκλωβίζεται στο δίκτυο ύδρευσης (λ.χ. λόγω τεχνικών εργασιών) και διαφεύγει μέσω του μετρητή. Τονίζει, όμως, ότι πρόκειται για αμελητέες καταγραφές λόγω του συστήματος εξαερισμού που υπάρχουν στο δίκτυο ύδρευσης και του πολύ μικρού χρόνου διέλευσης του αέρα (συνήθως λίγα δευτερόλεπτα). Διόρθωση λογαριασμών λόγω μη καταγραφής του μετρητή. Στην περίπτωση που υπάρχουν υπόνοιες ότι ένας μετρητής δεν λειτουργεί σωστά (καταμέτρηση μικρής ή μηδενικής κατανάλωση), τοποθετείται καινούργιος και οι υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ ΑΕ προβαίνουν σε αναδρομική χρέωση για όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα, με γνώμονα τους ρυθμούς κατανάλωσης του νέου μετρητή. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση μετρητή που για τρία χρόνια δεν κατέγραφε καταναλώσεις και ο καταναλωτής χρεώθηκε αναδρομικά για όλο το χρονικό διάστημα, χωρίς μάλιστα να έχει προηγηθεί καμία σχετική ενημέρωσή του. Από την εξέταση της υπόθεσης προέκυψαν πολλαπλά προβλήματα με πρώτο την έλλειψη επίσημης και τεκμηριωμένης διαδικασίας ελέγχου της ορθής ή μη λειτουργίας του μετρητή. Η δε αναδρομική χρέωση για το χρόνο όπου δεν εμφανίζονται καταναλώσεις, στηρίζεται σε πιθανούς ρυθμούς κατανάλωσης, επομένως δεν μπορεί να είναι ασφαλής και εμπειριέχει τον κίνδυνο λανθασμένης και πιθανόν ἀδικης χρέωσης. Ακόμη αμφισβητείται η νομιμότητα είσπραξης της αναδρομικής χρέωσης βάσει του άρ. 250 ΑΚ, διότι οι υπηρεσίες της ΔΕΥΑΚ οφείλουν με πλήρη και τεκμηριωμένη αιτιολογία να αποδείξουν -και όχι πιθανολογώντας ή κατ' εκτίμηση- εμπορεύματα που χορηγήθηκαν, εργασίες που εκτελέστηκαν ή δαπάνες που έκαναν. Εφόσον δεν υφίστανται τα παραπάνω, η βεβαίωση των χρηματικών ποσών είναι αναιτιολόγητη και επομένως δεν έχει νόμιμη βάση. Επίσης, η ΔΕΥΑΚ δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη για το ελάττωμα του μετρητή που είναι δική της επιλογή και ιδιοκτησία, αλλά μετακυλύει την ευθύνη αποκλειστικά στον καταναλωτή. Αυτή η ενέργεια έρχεται σε αντίθεση με το νομικό πλαίσιο περί γενικών όρων συναλλαγών Ν. 2251/1994 «Προστασία καταναλωτών» (αρ. 1§3 του Ν. 2251/1994). Τέλος, η παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος αποδυναμώνει σημαντικά τη δυνατότητα αντιπαραβολής στοιχείων από πλευράς καταναλωτή, αφού στην πλειονότητα των περιπτώσεων παρουσιάζεται αλλαγή στους ρυθμούς κατανάλωσης (μεταβολή οικογενειακής κατάστασης), ενώ πρόσθετα ανεπίλυτα προβλήματα δημιουργούνται από την αλλαγή ιδιοκτήτη ή και χρήσης (οικιακή, επαγγελματική κ.α.). Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει η αναδρομική χρέωση να γίνεται μόνο κατά την περίοδο κατανάλωσης όπου διαπιστώνεται το πρόβλημα μετά την τοποθέτηση του νέου μετρητή, με παράλληλη ενημέρωση του ενδιαφερόμενου. Αναζήτηση παραγεγραμμένων οφειλών. Η πληρωμή της δαπάνης του έργου του δικτύου αποχέτευσης γίνεται με έγγραφη πρόσκληση της ΔΕΥΑΚ προς τους παρόδιους ιδιοκτήτες. Η έγγραφη αυτή πρόσκληση γίνεται κατά κανόνα σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο της κατασκευής. Τι γίνεται στην

περίπτωση όπου θα υπάρξουν περιπτώσεις που η χρέωση θα γίνει μετά την παρέλευση είκοσι ετών, οπότε και η αξίωση της θα έχει ήδη παραγραφεί. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης όσον αφορά το ζήτημα της αναζήτησης από την ΔΕΥΑΚ παραγεγραμμένων οφειλών υπογραμμίζει ότι η τακτική αυτή δεν μπορεί να γίνει 428 αποδεκτή στο πλαίσιο μίας σύγχρονης δημόσιας διοίκησης, κύρια φροντίδα της οποίας αποτελεί η διασφάλιση της εμπιστοσύνης του καλόπιστα συμπεριφερόμενου πολίτη. Στην αντίθετη περίπτωση, όπου η Δημόσια Υπηρεσία υιοθετεί αυστηρά εισπρακτική λογική, κινείται εκτός των ορίων της χρηστής διοίκησης και κατά κατάχρηση της κυριαρχικής θέσης της έναντι του πολίτη. Για παράδειγμα το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΥΔΑΠ ΑΕ ενέκρινε τη «μη βεβαίωση οφειλών εις βάρος ιδιοκτητών ακινήτων που προέρχονται από δικαιώματα σύνδεσης με το δίκτυο ακαθάρτων και εφόσον έχει παρέλθει 20ετία από τον χρόνο κατασκευής του αγωγού...». Σε περίπτωση όπου κάποιος πολίτης κληθεί εγγράφως από την ΔΕΥΑΚ να καταβάλει χρηματικό ποσό ως δικαίωμα σύνδεσης με το οριστικό δίκτυο αποχέτευσης, και ανταποκριθεί άμεσα και καταβάλει το ποσό, και στη συνέχεια πληροφορηθεί τυχαία ότι η οφειλή έχει ήδη παραγραφεί, και καταθέσει σχετικό έγγραφο με αίτημα την επιστροφή του ποσού, και η ΔΕΥΑΚ αποδειχθεί ότι η αξίωσή της έχει παραγραφεί, όμως αρνηθεί την επιστροφή των χρημάτων, επικαλούμενη τη λογική της ‘ατελούς ενοχής’ ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης απαντά ότι εφόσον έλαβε τη θέση ότι πράγματι ο οφειλέτης, εφόσον καταβάλει οικειοθελώς, δεν μπορεί να αναζητήσει τα χρήματά του ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. Στην περίπτωση όμως που εξετάζεται, δεν μπορεί να γίνει λόγος για οικειοθελή καταβολή των χρημάτων, γιατί ο πολίτης διοικητικώς θα κληθεί με ιδιαίτερη πρόσκληση της ΔΕΥΑΚ να καταβάλει χρήματα που θεωρούνται οφειλόμενα, και δεν καταβάλει οικειοθελώς, δηλαδή κατόπιν εθελούσιας ενέργειάς της, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης προτείνει να προηγείται της αποστολής του ειδοποιητηρίου πληρωμής, έλεγχος από την Εταιρεία για την ημερομηνία κατασκευής του έργου, ώστε να αποφεύγεται η αναζήτηση παραγεγραμμένων οφειλών. Σε κάθε δε περίπτωση αξίωσης, να αναγράφεται στη σχετική ειδοποίηση η ημερομηνία κατασκευής του έργου. Σε περίπτωση όπου τα τέλη σύνδεσης είχαν ζητηθεί από λάθος φορέα και είχαν καταβληθεί σε αυτόν καλόπιστα από τον πολίτη και στη συνέχεια ο πολίτης καλείται να καταβάλει τα τέλη εκ νέου στον πραγματικά δικαιούμενου φορέα και σε ορισμένες περιπτώσεις είχε ενεργοποιηθεί η διαδικασία για αναγκαστική είσπραξη των οφειλούμενων ποσών. Στο άρθρο 3 παρ. 4 του ν. 2744/199961 ορίζεται ότι τα τέλη χρήσεως υπονόμων μπορούν να 429 διαφοροποιούνται σε ορισμένες κατηγορίες ακινήτων. Νομικό έρεισμα για τη διαφοροποίηση είναι η διαφορετική αναλογία ανάμεσα στο υδραυλικό και το ρυπαντικό τους φορτίο, δηλαδή ανάμεσα στο νερό που καταναλώνουν και στο ποσοστό αυτού που καταλήγει στο δίκτυο αποχέτευσης. Αρμόδιο για τη χορήγηση των εκπτώσεων αυτών είναι το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΥΑΚ, μετά από απόφασή του που εγκρίνεται με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε

και μεταξύ άλλων ορίζεται: «...Το "τέλος χρήσεως υπονόμου" όταν το ακίνητο υδρεύεται από την Ε.ΥΔ.Α.Π. εισπράττεται με τους λογαριασμούς κατανάλωσης ύδατος που αντιστοιχούν σ' όλους τους υδρομετρητές των παροχών του ακινήτου, συμπεριλαμβανομένου και του υδρομετρητού της κοινόχρηστης παροχής». ότι «...η εταιρεία δεν προβαίνει σε διαδικασίες αλλαγής τιμολόγησης για ειδικές κατηγορίες κατανάλωσης νερού (φυτώρια) ειδικά όταν αυτές οι περιπτώσεις είναι σπάνιες».

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ Εφαρμογή των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρίες στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών Προτεραιότητα στις υποθέσεις ατόμων με αναπηρία που εκκρεμούν στις υπηρεσίες του Δήμου XXXX και δεν έχουν διεκπεραιωθεί ακόμη – Δικαιολογητικά που ζητούνται κατά την υποβολή αιτήσεων για χορήγηση θέσεων στάθμευσης, τα οποία δεν προβλέπονται στην σχετική πράξη του Δημοτικού Συμβουλίου – Διακοπή χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα με αναπηρία, μόνο κατόπιν έκδοσης σχετικής Έκθεσης κοινωνικής/-ού λειτουργού - Εξ αρχής ενημέρωση του ενδιαφερομένου για την δυνατότητα καταβολής τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων σε δόσεις - Διαβούλευση με τους φορείς που εκπροσωπούν άτομα με αναπηρίες, για την επανεξέταση πράξης του Δημοτικού Συμβουλίου για την παραχώρηση θέσεων στάθμευσης καθώς και του συνολικού θεσμικού πλαισίου για την διεξαγωγή ελέγχων εκ μέρους των δημοτικών υπηρεσιών όταν στοχεύουν σε πράξεις ατόμων με αναπηρία που τελούνται για την ενάσκηση του δικαιώματος προσβασιμότητας - Προώθηση αιτημάτων και προς τρίτες υπηρεσίες, εκτός του Δήμου XXXX. Η παρούσα Ειδική Πρόταση εστιάζει στην αντιμετώπιση των διοικητικών εμποδίων που συνιστούν κακοδιοίκηση εις βάρος των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες εκ μέρους του Δήμου XXXX. Τα προβλήματα, όπως καταγράφονται μετά από διαμεσολαβήσεις για την επίλυση διαφορών κατόπιν υποβολής καταγγελιών που έχουν υποβληθεί στον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, εμφανίζονται σε τρεις γενικές περιπτώσεις: α) σε υποθέσεις καθυστέρησης παραχώρησης θέσης στάθμευσης αναπηρικού οχήματος, β) σε υποθέσεις διακοπής χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης, χωρίς προηγούμενη έκθεση κοινωνικού λειτουργού και γ) σε υποθέσεις ελέγχων ή επιβολής κυρώσεων για παραβάσεις που φέρονται ότι τέλεσαν άτομα με αναπηρία, στην προσπάθειά τους να ασκήσουν το δικαίωμά τους στην προσβασιμότητα. Οι προτάσεις για την επίλυση των προβλημάτων εκκινούν από την αφετηρία της Σύμβασης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και του σχετικού Πρωτοκόλλου, νομοθετήματα που κυρώθηκαν με τον ν.4074/2012 (Κύρωση Σύμβασης & Πρωτοκόλλου για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες) και πρέπει να τύχουν πρακτικής εφαρμογής από όλες τις υπηρεσίες, καθώς και τα συλλογικά και μονοπρόσωπα όργανα διοίκησης του Δήμου Κ. Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι να αναδειχθούν παρούσες ή μελλοντικές υποθέσεις, στις οποίες δεν τηρήθηκαν / δεν θα τηρηθούν δικαιώματα εκ μέρους του Δήμου, να προβληθούν πρακτικές

δυνατότητες εφαρμογής των δικαιωμάτων, αλλά και να διαχωριστεί η δημοτική ευθύνη από την σφαίρα αρμοδιότητας άλλων δημόσιων φορέων. Θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία . Ενώ η ίδια η φύση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ατομικών και κοινωνικών, αφορά την καθολική εφαρμογή τους για κάθε ανθρώπινη ύπαρξη, σε πρόσφατα νομοθετικά κείμενα του διεθνούς δικαίου παρατηρείται η ειδική αναφορά στην προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες. Τα σημαντικότερα νομοθετήματα αυτής της κατηγορίας είναι η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το προαιρετικό αυτής Πρωτόκολλο. Υπάρχουν, επίσης, συγκεκριμένες αναφορές του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος όμως εφαρμόζεται από τα κράτη μόνο στο πλαίσιο ενάσκησης δικαιωμάτων του ενωσιακού δικαίου, δηλαδή επικουρικά προς το εθνικό συνταγματικό και κοινό δίκαιο. Μια σύντομη αναφορά περιέχεται και στο άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος, κατά το οποίο “το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος και της αναπηρίας και για την περιέθαλψη των απόρων”¹. Το νομικό σύστημα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες συμπληρώνεται, από διατάξεις της κοινής νομοθεσίας που προβλέπουν όρους και διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή και την επιβολή της τήρησης των δικαιωμάτων χωρίς διακρίσεις λόγω αναπηρίας (Ν.3304/2005, ΦΕΚ Α' 16/2005, «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού»). (α) Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες. Με τον Ν.4074/2012 (Φ.Ε.Κ. 88 Α'/11.4.2012, «Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στην Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες»), η Ελλάδα κύρωσε την Σύμβαση που θεσπίστηκε με την απόφαση 61/611 της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. στην Νέα Υόρκη στις 13.12.2006 και τέθηκε σε ισχύ στις 4.5.2008, καθώς και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο αυτής, με το οποίο ιδρύεται ένας μηχανισμός παρακολούθησης των κρατών, ως προς την εφαρμογή των διατάξεων. Το Πρωτόκολλο θεσπίστηκε με την ίδια απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε και τέθηκε σε ισχύ στις 4.5.2008. Η κύρωση της Σύμβασης και του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου κατέστησε τα κείμενα αυτά αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος και, ως εκ τούτου, οι διατάξεις τους υπερισχύουν κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου. Η πρακτική σημασία της Σύμβασης αυτής έγκειται: – στην ειδική παρουσίαση των πτυχών των ανθρώπινων δικαιωμάτων, προσαρμοσμένων στις συγκεκριμένες ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες και 1 Το άρθρο 88 παρ. 4 του Συντάγματος, όμως, αναφέρει ότι οι δικαστικοί λειτουργοί μπορούν να παυθούν μόνο ύστερα από δικαστική απόφαση, μεταξύ άλλων, λόγω αναπηρίας(!) Η ίδια πρόβλεψη υπάρχει στο άρθρο 92 παρ. 1 του Συντάγματος, για τους υπαλλήλους της γραμματείας δικαστηρίων και εισαγγελιών. – στο ότι, λόγω της κύρωσής της με νόμο, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματος, οι διατάξεις της κατισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης της

κοινής νομοθεσίας. Αυτό σημαίνει ότι η εφαρμογή και τήρηση της Σύμβασης προϋποθέτει τον παραμερισμό διατάξεων που βρίσκονται σε τυπικά σε ισχύ, αλλά περιορίζουν την εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών. Παράλληλα, η εφαρμογή νομικών διατάξεων που βρίσκονται σε αντίθεση με διατάξεις της Σύμβασης είναι παράνομη και υπό συγκεκριμένες συνθήκες μπορεί να ιδρύσει ευθύνη της Χώρας για παράβαση διεθνούς δικαίου. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης (“Σκοπός”) σκοπός της είναι να προάγει, προστατεύσει και διασφαλίσει την πλήρη και ίση απόλαυση όλων των ανθρώπινων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών από όλα τα άτομα με αναπηρίες και να προάγει το σεβασμό της εγγενούς αξιοπρέπειάς τους. Τα άτομα με αναπηρίες περιλαμβάνουν εκείνα που έχουν μακροχρόνια σωματικά, ψυχικά, διανοητικά ή αισθητήρια εμπόδια, που, σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, μπορούν να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ίση βάση με τους άλλους. Σύμφωνα με το άρθρο 4 (“Γενικές υποχρεώσεις”) τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να διασφαλίζουν ότι προάγουν την πλήρη υλοποίηση όλων των ανθρώπινων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών για όλα τα άτομα με αναπηρίες, χωρίς διακρίσεις οποιουδήποτε είδους βάσει αναπηρίας. Προς το σκοπό αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν: α) να νιοθετούν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα, για την εφαρμογή των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται με την παρούσα Σύμβαση, β) να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και των νομοθετικών, προκειμένου να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς, έθιμα και πρακτικές που συνιστούν διακρίσεις κατά των ατόμων με αναπηρίες, γ) να λαμβάνουν υπόψη την προστασία και την προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σε όλες τις πολιτικές και τα προγράμματα, δ) να απέχουν από τη συμμετοχή σε οποιαδήποτε πράξη ή πρακτική που είναι ασυμβίβαστη με την Σύμβαση και να διασφαλίζουν ότι οι δημόσιες αρχές και φορείς ενεργούν σύμφωνα με την Σύμβαση, ε) να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξαλειφθούν οι διακρίσεις βάσει αναπηρίας, από οποιοδήποτε πρόσωπο, οργανισμό ή ιδιωτική επιχείρηση, στ) να αναλαμβάνουν ή να προάγουν την έρευνα και ανάπτυξη των καθολικά σχεδιασμένων αγαθών, υπηρεσιών, εξοπλισμού και εγκαταστάσεων, όπως αυτό καθορίζεται στο άρθρο 2 της Σύμβασης, που θα πρέπει να απαιτήσουν την ελάχιστη δυνατή προσαρμογή και το λιγότερο κόστος, προκειμένου να ικανοποιούνται οι συγκεκριμένες ανάγκες ενός ατόμου με αναπηρίες, να προάγουν την διαθεσιμότητα και τη χρήση τους και να προάγουν τον καθολικό σχεδιασμό κατά την ανάπτυξη των προτύπων και κατευθυντήριων οδηγιών, ζ) να αναλαμβάνουν ή προάγουν την έρευνα και ανάπτυξη και να προάγουν την διαθεσιμότητα και χρήση των νέων τεχνολογιών, τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών, των βιοηθημάτων κινητικότητας, των συσκευών και υποβοηθητικών τεχνολογιών, τα οποία είναι κατάλληλα για τα άτομα με αναπηρίες, δίνοντας προτεραιότητα στις τεχνολογίες με προσιτό κόστος, η) να παρέχουν προσιτή πληροφόρηση στα άτομα με αναπηρίες σχετικά με τα βιοηθήματα κινητικότητας, τις συσκευές και τις υποβοηθητικές

τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων και των νέων τεχνολογιών, καθώς και τις άλλες μορφές βοήθειας, υποστηρικτικών υπηρεσιών και διευκολύνσεων, θ) να προάγουν την κατάρτιση επαγγελματιών και προσωπικού που απασχολείται με τα άτομα με αναπηρίες, σχετικά με τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στην παρούσα Σύμβαση, ώστε να παρέχουν με τον καλύτερο τρόπο τη βοήθεια και τις υπηρεσίες που εγγυώνται αυτά τα δικαιώματα. Στο ίδιο άρθρο (παρ.3) αναφέρεται ότι, κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών για την εφαρμογή της Σύμβασης, καθώς και σε άλλες διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αφορούν ζητήματα σχετικά με τα άτομα με αναπηρίες, τα κράτη θα συμβουλεύονται διαρκώς και θα εμπλέκουν ενεργά τα άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών με αναπηρίες, μέσω των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους. Ως ανθρώπινο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες κατοχυρώνεται στο άρθρο 9 της Σύμβασης η “Προσβασιμότητα”. Σύμφωνα με αυτό το άρθρο, προκειμένου να είναι σε θέση τα άτομα με αναπηρίες να ζουν ανεξάρτητα και να συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις πτυχές της ζωής, τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν στα άτομα με αναπηρίες την πρόσβαση, σε ίση βάση με τους άλλους, στο φυσικό περιβάλλον, τα μέσα μεταφοράς, την πληροφορία και τις επικοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων και των τεχνολογιών και συστημάτων πληροφορίας και επικοινωνιών και σε άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό, τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές. Τα μέτρα αυτά, που θα συμπεριλαμβάνουν και τον προσδιορισμό και την εξάλειψη των εμποδίων και κωλυμάτων προσβασιμότητας, θα ισχύουν μεταξύ άλλων, για: α. τα κτίρια, τους δρόμους, τις μεταφορές και λοιπές εσωτερικές και υπαίθριες εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων και των σχολείων, των κατοικιών, των ιατρικών εγκαταστάσεων και των εργασιακών χώρων, β. τις πληροφορίες, τις επικοινωνίες και λοιπές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης. Σύμφωνα με το άρθρο 20, ανθρώπινο δικαίωμα καθίσταται και η “Κινητικότητα”. Κατά το άρθρο αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν αποτελεσματικά μέτρα, προκειμένου να διασφαλίσουν την κινητικότητα του ατόμου, με τη μέγιστη δυνατή ανεξαρτησία για τα άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένης και της διευκόλυνσης της κινητικότητας των ατόμων με αναπηρίες, με τον τρόπο και κατά το χρόνο της επιλογής τους και με προσιτό κόστος. Στο άρθρο 28 («Ανεκτό βιοτικό επίπεδο και κοινωνική προστασία») η Σύμβαση αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες για ένα βιοτικό επίπεδο ανεκτό, για τα ίδια και τις οικογένειές τους, συμπεριλαμβανομένης και της κατάλληλης διατροφής, ένδυσης και κατοικίας και για συνεχή βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους, με την λήψη κατάλληλων μέτρων για την προστασία και την προαγωγή της εξασφάλισης του δικαιώματος χωρίς διακρίσεις βάσει αναπηρίας. Στην δεύτερη παράγραφο αυτού του άρθρου προβλέπεται ρητά η αναγνώριση του δικαιώματος των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους για πρόσβαση στα προγράμματα κοινωνικής προστασίας και μείωσης της φτώχειας, πρόσβαση στην κρατική βοήθεια με σχετικές με την αναπηρία δαπάνες,

συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής συνδρομής και της ίσης πρόσβασης στα συνταξιοδοτικά ωφελήματα και προγράμματα. Με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης το κράτος αναγνωρίζει την αρμοδιότητα της «Επιτροπής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες» -που 456 λειτουργεί στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε.- να δέχεται και να εξετάζει αναφορές από ή για λογαριασμό ατόμων ή ομάδων ατόμων, τα οποία ισχυρίζονται ότι είναι θύματα μιας παραβίασης των διατάξεων της Σύμβασης από το κράτος. (β) Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της Συνθήκης της Ε.Ε., ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ίση νομική ισχύ με τις Συνθήκες. Το πεδίο εφαρμογής του, αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη της Ε.Ε. εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Χάρτη, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω, μεταξύ άλλων, αναπηρίας. (γ) N.3304/2005 – Εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης χωρίς διάκριση λόγω, μεταξύ άλλων, αναπηρίας. Ο σκοπός του N.3304/2005 είναι η θέσπιση του γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, καθώς και για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, σύμφωνα με τις Οδηγίες 2000/43/EK του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 και 2000/78/EK του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Κατά το άρθρο 2 του N.3304/2005, απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση διάκριση για έναν από τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω, ήτοι και λόγω αναπηρίας. Ως διάκριση νοείται και η παρενόχληση ή κάθε άλλη προσβλητική ενέργεια, η οποία εκδηλώνεται με ανεπιθύμητη συμπεριφορά που σχετίζεται με έναν από τους ανωτέρω λόγους, δηλαδή και για λόγους αναπηρίας και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας προσώπου και την δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος. της διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος προσώπου για οποιονδήποτε από τους ανωτέρω λόγους, μεταξύ των οποίων και η αναπηρία. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης έχει λάβει καταγγελίες από άτομα με αναπηρίες για προβλήματα που αντιμετώπισαν ή εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν κατά τις συναλλαγές τους με τις υπηρεσίες του Δήμου. Άλλες φορές τα προβλήματα οφείλονται σε πράξεις ή παραλείψεις των υπηρεσιών του Δήμου κι άλλες φορές οφείλονται σε πράξεις ή παραλείψεις του κεντρικού κράτους, όπως π.χ. προβλήματα στο νομοθετικό πλαίσιο ή ενάσκηση αρμοδιότητας από κρατικούς υπαλλήλους. Ο Δήμος είναι αρμόδιος φυσικά μόνο για τις δικές του υπηρεσίες, αλλά θα μπορούσε, για τις υποθέσεις στις οποίες δεν είναι αρμόδιος, να καταγράψει τα 457 προβλήματα και να ζητήσει την κρατική παρέμβαση για την επίλυσή τους. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, κατόπιν υποβολής σχετικών καταγγελιών ατόμων με αναπηρίες υπογραμμίζει τις λύσεις που έπρεπε να είχαν δοθεί και που μπορούν να δοθούν στο μέλλον. (α) Αβεβαιότητα και καθυστερήσεις στην παραχώρηση θέσεων στάθμευσης . Συνήθης λόγος καταγγελίας είναι η καθυστέρηση στην

διεκπεραίωση ενός αιτήματος για παραχώρηση θέσης στάθμευσης σε άτομο με αναπηρία. Η καθυστέρηση μπορεί να υπερβαίνει τους τέσσερις (4) μήνες και υπήρξε περίπτωση, στην οποία η καθυστέρηση ξεπερνά και τους δώδεκα (12) μήνες. Σε αυτές τις υποθέσεις, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης επισημαίνει προς τις υπηρεσίες ότι ο χρόνος διεκπεραίωσης των υποθέσεων κατά το άρθρο 4 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) είναι πενήντα (50) ημέρες και παρατείνεται κατά δέκα (10) ημέρες, ενώ οι υπηρεσίες οφείλουν, εάν δεν είναι σε θέση να τηρήσουν αυτή την προθεσμία να ενημερώσουν τον/την πολίτη πέντε (5) ημέρες πριν την εκπνοή της, τους λόγους για τους οποίους δεν προβλέπεται η τήρηση της προθεσμίας. Σύμφωνα με τον κατάλογο των δικαιολογητικών που διατίθεται στο κοινό, μαζί με την αίτηση για χορήγηση θέσης στάθμευσης ο ενδιαφερόμενος καλείται να προσκομίσει «πρόσφατη» απόφαση υγειονομικής επιτροπής «που να ορίζει ότι χρειάζεται χώρος στάθμευσης και διάρκεια που θα ισχύει η απόφαση» Επίσης, η επανεξέταση των ατόμων από Υγειονομική Επιτροπή ειδικά για το θέμα του χώρου στάθμευσης αποτελεί μια εξαιρετικά επαχθή προϋπόθεση, δεδομένου του φόρτου εργασίας των συγκεκριμένων κοινωνικών δομών και, για ορισμένες περιπτώσεις αναπηρίας (όπως η ιατρικώς διαγνωσθείσα κατάργηση κινητικότητας κάτω άκρων) πρόκειται για εντελώς περιττό, καθαρά γραφειοκρατικό εμπόδιο που δεν έχει σχέση με την εξασφάλιση της ίσης μεταχείρισης, αλλά συνιστά διπλασιασμό διαδικασίας που επιβαρύνει τις ήδη υπάρχουσες δυσχέρειες του δικαιώματος πρόσβασης. Ειδικώς και ορισμένως η προσκόμιση επιπρόσθετης «απόφασης», χωρίς να διευκρινίζεται μάλιστα τι σημαίνει «πρόσφατη», θίγει ουσιωδώς το δικαίωμα προσβασιμότητας του άρθρου 9 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Συνολικά, η τήρηση του θεσμικού πλαισίου, όσον αφορά την εμπρόθεσμη διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών πρέπει να είναι αυστηρή, όταν υποβάλλονται αιτήματα που διευκολύνουν άτομα με αναπηρίες να ασκήσουν τα δικαιώματά τους που κατοχυρώνονται στην Σύμβαση Δικαιωμάτων Ατόμων με Αναπηρίες. Περιττές γραφειοκρατικές διαδικασίες που διπλασιάζουν τις διοικητικές διαπιστώσεις πρέπει να εξαλειφθούν άμεσα από την ακολουθούμενη πρακτική του Δήμου Καλαμάτας με τροποποίηση των σχετικών εντύπων υποβολής αιτήσεων. Η μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου για την παραχώρηση θέσεων στάθμευσης προϋποθέτει διαβούλευση με οργανώσεις του αναπηρικού κινήματος και λήψη απόφασης από το Δημοτικό Συμβούλιο, με πλήρη σεβασμό των προθεσμιών ως προς τις αιτήσεις που ήδη εκκρεμούν και πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, ώστε να μην παραβιάζεται η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του ενδιαφερόμενου, (β) Διακοπή οικονομικής ενίσχυσης χωρίς έκθεση κοινωνικού λειτουργού. Σε δύο υποθέσεις που χειρίστηκε ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης κατόπιν καταγγελιών, αποφασίστηκε η διακοπή χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα με αναπηρία, ζητώντας εντός δύο (2) μηνών την επιστροφή μέρους της ενίσχυσης ως αχρεωστήτως καταβληθείσας. Οι αποφάσεις του Δήμου είχαν όμως ληφθεί χωρίς την ύπαρξη της απαιτούμενης από το κανονιστικό πλαίσιο

Έκθεσης κοινωνικού λειτουργού. Συγκεκριμένα, με την Υπουργική Απόφαση Γ4α/Φ.255/161/1989 (ΦΕΚ Β' 108, “Οικονομική ενίσχυση ατόμων με ειδικές ανάγκες”) των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εγκρίθηκε η εφαρμογή ενιαίου προγράμματος οικονομικής ενίσχυσης των ατόμων με “ειδικές ανάγκες”, ανεξαρτήτως ηλικίας, τα οποία είναι ανασφάλιστα ή έμμεσα ασφαλισμένα και λόγω σοβαρής σωματικής, νοητικής ή ψυχικής ασθένειας ή αναπηρίας είναι ανίκανα, σε ποσοστό τουλάχιστον 67%, για άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος. Σύμφωνα με το άρθρο 2 (“Προϋποθέσεις χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης”), τα ανασφάλιστα ή έμμεσα ασφαλισμένα άτομα δεν θα πρέπει: (α) να εμπίπτουν σε κάποιο από τα ειδικά προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης ατόμων με ειδικές ανάγκες που εφαρμόζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, (β) να λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση για τον ίδιο λόγο από το Δημόσιο ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή (ασφαλιστικό οργανισμό – ταμείο κλ.π.) ίση ή μεγαλύτερη από το ποσό της οικονομικής ενίσχυσης που προβλέπει η απόφαση αυτή, (γ) να περιθάλπονται, με δαπάνες του Δημοσίου, ως εσωτερικοί ασθενείς ή τρόφιμοι σε Δημόσια Νοσηλευτικά ή Προνοιακά Ιδρύματα, αντίστοιχα, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του τριμήνου. Κατά το άρθρο 4, τα άτομα που αναφέρονται στο άρθρο 1 της απόφασης αυτής τυγχάνουν οικονομικής ενίσχυσης εφόσον το μηνιαίο ατομικό ή οικογενειακό τους, κατά περίπτωση εισόδημα δεν υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται 459 στο άρθρο 1 της υπ' αρ. Γ4β/Φ.32/οικ.3298/24.12.87 (ΦΕΚ 39/88 τ.Β) υπουργικής απόφασης, το οποίο όμως έχει καταργηθεί. Με το άρθρο 5 προβλέπονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έκδοση της αναγνωριστικής απόφασης καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης. Σε αυτά, περιλαμβάνονται: αίτηση του ατόμου με την οποία ζητεί την χορήγηση της οικονομικής ενίσχυσης, βεβαίωση της οικείας δημοτικής αρχής, γνωμάτευση της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής και υπεύθυνη δήλωση του ατόμου στην οποία δηλώνονται τα εξής: (1) μόνιμη κατοικία, σύνθεση και μηνιαίο εισόδημα της οικογένειας στην οποία θα διαβιώνει το άτομο με αναπηρία με φωτοαντίγραφο του εκκαθαριστικού, (2) ότι η παρεχόμενη οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες του ατόμου με αναπηρία, (3) ότι το άτομο με αναπηρία και η οικογένειά του δεν εισπράττει άμεσα ή έμμεσα σύνταξη ή άλλη οικονομική ενίσχυση από οποιαδήποτε πηγή της ημεδαπής ή της αλλοδαπής για την ίδια αναπηρία ή πάθηση. Σε περίπτωση που εισπράττεται για την ίδια ή άλλη ο όρος αυτός έχει εγκαταλειφθεί και πλέον στα κανονιστικά και τα επίσημα έγγραφα χρησιμοποιείται ο όρος «άτομα με αναπηρίες», αλλά η συγκεκριμένη Υπουργική Απόφαση εξακολουθεί να φέρει αυτόν τον τίτλο. αναπηρία ή πάθηση με οποιαδήποτε μορφή κάποιο οικονομικό βοήθημα (είτε σαν επίδομα είτε σαν προσαύξηση μισθού ή σύνταξης), τότε δηλώνεται το ποσό αυτό με κάθε λεπτομέρεια. (4) ότι αναλαμβάνει την υποχρέωση να ειδοποιήσει αμέσως την αρμόδια ως άνω υπηρεσία σε περίπτωση περιθάλψεως του ατόμου με αναπηρία σε Ίδρυμα (Προνοιακό) ή νοσοκομείο, αλλαγής του τόπου κατοικίας του, θανάτου ή λήψης οικονομικής ενίσχυσης ή

σύνταξης κ.λ.π. Σύμφωνα με το άρθρο 8 (“Αναθεώρηση δικαιώματος επιδότησης”), το δικαίωμα για την απόληψη της οικονομικής ενίσχυσης αναθεωρείται τακτικά κάθε τρία χρόνια, έκτακτα δε όταν προκύψουν νέα στοιχεία που καθιστούν αναγκαία την αναθεώρηση. Για την τακτική ή έκτακτη αναθεώρηση απαιτείται έκθεση Κοινωνικής Λειτουργού και δήλωση του Υπευθύνου προς είσπραξη και διαχείριση, καθώς και γνωματεύσεις της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ανάλογες με εκείνες που απαιτούνται κατά την αρχική αναγνώριση του δικαιώματος. Η έκθεση της Κοινωνικής Λειτουργού απαιτείται, εφόσον τούτο κριθεί αναγκαίο, να αναφέρεται στην προσωπική και οικογενειακή κατάσταση του ατόμου με αναπηρίες και στην καλή ή όχι διαχείριση των χρημάτων της οικονομικής ενίσχυσης από το άτομο που έχει ορισθεί για αυτό το σκοπό. Η Έκθεση Κοινωνικής/-ού Λειτουργού είναι νόμιμη προϋπόθεση για 460 την έκτακτη αναθεώρηση της απόφασης οικονομικής ενίσχυσης προς άτομα με αναπηρία. Η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στο πεδίο του δικαιώματος του άρθρου 28 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (“ανεκτό βιοτικό επίπεδο και κοινωνική προστασία”) και, ως εκ τούτου, οι περιορισμοί του δικαιώματος αυτού πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τους ορισμούς του νόμου. Η έλλειψη της Έκθεσης Κοινωνικής/-ού Λειτουργού απονομιμοποιεί την απόφαση διακοπής χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης. Παρά το επιχείρημα ότι οι συνθήκες διαβίωσης του ατόμου δεν θα ανέτρεπαν την υποχρέωση του Δήμου Καλαμάτας να διακόψει την ενίσχυση εάν διαπιστωθούν οι έτεροι πόροι που αναφέρει η Υπουργική Απόφαση, η Έκθεση Κοινωνικής/-ού Λειτουργού αποτελεί νόμιμο λόγο εμβάθυνσης σε στοιχεία που πιθανώς να αποκαλύψουν πρόσθετα δεδομένα, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε διεκδίκηση έτερων πόρων ή και σε πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις διακοπής (αν για παράδειγμα αποδειχθεί ότι επρόκειτο για εντελώς ψευδή στοιχεία και το άτομο δεν ήταν στην πραγματικότητα άτομο με αναπηρίες) εκ μέρους του Δήμου. Σε κάθε περίπτωση, η Έκθεση αυτή είναι προϋπόθεση της νόμιμης έκδοσης απόφασης διακοπής της ενίσχυσης και η έλλειψή της θα δικαιολογούσε την ακύρωση της σχετικής πράξης διοικητικά (κατόπιν προσφυγής στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση) ή και δικαστικά. Για τον λόγο αυτόν, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης υπογραμμίζει ότι μέρος της διαδικασίας για την νόμιμη περικοπή της οικονομικής ενίσχυσης είναι η προηγούμενη υποβολή Έκθεσης Κοινωνικής/-ού Λειτουργού κατά τα οριζόμενα στην Υπουργική Απόφαση. (γ) Έλεγχοι και επιβολή κυρώσεων σε άτομα με αναπηρίες που επιδιώκουν να ασκήσουν το δικαίωμα προσβασιμότητας Ενδιαφερόμενη τοποθέτησε κεκλιμένο επίπεδο (ράμπα) σε πεζοδρόμιο προκειμένου να μπορεί να εισέρχεται με αναπηρικό αμαξίδιο στην πολυκατοικία που κατοικεί. Στην καταγγελία της ανέφερε ότι συνελήφθη με την διαδικασία του αυτοφώρου για κατάληψη κοινόχρηστου χώρου. Η πράξη αυτή δεν αφορά βεβαίως αρμοδιότητα του Δήμου Καλαμάτας, αλλά της Ελληνικής Αστυνομίας. Η καταγγέλλουσα έχει αναζητήσει τις προϋποθέσεις για την κατασκευή νόμιμου μέσου εισόδου στην οικία της, χωρίς να έχει λάβει μέχρι σήμερα ικανοποιητικές απαντήσεις. «Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε

κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών»), ο Δήμος Καλαμάτας κατασκευάζει τα αναγκαία επίπεδα για την πρόσβαση από οδόστρωμα σε πεζοδρόμιο και το ανάποδο, ενώ υπάρχει η αντίληψη ότι η τοποθέτηση ράμπας από πεζοδρόμιο προς ιδιωτικό χώρο δεν προβλέπεται και επιτρέπεται μόνο εντός της οικοδομικής γραμμής, δηλαδή μόνο εντός του ιδιωτικού χώρου του ενδιαφερόμενου. Κατά το άρθρο 27 παρ. 2 εδ.γ' του Ν.4067/2012 (“Νέος Οικοδομικός Κανονισμός”) προβλέπεται ότι “... σε νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας που δεν διασφαλίζουν προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα επιτρέπεται κατά παρέκκλιση κάθε ισχύουσας διάταξης, κανονισμού (συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού της πολυκατοικίας) κλπ. η τοποθέτηση διάταξης (ράμπας ή αναβατορίου) που θα διασφαλίζει την πρόσβαση στα άτομα αυτά, από το πεζοδρόμιο στους εσωτερικούς/εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους, εφόσον διαμένουν ως ιδιοκτήτες ή ένοικοι στα παραπάνω κτίρια, με απαραίτητη προϋπόθεση την εξασφάλιση της ασφάλειας των χρηστών, τη σύνταξη ή ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου και την κάλυψη των εξόδων κατασκευής από τα ενδιαφερόμενα άτομα”.. [...]. Επιπροσθέτως η διακριτική ευχέρεια πρέπει να ασκείται με σεβασμό προς τις γενικές αρχές του δικαίου, ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγεται και η αρχή “ουδείς υποχρεούται στα αδύνατα”, η οποία εφαρμόζεται όταν συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας ή ανυπέρβλητου κωλύματος. Σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι η παράνομη στάθμευση οφειλόταν σε περιστατικά απολύτως πέρα από τον έλεγχο και τις επιλογές του παραβάτη, η αρχή της χρηστής διοίκησης και της επιείκειας επιβάλλει την ανάκληση της πράξης επιβολής του προστίμου. Για παράδειγμα όταν το άτομο που έχει 90% αναπηρία αντιμετωπίζεται ως ένας κοινός παραβάτης του Κ.Ο.Κ. επειδή σταθμεύει το όχημά του μπροστά στο σπίτι του, δέχεται αθέμιτη διάκριση: η Διοίκηση κρίνει με όμοιο τρόπο ανόμοιες καταστάσεις. Όταν το άτομο τοποθετεί ράμπα στο πεζοδρόμιο για να έχει πρόσβαση στην είσοδο της πολυκατοικίας του και αντιμετωπίζεται ως ένας κοινός παραβάτης του πολεοδομικού δικαίου, ενώ υπάρχει και η σχετική διάταξη του Ν.Ο.Κ., δέχεται αθέμιτη διάκριση, για τον ίδιο ακριβώς λόγο. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα έχουν αυξημένα θεμελιώδη δικαιώματα ως προς την προσβασιμότητα προς και από τον κοινόχρηστο χώρο κι αυτό έχει επισημανθεί από τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, χωρίς να φαίνεται μέχρι σήμερα να έχει τύχει εφαρμογής των δημοτικών υπηρεσιών και αρχών και, σε κάθε περίπτωση, χωρίς να έχουν ληφθεί οι σχετικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των συγκεκριμένων καταγγελλόντων. Η εξασφάλιση της ανεμπόδιστης ενάσκησης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, χωρίς την

Δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο στοιχείων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. (θ') και (ιγ') του Ν. 2472/1997 για την Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, α) σχετικά

με το ζήτημα εάν συνάδει με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα η δημοσιοποίηση από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, ονοματεπώνυμων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, τη στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών, όπως αυτές τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα και πλέον ισχύουν, και β) επί σχεδίου Υπουργικής Απόφασης των Υπουργείων Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που υποβλήθηκε στην Αρχή. Η Αρχή έλαβε υπόψη τα ακόλουθα: Ι. Με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, τη στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών (ΦΕΚ 66 Α', 31/03/2011) εισήχθησαν για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Με βάση τις ρυθμίσεις αυτές προβλέπεται εφεξής η δυνατότητα δημοσιοποίησης σε διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών στοιχείων, που αφορούν τις συνολικά ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο από κάθε αιτία, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες ορίζονται καταρχήν από τις διατάξεις του ίδιου άρθρου. Στην τελευταία παράγραφο (παρ. 4) του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 ορίστηκαν ειδικότερα τα ακόλουθα: «Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και οι τεχνικές προδιαγραφές δημοσιοποίησης στο διαδίκτυο, τα δεδομένα που δημοσιοποιούνται, μεταξύ των οποίων και τα στοιχεία των οφειλετών, των παραβατών και των συνυπόχρεων με αυτούς προσώπων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις άρσης της δημοσιοποίησης, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα, αφού ληφθούν υπόψη και οι διατάξεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α')». Στη βάση της εξουσιοδότησης, η οποία παρέχεται από την προαναφερόμενη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011, εκδόθηκε αρχικά η Υπουργική Απόφαση ΠΟΔ 1185/01-09-2011 για τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το 490 Δημόσιο. ΙΙ. Στη συνέχεια, η Αρχή με τη Γνωμοδότησή της 4/2011, γνωμοδότησε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. (θ') και (ιγ') του Ν. 2472/1997 για την Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μετά από σχετικό αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών – Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, ως υπεύθυνου επεξεργασίας, σχετικά με το ζήτημα εάν συνάδει με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα η δημοσιοποίηση από το Υπουργείο Οικονομικών, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, τη στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών κλπ. και με την Υπουργική Απόφαση ΠΟΔ 1185/01-09-2011 για τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Με την ως

άνω Γνωμοδότησή της 4/2011, η Αρχή, έκρινε – για τους λόγους που διεξοδικά αναφέρονται στην εν λόγω Γνωμοδότησή της – μεταξύ άλλων ότι: «(...) 16. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή λαμβάνει υπόψη ότι το μέτρο της δημοσιοποίησης και μάλιστα στο Διαδίκτυο από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, καταλόγων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο συνιστά σοβαρό περιορισμό του δικαιώματος του ατόμου για την προστασία του από την επεξεργασία, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτό κατοχυρώνεται ιδίως από τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 9Α του Συν/τος, 8 της ΕΣΔΑ, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς, επίσης, από τις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/EK και της Σύμβασης 108 (1981) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ειδικά, όμως, οι κρίσιμες ρυθμίσεις του άρθρου 9 παρ. 1, 2 και 4 του Ν. 3943/2011 συνιστούν καταρχήν ειδικές, ρητές και με σαφές περιεχόμενο εθνικές ρυθμίσεις για τη δημοσιοποίηση οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Συντρέχει, συνεπώς, η βασική απαραίτητη προϋπόθεση, κατά τα προαναφερόμενα, για τη νομιμότητα της εν λόγω επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δηλαδή η ύπαρξη σχετικής διάταξης τυπικού νόμου, που να την προβλέπει. Συμπερασματικώς, η Αρχή κρίνει ότι το μέτρο της δημοσιοποίησης και μάλιστα στο Διαδίκτυο από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, καταλόγου οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, το οποίο επέλεξε ο Έλληνας νομοθέτης (με την εισαγωγή των κρίσιμων ρυθμίσεων του άρθρου 9 παρ. 1, 2 και 4 του Ν. 3943/2011) ως καταρχήν πρόσφορο για την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων των πολιτών προς το Κράτος, σε εποχή ιδιαίτερα δυσμενούς πορείας των δημοσίων οικονομικών, συνιστά μία συνταγματικώς ανεκτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των αναφερομένων προσώπων, η οποία δεν εξέρχεται των ορίων της προσφορότητας και της αναγκαιότητας και, συνεπώς, δεν έρχεται σε αντίθεση προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος, οι οποίοι κατοχυρώνουν το δικαίωμα του ατόμου στην προστασία από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, και, ειδικότερα, προς τα άρθρα 2 παρ. 1, 9Α και 25 παρ. 1 του Συν/τος, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 8 της ΕΣΔΑ, 6 παρ. 1 στοιχ. (γ') της Οδηγίας 95/46/EK και 9 παρ. 2 της Σύμβασης 108 (1981) του Συμβουλίου της Ευρώπης, εφόσον τηρούνται οι ακόλουθοι όροι: (1) Η δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά οφειλές από φόρους, δασμούς και λοιπά βάρη, για τα οποία οι Έλληνες πολίτες υποχρεούνται, κατά το άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος, να συνεισφέρουν, χωρίς διακρίσεις, ανάλογα με της δυνάμεις τους. (2) Θα πρέπει να υπάρχει οριστικοποίηση της φορολογικής ενοχής η οποία επέρχεται είτε (α) με την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά της πράξης καταλογισμού φόρου, είτε (β) με την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, σχετικά με την ύπαρξη και το ύψος της οφειλής. Ο όρος αυτός κρίνεται από την Αρχή ως απαραίτητος κατά πλειοψηφία, καθόσον ένα μέλος έχει την άποψη ότι αρκεί για τη νομιμότητα της σκοπούμενης δημοσιοποίησης η ύπαρξη

απλής ταμειακής βεβαίωσης, της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών. (3) Θα πρέπει να υπάρχει προηγούμενη έγκαιρη έγγραφη ενημέρωση του εκάστοτε ενδιαφερόμενου οφειλέτη για τη σκοπούμενη δημοσιοποίηση, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997, από το Υπουργείο Οικονομικών – ΓΓΠΣ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας. Επίσης, θα πρέπει να έχει χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο οφειλέτη προθεσμία τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημερών, προκειμένου είτε να προβεί στην τακτοποίηση της οφειλής του, με βάση τις κείμενες διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας, είτε να προβάλει τις αντιρρήσεις του, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 13 του Ν. 2472/1997. (4) Θα πρέπει να ταυτοποιείται προστικόντως και επαρκώς ο εκάστοτε αναφερόμενος οφειλέτης, με τη δημοσιοποίηση του επωνύμου του, του ονόματός του, του ΑΦΜ του και του ονόματος του πατέρα 492 του, αποκλειομένης της χρήσης οποιουδήποτε άλλου προσδιοριστικού της ταυτότητάς του στοιχείου. (5) Δεν θα πρέπει να δημοσιεύονται ονόματα οφειλετών χρεών που είναι ανεπίδεκτα είσπραξης, κατά την έννοια του νέου άρθρου 82Α του ΚΕΔΕ, όπως αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3943/2011. Πράγματι, η διάκριση των ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο σε εισπράξιμα και ανεπίδεκτα είσπραξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3943/2011, είναι ενδεδειγμένη και μόνο η δημοσιοποίηση ονομάτων οφειλετών εισπράξιμων χρεών πληροί τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις, που θέτουν για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα οι διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997. (6) Δεν θα πρέπει να δημοσιεύονται στοιχεία ανηλίκων οφειλετών, καθόσον η πρόβλεψη της δημοσιοποίησής τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 της ΠΟΔ 1185/01-09-2011, κρίνεται παντελώς απρόσφορη, εφόσον τη διαχείριση της περιουσίας έχουν οι γονείς ή άλλα πρόσωπα (επίτροποι, κλπ.). (7) Δεν θα πρέπει να γίνεται δημοσιοποίηση των στοιχείων αποβιωσάντων οφειλετών, καθόσον ενδέχεται μετά το θάνατο του κληρονομούμενου οφειλέτη το χρέος του να έχει διαιρεθεί κατά τρόπο ώστε στον καθέναν από τους κληρονόμους του να αναλογεί, σύμφωνα με τα άρθρα 1885 και 480 ΑΚ, χρέος μικρότερο των 150.000 Ευρώ. Στην περίπτωση αυτή δεν πληρούται η θεμελιώδης προϋπόθεση της ακρίβειας των δεδομένων, που θέτει για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. (γ') του Ν. 2472/1997». III. Οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011 τροποποιήθηκαν πρόσφατα από εκείνες του άρθρου 42 του Ν. 4410/2016, προκειμένου να προβλέπεται πλέον ρητά η δημοσιοποίηση των στοιχείων των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία και των ασφαλιστικών οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης μετά την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του άρθρου 42 του Ν. 4410/2016, η τροποποίηση αυτή δικαιολογείται ως εξής: «Τροποποιήσεις του άρθρου 9 του ν. 3943/2011 για τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης . Το μέτρο της δημοσιοποίησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης

αποβλέπει στην ικανοποίηση πρόδηλων σκοπών ιδιαιτέρως σοβαρού δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος όπως η συμμόρφωση των οφειλετών των κατηγοριών αυτών με τις υποχρεώσεις τους και, συνακόλουθα, η εξασφάλιση της έγκαιρης είσπραξης των δημοσίων εσόδων και των ασφαλιστικών οφειλών. Η είσπραξη των εσόδων του Δημοσίου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ομαλή και απρόσκοπη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών και την παροχή δημοσίων αγαθών σε συνθήκες μείζονος δημοσιονομικής δυσχέρειας. Ομοίως, με τις διατάξεις του άρθρου αυτού επιδιώκεται η αποτροπή απώλειας εσόδων και η εξασφάλιση της καλής οικονομικής κατάστασης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση του δημόσιου σκοπού της παροχής κοινωνικής ασφάλισης στο μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της χώρας. Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθίσταται υποχρεωτική η δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία και των ασφαλιστικών οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, εφόσον υπερβαίνουν το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ και η καταβολή τους καθυστερεί περισσότερο από τρεις (3) μήνες. Εάν οι οφειλές προς το Δημόσιο υπερβαίνουν το αμέσως ανωτέρω ποσό και πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου αλλά οι οφειλές προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης είναι μικρότερες του ποσού αυτού τότε δημοσιοποιούνται μόνον οι πρώτες. Το ίδιο ισχύει και αντιστρόφως. Επίσης, καθορίζεται η διαδικασία ενημέρωσης των οφειλετών και τίθεται προθεσμία για τη συμμόρφωσή τους. Επιπλέον, εισάγονται εξαιρέσεις από τη δημοσιοποίηση και εξουσιοδοτούνται οι Υπουργοί Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών να καθορίσουν, με κοινή απόφασή τους, κάθε ειδικότερο θέμα σχετικό με τη δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης». IV. Με το υπ' αρ. πρωτ. 164698/28-12-2016 (και υπ' αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/8550/28-12-2016) έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών – Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων και του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, υποβλήθηκε προς την Αρχή, στη βάση των διατάξεων του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. (θ') και (ιγ') του Ν. 2472/1997, αίτημα προς Γνωμοδότηση, το οποίο έχει ως εξής: «Στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 4 του άρθρου 9 του ν. 3943/2011, όπως τροποποιήθηκε πρόσφατα με το άρθρο 42 του ν. 4410/2016, προβλέπεται η δημοσιοποίηση των στοιχείων των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία και των ασφαλιστικών οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης μετά την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης. Σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου ιθ του άρθρου 19 του ν. 2472/1997 παρακαλούμε όπως γνωμοδοτήσετε, κατά απόλυτη προτεραιότητα, επί των ρυθμίσεων του συνημμένου σχεδίου απόφασης καθώς η δημοσιοποίηση των οφειλών αποτελεί υποχρέωση που απορρέει από τη Συμφωνία Δημοσιονομικών Στόχων και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων. Οι αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Οικονομικών - Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης θα παρέχουν κάθε αναγκαία πρόσθετη διευκρίνιση ή πληροφορία. Τέλος, σας ενημερώνουμε ότι θα ληφθεί

μέριμνα για την εναρμόνιση της σχετικής απόφασης με τις διατάξεις του ν. 4389/2016, περί Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων». Β. Σε απάντηση σχετικού αιτήματος των βοηθών εισηγητών Δ. Ζωγραφόπουλου και Γ. Παναγοπούλου, αναφορικά με το πότε και με ποια συχνότητα ενημέρωσης διενεργήθηκαν αναρτήσεις στοιχείων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς την Εφορία στο Διαδίκτυο, στη βάση των διατάξεων του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011, πριν από την τροποποίησή τους από εκείνες του άρθρου 42 του Ν. 4410/2016, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), όπως νομίμως εκπροσωπείται, ενημέρωσε την Αρχή (με το υπ' αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/1021/09-02- 2017 έγγραφο) ότι οι ημερομηνίες άντλησης των στοιχείων για Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα, αντίστοιχα, είναι οι ακόλουθες: (α) για τα Φυσικά πρόσωπα: 25/11/2011, 05/02/2012, 04/05/2012, 05/08/2012, 16/11/2012, 13/02/2013, 20/05/2013, 20/08/2013 και 05/07/2016 (β) για τα Νομικά πρόσωπα: 08/09/2011, 04/12/2011, 04/03/2012, 08/06/2012, 07/09/2012, 12/03/2013, 15/06/2013, 20/09/2013 και 05/07/2016. Επισημαίνεται ότι οι αναρτήσεις στοιχείων οφειλετών στο Διαδίκτυο έγινε μετά από μερικές ημέρες, από τις παρατιθέμενες ημερομηνίες. Η Αρχή, για να έχει πληρέστερη εικόνα των απόψεων των εμπλεκομένων δημοσίων υπηρεσιών κάλεσε (με τα υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1174/14-02-2017, Γ/ΕΞ/1178/14-02-2017, Γ/ΕΞ/1172/14-02-2017, Γ/ΕΞ/1171/14-02-2017 και Γ/ΕΞ/1221/15-02-2017 έγγραφά της) τους εκπροσώπους τους ενώπιόν της, κατά την τακτική της συνεδρίαση της 21-02-2017. Στην εν λόγω συνεδρίαση της Αρχής παρέστησαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους επί του θέματος οι Α ..., στο Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Εισφορών (ΚΕΑΟ), Β, ... της Δ/νσης Ανάλυσης και Αξιολόγησης Κινδύνου του ΚΕΑΟ, Γ ... ΚΕΑΟ, Δ, ... στο .. Τμήμα Δ/νσης Εισπράξεως (αρμόδιο τμήμα για τη δημοσιοποίηση των οφειλών) της ΑΑΔΕ, Ε από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης 495 και ΣΤ, από το .. Τμήμα Δ/νσης Είσπραξης Ειδικών Οφειλετών. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών ζήτησαν και έλαβαν προθεσμία μέχρι τη 08/03/2017, προκειμένου να υποβάλουν στην Αρχή περαιτέρω διευκρινίσεις επί του θέματος. Το Υπουργείο Οικονομικών υπέβαλε σχετικά στην Αρχή το υπ' αρ. πρωτ. 112468/08-03-2017 (και υπ' αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/1898/08-03-2017) υπόμνημά του. Μετά από την εξέταση των προαναφερομένων στοιχείων, αφού αναγνώστηκαν τα πρακτικά των συνεδριάσεων της 21/02/2017, της 16/03/2017, της 21/03/2017 και της 28/03/2017, άκουσε τους εισηγητές καθώς και τους βοηθούς εισηγητές, οι οποίοι μετά από τη διατύπωση των απόψεών τους αποχώρησαν, και μετά από διεξοδική συζήτηση, Η Αρχή εκδίδει την ακόλουθη ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 1. Το άρθρο 9Α του Συν/τος ορίζει ότι «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί όπως νόμος ορίζει». Το άρθρο 5Α του Συν/τος ορίζει τα εξής: «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν

με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19». Το άρθρο 2 παρ. 1 του Συν/τος ορίζει ότι «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας». Το άρθρο 4 παρ. 1 του Συν/τος ορίζει ότι «οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου», ενώ η παρ. 5 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι «οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους». Το άρθρο 25 παρ. 1 του Συν/τος ορίζει ότι: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας». Τέλος, το άρθρο 25 παρ. 4 του Συν/τος ορίζει ότι: «Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης». 2. Το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, που αναφέρεται στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, ορίζει ότι: «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. 2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξῃ επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αύτη προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων». 3. Το άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα ακόλουθα: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. 2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγέντα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους. 3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής». Εξάλλου, το άρθρο 51 παρ. 1 του ιδίου Χάρτη ορίζει ότι: «1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας,

καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους». Ακολούθως, το άρθρο 52 του Χάρτη ορίζει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «1. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από το νόμο και να τηρεί το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. (...»). Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εφαρμοστέος, καθόσον το αντικείμενο της γνωμοδοτήσεως διέπεται και από τις διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ειδικότερα της Οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. 4. Το άρθρο 6 της Οδηγίας 95/46/EK ορίζει για τις αρχές, που πρέπει να τηρούνται ως προς την ποιότητα των δεδομένων, τα ακόλουθα: «1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει: α) να υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία. β) να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους να συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς. Η μεταγενέστερη επεξεργασία για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασυμβίβαστη εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις. γ) να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία. δ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να ενημερώνονται πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα ώστε δεδομένα ανακριβή ή ελλιπή σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή υφίστανται κατόπιν επεξεργασία, να διαγράφονται ή να διορθώνονται. ε) να διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται πέραν της περιόδου αυτής για σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς. 2. Εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να εξασφαλίσει την τήρηση της παραγράφου 1». 5. Το άρθρο 7 της Οδηγίας 95/46/EK ορίζει για τις βασικές αρχές της νόμιμης επεξεργασίας απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα ακόλουθα: «Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να γίνεται μόνον εάν: α) το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα έχει δώσει τη ρητή συγκατάθεσή του ή 498 β) είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας

το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για την εκτέλεση προσυμβατικών μέτρων ληφθέντων αιτήσει του ή γ) είναι απαραίτητη για την τήρηση εκ του νόμου υποχρεώσεως του υπευθύνου της επεξεργασίας ή δ) είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα ή ε) είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση έργου δημοσίου συμφέροντος ή εμπίπτοντος στην άσκηση δημοσίας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα ή στ) είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα, υπό τον όρο ότι δεν προέχει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα που χρήζουν προστασίας δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας». 6. Το άρθρο 15 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ορίζει ότι: «Συνιστάται Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αρχή), με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του παρόντος νόμου και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά». 7. Το άρθρο 19 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «Η Αρχή έχει τις εξής ιδίως αρμοδιότητες: (...) (θ') Γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. (...) (ιγ') (...) Εξετάζει επίσης αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας. (...)». 8. Οι κρίσιμες διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3943/2011, μετά από την τροποποίησή τους από εκείνες του άρθρου 42 του Ν. 4410/2016, έχουν ως εξής: «Δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το δημόσιο και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης 1. Τα στοιχεία των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία και των ασφαλιστικών οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης δημοσιοποιούνται υποχρεωτικά σε διαδικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, εφόσον η βασική ληξιπρόθεσμη οφειλή προς το Δημόσιο ή και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης υπερβαίνει ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ και η καταβολή της καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους. Η ενημέρωση των οφειλετών που εμπίπτουν στη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου διενεργείται με τη διαδικασία που προβλέπεται στις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 2472/1997 (Α' 50) ή και με την αποστολή, τουλάχιστον οκτώ (8) ημέρες πριν τη δημοσιοποίηση, ηλεκτρονικής ειδοποίησης στην τελευταία δηλωθείσα, στη φορολογική διοίκηση, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των οφειλετών, με την οποία αυτοί καλούνται να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. 2. Από τη ρύθμιση της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται: α) οι οφειλές που έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών, εφόσον τηρούνται οι όροι τους και για όσο χρόνο διαρκεί η διευκόλυνση ή η ρύθμιση, β) οι οφειλές για τις οποίες

έχει χορηγηθεί αναστολή καταβολής με προσωρινή διαταγή, δικαστική απόφαση, πράξη διοικητικού οργάνου ή εκ του νόμου, γ) οι οφειλές που έχουν χαρακτηριστεί ανεπίδεκτες είσπραξης, δ) οι οφειλές αποβιωσάντων οφειλετών, ε) οι οφειλές ανηλίκων οφειλετών και στ) οι οφειλές του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων μπορούν να ορίζονται και άλλες οφειλές οι οποίες εξαιρούνται από τη δημοσιοποίηση. 3. Δημοσιοποιούνται, επίσης, στοιχεία των παραβάσεων του Κ.Β.Σ. οι οποίες συνίστανται στην έκδοση πλαστών ή στην έκδοση και λήψη εικονικών ως προς τη συναλλαγή φορολογικών στοιχείων ή στη μη έκδοση ή στην ανακριβή έκδοση φορολογικών στοιχείων, από τα οποία προκύπτει απόκρυψη φορολογητέας ύλης, καθώς και παραβάσεων που συνίστανται στην καταχώριση στα βιβλία αγορών ή εξόδων που δεν έχουν πραγματοποιηθεί και δεν έχει εκδοθεί φορολογικό στοιχείο. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Έργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, οι τεχνικές προδιαγραφές, ο χρόνος και ο τρόπος δημοσιοποίησης στο διαδίκτυο, η διαδικασία αποστολής της ηλεκτρονικής ειδοποίησης, τα δεδομένα που δημοσιοποιούνται, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις άρσης ή διόρθωσης της δημοσιοποίησης, τα αρμόδια όργανα για τη διενέργεια της δημοσιοποίησης και την άρση αυτής, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας και κάθε άλλο ειδικό θέμα, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του ν. 2472/1997. Με όμοια απόφαση μπορεί να μεταβάλλεται το ποσό του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ». 9. Οι διατάξεις του σχεδίου Υπουργικής Απόφασης των Υπουργείων Οικονομικών και Έργασίας, Κοινωνικής 500 Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που υποβλήθηκε στην Αρχή προς Γνωμοδότηση, έχουν ως εξής: «Θέμα: «Καθορισμός των προϋποθέσεων, της διαδικασίας, των τεχνικών προδιαγραφών, του χρόνου και του τρόπου δημοσιοποίησης στο διαδίκτυο, της διαδικασίας αποστολής της ηλεκτρονικής ειδοποίησης, των δεδομένων που δημοσιοποιούνται, της διαδικασίας και των προϋποθέσεων άρσης ή διόρθωσης της δημοσιοποίησης, των αρμόδιων οργάνων για τη διενέργεια της δημοσιοποίησης και την άρση αυτής, των οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια της επεξεργασίας και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9, παρ. 1, 2 και 4 του ν.3943/2011» ΑΠΟΦΑΣΗ ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Έχοντας υπόψη: 1. Τις διατάξεις: α) των παραγράφων 1, 2 και 4 του άρθρου 9 του ν.3943/2011 (ΦΕΚ Α' 66) «Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών», όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 42 του ν.4410/2016 (Α' 141), β) της περιπτ. ίγ) της υποπαραγράφου 2.3 της παραγράφου Γ του άρθρου 3 του ν.4336/2015 (ΦΕΚ Α' 94) «Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας

Χρηματοδότησης», γ) του ν.4174/2013 (ΦΕΚ Α' 170) «Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας», όπως ισχύουν, δ) του άρθρου 101 του ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167) «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις», ε) της υποπαραγάφου Ε.2 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016. Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Πολιτικής 2013- 2016», όπως ισχύει, στ) του ν.2472/1997 (ΦΕΚ Α' 50), όπως ισχύει, και ιδίως των άρθρων 2, 4, 5 παρ. 2β, 6, 8, 10, 11, 13, 19, 22 παρ.9 και 24, όπως ισχύουν, ζ) του ν.δ. 356/1974 (ΦΕΚ Α' 90) «Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων», όπως ισχύουν, η) του π.δ. 73/2015 (ΦΕΚ Α' 116 και 121) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών», θ) του π.δ. 111/2014 (ΦΕΚ Α' 178) «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών», όπως ισχύουν, ι) του π.δ. 113/2014 (ΦΕΚ Α' 180) «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας», όπως 501 ισχύουν, ια) των άρθρων 41, 46, 48, 50, 51, 54 και 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβερνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ Α' 98) «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα», 2. α) την υπ' αριθ. ΥΠΟΙΚ 0010218 ΕΞ 2016/14.11.2016 (ΦΕΚ Β' 3696) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Οικονομικών Αικατερίνη Παπανάτσιου», β) την υπ' αριθ. 1 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου της 20.1.2016, «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (ΦΕΚ 18 τ. Υ.Ο.Δ.Δ.), γ) την υπ' αριθ. ΠΟΔ 1185/2011 (ΦΕΚ Β' 1949) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών «Δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο», όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 1271/2015 (Β' 3001) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, δ) την υπ' αριθ. Δ6Α 1058824 ΕΞ 2014/08.4.2014 (ΦΕΚ Β' 865, 1079 & 1846) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων «Ανακαθορισμός της εσωτερικής διάρθρωσης και των αρμοδιοτήτων οργανικών μονάδων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών και μετονομασία ορισμένων από αυτές», όπως ισχύει, ε) την υπ' αριθ. Δ6Α 1036682ΕΞ2014/25.2.2014 (ΦΕΚ Β' 478 και 558) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, με θέμα «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιοδότηση υπογραφής “Με Εντολή Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων” σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης», όπως ισχύει, στ) την υπ' αριθ. Δ.ΟΡΓ.Α 1041643 ΕΞ 2015/26.3.2015 (ΦΕΚ Β' 543) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, με θέμα «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιοδότηση υπογραφής “Με Εντολή Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων” σε Προϊσταμένους Τελωνείων και σε υπαλλήλους αυτών», όπως ισχύει, ζ) την υπ' αριθ. οικ.13822/1089/2.5.2014 (ΦΕΚ Β' 1227) απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας «Κριτήρια προσδιορισμού των «εισπράξιμων» ληξιπροθέσμων για τη διαβίβαση

στο Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (Κ.Ε.Α.Ο.) των οφειλετών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του ΟΑΕΕ, του ΕΤΑΑ και του ΟΓΑ», όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. οικ.43424/2458/26.9.2016 (ΦΕΚ Β' 3156) απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. η) την υπ' αριθ. Φ.10021/34047/-1007/25.11.2013 (ΦΕΚ Β' 3073) απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Διάρθρωση, αρμοδιότητες, στελέχωση του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών και άλλα οργανωτικά θέματα Κ.Ε.Α.Ο. και ΙΚΑ-ΕΤΑΜ». 3. Την απόγνωμοδότηση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. 4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης. αποφασίζουμε: Άρθρο 1 Προϋποθέσεις για τη Δημοσιοποίηση στοιχείων οφειλών 1. Σε διαδικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών δημοσιοποιούνται υποχρεωτικά τα στοιχεία των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία, εφόσον η βασική ληξιπρόθεσμη οφειλή ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ και η καταβολή της καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους κατά την ημερομηνία άντλησης των στοιχείων αυτών από τα πληροφοριακά συστήματα Φορολογίας (TAXIS) και Τελωνείων (ICIS). Στον ίδιο διαδικτυακό τόπο, με κοινή ανάρτηση ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, δημοσιοποιούνται υποχρεωτικά τα στοιχεία των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης προς τον Ε.Φ.Κ.Α., εφόσον η βασική ληξιπρόθεσμη οφειλή ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, προς τον Ε.Φ.Κ.Α., υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ και η καταβολή της καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους κατά την ημερομηνία άντλησης των στοιχείων αυτών από το πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΣ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (εφεξής Κ.Ε.Α.Ο.). 2. Οι οφειλές της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου προς το Δημόσιο ή τον Ε.Φ.Κ.Α. ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα δημοσιοποιούνται λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεών του έναντι του Δημοσίου για τις οποίες έχει δημιουργηθεί και εκκαθαριστεί ατομικό φύλλο ή συγκεντρωτικό φύλλο έκπτωσης (Α.Φ.ΕΚ.) ή, αντίστοιχα, των εκκαθαρισμένων απαιτήσεων έναντι του Ε.Φ.Κ.Α.. Άρθρο 2 Διαδικασία δημοσιοποίησης δεδομένων 1. Τα στοιχεία των οφειλών που δημοσιοποιούνται περιλαμβάνονται σε δύο καταστάσεις εκ των οποίων η μία αφορά τα φυσικά πρόσωπα και η άλλη τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες. Οι καταστάσεις φέρουν τον τίτλο: «Δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και τον Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με τις διατάξεις των 503 παραγράφων 1, 2 και 4 του άρθρου 9 του ν. 3943/2011 (ΦΕΚ Α' 66), όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με τις διατάξεις του άρθρου 42 του ν. 4410/2016 (ΦΕΚ Α'147) με ημερομηνία άντλησης των στοιχείων των οφειλών την...» με την προσθήκη μετά τις λέξεις «ληξιπρόθεσμων οφειλών» των λέξεων «φυσικών προσώπων» ή «νομικών προσώπων και

οντοτήτων» κατά περίπτωση. Μετά τον τίτλο ακολουθεί η κοινή ημερομηνία άντλησης των στοιχείων των οφειλών. 2. Για τα φυσικά πρόσωπα δημοσιοποιούνται τα εξής στοιχεία: Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, επώνυμο, όνομα, όνομα πατέρα, βασική οφειλή και συνεισπραττόμενα προς Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες/Ελεγκτικά Κέντρα, Τελωνεία, Ε.Φ.Κ.Α., μερικό σύνολο οφειλής για κάθε ομάδα υπηρεσιών και φορέων και παρατηρήσεις. 3. Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες δημοσιοποιούνται τα εξής στοιχεία: Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, επωνυμία, διεύθυνση έδρας, βασική οφειλή και συνεισπραττόμενα προς Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες/-Ελεγκτικά Κέντρα, Τελωνεία, Ε.Φ.Κ.Α., μερικό σύνολο οφειλής για κάθε ομάδα υπηρεσιών και φορέων και παρατηρήσεις. 4. Για το σκοπό της παρούσας απόφασης ως συνεισπραττόμενα νοούνται οι τόκοι, τα πρόστιμα, οι προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και οι λοιπές επιβαρύνσεις όπως υπολογίζονται κατά την ημερομηνία άντλησης των στοιχείων επί της βασικής ληξιπρόθεσμης οφειλής, η καταβολή της οποίας καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους κατά την ημερομηνία αυτή. 5. Εάν συντρέχει περίπτωση δημοσιοποίησης οφειλών μόνο προς το Δημόσιο ή μόνο προς τον Ε.Φ.Κ.Α. τότε στα πεδία των γραμμών της κατάστασης όπου αναγράφονται οι οφειλές προς τις υπηρεσίες ή τους φορείς για τους οποίους δεν υπάρχει υποχρέωση δημοσιοποίησης τίθεται η ένδειξη «-» (παύλα). 6. Η άντληση των στοιχείων των δημοσιοποιούμενων οφειλών από τα πληροφοριακά συστήματα της Φορολογικής Διοίκησης και του Κ.Ε.Α.Ο. καθώς και η αποστολή των τελευταίων, με ηλεκτρονικά ή μη μέσα, στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, από το Κ.Ε.Α.Ο. διενεργούνται σε ημερομηνίες που ορίζονται από το Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών κατόπιν εισήγησης της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Γ.Γ.Δ.Ε.. Ο Συντονιστής του Κ.Ε.Α.Ο. και η Διοίκηση του Ε.Φ.Κ.Α. είναι υπεύθυνοι για την άμεση ικανοποίηση του αιτήματος του προηγούμενου εδαφίου και την τήρηση των σχετικών προθεσμιών. Ο Συντονιστής του Κ.Ε.Α.Ο. είναι υπεύθυνος για την άντληση των στοιχείων των [...]

Αναζήτηση υποχρεώσεων-οφειλών (δαπάνης ύδρευσης-κατανάλωσης νερού) ως απόρροια της χρήσης ενός ακινήτου, όχι από τον πραγματικό δημιουργό αυτών (πχ μισθωτή), αλλά από τον κύριο-ιδιοκτήτη του ακινήτου. Ο ΣΔΕ έχοντας υπ' όψιν τον ν 1069/1980 και το αρ 5 περ. στ περί επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης και ειδικότερα ως προς τις “αρμοδιότητες του Προέδρου και του ΔΣ να αποφασίζει περί πάσης εκποίησεως ή εκμισθώσεως ακινήτων ή κινητών ανηκόντων εις την επιχείρησιν, περί εγέρσεως αγωγών και παραιτήσεως από ασκηθεισών τοιούτων ή παραιτήσεως από ενδίκων μέσων, περί συμβιβασμών δικαστικών ή εξωδίκων, ως και δια την σύναψιν υπό της επισφαλείαν αυτών να εκχωρεί εν όλω η εν μέρει προσόδους της επιχειρήσεως και να παρέχει δικαιώματα υποθήκης επί ακινήτων αυτής”, το αρ 23 του ιδίου νόμου περί του ότι

με απόφασή του το ΔΣ της επιχείρησης που εγκρίνεται από το ΔΣ του Δήμου εκδίδεται κανονισμός που ρυθμίζει τα της λειτουργίας του δικτύου (συνδέσεις, τιμολογιακή πολιτική κοκ), το αρ 16 επίσης του ιδίου νόμου περί του ότι για την καταβολή του τέλους χρήσεως υπονόμου και ύδρευσης ενός ακινήτου είναι συνοφειλέτες με τον ιδιοκτήτη και όλοι οι άλλοι χρήστες αυτού, δ) Το αρ 2 παρ 6 ν 2251/1994 περί προστασίας των καταναλωτών όπως αυτός συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με το ν 3587/2007 σύμφωνα με τον οποίο “οι γενικοί όροι συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, απαγορεύονται και είναι άκυροι.” Ο καταχρηστικός χαρακτήρας γενικού όρου ενσωματωμένου σε σύμβαση κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, ο σκοπός της, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται. ε) Το αρ 1 παρ 3 του ιδίου ως άνω νόμου κατά το οποίο οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε κάθε προμηθευτή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οποιασδήποτε μορφής, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. στ) Το αρ 8 παρ 1 επίσης του ιδίου νόμου σύμφωνα με το οποίο ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη που προκάλεσε παράνομα και υπαίτια, με πράξη ή παράλειψη του, κατά την παροχή αυτών στον καταναλωτή. Ως παρέχων υπηρεσίες νοείται όποιος, στο πλαίσιο της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, παρέχει υπηρεσία, κατά τρόπο ανεξάρτητο.” Ειδικότερα: Οι καταναλωτές είναι υποχρεωμένοι να συμμορφώνονται με τους όρους του κανονισμού και τις αποφάσεις του ΔΣ της επιχείρησης, ενώ σε περίπτωση μη συμμόρφωσή τους δύναται αυτή να διακόπτει την παροχή νερού επιβάλλοντας κάθε φορά τα προβλεπόμενα πρόστιμα, χωρίς πάντως να διευκρινίζει και να προσδιορίζει ποιο είναι το όριο ανοχής της επιχείρησης προκειμένου να διακοπεί η παροχή νερού σε ένα ακίνητο, πότε δηλ μια υποχρέωση χρήζει κατασταλτικής αντιμετώπισης, ποιο είναι το σημείο εκείνο δηλαδή πέραν του οποίου δεν μπορεί να χορηγεί την παροχή νερού χωρίς την καταβολή της αντίστοιχης αντιπαροχής εκ μέρους του κυρίου ή νομέα ενός κινήτου ή χωρίς τέλος πάντων να προβούν αυτοί πριν σε διακανονισμό αυτού. β) Στην συνέχεια παρατέθηκαν κάποιες λεπτομέρειες αναφορικά με το αναγκαίο περιεχόμενο των εκδιδομένων από την επιχείρηση λογαριασμών αλλά και τον τρόπο και τον χρόνο έκδοσής τους, που όμως δεν σχετίζονται με την παρούσα προσπάθεια διαμεσολάβησης, καθώς ούτε ρωτήθηκε η επιχείρηση τίποτα σε σχέση μ αυτές αλλά ούτε και προσφέρουν κάτι ουσιαστικό στον προβληματισμό του αναφερόμενου στον ΣΔΕ του ΔΚ πολίτη. Κάθε ιδιοκτήτης ενός ακινήτου είναι συνυπεύθυνος και συνοφειλέτης εις ολόκληρον με τον μισθωτή του (αν τυχόν το μισθώσει σε τρίτο πρόσωπο) για οποιαδήποτε οφειλή δημιουργηθεί από την ανωτέρω έννομη σχέση και αφορά την επιχείρηση, ενώ παράλληλα διευκρινίστηκε πως ο εκμισθωτής-ιδιοκτήτης ενός ακινήτου είναι αυτός που οφείλει να ελέγχει την συνέπεια του μισθωτή του ακινήτου του απέναντι στις υποχρεώσεις του προς την επιχείρηση (κι όχι η ίδια

επιχείρηση), ούτως ώστε και χρέη να μην καταλείπονται προς την επιχείρηση αλλά και να αποφεύγει αυτός τον κίνδυνο να τα επωμιστεί στο μέλλον. ζ) Παράλληλα αναφέρθηκε πως δίνεται η δυνατότητα στον εκμισθωτή-ιδιοκτήτη ενός ακινήτου, αν διαπιστώσει πως ο μισθωτής του είναι αμελής ως προς τις υποχρεώσεις του πρός την ΔΕΥΑΔ να ζητήσει αυτός με αίτησή του την διακοπή της υδροδότησης του ακινήτου του, χωρίς για άλλη μια φορά να αναφέρεται γιατί δεν προβαίνει η ίδια η επιχείρηση στην διακοπή της υδροδότησης ενός ακινήτου με συσσωρευμένα χρέη προς αυτήν, ποιο είναι αυτό το όριο που θα χαρακτήριζε κάποιον καταλωτή ως “κακοπληρωτή”, καταλείποντας σε έναν πολίτη επί της ουσίας, ρόλο “ελεγκτικού μηχανισμού”, που η ίδια ουσιαστικά θα έπρεπε να ασκεί, για ένα αγαθό, την διαχείρηση και παροχή του οποίου φέρει αποκλειστικά και μόνο αυτή. η) Προχωρώντας μάλιστα ένα βήμα ακόμα παραπέρα στο ανορθόδοξο της ανωτέρω διαδικασίας μεταθέτοντας για άλλη μια φορά την ευθύνη της στους κυρίους εκμισθωτές των ακινήτων, τονίζει πως αυτοί δεν θα δικαιούνται να επικαλούνται (σε ενδεχόμενη δικαστική διαμάχη μεταξύ τους) την μη έγκαιρη διακοπή της υδροδότησης από αυτήν, αν προηγουμένως ο ίδιος ο εκμισθωτής-ιδιοκτήτης του ακινήτου δεν έχει ελέγξει, δεν έχει διαπιστώσει την μην καταβολή των οφειλομένων και δεν έχει καταθέσει αίτηση διακοπής της υδροδότησης στην επιχείρηση, προκειμένου μ αυτόν τον τρόπο να αποκλείσει την συνυπευθυνότητά του ως προς τα χρέη του ακινήτου του, απέναντι στην επιχείρηση, από την αμελή συμπεριφορά του μισθωτή του, 2) Κατά τον ν 1069/1980 αρ 5 περ στ περί επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης και ειδικότερα ως προς τις “αρμοδιότητες του Προέδρου και του ΔΣ να αποφασίζει περί πάσης εκποίησεως ή εκμισθώσεως ακινήτων ή κινητών ανηκόντων εις την επιχείρησιν, περί εγέρσεως αγωγών και παραιτήσεως από ασκηθεισών τοιούτων ή παραιτήσεως από ενδίκων μέσων, περί συμβιβασμών δικαστικών ή εξωδίκων, ως και δια την σύναψιν υπό της επισφαλείαν αυτών να εκχωρεί εν όλω η εν μέρει προσόδους της επιχειρήσεως και να παρέχει δικαιώματα υποθήκης επί ακινήτων αυτής”, παρατηρείται ότι δίνεται από την κείμενη νομοθεσία ένα σύνολο αρμοδιοτήτων προς τα ΔΣ των εν λόγω επιχειρήσεων να προβαίνουν σε ένα πλήθος ενεργειών, είτε σε δικαστικό είτε σε εξωδικαστικό επίπεδο, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, προκειμένου να διευκολύνεται η λειτουργία τους και να είναι πιο εύκαμπτες στην ουσία από την λειτουργία των Δήμων που λειτουργούν περισσότερο εντός αυστηρότερων κανονιστικών πλαισίων αλλά και ελέγχου. Κάθε ιδιοκτήτης ενός ακινήτου είναι συνυπεύθυνος και συνοφειλέτης εις ολόκληρον με τον μισθωτή του (αν τυχόν το μισθώσει σε τρίτο πρόσωπο) για οποιαδήποτε οφειλή δημιουργηθεί από την ανωτέρω έννομη σχέση και αφορά την επιχείρηση, ενώ παράλληλα διευκρινίστηκε πως ο εκμισθωτής-ιδιοκτήτης ενός ακινήτου είναι αυτός που οφείλει να ελέγχει την συνέπεια του μισθωτή του ακινήτου του απέναντι στις υποχρεώσεις του προς την επιχείρηση (κι όχι η ίδια επιχείρηση ως απολειστικός διαχειριστής και πάροχος του συγκεκριμένου αγαθού), ούτως ώστε και χρέη να μην καταλείπονται προς την επιχείρηση αλλά και να αποφεύγει αυτός τον κίνδυνο να τα επωμιστεί στο μέλλον. Παράλληλα αναφέρθηκε πως δίνεται η

δυνατότητα στον εκμισθωτή-ιδιοκτήτη ενός ακινήτου, αν διαπιστώσει πως ο μισθωτής του είναι αμελής ως προς τις υποχρεώσεις του πρός την ΔΕΥΑΔ να ζητήσει αυτός με αίτησή του την διακοπή της υδροδότησης 736 του ακινήτου του, χωρίς για άλλη μια φορά να αναφέρεται γιατί δεν προβαίνει η ίδια η επιχείρηση στην διακοπή της υδροδότησης ενός ακινήτου με συσσωρευμένα χρέη προς αυτήν, ποιο είναι αυτό το όριο που θα χαρακτήριζε κάποιον καταλωτή ως “κακοπληρωτή”, καταλείποντας σε έναν πολίτη επί της ουσίας, ρόλο “ελεγκτικού μηχανισμού”, που η ίδια ουσιαστικά θα έπρεπε να ασκεί, για ένα αγαθό, δημοσίου κοινωφελούς χαρακτήρα, την διαχείριση και παροχή του οποίου φέρει αποκλειστικά και μόνο αυτή. Το άρθρο 288 του Αστικού Κώδικα αναφέρει: «Ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη». Με την υπόψη διάταξη θεσμοθετείται μια θεμελειώδης αρχή του δικαίου, ιδιωτικού και δημόσιου, η αρχή της καλής πίστης, η οποία νοείται ως το ελάχιστο μέτρο αμφιμερούς σεβασμού, χρηστότητας και ευθύτητας το οποίο πρέπει να ρυθμίζει μια έννομη σχέση κατά την εκπλήρωσή της. Η έννοια αυτή είναι δημιουργική υποχρέωσης καθήκοντος στις συναλλαγές, ανάλογα με τις εμφανιζόμενες εκάστοτε περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης. Κατά τη σαφή διατύπωση της άνω διάταξης ο τρόπος εκπλήρωσης της παροχής καθορίζεται οριθετείται θα λέγαμε, κατ' αρχήν από την καλή πίστη αλλά και από τα συναλλακτικά ήθη. Σκοπός της άνω θεσμοθετούμενης αρχής είναι η επαναφορά της ισορροπίας των παροχών, που διαταράχθηκε από διάφορα περιστατικά, και συνακόλουθα η εξισορρόπηση των συμφερόντων των μερών, ώστε να διατηρείται η ομαλή πορεία της έννομης σχέσης και γενικά της κοινωνικής ζωής. Η γενική ρήτρα-αρχή της καλής πίστης ως θεμελιώδες κριτήριο ελέγχου των γενικών όρων των συναλλαγών καθώς και ως αξιολογικού μηχανισμού ελέγχου και προστασίας του διαπραγματευτικά "αδύναμου" καταναλωτή, εξειδικεύεται με το άρθρο 2 παρ. 6, του νόμου 2251/1994 Γενικοί όροι των συναλλαγών-Καταχρηστικοί όροι, « Προστασία των καταναλωτών » (όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του Ν. 3587/2007), κατά το οποίο «Οι γενικοί όροι των συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα την σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, απαγορεύονται και είναι άκυροι ». Η έννομη τάξη στον τομέα των συναλλακτικών κανόνων επιδιώκει τη διαμόρφωση συμβατικών σχέσεων οι οποίες θα πρέπει να διέπονται από μια εύλογη ισορροπία κατά τον επιμερισμό συμβατικών δικαιωμάτων, υποχρεώσεων, και κινδύνων. Μέλημα της εισαγωγής των εν λόγω διατάξεων είναι η αποφυγή μονόπλευρης διατύπωσης και διαμόρφωσης των συμβατικών σχέσεων, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική υπεροχή και διαπραγματευτική υπεροπλία του ενός μέρους και την σχετική αδυναμία του άλλου. Το πνεύμα αυτό προστασίας του αδύναμου καταναλωτή το οποίο εισάγεται με τη γενική ρήτρα της καλής πίστης, συντείνει στην αποτροπή ανισοτήτων και ανισοκατανομών, καθώς και την ενίσχυση της συναλλακτικής βαρύτητας του ασθενέστερου απέναντι στον ισχυρότερο συμβαλλόμενο. Η έννοια της αντικειμενικής

καλής πίστης υποδηλώνει, την απαιτούμενη στις συναλλαγές ευθύτητα, εντιμότητα και αξιοπιστία ανάμεσα στα συναλλασσόμενα μέρη που υπαγορεύεται από τις ανάγκες της κοινωνικής συμβίωσης. Η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 2251/1994, «Προστασία των καταναλωτών» (όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του ν. 3587/2007) αναφέρει ότι: «Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε κάθε προμηθευτή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οποιασδήποτε μορφής, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα». Στην παρ.1 του άρθρου 8 του ίδιου νόμου αναφέρεται ότι: «Ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη που προκάλεσε παράνομα και υπαίτια, με πράξη ή παράλειψή του, κατά την παροχή αυτών στον καταναλωτή.....». Το άρθρο 330 Α.Κ. αναφέρει: «Αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές». Ελαφρά αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται στις συναλλαγές η απαιτούμενη επιμέλεια. Συνεκτιμώντας τους ανωτέρω κανόνες δικαίου καθώς και τα πραγματικά περιστατικά της επίμαχης υπό κρίση περίπτωσης διαπιστώνονται τα εξής: Παρατηρείται η απουσία μιας στοχευμένης αλλά και αποκλειστικής διαδικασίας αναφορικά με το πλέγμα ενεργειών εκ μέρους της ΔΕΥΑ, σύμφωνα με την οποία η ίδια επιχείρηση, θα μπορούσε, αφού θα έθετε από μόνη της σε πρώιμο στάδιο τα όρια ασφαλούς συναλλαγής με τους καταναλωτές-πελάτες της, προκαθορίζοντας δηλαδή αυτή και μόνο αυτή, ως αποκλειστική διαχειρίστρια και πάροχος του αγαθού του ύδατος, και θέτοντας όρια ανοχής απέναντι σε αμελείς καταναλωτές, να μην φτάνει έτσι στο σημείο να μεταβέτει το βάρος ευθύνης της διακοπής μιας υδροδότησης στους ίδιους τους πολίτες, αφήνοντας απλήρωτους λογαριασμούς να διογκώνονται, είτε με επιπλέον καταναλώσεις, είτε με επιπλέον προσαυξήσεις, αλλά και να μην απαιτείται να καταλήγει στο τέλος, επικαλούμενη κανονισμούς λειτουργίας και αποφάσεις ΔΣ, να επιδιώκει την είσπραξη ανεξόφλητων λογαριασμών όχι από τους πραγματικούς δημιουργούς τους αλλά από άσχετα πρόσωπα (ιδιοκτήτες-εκμισθωτές). Με μια τέτοια πρακτική η ΔΕΥΑ, μετακυλήει στον κάθε ιδιοκτήτη ακινήτου, ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης και του ελέγχου που της αναλογεί σε σχέση με την συνέπεια του κάθε χρήστη ενός ακινήτου απέναντί της από την κατανάλωση ύδατος, περιορίζοντας υπέρμετρα, και ουσιαστικά εκμηδενίζοντας την ευθύνη του προμηθευτή, της ιδίας δηλαδή, που εκ των πραγμάτων της αναλογεί, ως αποκλειστικής διαχειρίστριας αλλά και παρόχου του συγκεκριμένου αγαθού. Ξεκάθαρο λοιπόν είναι ότι η έλλειψη μίας ολοκληρωμένης διαδικασίας αλλά και προϋπάρχουσας φόρμας και πρακτικής που θα προσδιόριζε τα όρια ανοχής της απέναντι σε αμελείς καταναλωτές, διαταράσσει σημαντικά την ισορροπία δικαιωμάτων, υποχρεώσεων, κινδύνων, συμφερόντων και παροχών μεταξύ των δύο μερών σε βάρος του καταναλωτή, και ασθενέστερου συναλλασσομένου, ερχόμενη πλήρως σε αντίθεση με το πνεύμα των επιταγών της αρχής της καλής πίστης και των κανόνων προστασίας του καταναλωτή (άρθρο 288 Α.Κ., ν 2251/1994, ν 3587/2007). Οι πρακτικές της ΔΕΥΑ, δηλαδή του ισχυρότερου συμβαλλόμενου σε μια συναλλαγή παροχής νερού με τον κάθε καταναλωτή, σε αντίθεση με τις επιταγές της καλής πίστης, συντείνουν στη δημιουργία ανισοτήτων- ανισοκατανομών, με

το να διασφαλίζουν υπέρμετρα και δυσανάλογα τα συμφέροντα της εταιρίας σε σχέση με αυτά του αδύναμου καταναλωτή-ασθενέστερου συμβαλλόμενου, πεδίο όπου δεν παρατηρείται η ανάλογη πρόνοια προστασίας και διασφάλισης των συμφερόντων των συναλλασσομένων με αυτήν, εκ μέρους της εταιρίας. Παρατηρείται δηλαδή μια αδικαιολόγητη μετάθεση ευθύνης και ελέγχου εκ μέρους της επιχείρησης στον πολίτη πχ εκμισθωτή για την συνέπεια ή μη του μισθωτή -χρήστη του ακινήτου του, γεγονός που εκφεύγει και της λογικής αλλά του ανωτέρω νομικού πλαισίου όπως με λεπτομέρεια αυτό εκτέθηκε. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς τι θα συνέβαινε αν ο εκμισθωτής πχ ήταν ασθενής-κλινήρης ή απουσίαζε στο εξωτερικό!!! Θα μπορούσε ο εκάστοτε μισθωτής να αμελεί να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του απέναντι στην επιχείρηση με την ανοχή της μάλιστα, αφού ο εκμισθωτής δεν θα αντιλαμβάνονταν στην ανωτέρω περίπτωση καμία ασυνέπεια, δεν θα υπέβαλε αίτημα διακοπής της υδροδότησης του ακινήτου του, ενώ η επιχείρηση με βάση τον κανονισμό λειτουργίας της θα θεωρούσε συνοφειλέτη τον εκμισθωτή, θα επιδίωκε κάποτε από αυτόν την όποια οφειλή δημιουργούσε ο μισθωτής του, δεν θα προέβαινε η ίδια σε καμία διακοπή της παροχής, ενώ παράλληλα θα στερούσε και από τον ιδιοκτήτη του ακινήτου την δυνατότητα να αντιτάξει και να επικαλεστεί την μη έγκαιρη διακοπή της υδροδότησης από αυτήν, αφού ήδη με απόφασή της έχει μεταθέσει και αυτήν την υποχρέωση σαυτόν. Κρίνεται επιβεβλημένο η ίδια η επιχείρηση να έχει ήδη προσδιορίσει κάποια όρια εντός των οποίων θα έπρεπε ο κάθε “αμελής” καταναλωτής να κινείται κατ ανώτατο όριο. Να υπάρχει δηλ ένα όριο οφειλής προσδιορισμένο ανάλογα με την κατηγορία κατανάλωσης (οικιακής επαγγελματικής βιομηχανικής, ή ειδικών ευπαθών ενδεχομένως ομάδων πολυτέκνων ανέργων κοκ) πέραν από το οποίο η ίδια και μόνο η επιχείρηση δεν θα επέτρεπε περαιτέρω κατανάλωση, διακόπτοντας την παροχή και την περαιτέρω αντίστοιχα διόγκωση του χρέους. Η εφαρμοζόμενη πρακτική του να μην επιτρέπεται σε κάποιον αμελή καταναλωτή να συναλλαχθεί εκ νέου με την επιχείρηση, αν δεν εξοφλήσει προηγουμένως την όποια οφειλή δημιούργησε στο παρελθόν, κρίνεται άκρως αλυσιτελής, αφού είτε θα μπορεί πάντα ένας κατά συνείδηση αμελής καταναλωτής να μην αλλάζει το όνομα στα υδρόμετρα των μισθίων που μισθώνει χρεώνοντας τα ονόματα και τα ΑΦΜ των ιδιοκτητών, ενώ μπορεί σε κάθε νέα σύνδεση που θα επιχειρεί στο μέλλον να αιτείται την όποια σύνδεση σε διαφορετικό όνομα άρα και ΑΦΜ (πχ συζύγου, γονέα, τέκνου) δημιουργώντας άπειρα χρέη χωρίς μάλιστα να μπορούν και να εισπραχθούν ποτέ, αν οι εκάστοτε ιδιοκτήτες των “χρεωμένων” ακινήτων ήταν και αυτοί με την σειρά τους αμελείς ή απλά αδυνατούσαν οικονομικά να ανταποκριθούν στην όποια οφειλή, τους μετακυλούσε ο μισθωτής τους, με την ανοχή μάλιστα της επιχείρησης. Επίσης κρίνεται αναγκαίο δεδομένης και της οικονομικής δυσπραγίας η επιχείρηση να επανεκτιμήσει τον κανονισμό λειτουργίας της, ενδεχομένως και να τον απαναπροσδιορίσει, θέτοντας κάποια όρια στις “αμελείς” καταναλώσεις, προστατεύοντας η ίδια τα συμφέροντά της, εντός των οποίων θα επέτρεπε, σε κάποιον αμελή ή και λόγω πραγματικής οικονομικής αδυναμίας καταναλωτή, να κινηθεί κατ

ανώτατο όριο οφειλής, ειδοποιώντας αρχικά για επικείμενη διακοπή της υδροδότησης τον ίδιο, ή καλώντας τον σε διακανονισμό σε πρώτη φάση, ή έστω ενημερώνοντας τον ιδιοκτήτη του ακινήτου προκειμένου αυτός να προβεί άμεσα σε αίτηση διακοπής της υδροδότησης. Θα έπρεπε ίσως να αξιώνονταν η αλλαγή στο όνομα του υδρομέτρου σε κάθε μεταβολή στο πρόσωπο του μισθωτή. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με την ειδοποίηση εκ μέρους της επιχείρησης ή του μισθωτή ή του ιδιοκτήτη του ακινήτου, είτε για διακανονισμό της οφειλής είτε με άμεση διακοπή της υδροδότησης, με ελάχιστο όριο Απορίας άξιο είναι πώς, ενώ η ίδια η ΔΕΥΑ είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για την διακοπή μιας υδροδότησης, είναι δυνατόν να μεταθέτει παράλληλα την ευθύνη ελέγχου πληρωμής της υποχρέωσης που γεννάται από ένα υδρόμετρο, στον ιδιοκτήτη ενός μισθωμένου ακινήτου και να τον θεωρεί εις ολόκληρον συνοφειλέτη της όποιας κατανάλωσης αν προηγουμένως δεν κάνει ο ίδιος αίτηση διακοπής, χωρίς να προβαίνει η ίδια σε διακοπή της συγκεκριμένης υδροδότησης, αν παρατηρήσει υπέρμετρες αποκλήσεις από όρια που θα είχε βέβαια από πριν η ίδια θέσει, αφού είναι αυτή η αποκλειστική διαχειρίστρια και πάροχος του κοινωνικού αυτού αγαθού, του ύδατος. Κατά το αρ 16 του ν 1069/1980 “.....συνοφειλέτης εις ολόκληρον για τα τελη χρήσης υπονόμου και ύδρευσης είναι και οι ποιούμενοι χρήση του ακινήτου.....”. Σαφώς και προβλέπεται νομοθετικά κάτι τέτοιο, η συνοφειλή δηλ του ιδιοκτήτη ενός ακινήτου με τον όποιον χρήστη μισθωτή αυτού για τις όποιες υποχρεώσεις δημιουργούνται από το ακίνητο έναντι της επιχείρησης, πλην όμως, και προκειμένου να αποφευχθούν οι όποιες δικαστικές διαμάχες και ενδεχόμενες ανατροπές σε δικαστικό επίπεδο στην νομιμότητα των όρων κανονισμού λειτουργίας της επιχείρησης κατά τους όρους και τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νομικού πλαισίου, θα απαιτούνταν η ίδια η επιχείρηση να λαμβάνει καταρχήν όλα τα μέτρα εκείνα που κρίνονται απαραίτητα προκειμένου να υπερασπίσει καταρχήν η ίδια τα συμφέροντα της, και στη συνέχεια να έρχεται να διεκδικεί τα οφειλόμενα τέλη (ύδρευσης και αποχέτευσης) από ένα ακίνητο από τον ιδιοκτήτη αυτού, κατ επιταγή είτε νόμων είτε κανονισμών λειτουργίας και αποφάσεων ΔΣ . Σε κάθε περίπτωση η πρακτική της επιχείρησης επί του παρόντος πλαισίου κρίνεται, αν και άδικη και εκτός των ορίων της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, αλλά και των κανόνων περί προστασίας του καταναλωτή, σύννομη. Υπό τις παρούσες συνθήκες ο αναφερόμενος στον ΣΔΕ το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να καταβάλλει την οφειλή που επωμίστηκε και να την αναζητήσει δικαστικά στη συνέχεια από τον πραγματικό δημιουργό της. Παράλληλα θα μπορούσε να καταθέσει και με βάση την κείμενη νομοθεσία σχετικό αίτημα προς την επιχείρηση, προκειμένου να τύχει μιας ευνοϊκότερης αντιμετώπισης σε σχέση με το υπόλοιπο της οφειλής που άδικα επωμίστηκε (περιορισμού ή διαγραφής δεδομένης και της μέχρι τώρα συνεπούς συμπεριφοράς του), αφού ήδη κατέβαλε το μεγαλύτερο μέρος της. Επίσης δεν αποκλείεται στο ενδεχόμενο μιας δικαστικής αντιπαράθεσης μεταξύ του αναφερομένου και της επιχείρησης, σε περίπτωση που οι όροι των συναλλαγών που αυτή (η επιχείρηση) εφαρμόζει και επιβάλλει επί της ουσίας στο καταναλωτικό κοινό, να θεωρηθούν άκυροι ως

καταχρηστικοί, και να της αποδοθεί μερίδιο ή και αποκλειστική ευθύνη για τα συσταρευμένα χρέη, με αποτέλεσμα να κληθεί να επιστρέψει ό,τι της καταβλήθηκε από πρόσωπο που ουσιαστικά δεν είχε καμία σχέση με την οφειλή που άδικα επωμίστηκε, εξαιτίας ενός κανονισμού λειτουργίας που σαφώς ελέγχεται. Άρα και με βάση τα ανωτέρω επιβάλλεται-συστήνεται παράλληλα η τροποποίηση του κανονισμού λειτουργίας της επιχείρησης και η εναρμόνησή της με τους κανόνες δικαίου όπως ανωτέρω με λεπτομέρεια εκτέθηκαν, καθώς η εφαρμοζόμενη πρακτική από μέρους της εγκυμονεί κίνδυνο συσσώρευσης περαιτέρω χρεών από καθαρά δική της υπαιτιότητας [.]

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΩΣ

ΚΕΠΑ -ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ και ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Το Γραφείο του ΣτΔΕ απασχόλησαν περισσότερο από 11 πολύ σοβαρές υποθέσεις σχετικά με νοσήματα όπως :

1. της Τ.Μ με παράλληλο αίτημα πε' ρι χορήγηση σύνταξης λόγω θανάτου του πατέρα Τ.Γ. , όπου είχε διεγνωσθεί από το 2008 με σχιζοφρενική διαταραχή ... αποδιωρ....τύπου και η οποία ταλαιπωρήθηκε για περισσότερο από 11 χρόνια ώστε να επιλυθούν και τα δύο θέματά της . Ο Συμπαραστάτης του Δημότη με σχετική αναφορά και σύνταξη αιτιλογημένης αναφοράς (αναφερόμενη σε ειδική νομολογία) και σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες επέλυσε τα ανωτέρω .
2. Της Β.Α.Κ από εκπρόθεσμη αίτηση η οποία κατατέθηκε στην αρμόδια υπηρεσία βασιμένη σε εξαιρετικά ειδική νομολογία στο αιτιολογικό αυτής και την συνεργασία της Διεύθυνσης Πρόνοιας. Ο ΣτΔΕ σημειώνει ότι " Επειδή ο Έλληνας νομοθέτης ξεκινά από την ασφαλή, θετικοδικαϊκή και επί συνταγματικού επιπέδου θεμελίωση της ακροάσεως στη διοικητική διαδικασία και εστιάζεται στην ακριβή οριοθέτηση των προϋποθέσεών της και τη λύση της συγκρούσεως με άλλες συνταγματικά (Enantίον της συνταγματικής καταγωγής των δικαιώματος ακροάσεων Τσούτσος (1966) σελ. 371, Παπαχατζής (1965) σελ. 665 σε συμφωνία με την ΣΤΕ 2013/1947, που όπως χαρακτηριστικά έγραφε ο Στασινόπουλος (1974) σελ. 79 χαρακτηρίζεται από «παχερό θετικισμό») κατοχυρωμένες αρχές και έννομα αγαθά. Επειδή στην Ευρωπαϊκή νομική φιλολογία και νομολογία χρησιμοποιείται συχνά ο όρος «ακρόαση» πολύ ευρύτερα απ' ότι στο άρθρο 20 παρ. 2 Συντ. Επειδή το δικαίωμα ακροάσεως ταυτίζεται πρακτικά με την απαγόρευση προσβολής μιας σειράς παρεπόμενων διαδικαστικών υποχρεώσεων της διοίκησης, που συνδέονται μεν έμμεσα μαζί του αλλά έχουν διαφορετική νομική υφή και παρουσιάζουν άλλου είδους προβλήματα. Έτσι έχουν χαρακτηριστεί η αδικαιολόγητη σύντμηση της προθεσμίας προς υποβολή ενδίκου βιοηθήματος, η ελλιπής συλλογή των πραγματικών δεδομένων της υπόθεσης (Untersuchungspflicht), ή ακόμα και η μη-λήψη υπόψη

απόφασης συλλογικού οργάνου κακώς συντεθειμένου, ως προσβολές του δικαιώματος ακροάσεως. - Ακολούθησε θετική έκβαση της υπόθεσης

3. Ομοίως το αιτιολογημένο διαβιβαστικό έγγραφο του Λ.Λ (εκπρόθεσμη αίτηση του ιδίου) (σημειώνεται : 1. ότι εκτός από το πρώτο προαφερθέν περιστατικό με παραλλαγές λόγω του Κανονισμού DPO δεν δυναται να δοθούν στην δημοσιότητα περισσότερες πληροφορίες των φακέλων λόγω ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων περί υγείας, ασφάλειας του δικαίου , γενικών αρχών διοικητικού δικαιού

4. ομοιώς οι υποθέσεις 4-14

Οι ανωτέρω υποθέσεις απασχόλησαν ένα μεγάλο χρονικό διάστημα των Συμπαραστατή του Δημότη και της Επιχείρησης λόγω της ειδικής βιβλιογραφίας ανάλυσης και συνεργασίας περισσότερων του ενός θεσμικού οργάνου καθώς και Πανεπιστημιακών των Νομικών και Ιατρικών Σχολών της Ελληνικής Επικράτειας – σε αρχικό στάδιο πάντοτε την πρόσκληση σε ακρόσαση σύμμετρη την διάταξη του άρθρου 46 ν. 2676/99 - *Ενδεικτική Βιβλιογραφία: Ιατρική Εγκυκλοπαίδεια, 4 ος τόμος Εκδόσεις Αγγελάκη, 1999, σελ:11-20,92-94. 2. Σωτήριος Α. Ράπτης, Εσωτερική Παθολογία, 1 ος τόμος Επιστημονικές Εκδόσεις «Γρηγόριος Παρισιανός», Αθήνα 1996, σελ:303-306. 3. Ιωάννης Λογοθέτης-Ιωάννης Μυλωνάς, Νευρολογία Λογοθέτη 3η έκδοση, Θεσσαλονίκη 1996, σελ:580-586. 4. Δρ. Ιωάννης Χατζηπούνγιας Ιατρός Παθολογοανατόμος- Κυππαρολόγος Καθηγητής Ανατομικής, Στοιχεία Ανατομικής Του Ανθρώπου, Θεσσαλονίκη 2000, σελ:209-218. 5. Ελευθερία κ. Αθανάτου, Παθολογική και Χειρουργική Κλινική Νοσηλευτική, Έκδοση Ζ', Αθήνα 2004, σελ:19, 460-461,486-487. 6. Άννα Σαχίνη Καρδάση-Μαρία Πάνον, Παθολογική και Χειρουργική Νοσηλευτική, Έκδοση Β', 3 ος τόμος, σελ:310- 314. 7. Χρυσούλα Β. Λεμονίδου, Παθολογική Νοσηλευτική- Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα 1997, σελ:116-122)*

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ) - ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ – ΙΚΑ

Με τις υπ' αριθμ. 9023../. και 902...../. τέθηκε ερώτημα μόνιμων κατοίκων του Δήμου Καλαμάτας όπως γνωμοδοτήσει η υπηρεσία εάν οι ευρωπαικές αναπτηρικές κάρτες των Α.Σ και Ι.Χ ισχύουν και στην ημεδαπή ως η Γερμανία είναι κράτος μέλος της Ε.Ε. - αρνητική απάντηση . Επανέταξη από ΚΕΠΑ (παρόλο του ότι η διάγνωση αφορά ασθένεια ιδία σε όλόν τον κόσμο) Επανεξέταση του θέματος με ερώτημα στο Υπουργείο Υγείας.

ΕΦΚΑ

Υπόθεση Λ.Α κατά του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ δη ΕΦΚΑ από σχετικό ερώτημα το οποίο κατέθεσε ο ΣτΔΕ από σχετική αναπάντητη ένσταση του δήμοτη με ένα έτος καθυστέρηση από την υπηρεσία για αχρεωστήτως καταβληθέν χρηματικό ποσό – συστάθηκε η επιτροπή αμελλητί –

αναμένεται σχετικό απαντητικό έγγραφο από την αρμόδια υπηρεσία (το απαντητικό έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας αναφέρεται προς έκπληξη του δημοτή σε εφάπαξ βοήθημα εξόδων κηδείας)

Υπόθεση του Κ.Α κατά ΕΦΚΑ περί αδικαιολόγητης διεκπεραίωσης υποθέσεως από την Διοίκηση πε' ρι καθυστέρησης έκδοσης σύνταξεως μετά από μια τριετία - θετική έκβαση της υποθέσης [...] μέρος διαβιβαστικού εγγράφου Η προθεσμία αρχίζει από την υποβολή της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία...». Κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων, εκτελεστή παράλειψη οφειλομένης νόμιμης ενέργειας της Διοικήσεως προσβλητή με αίτηση ακυρώσεως συντελείται, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλη ειδική προθεσμία από τον νόμο, δια της παρόδου τριμήνου από της υποβολής σχετικής αιτήσεως του ενδιαφερομένου. Το τρίμηνο δε αυτό, διά της παρόδου του οποίου συντελείται εκτελεστή παράλειψη, δεν μεταβάλλεται από την εκ του μεταγενεστέρου άρθρου 4 του ΚΔΔιαδ απορρέουσα γενική υποχρέωση της Διοικήσεως να διεκπεραιώνει ταχέως εντός 60νθημέρου τις υποθέσεις των πολιτών. Τούτο διότι με την εν λόγω διάταξη, άλλα και τις λοιπές ρυθμίσεις του ΚΔΔιαδ που, όπως προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του Κώδικα αυτού, σκοπόν έχουν απλώς την δραστηριοποίηση των διοικητικών υπηρεσιών για την ταχεία και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών, δεν εισάγεται νέος δικονομικός κανόνας δικαίου και δεν τροποποιούνται οι προαναφερθείσες δικονομικής φύσεως διατάξεις του άρθρου 45 του π.δ/τος 18/1989 ούτε, συνεπώς, καθιερώνεται νέα 60νθήμερη προθεσμία, για την συντέλεση εκτελεστής παραλείψεως της Διοικήσεως. Κατά συνέπεια και μετά τον ΚΔΔιαδ εκτελεστή παράλειψη προσβλητή με αίτηση ακυρώσεως συντελείται, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλη ειδικότερη προθεσμία από τον νόμο, δια της παρόδου απράκτου τριμήνου από της σχετικής αιτήσεως. Κατά την έννοια δε περαιτέρω του εν λόγω άρθρου 45 του π.δ/τος 18/1989, η πάροδος του τριμήνου αποτελεί αναγκαία διαδικαστική προϋπόθεση για το παραδεκτό της αιτήσεως ακυρώσεως, εξ αυτού δε παρέπεται ότι αίτηση ακυρώσεως κατά παραλείψεως απαραδέκτως ασκείται προ της παρόδου τριμήνου και είναι, κατ' αρχήν, απορριπτέα εξ αυτού του λόγου, άνευ ετέρου, έστω, δηλαδή, και αν, κατά τον χρόνο της συζητήσεως έχει παρέλθει το τρίμηνο» (ΣτΕ 1327/2008). Στο πλαίσιο της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του, ο διοικούμενος αναμένει εύλογα τη διατήρηση της σταθερότητας και προβλεψιμότητας των πραγματικών και νομικών καταστάσεων που έχουν διαμορφωθεί από το νομοθέτη, ούτως ώστε να αξιώνει την μη αιφνίδια και απρόβλεπτη μεταβολή τους. Ωστόσο, επειδή η απόλυτη προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου θα οδηγούσε τη δράση της δημόσιας διοίκησης σε αγκυλώσεις και θα περιόριζε την ανάγκη προσαρμογής της δράσης της στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, γίνεται δεκτό ότι η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του διοικούμενου είναι δυνατόν να καμφθεί, εφόσον τηρούνται μια σειρά από αναγκαίες εγγυήσεις. Έτσι, γίνεται δεκτό ότι από την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου απορρέει η ανάγκη σαφήνειας, εξειδίκευσης και

προβλεψιμότητας της νομοθετικής ρύθμισης που ανατρέπει κεκτημένα δικαιώματα των διοικουμένων. Περαιτέρω, η ανατροπή μιας σταθερής και προβλέψιμης από το διοικούμενο πραγματικής ή νομικής κατάστασης θα πρέπει να δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, η ανατροπή της προβλέπεται για το μέλλον και δεν αντιφέρεται κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας προς το προγενέστερο πραγματικό ή νομοθετικό καθεστώς (Σπηλιωτόπουλος, 2011). (ενδεικτική βιβλιογραφία- αρθρογραφία: Βενιζέλος, Εν. (2002). Το αναθεωρητικό κεκτημένο, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας Γέροντας, Α. (2014). Επιτομή Γενικού Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλας Α.Ε. Γέροντας, Α. (2009). Ο εξευρωπαϊσμός του εθνικού Διοικητικού και Δικονομικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλας Α.Ε. Γιαννακόπουλος, Κ. Θ. (2013). Η επίδραση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, Εκδόσεις Σάκκουλας Α.Ε. Γιαννακόπουλος, Κ.Θ. (2006). Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού κατά την εκτέλεση των διοικητικών συμβάσεων, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα Γέροντας, Α., Λύτρας, Σ., Παυλόπουλος, Π., Σιούτη, Γ., Φλογαΐτης, Σ. (2010). Διοικητικό δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Λαγτόγλου, Π. Α. (2004). Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, (5η έκδοση ενημερωμένη από τον Π. -Μ. Ευστρατίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Ευστρατίου, Π. Μ. (2014). Δημοκρατική αρχή και Διοικητικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Ευστρατίου, Π. Μ. (2013). Συστηματικά θεμέλια του ελληνικού Διοικητικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Casese, S./ Torchia, L. (2014). *Diritto Amministrativo: Una conversazione*, II Mulino Κοϊμτζόγλου, I. E. (1999). *Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Κόρσος Δ. (2013). *Διοικητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος)*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Μαρκαντωνάτου-Σκαλτσά, Α. (2013). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Παπαχατζής, Γ. Μ. (1991). *Σύστημα των ισχύοντος στην Ελλάδα διοικητικού δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Παπαγγεληρίου, Β. (2010). *Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Σπηλιωτόπουλος, Ε. (2011). *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τομ. I και II, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη Σπυρόπουλος, Φ. (2006). *Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα Σπυριδάκης, Μ. Ι. (2012). *Εισηγήσεις Δημοσίου Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Θέμις Τάχος, Α. Ι. (2008). *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Χρυσανθάκης, Χ. (2015). *Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη).

Υπόθεση Γ.Κ κατά ΕΦΚΑ Δ΄Δ/νση Συντάξεων Αγροτών Τμήμα Συντάξεων Γήρατος Πατησίων αρ. 30 . Από την .../10/2018 προέκυπτε οφειλή από ασφαλιστικές εισφορές την οποία όμως ο Γ.Κ είχε εξοφλήσει 4 ημέρες μετά. Με αιτιολογημένο έγγραφο το οποίο και διαβιβάστηκε την 3.11.2021 προχωρήσαν οι νόμιμες διαδικασίες

Υπόθεση Αλ.Ε . κατά ΤΡΑΠΕΖΑΣ ... για παρακράτηση Χ χρηματικού ποσού από την σύνταξής και μετά από σχετική αλληλογραφία με τα κεντρικά της τράπεζας διαπιστώθηκε παρακράτηση από την σύνταξη της Α.Ε παρότι είχε δηλωθεί η σύνταξη ακατάσχετη συνεχίζει η αλληλογραφία με τον αντίστοιχο ασφαλιστικό φορέα της ιδίας λόγω κατάσχεση τις χείρας της τράπεζης ως τρίτης χρηματικού ποσού - η υπόθεση δεν έχει ακόμα κλείσει. - επικοινωνία με ασφαλιστικούς φορείς

Υπόθεση Χ.Ι κατά ΕΦΚΑ για την από /01./2019 μη καταβοή σύνταξης – η υπόθεση δεν έχει κέισει ακόμα επικοινωνία με ασφαλιστικούς φορείς (να σημειωθεί ότι η καθυστέρηση παρατηρείται

λόγω αλλαγών ασφαλσιτικών ταμείων)

Υπόθεση Α.Κ.κατά ΕΦΚΑ (ΤΕΒΕ , ΙΚΑ) αναπηρική σύνταξη – μειωμένη σύνταξη

Υπόθεση Μ.Ε κατά ΕΦΚΑ – αίτηση περί χορήγησης εξωιδυματικού επιδόματος – διαδιβάστηκε και οριστικοποιήθηκε την 26.02.2021

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Υπόθεση Α.Σ. Κατά τμήμα ελέγχου νομιμότητας κατασκευών και αυθαιρέτων τμήμα πολεοδομίας Διαβίβαση λόγω ιδιαζουσών γνώσεων τέχνης και επιστήμης – το γραφείο του ΣτΔΕ δεν έχει λάβει κανένα έγγραφο προς ενημέρωση της υπόθεσης αρ.πρωτ. 93..../....11/2021

Ενημέρωση προς τον Αντιδήμαρχο Χ.Χ για κατασκευή δρόμου λόγω κατοίκου ΑμέΑ – άμεση αποκατάσταση του δρόμου-αδιέξοδος.

Υπόθεση – Διενέργεια αυτοψίας δρόμου όπου κατοικεί η κα. Α.Σ με αιτήσεις την 30.09.2011 (δεν υπήρχε Γραφείο Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης και ξανά στις 22.9.2016 (όπου και το έγγραφο διαβιβάστηκε με αρθμ.πρωτ.52.....53... / 08.12.2016 και ξανά την 20.07.2021 – Δεν υπάρχει καμία έγγραφη ενημέρωση στο Γραφείο του ΣτΔΕ.

Υπόθεση Β.Β προς την Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών και την Δ/νση Πολεοδομίας την 29.10.2021 όπου επικοινώνησε άμεσα η κα. Αικ.Χ από την Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών με την Β.Β για τις άμεσες ενέργειες της υπηρεσίας. Η Δ/νση Πολεοδομίας δεν έχει απαντήσει στην Β.Β όπως και δεν έχει ένημερωθεί το γραφείο του ΣτΔΕ

Υπόθεση Β.Κ προς την Δ/νση Πολεοδομίας . Σύμφωνα με το διαδιβαστικό την 20.07.2021 το γραφείο του ΣτΔΕ δεν έχει λάβει καμία έγγραφη ενημέρωση περί την έκβαση της υποθέσεως.

Υποθεση Χ.Κ . [..] Από την πράξη σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας (υπ' αριθμ. XXX, ν. 3741/1929 και κανονισμό πολυκατοικίας και την πρόσκληση της από 07.11.2020 έκτακτης γ.σ προς τους ιδιοκτήτες των οριζοντίων ιδιοκτησιών της πολυκατοικίας που κείται επί της οδού Ειρήνης αρ.10 στην Καλαμάτα καθώς και τις σχετικές διατάξεις εμπραγμάτου δικαίου και την ειδικότερη

βιβλιογραφία- αρθρογραφία *Αθανασόπουλος Τ.*, Η τύχη των εμπραγμάτων δικαιωμάτων στην ίδρυση, τροποποίηση και κατάλυση του καθεστώτος της οριζόντιας ιδιοκτησίας, ΕνημΕΔ 2004, 1.Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου *Ε.*, Ο τίτλος στην τακτική χρησικησία: συμβολή στην ερμηνεία των άρθρων 1041 και 1043 ΑΚ, 2η έκδ., Αντ. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή 1997, *Αλικάκος Π.*, Κατάχρηση εμπράγματου δικαιώματος: Νομολογιακές εξελίξεις στην κατάχρηση κατά την κτήση και την άσκηση εμπράγματου δικαιώματος, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2007, *Αργυρίου Δ.*, Το δίκαιο του κτηματολογίου: θεωρία – νομολογία – υποδείγματα, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, *Γεωργιακάκη Ε.*, Κοινόχρηστα πράγματα, Αντ. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή 2006, *Μπρακατσούλας Β.*, Η νομή και η προστασία της: θεωρία, νομολογία, πράξη, 2η έκδ., Αντ. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή 2003, *Παπαστερίου Δημ.*, Εμπράγματο δίκαιο, τόμος I, II, III, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2008, *Σπυριδάκης Μ.*, Νομή και κατοχή, Αντ. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή 2007, *Τσετσέκος Φ.*, Οριζόντια και κάθετη ιδιοκτησία (χωριστή ιδιοκτησία): θεωρία – νομολογία, 3η έκδοση, Π. Σάκκουλας «Δίκαιο και Οικονομία» 2002, *Τσούμας Β.*, Χρησικησία: νομολογία–υποδείγματα, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2007.

"Ορίζεται ως κανών η χρησιμοποίησις εκάστης χωριστής ιδιοκτησίας ως κατοικίας, επιστημονικού γραφείου, κατοικίας μετά γραφείου, απαγορευομένης απούτως της χρήσεως οιουδήποτε διαμερισμάτος και εν γένει οριζοντίου ιδιοκτησίας ως οίκου ανοχής, χαρτοπαικτικής λέσχης, γραφείου κηδειών, γραφείου εκκενώσεως βόθρων, ως κλινικής με διανυκτέρευση ασθενών, ως ιατρείου μεταδοτικών νοσημάτων, ως δημοσίου γραφείου, σχολείου, ξενοδοχείου, οικοτροφείου, ωδείου, χοροδιδασκαλείου, εκλογικού ή πολιτικού κέντρου και εν γένει πάσης χρήσεως παραβλαπτούσης την ασφάλειαν της οικοδομής και θιγούσης την ευπρέπειαν, ηθικήν και ησυχίαν των ενοίκων". Από τη διατύπωση αυτή, ενόψει της καλής πίστης, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη, χωρίς προσήλωση στις λέξεις (ΑΚ 200, 173) προκύπτει ότι κατά την πραγματική βούληση της Α.Τ., που μόνη κατάρτισε τον κανονισμό, δεν αποκλείστηκε από το πρώτο εδάφιο του όρου η χρησιμοποίηση οριζόντιων ιδιοκτησιών ως καταστημάτων. Διότι η χρησιμοποίηση για κατοικία και γραφείο προβλέπεται "ως κανών", δεν είναι άρα αποκλειστική. Η έννοια αυτή επιβεβαιώνεται από την απαγόρευση, στο επόμενο εδάφιο, ορισμένων μόνο χρήσεων καταστήματος. Από την απαγόρευση αυτή εξ αντιδιαστολής έπεται ότι άλλες, μη περιλαμβανόμενες στη ρητή απαγόρευση, εμπορικές χρήσεις (άρα και για ταβέρνα) δεν αποκλείονται παρά μόνο αν προξενούν κάποια από τις αναφερόμενες στο τέλος του εδαφίου βλαπτικές επενέργειες ΑΠ 468/ 1991 ΕΔΠΟΛΥΚ/1991 92, ΕΕΝ/1992 288.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 173 ΑΚ κατά την ερμηνεία της δήλωσης βουλήσεως αναζητείται η αληθινή βούληση χωρίς προσήλωση στις λέξεις. Οι διατάξεις του ν. 3741/ 1929 έχουν καταρχάς ενδοτικό χαρακτήρα και επομένως επιτρέπουν τη σύναψη μεταξύ των συνιδιοκτητών συμφωνιών που προκύπτουν από τη σχέση της

οροφοκτησίας . Μία τέτοιου είδους συμφωνία είναι και ο κανονισμός. Με τον κανονισμό μπορεί να καθορίζονται τα δικαιώματα που πηγάζουν από την οροφοκτησία και οι συνδεόμενες με αυτήν υποχρεώσεις με τρόπο διαφορετικό από τον προβλεπόμενο στο ν. 3741/1929 λόγω του ενδοτικού χαρακτήρα των διατάξεων του και ως προς τα κοινά μέρη της οικοδομής, χωρίς όμως να καταλήγουμε σε ανατροπή των βασικών αρχών της οριζόντιας ιδιοκτησίας. Στην περίπτωση της σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας ιδρύεται χωριστή κυριότητα σε όροφο ή τμήμα του και αναγκαστική συγκυριότητα εξ αδιαιρέτου στα κοινόχρηστα μέρη και πράγματα της κοινής οικοδομής .Οι ορισμοί των άρθρων 4 και 13 του ν. 3741/1929 κατισχύουν των διατάξεων περί κοινωνίας του Αστικού Κώδικα και οι διατάξεις του ν. 1562/1985 υπερισχύουν ως νεότερες σε σχέση προς τις διατάξεις του ν. 3741/1929. Τόσο η οριζόντια όσο και η κάθετη ιδιοκτησία αποτελούν εξαίρεση από τον κανόνα του ρωμαϊκού δικαίου «τα επικείμενα είκει τοις υποκειμένοις». Τα οικοδομήματα είναι αντικείμενα αυτοτελούς κυριότητας και όχι συστατικά του οικοπέδου κατά την έννοια του άρθρου 953 ΑΚ για τα συστατικά . Ο Κανονισμός πρόκειται για πολυμερή δικαιοπραξία, η οποία επιτρέπει την προσχώρηση μη εξαρχής συμβαλλομένων σε αυτήν. (π.χ στην περίπτωση που ο ιδιοκτήτης εκμισθώσει μετά την αγορά το διαμέριμά του). Επιπλέον, είναι “ιδιόρρυθμη δικαιοπραξία με ισχύ και αποτελέσματα νόμου για τους κυρίους των οριζόντιων ή κάθετων ιδιοκτησιών του ακινήτου”. Δεν παύει, ωστόσο, να αποτελεί ταυτόχρονα και σύμβαση, η οποία, σε περίπτωση αμφιβολίας ή κενού, ερμηνεύεται κατά τους ορισμούς των γενικών διατάξεων των άρθρων 173 και 200 ΑΚ. Έχει κριθεί ότι «λόγος αναίρεσης που βασίζεται σε παράβαση του κανονισμού πολυκατοικίας είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι ο κανονισμός πολυκατοικίας δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου» (ΑΠ 1324/1990). Πρβλ. επίσης την ΑΠ 232/2008, όπου αναφέρεται ότι: «Από τη διάταξη του αριθμού 1 εδαφ ά του άρθρου 559 ΚΠολΔ προκύπτει, ότι για να ιδρυθεί ο προβλεπόμενος κατά τη διάταξη αυτή λόγος αναιρέσεως, πρέπει η παράβαση του δικαστη-ρίου της ουσίας να αφορά κανόνα ουσιαστικού δικαίου, δηλαδή κανόνα, που ρυθμίζει τις βιοτικές σχέσεις, την κτήση και την απώλεια δικαιωμάτων και τη γένεση υποχρεώσεων και επιβάλλει κυρώσεις, χωρίς να ενδιαφέρει σε ποιο πεδίο του δικαίου εντάσσεται ο κανόνας αυτός. Επομένως, δε στοιχειοθετείται ο λόγος αν η παράβαση αφορά όρο της πράξεως συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας και του κανονισμού πολυκατοικίας, υπαγομένης στο κατά το ν.3741/1929 καθεστώς της ιδιοκτησίας κατ' ορόφους, αφού η πράξη και ο κανονισμός αυτός αποτελούν συμβάσεις που συνάπτουν οι συνιδιοκτήτες του ακινήτου (άρθρα 4 και 14 του νόμου αυτού)». Βλ. και ΑΠ 907, όπου σημειώνονται τα εξής: « Ο κανονισμός πολυορόφου οικοδομής (πολυκατοικίας) διεπομένης από το ν.3741/1929, παρά την εξ αυτού δεσμευτικότητα, για τους κυρίους διαμερισμάτων ή ορόφων της οικοδομής, διατηρεί το δικαιοπρακτικό (συμβατικό) του χαρακτήρα, έχει δηλαδή απλώς συμβατική ισχύ έναντι των συνιδιοκτητών και δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου, ούτε μπορεί να μεταβληθεί σε τέτοιο. (ΑΠ 1409/2004, αλλά και ΑΠ 22/1997). *H erga omnes* δέσμευση των περιορισμών δε σημαίνει ότι αυτή επεκτείνεται και στο δικαιώμα διάθεσης. Οι συνιδιοκτήτες μπορούν α) να κανονίσουν τα δικαιώματα και

τις υποχρεώσεις της συνιδιοκτησίας β) να καθορίσουν γενικές συνελεύσεις γ) να λαμβάνεται με πλειοψηφία οποιαδήποτε απόφαση για το κοινό συμφέρον και τη βελτίωση της οικίας. Οι κανονιστικές διατάξεις περιλαμβάνουν τόσο την ελευθερία του κυρίου να διαθέτει το πράγμα (ΑΚ 1000) εφόσον δεν προσκρούει σε δικαιώματα άλλων, αλλά και τους περιορισμούς αυτού. Ο ιδιοκτήτης διαμερίσματος μπορεί, επομένως, να προσδιορίζει το περιεχόμενο του δικαιώματος του με συμφωνία που συνάπτει με τους υπόλοιπους συγκυρίους. Είναι εμφανές ότι η νομοθετική πρόβλεψη αφήνει περιθώρια ελευθερίας για τους συνιδιοκτήτες. Ωστόσο, βασικοί περιορισμοί της είναι η τήρηση των αρχών της οροφοκτησίας και η μη προσβολή του δικαιώματος αποκλειστικής κυριότητας, άλλως η μη καταχρηστικότητα. Ο διαχειριστής, ως όργανο της κοινωνίας της οριζόντιας ή κάθετης ιδιοκτησίας, αν δεν υπάρχει διαφορετική πρόβλεψη στον κανονισμό, μεταξύ άλλων, εκπροσωπεί ως εντολοδόχος το σύνολο των συνιδιοκτητών και ενώπιον των δικαστηρίων για τις υποθέσεις που σχετίζονται με τη διαχείρισή του. Το πιο σημαντικό «όργανο της συνιδιοκτησίας» είναι η Γενική Συνέλευση, η οποία αποφασίζει για τα θέματα που ενδιαφέρουν τους συνιδιοκτήτες, κατά τον τρόπο και υπό τους όρους που τίθενται από τον κανονισμό, συγκαλούμενη τακτικά ή εκτάκτως. Ο όρος όργανο χρησιμοποιείται καταχρηστικά, διότι δεν πρόκειται για όργανο με την ακριβή έννοια του όρου. Η συνιδιοκτησία δεν είναι νομικό πρόσωπο, αλλά ένωση προσώπων (ΑΚ 107), η οποία έχει την ικανότητα να είναι διάδικος και κατά το άρθρο 64 ΚΠολΔ μπορεί να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης είναι συλλογικές πολυμερείς δικαιοπραξίες, έγκυρες και δεσμευτικές για όλους τους οροφοκτήτες, οικόμα και για τους απόντες ή διαφωνήσαντες, εφόσον λαμβάνονται με την πλειοψηφία που απαιτεί ο κανονισμός. Οι διατάξεις περί χωριστής κυριότητας αφήνουν πλήρη ελευθερία στη συμφωνία των ιδιοκτητών, προκειμένου εκείνοι να ρυθμίζουν κατά την κρίση τους τα όποια ζητήματα απορρέουν από το θεσμό αυτό και να καθορίζουν έτσι και τον τρόπο λειτουργίας του. Η σύνταξη του κανονισμού πολυκατοικίας είναι, όπως είδαμε, προαιρετική και ο κανονισμός δεν αποτελεί κανόνα ουσιαστικού δικαίου, ούτε αποβάλλει το δικαιοπρακτικό του χαρακτήρα, παρόλη τη δεσμευτικότητά του μεταξύ των συνιδιοκτητών. Μπορεί να θέτει νόμιμα περιορισμούς και απαγορεύσεις ως προς τη χρήση των κοινών πραγμάτων και των αντικειμένων των αποκλειστικών ιδιοκτησιών, αρκεί να μη γίνεται καταχρηστική άσκηση δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτόν, με την έννοια των όσων ορίζει το άρθρο 281ΑΚ. [...] ο ΣτΔΕ αποφαίνεται ότι ο κανονισμός δε φαίνεται να εισάγει τόσο περιορισμούς της κυριότητας και αποτελεί έκφραση της ιδιωτικής αυτονομίας. Ο ΣτΔΕ δεν αναφέρεται αναλυτικά στην πρόσκληση σε έκτακτη γ.σ λόγω αναφοράς προσωπικών δεδομένων και προστασίας σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕ 2016 /679 του Ε.Κ και Ε.Σ της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/EK – Γενικός Κανονισμός για την προστασία δεδομένων -.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Αυτοψία μετά από έγγραφη αναφορά και διαβίβαση από το γραφείο του ΣτΔΕ των κ.κ Θ.Κ και Χ.Τ όπου την 09.06.2021 με το υπ.αρ.Πρωτ 49... δε διαπιστώθηκε παράβαση περί ΚΟΚ, κατάληψης κοινόχρηστου χώρου και απόρριψης αποριμμάτων με αρνητικό αποτέλεσμα.

ΑΝΑΦΟΡΑ -ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ στον ΔΗΜΟ ΜΕΓΑΡΕΩΝ από δημότη Καλαμάτας Ε.Φ όπου χρεωστικό χρηματικό ποσό ... απέσταλη σε λάθος διεύθυνση ήτοι Χ....KINETTA όπου ο ο Ε.Φ δεν είχε καμία σχέση με το μέρος αυτό. Απαντητικό έγγραφο με διαγραφή τόκων 1.XXX ΕΥΡΩ

Προφορική αναφορά Κ.Θ στο Γραφείο του ΣτΔΕ με θέμα την ρίψη μπάζων και άλλων αντικειμένων στην θέση Κ.Γ. Ο ΣτΔΕ ενημέρωσε τις αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να απομακρυνθεί ο κάδος. Επιπροσθέτως επεδείχθη σχετικό απαντητικό έγγραφο της Π.Π Γενικής Δ/νσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιβάλλοντος και Υποδομών Π.Ε.Μεσσηνίας με το υπ' αριθμ. 288XXXX/X/9/2021. Ο ΣτΔΕ ενημερώθηκε για την πλήρη αποκατάσταση.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ σε συνεργασία τον ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Υπόθεση Α.Τ κατά εταιρίας ... - ελαττωματικό προιόν – επιστροφή χρηματικού ποσού

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Ερώτημα την 25.01.2016 προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την κάλυψη της υφιστάμενης κενής οργανικής θέσης της Υπηρεσίας Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγή της Χώρας

Ερώτημα την 04.10.21 προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης και την Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων κάλυψης θέσεως νομικού στο Κ.Σ.Γ. (Κέντρο Θυμάτων Βίας σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς και το Ενωσιακό Δίκαιο) ελήφθη θετικό απαντητικό έγγραφο την 19.10.2021 όπου αρμόδιος φορέας σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 8022/19.10.21 για την προκηρυξη και κάλυψη της θέσεως σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις αποτελεί ο Δήμος Καλαμάτας σύμφωνα με την από 20.4.2016 υπογεγραμμάνη Προγραμματική Συμφωνία μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, του Δήμου Καλαμάτας και του Κέντρου Ερευνών για Θέμαα Ισότητας με τίτλο Λειτουργία Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βία σε τοπικό επίπεδο στον Δήμο

Καλαμάτας. Α. Μάνεσης, 1986, «Οι κύριες συνιστώσες του συστήματος θεμελιωδών δικαιωμάτων του Συντάγματος 1975», στο *Οι συνταγματικές ελευθερίες στην πράξη*, Αθήνα, Σάκκουλας, σ. 20 κ.ε., ιδίως σ. 22, τον ίδιον, 1992, «Η πραγμάτωση της συνταγματικής προστασίας της νεότητας στο ισχύον δίκαιο», *Χαριστήρια στον Ιωάννη Δεληγιάννη*, Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Νομικής Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σ. 239, τον ίδιον, 1995, «Η προβληματική της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων» στο *'Οψεις προστασίας ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων*, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου, Αθήνα, Εστία, σ. 172 κ.ε., Δ. Τσάτσος, 1982, *Συνταγματικό δίκαιο*, τ. Α', Αθήνα, σ. 254, 258, Γ. Κασιμάτης, 1972, *Τα συνταγματικά όρια της ιδιοκτησίας*, Αθήνα, σ. 67, τον ίδιον, 1985, *Συνταγματικό δίκαιο ΙΙ*, Αθήνα, Σάκκουλας, σ. 61, Κ. Μανιάς, 2000, *Συνταγματικό δίκαιο I*, Αθήνα, σ. 321 κ.ε., τον ίδιον, 1986, «Τα κοινωνικά δικαιώματα στο Σύνταγμα του 1975», στο *Οι συνταγματικές ελευθερίες στην πράξη*, Αθήνα, Σάκκουλας, σ. 183, 191 κ.ε., Π. Παραράς, 1982, *Corpus*, Ι, Αθήνα, Σάκκουλας, σ. 8, Γ. Παπαδημητρίου, 1993, «Η αρχή του κοινωνικού κράτους στη μεταπολιτευτική Ελλάδα (1974-1991)», στο *Ο φιλελευθερισμός και το κοινωνικό ζήτημα*. Φιλελευθερες απαντήσεις στην κοινωνική πρόκληση, Αθήνα, σ. 193, Π. Δαγτόγλου, 1981, «Γνωμοδότηση», *Νομικό Βήμα*, τον ίδιον, 1991, «*Συνταγματικό δίκαιο, ατομικά δικαιώματα*», Αθήνα, Σάκκουλας, σ. 56, Γ. Λεβέντης, 1976, «Τα κοινωνικά δικαιώματα του πολίτη», *ΤοΣ*, σ. 137, Μ. Σταθόπουλος, 1981, «*Οικονομική ελευθερία, οικονομικό σύστημα και Σύνταγμα*», *ΤοΣ*, σ. 517-523, Γ. Κουκιάδης, 1984, *Εργατικό δίκαιο, ατομικές εργασιακές σχέσεις και κοινωνική πολιτική*, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας, σ. 45 κ.ε., Δ. Τραυλός, 1975, «*To δικαίωμα εργασίας στο πεδίο έντασης μεταξύ Συντάγματος και κοινωνικής πραγματικότητας*», *ΤοΣ*, σ. 745 κ.ε., Γ. Κατρούγκαλος, 1998, *Το κοινωνικό κράτος στη μεταβιομηχανική εποχή*, Αθήνα, Σάκκουλας, Ξ. Κοντιάδης, 1997, *Κράτος πρόνοιας και κοινωνικά δικαιώματα*, Αθήνα, Σάκκουλας, Α. Γέροντας, 1987, «*Επίκαιρα προβλήματα του κοινωνικού κράτους*», *ΤοΣ*, σ. 44, τον ίδιον, 1985α, *Σύγχρονοι προβληματισμοί του παροχικού κράτους*, *Νομικό Βήμα*, *Βαρουφάκης Γ.*, 2010, *Η αισιόδοξη πλευρά της χρεοκοπίας*, <http://www.protagon.gr/> Default.aspx?tabid=70&smid=382&ArticleID=2121, *Βενιζέλος Ε.*, 1984, *Όρια της αναθεώρησης του Συντάγματος του 1975*, Θεσσαλονίκη, *Παρατηρητής*, *Βενιζέλος Ε.*, 1990, *Το γενικό συμφέρον και οι περιορισμοί των συνταγματικών δικαιωμάτων*, Θεσσαλονίκη, *Παρατηρητής*, *Γέροντας Α.*, 1985, *Διοικητικό οικονομικό δίκαιο*, Αθήνα, Σάκκουλας, *Γέροντας Α.*, 1985α, *Σύγχρονοι προβληματισμοί του παροχικού κράτους*, *Νομικές Μελέτες του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης*, Κομοτηνή, *Γέροντας Α.*, 1987, «*Επίκαιρα προβλήματα του κοινωνικού κράτους*», *ΤοΣ*, σ. 44-59, *Γεωργιάδης Α.*, 1999, *Ενοχικό δίκαιο*, *Γενικό Μέρος*, Αθήνα, *Γιαννακόπουλος Κ.*, 2006, «*Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού και διαφάνεια: Όρια ή σκοποί του κρατικού παρεμβατισμού;*», *Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου*, τεύχ. 6, σ. 758-763, *Γιαννακόπουλος Κ.*, 2008, «*Μεταξύ συνταγματικών σκοπών και συνταγματικών ορίων: Η διαλεκτική εξέλιξη της συνταγματικής πραγματικότητας στην εθνική και στην κοινοτική έννομη τάξη*», *Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου*, τεύχ. 5, σ. 733-762, *Γκλαβίνης Π.*, 2010, *Το Μνημόνιο της Ελλάδος στην ευρωπαϊκή διεθνή και εθνική έννομη τάξη*, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας, *Δαγτόγλου Π.*, 1981, «*Γνωμοδότηση*», *Νομικό Βήμα*, σ. 597-611, *Δαγτόγλου Π.*, 1991, *Συνταγματικό δίκαιο, ατομικά δικαιώματα*, Αθήνα, Σάκκουλας, *Λεληγιάννης Γ.*, 1992, «*Οικονομική ελευθερία και κρατική παρέμβαση*», *Νομικό Βήμα*, σ. 1180-1192, *Δελλής Γ.*, 2008, *Κοινή αφέλεια και αγορά*, τόμ. Α', Αθήνα, Σάκκουλας, *Δημακόπουλον Κ.*, 1977, «*Γύρω από την έννοια των σκληρού πυρήνα της δημοκρατίας δυτικού τύπου*», *ΤοΣ*, σ. 102-119, *Δημητρόπουλος Α.*,

1994, Συνταγματικά δικαιώματα, (4η έκδ.), Αθήνα, Σάκκουλας. Καζάκος Π., 2007, Αναθεώρηση των συντάγματος και οικονομία. Δοκίμια οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Αθήνα, Παπαζήσης. Καζάκος Π., 2007α, «Το "οικονομικό σύνταγμα" της ΕΕ με και χωρίς αναθεώρηση των συνθηκών: Θεσμικές εγγυήσεις για ανοιχτές αγορές», Ευρωπαίων Πολιτεία, τεύχ. 1, σ. 93-152. Καζάκος Π., 2010, Από τον ατελή εκσυγχρονισμό στην κρίση. Μεταρρυθμίσεις, χρέος και αδράνειες, 1993-2010, Αθήνα, Πατάκης. Καράκωστας Β., 2005, «Περιουσία και υπερνομοθετική προστασία της περιουσίας», Δίκη, σ. 617-631. Κασιμάτης Γ., 1972, Τα συνταγματικά όρια της ιδιοκτησίας, Αθήνα, Κασιμάτης Γ., 1974, Περί της αρχής της επικουρικότητος των κράτους. Συμβολή εις την έρευναν της σχέσεως κράτους και κοινωνίας, Αθήνα. Κασιμάτης Γ., 1985, Συνταγματικό δίκαιο ΙΙ, τόμ. Α, Αθήνα, Σάκκουλας. Κατρούγκαλος Γ., 1996, «Οι λειτουργίες της αρχής του κοινωνικού κράτους στο Σύνταγμα του 1975», Επιθεώρηση Δικαίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τεύχ. 10, σ. 657-665. Κατρούγκαλος Γ., 1998, Το κοινωνικό κράτος στη μεταβιομηχανική εποχή, Αθήνα, Σάκκουλας. Κατρούγκαλος Γ., 2006, «Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις των δημοσίων υπαλλήλων: Ένα παράδειγμα αμφισβήτησης του "αναθεωρητικού κεκτημένου" της αναθεώρησης του 2001», ΤοΣ, σ. 457-472. Κατρούγκαλος Γ., 2006α, Τα κοινωνικά δικαιώματα, Αθήνα, Σάκκουλας. Κατρούγκαλος Γ., 2010, «Memorana sunt servanda?», Εφημερίδα Διοικητικό Δικαίου, τεύχ. 2, σ. 151-163. Κοντιάδης Ξ., 1997, Κράτος πρόνοιας και κοινωνικά δικαιώματα, Αθήνα, Σάκκουλας. Κουκιάδης Γ., 1978, «Η κίνηση για την δημιουργία ανθρώπινων όρων εργασίας», Εφημερίδα Εργατικό Δικαίου, τεύχ. I. Κουκιάδης Γ., 1984, Εργατικό δίκαιο, ατομικές εργασιακές σχέσεις και κοινωνική πολιτική. Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας. Κουκιάδης Ι., 2009, Εργατικό Δίκαιο. Ατομικές εργασιακές σχέσεις, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας. Κουκιάδης Ι., 2010, «Εργασιακό δίκαιο κατεχόμενης χώρας», Ελευθεροτυπία, 12/12. Κρανιδιώτης Γ., 1976, «Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, 1961-1976», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τεύχ. 28. Λεβέντης Γ., 1981, Συλλογική αυτονομία και κρατικός παρεμβατισμός στο εργατικό δίκαιο, Αθήνα, Σάκκουλας. Λεβέντης Γ., 1976, «Τα κοινωνικά δικαιώματα του πολίτη», ΤοΣ, σ. 121-145. Μάνεσης Αρ., 1986, «Οι κύριες συνιστώσες του συστήματος θεμελιώδων δικαιωμάτων του Συντάγματος 1975», στο Οι συνταγματικές ελευθερίες στην πράξη, Αθήνα, Σάκκουλας. Μάνεσης Αρ., 1992, «Η πραγμάτωση της συνταγματικής προστασίας της νεότητας στο ισχύον δίκαιο», στο Χαριστήρια στον Ιωάννη Δεληγιάννη, Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Νομικής Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη. Μάνεσης Αρ., 1995, «Η προβληματική της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων», στο Όψεις προστασίας ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου, Αθήνα, Εστία. Μάνεσης Αρ., Μανιτάκης Α., Παπαδημητρίου Γ., 1991, Η υπόθεση Ανδρεάδη και το «Οικονομικό Σύνταγμα», Αθήνα, Σάκκουλας. Μανιτάκης Α., 1994, Κράτος δικαίου και έλεγχος της συνταγματικότητας, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας. Μαριάς Κ., 2010, «Η δανειακή σύμβαση Ελλάδας – κρατών Ευρωζώνης υπό το πρίσμα των θεσμών και του δικαίου της Ε.Ε.», Νομικό Βήμα, τεύχ. Νοεμβρίου, σ. 2204- 2220. Μαριάς Κ., 1986, «Τα κοινωνικά δικαιώματα στο Σύνταγμα του 1975», στο Οι συνταγματικές ελευθερίες στην πράξη, Πρακτικά Α' Συνεδρίου Ένωσης Ελλήνων Συνταγματολόγων, Αθήνα, Σάκκουλας, σ. 183-199. Μαριάς Κ., 2000, Συνταγματικό δίκαιο Ι, Αθήνα, Σάκκουλας, Μονδόπουλος Σ., 1987, «Το δικαίωμα εργασίας στο άρθρο 22, παρ. 1 του Συντάγματος», στο Σύνταγμα και εργασιακές σχέσεις, Έκδοση Επιθεώρησης Εργατικού Δικαίου, σ. 113-127. Μπόσκοβιτς Κ., 2001, «Κοινοτικός δικαστής και οικονομικό σύνταγμα: Η συμβολή του ΔΕΚ στη διαμόρφωση του συντακτικού οικονομικού προτύπου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», ΤοΣ, σ. 189-200. Παπαδημητρίου Γ., 1993, «Η αρχή του κοινωνικού κράτους στη μεταπολιτευτική Ελλάδα (1974-1991)», στο Ο φιλελευθερισμός και το κοινωνικό ζήτημα. Φιλελεύθερες απαντήσεις στην κοινωνική πρόκληση, Αθήνα, σ. 193-217. Παπαδημητρίου Κ., 2006, «Το κοινωνικό δικαίωμα στην εργασία», στο Κοινωνικά δικαιώματα και κρίση του κράτους πρόνοιας, Όμιλος Αριστούρουλος Μάνεσης, Αθήνα, Παπαζήσης, σ. 93-125. Παπαδημητρίου Τ., 1994, «Η διασφάλιση του κατώτατου ορίου των καθαρού εισοδήματος του εργαζομένου», Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου, τεύχ. 2, σ. 113-120. Παραρά Π., 1982, Corpus, I, Αθήνα, Σάκκουλας. Παραρά Π., 1989, Ελευθερία και ισότητα στη σύγχρονη Γαλλία, Αθήνα, Κομοτηνή, Σάκκουλας. Παντόπουλος Π., 2011, Τα ανυπέρβλητα προβλήματα συνταγματικής κατοχύρωσης των δημοσιονομικού κανόνα, Εισήγηση στο Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου στο Συνέδριο «Δημοκρατία, Σύνταγμα, ευρωπαϊκή

συμπολιτεία» (υπό δημοσ.). Πανλόπονλος Π., 2010, «Υπερασπίζοντας το Σύνταγμα», Καθημερινή, 18/7. Σβύλος Α., Μαριδάκης Γ., Σπυρόπονλος Ι., 1941, «Περί οικονομικού ελέγχου της Ελλάδος», Θέμις, τεύχ. ΝΓ', σ. 27-31. Σκανδάμης Ν., 1986, «Προστασία των ατομικών δικαιωμάτων οικονομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα στην κοινοτική δικαιοταξία», ΤοΣ, σ. 61-83. Σκανδάμης Ν., 2006, Το παράδειγμα της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, Αθήνα, Κομοτηνή, Σάκκουλας. Σταθόπονλος Μ., 1981, «Οικονομική ελευθερία, οικονομικό σύστημα και Σύνταγμα», ΤοΣ, σ. 517-532. Σταθόπονλος Μ., 2004, Γενικό ενοχικό δίκαιο, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας. Σταματόπονλος Σ., 2000, Αναγκαστική εκτέλεση εις βάρος των ελληνικού δημοσίου, Αθήνα, Κομοτηνή, Σάκκουλας. Στεργίου Α., 1994, *Η συνταγματική κατοχύρωση της κοινωνικής ασφάλισης*, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας. Τάχος Α., 1976, Διοικητικόν οικονομικόν δίκαιον, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας. Τραυλός Δ., 1975, «Το δικαίωμα εργασίας στο πεδίο ἐντασης μεταξύ Συντάγματος και κοινωνικής πραγματικότητας», ΤοΣ, σ. 738-757. Τραυλός-Τζανετάος Δ., 1977, *Εργατικό δίκαιο και βιομηχανική κοινωνία*, Αθήνα, Σάκκουλας. Τροβά Ε., 1996, *Οικονομικό σύνταγμα και ευρωπαϊκό δίκαιο, Εισήγηση στο Συνέδριο για τα είκοσι χρόνια του Συντάγματος του 1975*, Αθήνα, Σάκκουλας. Τσάτσου Θ., 1970, «Το πρόβλημα της ερμηνείας εν τω συνταγματικώ δικαίω», Επετηρίς Επιστημονικών Ερευνών Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα. Τσάτσος Δ., 1982, *Συνταγματικό Δίκαιο, τ. Α*, Αθήνα, Σάκκουλας. Τσούκας Π., 1993, «Η αρχή του κοινωνικού κράτους στη γερμανική νομολογία», ΤοΣ, σ. 785-790. Χρυσόγονος Κ., 2000, *Μια βεβαιωτική αναθεώρηση*, Αθήνα, Σάκκουλας. Χρυσόγονος Κ., 2002, *Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα*, Αθήνα, Σάκκουλας. Χρυσόγονος Κ., 2004, «Η νομοθετική ρύθμιση της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του δημοσίου με τον ν.3068/2002», Δίκη, σ. 117-139. Χρυσόγονος Κ., 2010, «Η χαμένη τιμή της Ελληνικής Δημοκρατίας», Νομικό Βίμα, τεύχ. 6, σ. 1362-1375. Ξενόγλωσση Alston Ph., Weiler J.H., 1999, *An ever closer union in need of a human rights policy: The European Union and human rights*, HLR Jean Monnet Paper 1. Barnard C., 2008, «Social dumping or dumping socialism?», *The Cambridge Law Journal*, vol. 67, pp. 262-280. Bäthge M., Oberbeck H., 1985, «Zur entwicklung von arbeit und beschäftigung im dienstleistungssektor», στο Alvater E., Baethge M., Arbeit (eds) *Über die zukunft der arbeitsgesellschaft*, VSA-Verlag, Hamburg, pp. 179-190. Behrens P., 1994, «Die wirtschaftsverfassung der Europäischen Gemeinschaft», στο G. Braggermeier (ed.), *Verfassungen für ein ziviles Europa*, Baden-Baden, Nomos, pp. 51-75. Blanke Th., 2007, «Viking und Laval vor dem Europäischen Gerichtshof», *Arbeit und Recht*, vol. 7-8, pp. 249-254. Böhm F., 1950, «Wirtschaftsordnung und staatsverfassung», *Recht und Staat*, H.153/154, Tübingen. Buchheit L.C., Gulati G. Mitu, 2009, «The coroner's inquest», *International Financial Law Review*, vol 2, pp. 31-45. Castles F. G., 2002, «The European social policy model: Progress since the early 1980s», *European Journal of Social Security*, vol. 3-4, pp. 299-313. Cavallini J., 2008, «Une action collective licite en droit interne peut être contraire à la liberté d'établissement consacrée par la traité de Rome», *La Semaine Juridique – Social*, pp. 1086- 1099. Chander A., 2004, «Odious securitization», EMORY L.J., vol. 53, pp. 924-940. Cruz J. B., 2002, *Between competition and free movement*, Oxford, Hart. Davies A. C. L., 2008, «One step forward, two steps back? The Viking and Laval cases in the ECJ», *Industrial Law Journal*, vol. 37, pp. 126-148. de Wilmars M., 1988, «Réflexions sur l'ordre juridico-économique de la communauté européenne», στο J. Dutheil de La Rochere, J. Vandamme (eds), *Interventions publiques et droit communautaire*, Paris, Pedone. Dickerson M., 2004, «A politically viable approach to sovereign debt restructuring», EMORY L.J., vol. 53, pp. 923-945. Drach D., Gertler M.S., 1991, «The world economy and the nation-state», στο D. Drache, M.S. Gertler (eds), *The new era of global competition*, Monreal and Kingston, McGill-Queen's University Press. Fabricius F., 1995, «Der schutz sozialer rechte in der Bundesrepublik Deutschland», στο Όγκος της προστασίας των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου, Αθήνα, Εστία. Gulati M., Buchheity L. C., 2010, *How to restructure Greek debt*, Duke Working Papers, Duke University, http://scholarship.law.duke.edu/working_papers/47. Hack L., Hack I., 1986, *Gesamtarbeiter; aufgemischt und umgeforscht, Veränderte Strukturen industrieller Produktionssysteme*, Prokla, nr. 64, Rotbuch Verlag, Berlin. Hauriou M., 1925, «La théorie de l'institution et de la fondation, Essai de vitalisme social», *Cahiers de la Nouvelle Journée*, vol. 4, Hauriou M., 1928, *Précis du droit constitutionnel*, Paris.

Hedemann J.W., 1922, *Grundzüge des wirtschaftsrechts*, Mannheim, Berlin, Leipzig.

Heller Th., 1996, «Comments on the economic constitution of the European Community», στο F. Snyder (ed.) *Constitutional dimensions of European economic integration*, London.

Hennecke F., 1988, «*Gesetzgebung im Leistungsstaat*», *DoV*, pp. 768-780.

Hirsch J., 1986, «Der sicherheitsstaat. das "model Deutschland", seine krise und die "neue soziale bewegungen"», Auflage, Frankfurt/Main.

Jessop B., 1993, *Changing forms and functions of the state in an era of globalization and regionalization*, Εισήγηση στο Συνέδριο EAEPE, Paris, 4-7/11/1993.

Jessop B., 1993a, «Structural competitiveness and strategic capacities. Rethinking state and international capital», στο Sjøstrand S. E. (ed.), *Institutional change, theoretical and empirical findings*, New York, Sharpe, κεφάλ. II.

Jorges Ch., 1997, «The market without the state? The "economic constitution" of the European Community and the rebirth of regulator policies», *European Integration online Papers (EioP)*, vol. 1, no. 19.

Jorges Ch., 2005, «What is left of the European economic constitution? A melancholic eulogy», *European Law Review*, vol. 30, pp. 461-489.

Katrougalos G., 1993, *La crise de légitimité de l'administration*, Athens, Sakkoulas.

Katrougalos G., 1996, «The implementation of social rights in Europe», *Columbia Journal of European Law*, vol.1, pp. 277-312.

Kocher E., 2008, «Fundamental social rights in community law and in the German constitution: Equivalent rights?», *The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*, vol. 24, no. 3, pp. 385-396.

Kremer M., Jayachandran S., 2002, *Odious Debt*, Harvard Seminar, <http://204.180.229.21/external/np/res/seminars/2002/poverty/mksj.pdf>.

Lothian T., 1995, «The criticism of the third-world debt and the revision of legal doctrine», *Wis. Int. L. J.*, vol. 13, pp. 421-460.

Maduro M.P., 1998, *We the Court. The European court of justice and the European Economic Constitution*, Oxford, Portland Oregon.

Hart. Malberg J., Sigerman T., 2008, «Industrial actions and EU economic freedoms: The autonomous collective bargaining model curtailed by the ECJ», *Common Market Law Review*, vol. 45, pp. 674-693.

Mancina E. F., 2004, «Note. Sinners in the hands of an angry god: Resurrecting the odious debt doctrine in international law», *Geo. Wash. Inter. L. Rev.*, vol. 36.

Nipperdey H.C., 1965, *Soziale marktwirtschaft und grundgesetz*, Köln, Berlin, München.

Orlandini G., 2007, *Right to strike, transnational collective action and European law: Time to move on?*, Jean Monnet Working Paper 8/07.

Poiares M., 1999, *Striking the elusive balance between economic freedom and social rights in the EU*, στο Ph. Alston (ed.), *The EU and Human Rights*, Oxford, Oxford University Press, pp. 449-472.

Porzecanski C., 2005, «From rogue creditors to rogue debtors: Implications of Argentina's default», *Chicago Journal of International Law*, vol. 6, no 1, pp. 31-50.

Porzecanski C., 2010, *When bad things happen to good sovereign debt contracts: The case of Ecuador*, MPRA Paper No. 20857, American University, <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/20857>.

Rödl F., 2005, «Europäisches verfassungsziel "soziale Marktwirtschaft" - kritische anmerkungen zu einem populären modell», *Integration*, vol. 2, pp. 150-161.

Sauter W., 1998, «The economic constitution of the European Union», *Columbia Journal of European Law*, vol. 4, pp. 27-168.

Schnapp F. E., «*Sozialstaat*», στο I. Münz, Ph. Künig (eds), *Grundgesetz kommentar*, C.H. Beckösche Verlagsbuchhandlung, München, pp.1046-1060.

Schwarz S. L. 2011, «Facing the debt challenge of countries that are too big to fail», στο R.W.Kolb (ed.), *Sovereign debt: From safety to default (νπό δημοσ.)*.

Stern K., 1977, *Das staatsrecht der bundesrepublik Deutschland*, vol. 1.

Teague P., 1995, «Europe of the regions and the future of national systems of industrial relations», στο A. Amin, J. Tomaney (eds), *Behind the myth of the European Union*, London, Routledge, pp. 149-173.

Teyssié B., 2008, «*Esquisse du droit communautaire des conflits collectifs*», *La Semaine Juridique – Social*, vol. 1075, pp. 15-18.

Thomas S., 2008, «*La jurisprudence de la cour de justice et du tribunal de première instance*», *Chronique des arrêts, Arrêt «Laval»*, *Revue du droit de l'Union européenne*, vol. 1, pp. 495-498.

Tietje C., 2005, «Die Argentinien-krise aus rechtlicher sicht: Staatsanleihen und Staateninsolvenz», *Beiträge zum Transnationalen Wirtschaftsrecht*, vol. 37.

Weiss L., 1997, «Globalization and the myth of the powerless state», *New Left Review*, vol. 1, no 225, pp. 3-27.

Zacher H., 1965, «Aufgaben einer theorie der wirtschaftverwaltung», στο *Festschrift für F. Böhm*, Tübingen.

Zacher H., 1993, *Abhandlungen zu sozialrecht*, Heidelberg, Müller Verlag

[...] Πολλές γυναίκες κρύβουν από το νομικό σύμβουλο ότι και τα παιδιά τους κακοποιούνται. Κάποιες γυναίκες το αποκαλύπτουν εύκολα στον ψυχολόγο. Αυτό γίνεται γιατί στο «μυαλό » των περισσότερων γυναικών ο νομικός σύμβουλος έχει τη θέση του εισαγγελέα ή του δικαστή. Πολλές γυναίκες πιστεύουν ότι μπορεί να κινηθεί άμεση δίωξη εις βάρος τους, εάν ομολογήσουν στον νομικό σύμβουλο ότι ο σύντροφός/σύζυγός τους είναι βίαιος και στα παιδιά. Ο/Η νομικός σύμβουλος οφείλει να ενημερώσει τη γυναίκα ότι αυτή έχει ευθύνες όταν δεν προστατεύει τα παιδιά της από το βίαιο σύντροφο. Ο/Η νομικός σύμβουλος οφείλει να δεσμεύσει ηθικά τη γυναίκα ότι αυτή θα προχωρήσει σε νομικές ενέργειες προκειμένου να προστατέψει τα παιδιά της. Σε αυτή την περίπτωση καλό θα ήταν ο/η νομικός σύμβουλος να παρακολουθεί την υπόθεση με διακριτικότητα και να συνεργάζεται με τον/τη σύμβουλο κοινωνικής στήριξης/-κοινωνικό λειτουργό για την περίπτωση που θα χρειαστεί παρέμβαση του εισαγγελέα ρκετές γυναίκες τηλεφωνούν και ζητούν προσωπικό ή τηλεφωνικό ραντεβού με νομικό σύμβουλο την ίδια μέρα. Στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχει σοβαρός λόγος που η γυναίκα ζητάει άμεσα νομική συμβουλευτική. Κάποιες φορές, βέβαια, υπάρχει και κατάχρηση και απλά η γυναίκα νοιώθει ανασφαλής και θέλει να ενημερωθεί εκ νέου για τα δικαιώματά της ή για κάποια εκκρεμή δικαστική υπόθεση. Δεχόμαστε πάντα τη γυναίκα εκτάκτως. Εάν υπάρχουν πολλά ραντεβού μπορούμε να τηλεφωνήσουμε και να ρωτήσουμε τη γυναίκα τι συμβαίνει. Μπορούμε να τη ρωτήσουμε εάν παρέλαβε κάποιο έγγραφο για δικαστήριο. Μπορούμε τηλεφωνικώς να κάνουμε μια πρώτη εκτίμηση και αναλόγως να πράξουμε. Ακόμα και όταν δεν πρόκειται για κάτι έκτακτο, η επικοινωνία που θα κάνουμε με τη γυναίκα και το ενδιαφέρον που θα δείξουμε για την υπόθεσή της τη βοηθάει να νοιώσει ασφάλεια και εμπιστοσύνη στο πρόσωπό μας . [...] Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών στην Καλαμάτα είναι: Υπηρεσίες ενημέρωσης και εξειδικευμένης πληροφόρησης σε θέματα ισότητας των φύλων, αντιμετώπισης της έμφυλης βίας ή/και των πολλαπλών διακρίσεων κατά των γυναικών , υπηρεσίες κοινωνικής, ψυχολογικής στήριξης . Η έλλειψη όμως νομικής στήριξης λόγω μη κάλυψης θέσεως νομικού έχει ως αποτέλεσμα να μην ολοκληρώνεται η διαδικασία ως προβλέπεται στον ν. 3500/2006 με τις συναφείς τροποποιήσεις [σημειώνοντας την ραδραία αύξηση θυμάτων βίας στα πλαίσια της έμφυλης εγκληματολογίας]

ΔΕΥΑΚ – ΟΣΕ – ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Υπόθεση Μ.Α – διαβίβαση αναφοράς την 10.12.2021 όμβρια υδατα μετά από έντονα καιρικά φαινόμενα – Δεν έχει ενημερωθεί εγγράφως ο ΣτΔΕ.

ΔΕΗ Α.Ε

Υπόθεση Χ.Γ σχετική αναφορά με αποτελέσματα ελέγχου μετρητή – εκτίμηση απολεσθείσας ενέργειας – απολογιστικές χρεώσεις . -ο ΣτΔΕ δεν έχει λάβει καμία έγγραφη ενημέρωση από τα κεντρικά από την 29.10.2021 – Διαβίβαση αναφοράς στον Συνήγορο του Καταναλωτή.

Υπόθεση Β.Ζ - αναφορά πορς την ΔΕΗ – απαντητικό έγγραφο προς τον ΣτΔΕ περί μη ρύθμισης της οφειλής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κώδικα Προμήθειας για ευάλωτους πελάτες καθόσον είναι δικαιούχος του Κοινωνιού Οικιακού Τιμολογίου.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΔΗΜΟΤΩΝ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ κατά ΕΤΑΙΡΙΩΝ -ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΟΑΕΔ

Υπόθεση Ν.Κ αναφορά σχετικά με επιστρεπτεο χρηματικό ποσό – ανάρτηση από τον ΟΑΕΔ -ΔΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣτΔΕ

Αξιότιμη κ. Υπουργέ, Αξιότιμε κ. Υφυπουργέ, Αξιότιμε κ. Γενικέ, Αξιότιμε κ. Πρύτανη,

Διά της παρούσης επιστολής μου θα ήθελα να θέσω υπ' όψιν σας ένα ιδιαίτερα σοβαρό ζήτημα που σχετίζεται με τα πανεπιστημιακά τμήματα που εδρεύουν στην πόλη της Καλαμάτας και ανήκουν στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Ειδικότερα και δεδομένης της σπουδαιότητας που αποδίδει ο Δήμος Καλαμάτας στην εύρυθμη και αγαστή συνεργασία της τοπικής κοινωνίας με το πανεπιστήμιο, θα ήθελα να εκφράσω την έντονη αγωνία μου αναφορικά με την σταδιακή υποβάθμιση των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ), τα οποία προσφέρονται από το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Κατά το τελευταίο διάστημα παρατηρήθηκε ανησυχητική μείωση των προαναφερθέντων μεταπτυχιακών προγραμμάτων και μάλιστα τρία (3) τέτοια εξαιρετικά επιτυχημένα προγράμματα σπουδών με μεγάλη απήχηση στην τοπική κοινωνία οδηγήθηκαν για άγνωστους λόγους σε τερματισμό της λειτουργίας τους, με αποτέλεσμα να απομειωθούν οι ευκαιρίες των κατοίκων της Μεσσηνίας και ευρύτερα των πολιτών της Περιφέρειας Πελοποννήσου για περαιτέρω επιμόρφωση και εκπαίδευση σε ανώτατο επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, το ΠΜΣ υπό τον τίτλο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση» τερματίστηκε υπό το βάρος σοβαρών καταγγελιών για διοικητικές δυσλειτουργίες, το διαπανεπιστημιακό ΠΜΣ υπό τον τίτλο «Ηθική Φιλοσοφία» έκλεισε άνευ αποχρόντος λόγου και το ΠΜΣ με κατεύθυνση «Αρχαία Ελληνική Φιλολογία» απαξιώθηκε και ακολούθως απενεργοποιήθηκε. Τα γεγονότα αντά έχουν προβληματίσει έντονα τον Δήμο Καλαμάτας και ειδικότερα τη Δημαρχιακή αρχή. Παρακαλούμε θερμώς να διερευνήσετε τους λόγους, για τους οποίους τα προαναφερθέντα ΠΜΣ οδηγήθηκαν σε τερματισμό λειτουργίας, και να μεριμνήσετε το ταχύτερο δινατόν σε συνεργασία με τις πρυτανικές αρχές και

τους πανεπιστημιακούς καθηγητές για την άμεση επαναλειτουργία τους πάνω σε υγιείς βάσεις επ' αφελεία της τοπικής κοινωνίας της πόλης μας και γενικότερα της περιφέρειάς μας.

Η αποστολή του Συνηγόρου των Δημότη και της Επιχείρησης επιβάλλει την προσήλωση στον στόχο της επίτενζης εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών των πολιτών και επιχειρήσεων με τις δημοτικές υπηρεσίες (δεν αναφέρεται αμηχάνηση σε νομικούς ορισμούς όπως η εξώδικη επίλυση συμβιβαστικής διαφοράς σε ιδιωτικές διαφορές όπως αναφέρετο στα άρθρα 214Α επ τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας – ούτε στο θεσμό της Διαμεσολάβησης σε αστικού και εμπορικού δικαίου διαφορές όπου ισχύει υποχρεωτικά στη Χώρα μας από 15 Ιανουαρίου 2020. Η στοχοθεσία δεν αφορά μόνο τον Συμπαραστάτη, αλλά θα πρέπει να εμπνέει και το σύνολο των υπηρεσιών του Δήμου, την δημοτική αρχή, καθώς και την δημοτική αντιπολίτευση που έχει συμπράξει για την ενεργοποίηση του θεσμού. Ο κύκλος εργασιών είναι διαφορετικός από Δήμο σε Δήμο, όπως καταφαίνεται και από τις Επήσεις Εκθέσεις των Συμπαραστατών της προηγούμενης τριετίας όπως είχα μελετήσει. Υπάρχουν ωστόσο ορισμένες θεμελιώδεις αρχές για την λειτουργία του θεσμού: ανεξαρτησία, ίση μεταχείριση, διαφάνεια, αποτελεσματικότητα, εχεμύθεια, ταχεία εξυπηρέτηση, επαρκής γνώση του κανονιστικού πλαισίου και των προβλημάτων. Για να μην μείνουν στην θεωρία αυτές οι αρχές, θα πρέπει να ακολουθούνται συγκεκριμένες διαδικασίες, εκ των προτέρων ορατές για τους πολίτες και τις δημοτικές υπηρεσίες, ώστε αφενός ο θεσμός να ανταποκρίνεται στις υψηλές προσδοκίες τους, χωρίς να πελαγοδρομεί, κι αφετέρου να εμπεδώνεται η πεποίθηση ότι κάθε υπόθεση θα τύχει της κατάλληλης φροντίδας κι επιμέλειας. Το “μυστικό”, λοιπόν, για την αντιμετώπιση ακόμη κι ενδός μεγάλου κύκλου εργασιών, είναι η διαμόρφωση ενέλικτων αλλά και διαφανών και αποτελεσματικών διαδικασιών. Οι διαδικασίες που καλείται να διαμορφώσει ο θεσμός δεν θα είναι απαραίτητα οι ίδιες σε κάθε Δήμο, καθώς πρέπει να προσαρμόζονται στους πόρους, τις ειδικές συνθήκες της εκάστοτε δημοτικής διοίκησης, την πραγματικότητα της υποστελέχωσης, αλλά και τις προσωπικές ικανότητες και το υπόβαθρο των προσώπων που αναλαμβάνει αυτήν την αποστολή. Μέσω του Δικτύου Συμπαραστατών που ιδρύθηκε στα τέλη του 2012 (όπου ακόμα δεν είχε ενεργοποιηθεί ο θεσμός στο Δήμο Καλαμάτας), ακολουθώντας ευρωπαϊκή σύσταση, υπήρξε η ενκαρία της αλληλεπίδρασης με συναδέλφους άλλων Δήμων και Περιφερειών, με τους οποίους ανταλλάσσονταν συχνά απόψεις, καθώς και πληροφορίες για τις διοικητικές και διαμεσολαβητικές πρακτικές που ακολουθούνταν από περιοχή σε περιοχή. Υπάρχει σημαντική ποικιλομορφία ως προς τον τρόπο με τον

οποίο ασκείται η δημοτική διαμεσολάβηση. Άλλον είναι πιο αποτελεσματικές οι προφορικές παρεμβάσεις, οι προσωπικές παραστάσεις στις δημοτικές υπηρεσίες, ενώ αλλού ο κύκλος εργασιών επιβάλλει την αλληλογραφία και έναν μεγαλότερο βαθμό τυποποίησης. Όσα αναφερθούν εκ μέρους μου στη συγκεκριμένη επίσκεψη στο Επαγγελματικό Επμελητήριο δεν είναι φυσικά εξαντλητικά, ούτε αμιγώς δεσμευτικά, καθώς αποσκοπώ στην καταγραφή των καλών πρακτικών, ώστε να αποθησαν ριστεί η σχετική διοικητική εμπειρία. Για την επίτευξη του στόχου αυτού δεν αρκεί η λειτουργία του θεσμού, αλλά είναι αναγκαία η συνεργασία και των άλλων δημοτικών οργάνων που συμμετέχουν στην αρμοδιότητα της εξωδικαστικής επίλυσης, όπως είναι η Οικονομική Επιτροπή, η Νομική Υπηρεσία του Δήμου και το Δημοτικό Συμβούλιο και αντό διότι εκτός από την τυπική ενάσκηση των αρμοδιοτήτων μου η διαμόρφωση μιας κοινλούρας εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών και σεβασμού της διαμεσολάβησης προϋποθέτει την συνεννόηση, τον ειλικρινή διάλογο και την σύγκλιση στο στόχο, πέρα από "ιεραρχίες" και τίτλους. Η γνώση μου και, πολύ περισσότερο, η διοικητική πρακτική και εμπειρία μου δεν μπορεί να είναι "ιδιοκτησία". Αντιθέτως, πρέπει να διαχέονται όσο το δυνατόν περισσότερο και, όπως κάθε δημόσια πληροφορία, πρέπει να είναι καθολικά προσβάσιμες, ως δημόσιο αγαθό. Με τις σκέψεις αυτές, μοιράζομαι μαζί σας την ταξινόμηση του ζητήματος που συγκεντρώθηκε από τα προηγούμενα τρία χρόνια της λειτουργίας του θεσμού στον Δήμο Καλαμάτας κι εύχομαι να αναδειχθούν Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχείρησης σε όλους τους Δήμους της Χώρας, στους οποίους προβλέπεται η συγκεκριμένη θεσμική διναταρότητα. Τον θεσμό του τοπικού Συνηγόρου θα τον κατανοήσουμε καλύτερα από την αιτιολογική έκθεση του Προγράμματος Καλλικράτη του άρθρου 77 "Ο συμπαραστάτης θα έχει ως αποστολή, πέραν από την έγκαιρη καταπολέμηση της κακοδιοίκησης, τη διασφάλιση της αιμεροληψίας των δημοτικών αρχών, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την αποσυμφόρηση των δημάρχου και άλλων αιρετών οργάνων του δήμου από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών. Μέσω του συμπαραστάτη, θα αποτρέπονται πρόσθετες διαδικασίες (προσφυγές σε ελεγκτικούς μηχανισμούς και στη δικαιούντη – Συμβούλιο της Επικρατείας / Ελεγκτικό Συνέδριο), επειδή πολλά προβλήματα κακοδιοίκησης θα επιλύνονται στο πλαίσιο του ίδιου του ΟΤΑ, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση διαδικασιών, πόρων, χρόνου, χρήματος και ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας των πολιτών. Τα πολυνούσητημένα προβλήματα κακοδιοίκησης στον δήμο, τα παρόπονα αρκετών πολιτών για μεροληψία και επιλεκτική πρόσβαση στα κέντρα αποφάσεων των δημοτικών αρχών, αλλά και η υπερφόρτωση του δημάρχου από αιτήματα και παράπονα μεμονωμένων πολιτών και ομάδων, καθιστούν αναγκαία την καθιέρωση ενός νέου θεσμού διαμεσολάβησης μεταξύ διοικουμένων και δημοτικών αρχών και υπηρεσιών. [...] Παράλληλα, αποφεύγεται το ενδεχόμενο πρόκλησης πολιτικών και προσωπικών ανταγωνισμών, μέσω της καθιέρωσης κωλύματος εκλογής του δημοτικού συμπαραστάτη σε αιρετό αξίωμα. Παρά την ευρεία διατύπωση της αιτιολογικής έκθεσης ("παρόπονα μεμονωμένων πολιτών και ομάδων" και "διαμεσολάβησης μεταξύ διοικουμένων και δημοτικών αρχών και υπηρεσιών"), το ισχύον νομοθετικό κείμενο περιορίζει τους καταγγέλλοντες μόνο σε "άμεσα θρόμενους πολίτες και επιχειρήσεις" και τους καταγγέλλοντες μόνο σε υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις του Δήμου. Για τον λόγο αυτόν, έχει υποβληθεί από Συμπαραστάτες προς το Υπουργείο Εσωτερικών πρόταση τροποποίησης της παραγράφου 3, ώστε να είναι καταστεί σαφές, σύμφωνα και με την αιτιολογική έκθεση, ότι καταγγέλλεις μπορούν να υποβάλλουν φυσικά και νομικά πρόσωπα, αλλά και ενώσεις προσώπων και ότι η διαμεσολάβηση αφορά και τα όργανα διοίκησης του δήμου. Με το σχέδιο Ενιαίου Κώδικα Αυτοδιοίκησης που είχε δοθεί στη δημοσιότητα, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις φαίνονται ότι είχαν γίνει κατ' αρχήν αποδεκτές και περιλαμβάνοντο στην σχετική κωδικοποίηση, αλλά βεβαίως δεν είχαν ακόμη καταστεί νομοθετικό κείμενο. - 2012. Οι πολίτες πρέπει να μπορούν να έρχονται σε άμεση επικοινωνία με τον Συμπαραστάτη, ώστε να αποκτούν απευθείας την εμπιστούνη που χρειάζεται προκειμένου να τον αναθέσουν την υπόθεσή τους. Αυτό όμως μπορεί να οδηγήσει σε αδιάκοπες συναντήσεις που δεν θα επιτρέψουν στον Συμπαραστάτη να ασκήσει τον διαμεσολαβητικό του ρόλο, καθώς καθημερινά πρέπει όχι μόνο να δέχεται τις καταγγελίες, αλλά και να απενθύνεται προς τις υπηρεσίες του Δήμου με προτάσεις για να λύνουν τα προβλήματα και οφείλει να απαντά γραπτώς στους ενδιαφερομένους για τις υπόθεσεις τους. Ενδείκνυται λοιπόν ο καθορισμός συγκεκριμένων ημερών και ωρών για τις

προγραμματισμένες επισκέψεις πολιτών. Έχει παρατηρηθεί ότι όταν ο Συμπαραστάτης είναι νομικός, οι πολίτες συχνά αναζητούν από αυτόν νομικές συμβουλές για προσωπικές υποθέσεις τους, θεωρώντας ότι αυτός είναι ο ρόλος του θεσμού. Σε αντές τις περιπτώσεις, ο Συμπαραστάτης πρέπει να υπενθυμίζει ότι η αποστολή του είναι η διαμεσολάβηση κι όχι η νομική συμβουλή, η οποία αποτελεί υπηρεσία που παρέχουν οι ιδιώτες δικηγόροι, κατόπιν σχετικής συμφωνίας, σύμφωνα με το νόμο. Αν προκρίνεται η γραπτή διαδικασία (επιβάλλεται για το τελευταίο στάδιο από τον νόμο), ο πλήρης φάκελος της υπόθεσης στο τέλος θα έχει τουλάχιστον τέσσερα έγγραφα: την καταγγελία, την διαμεσολάβηση, την ανταπόκριση και την ενημέρωση του ενδιαφερομένου. Είναι σημαντικό οι δημοτικές υπηρεσίες να γνωρίζουν ότι, στο πλαίσιο της διαμεσολάβησης, μπορούν να λάβουν ορισμένες χρήσιμες κατευθύνσεις για τον χειρισμό υποθέσεων, σύμφωνα με τις αρχές της καλής διοικητικής συμπεριφοράς. Αυτό, βέβαια, δεν καθιστά τον Συμπαραστάτη ένα νομικό γραφείο ή υποκατάστατο της νομικής υπηρεσίας του Δήμου που έχει και την ευθύνη της νομικής συμβουλής και γνωμοδότησης προς τις υπηρεσίες. Άλλα και η παρέμβαση του Συμπαραστάτη δεν μπορεί να είναι αμιγώς νομική: η κακοδιοίκηση είναι όρος ευρύτερος από την παράβαση νόμου και περιέχει περιπτώσεις που η Διοίκηση δεν ακολουθεί γενικές αρχές, καλή συμπεριφορά ή ακόμη και την κοινή λογική. Η συμβολή του Συμπαραστάτη δεν περιορίζεται λοιπόν στα τυπικά, αλλά αναδεικνύει δυνατότητες της Διοίκησης για τον όσο το δυνατόν πιο χρηστό, έντιμο, αποτελεσματικό και διαφανή χειρισμό υποθέσεων, ακόμη και με λύσεις που δεν περιγράφονται ενθέως στον νόμο. Οι δημοτικές υπηρεσίες πρέπει να αναμένουν από τον Συμπαραστάτη τέτοιες προτάσεις και αυτή είναι η πρόσθετη αξία του, σε σύγκριση με μια υπηρεσία που απλώς ελέγχει ή συμβουλεύει με κριτήρια τυπικής νομιμότητας. Ο νόμος δεν αναφέρει ότι η καταγγελία πρέπει να είναι έγγραφη και επώνυμη. Ωστόσο, λόγοι διαφάνειας, αξιοπιστίας, απόδειξης και δυνατότητας λογοδοσίας επιβάλλουν τον έγγραφο τόπο. Ως γραπτή κατοχυρώνεται επίσης η υποβολή αναφοράς στις Αρχές, από το άρθρο 10 παρ. 1 του Συντάγματος. Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η αναλογική εφαρμογή της διάταξης που ισχύει για τον Συνήγορο του Πολίτη, σχετικά με τον “ανώνυμο χειρισμό καταγγελίας”. Στις περιπτώσεις αυτές, οι πολίτες ή εκπρόσωποι των επιχειρήσεων είναι μεν υποχρεωμένοι μεν να γνωστοποιήσουν τα στοιχεία τους με την υποβολή του εντύπου καταγγελίας, αλλά εάν το ζητήσουν, η διαμεσολάβηση που θα ακολουθήσει μπορεί να γίνει χωρίς την ανακοίνωση των στοιχείων τους στην καταγγελλόμενη πλευρά. Μόνο εάν η φύση της υπόθεσης επιβάλλει την ανακοίνωση των στοιχείων τους, ενημερώνονται ότι είναι αδύνατος ο ανώνυμος χειρισμός της υπόθεσης και ότι θα πρέπει είτε να συγκατατεθούν στην ανακοίνωση των στοιχείων τους είτε η υπόθεση να οδηγηθεί στο αρχείο. Η διαμεσολάβηση διέπεται από την αρχή της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας, καθώς, παρά τον τίτλο του, ο Συμπαραστάτης δεν είναι ένας συνήγορος υπεράσπισης του πολίτη, αλλά ένας ανεξάρτητος διαμεσολαβητής. Συνεπώς, στο πρώτο μέρος της γραπτής διαμεσολάβησης, θα πρέπει να εκτίθεται ο τρόπος περιέλευσης, ο αριθμός πρωτοκόλλου και το περιεχόμενο της καταγγελίας, αλλά αυτό πρέπει να γίνεται με διατυπώσεις που να καθιστούν σαφές ότι τα καταγγελλόμενα απλώς καταγράφονται και δεν γίνονται εκ των προτέρων δεκτά. Τέτοιες διατυπώσεις είναι π.χ. “η αναφερόμενη παράλειψη”, “το φερόμενο περιστατικό”, “ο ισχυρισμός του καταγγέλλοντος είναι να διαγιγνώσκεται κατά πόσον ο καταγγέλλων είναι, κατ’ αρχήν, “άμεσα θιγόμενος” πολίτης ή επιχείρηση, ότι η καταγγελλόμενη πλευρά είναι όντως δημοτική υπηρεσία σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου ή εποπτεύομένος φορέας (νομικό πρόσωπο ή επιχείρηση του Δήμου.). Αφού προσδιοριστούν τα στοιχεία της καταγγελίας και οι καταγγελτικοί ισχυρισμοί και αφού διευκρινίστει η διαμεσολαβητική αρμοδιότητα του Συμπαραστάτη, σε ένα τρίτο μέρος η διαμεσολάβηση θα πρέπει να περιέχει την εξέταση της ουσίας. Στο στάδιο αυτό, ενδεχομένως ο Συμπαραστάτης να μην έχει στη διάθεσή του το σύνολο των έγγραφου υλικού, οπότε η διαμεσολάβηση μπορεί να περιοριστεί στην αναζήτηση στοιχείων από την καταγγελλόμενη πλευρά ή, παράλληλα, και από τον καταγγέλλοντα. Εάν όμως έχουν χορηγηθεί στοιχεία από την πλευρά του καταγγέλλοντος, είναι χρήσιμο να αξιολογηθούν και να εξαχθούν ορισμένα αρχικά συμπεράσματα. Στο ίδιο πλαίσιο, είναι χρήσιμο να παρατεθεί και η τυχόν εφαρμοζόμενη νομοθεσία, ώστε και οι δύο πλευρές να γνωρίσουν σε ποιες διατάξεις εμπίπτει η υπόθεση, κατά την εκτίμηση του Συμπαραστάτη. Αυτό δεν σημαίνει φυσικά ότι σε κάθε υπόθεση θα πρέπει να παρατίθεται αναλυτική έκθεση της νομοθεσίας. Όταν η διαμεσολάβηση αφορά ένα απλό τεχνικό θέμα (βλάβη στο δίκτυο ηλεκτροφωτισμού ή

αίτημα τοποθέτησης κάδου απορριψιάτων ή επιδιόρθωση οδοστρώματος), η αναφορά σε νομικό μέρος κατ' αρχήν θα περιπτεύει. Οι υπηρεσίες έχουν, όμως, διοικητική υποχρέωση και καθήκον να απαντούν στις διαμεσολαβήσεις και, όταν αρνούνται να τις ακολουθήσουν κατά περιεχόμενο, οφείλουν να απαντούν αιτιολογημένα. Δηλαδή οφείλουν να εκθέτουν τους λόγους για τους οποίους αρνούνται να ακολουθήσουν την ήπια σύσταση της πρότασης επίλυσης. Η υποχρέωση αυτή πηγάζει από το άρθρο 10 του Συντάγματος, που επιβάλλει την υποχρέωση των αρχών να ενεργούν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα στις αναφορές των πολιτών. Η παράλειψη απάντησης ή η παράλειψη αιτιολογίας αποτελεί παράβαση καθήκοντος. Η διαμεσολάβηση δεν ολοκληρώνεται πάντα με ένα έγγραφο: ο Συμπαραστάτης πρέπει να παραλάβει την απάντηση της υπηρεσίας, να την αξιολογήσει, να την κοινοποιήσει προς τον καταγγέλλοντα και να διαγνώσει κατά πόσον αυτός είναι ικανοποιημένος. - Εάν η υπηρεσία δεν έχει απαντήσει εντός ευλόγου διαστήματος, τότε ο Συμπαραστάτης πρέπει να επανέλθει στην υπόθεση με επαναληπτική διαμεσολάβηση προκειμένου η υπηρεσία να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Εάν η απάντηση δεν κρίνεται ικανοποιητική ούτε από τον καταγγέλλοντα ούτε από τον Συμπαραστάτη, ενώ υπάρχουν ακόμη περιθώρια εξωδικαστικής επίλυσης, θα πρέπει και πάλι να επισημανθεί εγγράφως. Εάν προκύψουν νέα κρίσιμα στοιχεία, που προσκομίζει ο καταγγέλλων ή νεότερο αίτημα διαμεσολάβησης, ο Συμπαραστάτης θα πρέπει και πάλι να ασκήσει την παρέμβασή του. Υπάρχει λοιπόν και δεύτερο ή και τρίτο στάδιο η προθεσμία απάντησης εντός τριάντα (30) ημερών σημαίνει ότι ο Συμπαραστάτης πρέπει να έχει ολοκληρώσει την παρέμβασή του, τουλάχιστον σε ένα πρώτο στάδιο, αποστέλλοντας το έγγραφο της διαμεσολάβησης στις δύο πλευρές. Ανεξάρτητα από την προθεσμία αυτή, οι δημοτικές υπηρεσίες οφείλουν να διεκπεραίνουν τα αιτήματα των πολιτών σε πενήντα (50) ημέρες (άρθρο 4 παρ. 1 α. εδ. Α' N.2690/1999), εκτός αν από ειδικότερες διατάξεις προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες (όπως η δεκαήμερη προθεσμία για χορήγηση βεβαιώσεων του άρθρου 5 παρ. 1 N.1943/1991, η εικοσαήμερη προθεσμία για απάντηση σε αίτημα παροχής πρόσβασης σε διοικητικά έγγραφα του άρθρου 5 παρ. 5 του N.2690/1999 και η τριακονθήμερη προθεσμία για απάντηση σε αιτηση θεραπείας του άρθρου 24 παρ. 2 του N.2690/1999). Η σύσκεψη διαμεσολάβησης προϋποθέτει την συγκατάθεση της καταγγέλουντας πλευράς, ενώ η καταγγελόμενη πλευρά είναι υποχρεωμένη να προσέλθει δυνάμει του άρθρου 77 παρ. 3 του N.3852/2010. Εάν πρόκειται για απλές "κοινοποιήσεις", όπως είναι για παράδειγμα έγγραφα προς άλλες αρχές που κοινοποιούνται (και) στον Συμπαραστάτη, τότε δεν αποτελούν καταγγελίες -κατά την έννοια του άρθρου 77 παρ. 3 του N.3852/2010- και πρέπει απλώς να πρωτοκολληθούν και να καταγραφούν στο βιβλίο εισερχομένων.

Δεν αποκλείεται, όμως, κάποιες καταγγελίες να έχουν ένα σκέλος που αφορά κακοδιοίκηση εκ μέρους υπηρεσιών του δήμου και παράλληλες αρμοδιότητες άλλων υπηρεσιών εκτός Δήμου. Η συχνότερη τέτοια περίπτωση είναι αυτή που σχετίζεται με την κατάληψη κοινόχρηστου χώρου, όταν συντρέχουν αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας και δημοτικών υπηρεσιών, όπως συμβαίνει επίσης και σε περιπτώσεις καταγγελιών που αφορούν καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, όπου εκτός από δημοτικές υπηρεσίες και Ελληνική Αστυνομία, ορισμένες αρμοδιότητες ασκούνται και από τη Γειονομική της Περιφέρειας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, για λόγους συντομίας καλύτερα είναι να συντάσσεται ένα έγγραφο, το οποίο θα διευκρινίζει όμως ότι αποτελεί "διαμεσολάβηση" προς τις δημοτικές υπηρεσίες και "διαβίβαση" προς τις υπόλοιπες υπηρεσίες που αποστέλλεται εκτός Δήμου. Δεδομένου ότι οι Αντιδήμαρχοι και ο Δήμαρχος προϊστανται πολιτικά των υπηρεσιών προς τις οποίες διαμεσολαβεί ο Συμπαραστάτης κατόπιν καταγγελών, η σχέση του με την δημοτική αρχή δεν μπορεί παρά να είναι μια σχέση επικοινωνίας. Ο Συμπαραστάτης δεν έχει αρμοδιότητα διαμεσολάβησης προς τα τοπικά συμβούλια του Δήμου, καθώς αυτά αποτελούν αιρετά όργανα διοίκησης και όχι υπηρεσίες του Δήμου. Στην πράξη όμως έχει αποδειχθεί ότι υποβάλλονται καταγγελίες και για τις αποφάσεις αυτών των οργάνων διοίκησης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Συμπαραστάτης είναι αρμόδιος να διαμεσολαβεί προς τα διοικητικά τμήματα υποστήριξης των Συμβούλιων, τα οποία αποτελούν υπηρεσίες του Δήμου. Η παρουσία του Συμπαραστάτη στις συνεδριάσεις των τοπικών Συμβούλιων έχει αποδειχθεί σε πολλές φορές χρήσιμη, για την υπενθύμιση των αρχών της καλής διοικητικής συμπεριφοράς και της χρηστής διοίκησης και για την πρόταση λύσεων σε διοικητικά προβλήματα. Υπήρξαν περιπτώσεις που τα Συμβούλια αναζήτησαν την

συνδρομή του Συμπαραστάτη για την αντιμετώπιση προβλημάτων και η συμβολή αυτή αποτυπώθηκε και σε αποφάσεις που ελήφθησαν. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης δεν είναι ένα "τοπικό παράρτημα" του Συνηγόρου του Πολίτη, γεγονός που πρέπει να επισημαίνεται στους πολίτες. Καθώς συχνά οι πολίτες ενδιαφέρονται να καταγγείλουν προβλήματα που αντιμετωπίζουν από τον δημόσιο τομέα γενικά (πέραν τον Δήμου) στον Συμπαραστάτη, ο τελενταίος είναι χρήσιμο να τους ενημερώνει ότι είναι αναρμόδιος και ότι μπορούν να απευθυνθούν στον Συνηγόρο του Πολίτη. Σαφή διάκριση, εξάλλου της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης από την αρχή της ασφάλειας δικαίου, στα πρότυπα της γερμανικής θεωρίας, πραγματοποιεί η ΣτΕ 412/1993: Πράγματι η αρχή της ασφάλειας του δικαίου, επιβάλλει το γενικότερο σεβασμό στις ήδη ισχύουσες νομικές πράξεις της πολιτείας και υπ' αυτήν την έννοια διαφοροποιείται από τη γερμανική διδασκαλία, από τη Δικαιοσύνη, με την οποία μάλιστα συχνά συγκρούεται, ενώ η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης αναφέρεται σε πιο εξειδικευμένες καταστάσεις και δικαιώματα, των οποίων φορείς είναι τα κατ' ιδίαν άτομα, η καλή πίστη των οποίων χρήζει προστασίας στη συγκεκριμένη περίπτωση. Σε σχέση αλληλεπίδρασης κι εξάρτησης, εξάλλου, τελεί η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης με την αρχή της καλής πίστης. Ειδικότερα, η Διοίκηση παραβαίνει τη δεύτερη, όταν ενεργεί κατά τρόπο αντίθετο προς την πρώτη. Η εμπιστοσύνη του ιδιώτη στην καλή πίστη, ειλικρίνεια, και συνέπεια της Διοίκησης, στο πλαίσιο ενός κοινωνικού κράτους, άπου το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής και κοινωνικής ζωής ρυθμίζεται ή θίγεται από τη ρυθμιστική και παροχική διοίκηση, είναι ή τολμάχιστον πρέπει να είναι, αυτονόητη δικαιοκρατική εγγύηση. Τα όργανα της Διοίκησης ενεργούν κακόπιστα και συνεπώς παράνομα, όταν με τις πράξεις τους διαταράσσουν μια λογική συνέπεια, που τα ίδια καθέρωσαν με τη συμπεριφορά τους. Έτσι π.χ. διαγεύνεται η εμπιστοσύνη του ιδιώτη στη διοικητική δράση, όταν η Διοίκηση αίρει εκ των υστέρων, στη συγκεκριμένη περίπτωση, κίνητρα που πρόβλεψε ο νόμος, για να προσελκύσει ορισμένη συμπεριφορά του ιδιώτη, ή όταν αρνείται να χορηγήσει στους ενδιαφερομένους «επίσημες» πληροφορίες των αρμοδίων αρχών ή πληροφορίες, τη χορήγηση των οποίων προβλέπει ο νόμος, (στην περίπτωση βέβαια που η Διοίκηση έχει διακριτική ενχέρεια κι όχι δέσμια αρμοδιότητα.). Ιδιαίτερη πρακτική σημασία αποκτά η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη σε σχέση με την ανάκληση των διοικητικών πράξεων και μάλιστα των παράνομων ειμενών. Κατά τη σταθερή νομολογία του ΣτΕ, η ανάκληση παράνομων ειμενών διοικητικών πράξεων δεν είναι επιτρεπτή, όταν από την παρόδου μακρού σχετικώς χρόνου από την έκδοση τους, δημιουργήθηκε πραγματική κατάσταση τέτοια, που η ανατροπή της θα προσέκρουε στην αρχή της χρηστής διοίκησης και ειδικότερα την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Έτσι, σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, που αποτελεί άμεσο κριτήριο ανάκλησης παράνομων ειμενών διοικητικών πράξεων, αποφασιστικό στοιχείο για την ανάκληση, αποτελεί ο χρόνος ο οποίος μεσολάβησε, μεταξύ της εκδόσεως και της ανακλήσεως. Αν το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα ξεπερνά το νομολογικά διαμορφωθέν και τελικά ρητά προβλεπόμενο από το ν. 261/1998, των πέντε ετών, κρίνεται «εύλογο» και δικαιολογεί την εμπιστοσύνη των πολιτών στη διατήρηση της πράξης, παρά την παρανομία της. Συγγενής με την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης είναι και η αρχή της καλής πίστης, η οποία εντάσσεται εννοιολογικά στη «διοικητική ηθική», και συνάγεται καταρχήν από το Σύνταγμα, χωρίς όμως να κατοχυρώνεται ευθέως σ' αυτό και χωρίς να βρίσκει έρεισμα στη συνταγματική αρχή των κράτους δικαίου Συνεπώς δεν μπορεί να κατισχύσει τον νόμον. Η νομολογία όμως ενίσχυσε την άποψη, ότι, ενόψει και της αρχής της ασφάλειας δικαίου, η αρχή της καλής πίστης αποτελεί συνταγματική αρχή. Πρωταρχική σημασία διαδραματίζει η αρχή αυτή στο ιδιωτικό δίκαιο, από το οποίο έλκει τη θεωρητική της καταγωγή. Μια πλειάδα διατάξεων του ΑΚ (142,197,200,288,388,889) καθιστά σαφή την πρακτική και θεωρητική αξία της "αρχής αυτής, στο πλαίσιο των ιδιωτικών συναλλαγών, οι οποίες στηρίζονται στη νομική ισότητα των συναλλασσομένων και την καταρχήν αμοιβαία δυνατότητα επιλογής των συμβαλλομένων. Στο δημόσιο δίκαιο, αντίθετα, ισχύει ο κανόνας της νομικής ανισότητας μεταξύ ιδιώτη και Διοίκησης, με δεδομένη τη νομική υπεροχή της τελενταίας. Η ολοένα κι εντεινόμενη, όμως, στενή επαφή του ιδιώτη με τα όργανα της Διοίκησης, καθιστά επιβεβλημένη την εφαρμογή της αρχής της καλής πίστης στις σχέσεις τους. Σύμφωνα με αυτήν, λοιπόν, η διοίκηση δε δικαιούται να εκμεταλλεύεται, ακόμη και να δημιουργήσει καταστάσεις πλάνης, απάτης ή απειλής σε βάρος των ιδιωτών. Χαρακτηριστική εν προκειμένω, είναι η αρχή του estoppel, η οποία διαμορφώθηκε από τη νομολογία του ΣτΕ (780/1963), σύμφωνα με την οποία, η

Διοίκηση δε δικαιούμενη τις ίδιες της παραλείψεις, για τις οποίες δεν είναι υπαίτιος ο ιδιώτης, να αγνοεί μια ευνοϊκή γ' αυτόν κατάσταση καθώς και τα ωφελήματα που προκύπτουν από αυτήν. Οι γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου, όπως έχουν διαμορφωθεί από τη θεωρία και την νομολογία του Συμβούλιου της Επικρατείας, ρυθμίζουν την ανάκληση των ατομικών διοικητικών πράξεων. Ειδικότερα, η ανάκληση των παρανόμων ή πλημμελών ατομικών διοικητικών πράξεων επιτρέπεται ελεύθερα. Η Διοίκηση δεν έχει υποχρέωση, υπό την έννοια της οφειλομένης νόμιμης ενέργειας, να προβεί στην ανάκληση της παράνομης ατομικής πράξεως, εκτός αν υπάρχει περί τούτου σχετική διάταξη. Η ανάκληση, όμως, της παράνομης πράξης εκπληρώνει καθήκον, που απορρέει από την γενική αρχή της νομιμότητας (ΣτΕ 1654/1998). Περαιτέρω, σύμφωνα με γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, εφόσον διάταξη νόμου δεν ορίζει το αντίθετο, η διοίκηση δεν υποχρεούται να ανακαλέσει τις παράνομες πράξεις της, για τις οποίες έχει παρέλθει η προβλεπόμενη προθεσμία προσβολής τους ή έχουν προσβληθεί ανεπιτυχώς. Εάν, όμως, ανακαλέσει την χωρίς νόμιμο έρεισμα πράξη της, η ανακλητική πράξη δεν είναι αντίθετη στην ανάγκη ασφαλείας του δικαίου και της σταθερότητας των διοικητικών καταστάσεων, αλλά, αντίθετα, είναι σύμφωνη προς τις αρχές του κράτους δικαίου, της νομιμότητας της δράσης της διοίκησης και της χρηστής διοίκησης Εισήγηση Συνηγόρου του Δημότη και της Επιχείρησης κ Γεωργίου Φερετζάκη στο Επαγγελματικό Επιμελητηρίο Μεσσηνίας 29. 01.2020

Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 76632/2021 - ΦΕΚ 4961/B/26-10-2021 θεσπίστηκε ο καθορισμός σειράς προβαδίσματος των, κατά τις επίσημες εορτές και τελετές, προσκαλουμένων από τις δημόσιες αρχές, οργανισμούς και ιδρύματα. Όπως ήταν αναμενόμενο ο Δημοτικός και περιφερειακός Συμπαραστατης, αφού δεν υπήρχαν στην προηγούμενη ανάλογη απόφαση του 2006, δεν περιελήφθησαν στην σειρά προβαδίσματος.

Στις 16/10/21 και ώρα 12 πραγματοποιήθηκε η 4η Πανελλήνια συνάντηση των Περιφερειακών και Τοπικών Συμπαραστατών στην Θεσσαλονίκη.

ΑΕ Ανώνυμη Εταιρεία ΑΕΙ Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα ΑμεΑ Άτομα με Αναπτηρία ΑΜΚΑ Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης ΑΝ Αναγκαστικός Νόμος ΑΠΔΠΧ Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ΑΣΑ Αστικά Στερεά Απόβλητα ΑΣΕΑΔ Ανώτατο Συμβούλιο Επίλυσης Αθλητικών Διαφορών ΑΣΕΠ Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού ΑΤ Αστυνομικό Τμήμα ΑΤΕΙ Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα ΑΥΕ Πρωτοβάθμια Υγειονομική Επιτροπή ΑΦΕΚ Ατομικό Φύλλο Έκπτωσης ΑΦΜ Αριθμός Φορολογικού Μητρώου ΓΓΑ Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ΓΓΔΕ Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων ΓΓΚΑ Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων ΓΓΠΣ Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων ΓΕΑ Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας ΓΕΕΘΑ Γενικό Επιτελείο Εθνικής Αμυνας ΓΕΜΗ Γενικό Εμπορικό Μητρώο ΓΛΚ Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ΓΣΕΕ Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας ΔΑΔ Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές ΔΑΜ Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης ΔΕΔΔΗΕ Διαχειριστής του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας ΔΕΔΕΑ Δευτεροβάθμια Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης ΔΕΕ Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής

Ένωσης (πρώην ΔΕΚ) ΔΕΗ Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΔΕΠ Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό ΔΕΠΙΚΑ Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 2 ΔΕΥΑ Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης ΔΟΑΤΑΠ Διαπανεπιστημιακός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης ΔΟΚΚ Διεύθυνση Οικοδομικών και Κτιριοδομικών Κανονισμών ΔΟΜ Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης ΔΟΥ Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ΔΣ Διοικητικό Συμβούλιο ΔΣΔΑμεΑ Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπτηρία ΔΣΔΠ Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού ΕΑΕ Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ΕΑΠ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο ΕΓΣΣΕ Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ΕΔ Ειδικές Δυνάμεις ΕΔΔΑ Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ΕΔΕ Ένορκη Διοικητική Εξέταση ΕΕ Ευρωπαϊκή Ένωση εεα ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ΕΕΔΑ Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ΕΕΔΕ Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Επιχειρήσεων ΕΕΤΑ Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ακινήτων ΕΕΤΑΑ Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης ΕΕΤΤ Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων ΕΙΧ Επιβατικό Ιδιωτικής Χρήσεως ΕΚΑΣ Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων ΕΚΔΔΑ Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης ΕΚΚΑ Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΕΚΚΧΟ Εγκαταστάσεις Κατασκευών Κεραιών Χαμηλής Ηλεκτρομαγγητικής Όχλησης ΕΛΑΣ Ελληνική Αστυνομία ΕΜΠ Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης ΕΝΦΙΑ Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων 3 ΕΟΠΠΕΠ Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού ΕΟΠΥΥ Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας ΕΟΦ Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκου ΕΟΧ Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος ΕΠΑΛ Επαγγελματικά Λύκεια ΕΠΙΚΑ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων ΕΠΥ Επιτροπή Προμηθειών Υγείας ΕΣΑμεΑ Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπτηρία ΕΣΔΑ Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ΕΣΔΙ Εθνική Σχολή Δικαστών ΕΣΗΕΑ Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών ΕΣΠΑ Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς ΕΣΣΔ Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών ΕΣΥ Εθνικό Σύστημα Υγείας ΕΤΑΑ Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων ΕΤΑΚ Ενιαίο Τέλος Ακινήτων ΕΤΑΠ-ΜΜΕ Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ΕΥΑ Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης ΕΥΔΑΠ Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας ΕΥΠ Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ Ετήσια Έκθεση 2015 171 ΖΕΠ Ζώνη Ειδικής Προστασίας ΗΔΙΚΑ Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης ΙΕΚ Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών ΙΚΥ Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών ΙΝΕΠ Ινστιτούτο Επιμόρφωσης ΚΑΝ Κέντρο Αποτέφρωσης Νεκρών ΚΑΣ Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο ΚΕΔΔΥ Κέντρο Διάγνωσης, Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης 4 ΚΕΔΕ Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων ΚΕΕΛΠΝΟ Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων ΚΕΙ Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας ΚΕΚ Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΚΕΠ Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών ΚΕΠΑ Κέντρο Πιστοποίησης Αναπτηρίας ΚΕΠΠΕ Κλιμάκιο Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος ΚΕΠΥ Κέντρο Πρώτης Υποδοχής ΚΕΣΥ Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας ΚΛΔΑ Κανονισμός Λειτουργίας Δικτύου Αποχέτευσης ΚΟΚ Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας ΚΠΔ Κώδικας Ποινικής Δικονομίας ΚΥΑ Κοινή Υπουργική Απόφαση ΚΥΕ Κατάστημα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος ΚΦΔ Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας ΛΑΕΚ Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση ΛΑΓΗΕ Λειτουργός Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας ΛΣ Λιμενικό Σώμα ΜΚΟ Μη Κυβερνητική Οργάνωση ΜΜΕ Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ΜΜΜ Μέσα Μαζικής

Μεταφοράς Ν. Νόμος ΝΔ Νομοθετικό Διάταγμα ΝΕΕ Ναυτικό Επιμελητήριο της Ελλάδος ΝΠΔΔ Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου ΝΠΔ Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου ΝΣΚ Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ΟΑΕΔ Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού ΟΑΕΕ Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών ΟΑΣΕ Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη ΟΓΑ Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων ΟΕΚ Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας 5 ΟΗΕ Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών ΟΚΕ Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ΟΠΣ-ΙΚΑ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ΙΚΑ ΟΤΑ Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΠΓΔΜ Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας ΠΔ Προεδρικό Διάταγμα ΠΔΕ Προκαταρκτική Διοικητική Εξέταση ΠΕ Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (κατηγορία δημοσίων υπαλλήλων) ΠΕ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Διεύθυνση Υπουργείου Παιδείας) ΠΕΔΥ Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας ΠΕΣΔΑ Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων ΠΚ Ποινικός Κώδικας ΠΚΕΚ Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης ΠΜΣ Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ΠΠΔ Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις ΡΑΕ Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας ΣΑΕΠ Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων ΣΕΕΔΔ Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ΣΕΠΕ Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας ΣΜΑ Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων ΣΜΕΑΕ Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ΣΜΥ Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών ΣΣΕ Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ΣΤΑΣΥ Σταθερές Συγκοινωνίες ΣτΔΕ Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης ΣτΕ Συμβούλιο της Επικρατείας ΣΥΔ Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών ΤΑΠ Τέλος Ακίνητης Περιουσίας ΤΑΠ-ΔΕΗ Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ ΤΑΠΙΤ Ταμείο Πρόνουας Ιδιωτικού Τομέα ΤΑΠ-ΟΤΕ Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ ΤΔΕ Τοπική Διοικητική Επιτροπή 6 ΤΕ Τεχνολογικής Εκπαίδευσης ΤΕΕ Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος ΤΠΔΑ Ταμείο Πρόνουας Δικηγόρων Αθηνών ΤΠΔΥ Ταμείο Πρόνουας Δημοσίων Υπαλλήλων ΤΣΜΕΔΕ Ταμείο Συντάξεως Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων ΤΥΑ Τιμολόγιο Υπηρεσιών Άλληλεγγύης ΥΑ Υπουργική Απόφαση ΥΠΑΠΕΝ Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας ΥΠΕ Υγειονομική Περιφέρεια ΥΠΕΔΥΦΚΑ Υπηρεσία Ελέγχου Δαπανών Υγείας Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης ΥΠΕΚΑ Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ΦΑΠ Φόρος Ακίνητης Περιουσίας ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως ΦΕΤ Φύλλο Ενιαίου Τύπου ΦΠΨ Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας ΧΑΔΑ Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων ΧΥΚ Χάρτης Υποχρεώσεων προς τον Καταναλωτή ΧΥΤΑ Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων ΧΥΤΥ Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων ΨΝΑ Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής CPT Committee for the Prevention of Torture ECRI European Commission against Racism and Intolerance EEA European Economic Area EEG European Experts Group ELLN European Labour Law Network ENNHRI European Network of National Human Rights Institutions ENOC European Network of Ombudspersons for Children FRA Fundamental Rights Agency FREM Forced Return Monitoring HRIC Human Rights Implementation Centre ICMPD International Centre for Migration Policy Development ODIHR Office for Democratic Institutions and Human Rights 7 OPCAT Optional Protocol to the Convention Against Torture OSJI Open Society Justice Initiative OSCE Organisation for Security and Cooperation in Europe SOGI Sexual Orientation and Gender Identity SPT Subcommittee on Prevention of Torture TAIEX Technical Assistance and Information Exchange

ΑΙΔ : Αρχείον Ιδιωτικού Δικαίου ΑΝ : Αρχείο Νομολογίας ΑνΑ : Ανεξάρτητη Αρχή
Αρμ : Αρμενόπουλος ΑρχΝ : Αρχείο Νομολογίας ΑρχΠΕ : Αρχείον ποινικών επιστημών ΑχΝ : Αχαϊκή Νομολογία ΑχΝομ : Αχαϊκή Νομολογία Β & Ε : Βουλή και Ευρωβουλή BN : Βασική Νομολογία Δ : Δίκη Δ.Π.Χ.Π : Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης ΔΑΝ : Δελτίον αυτοκινητιστικής νομοθεσίας και νομολογίας ΔΔ : Διοικητική δικαιοσύνη ΔΔνη : Διοικητική δικαιοσύνη ΔΔΝΝ : Δελτίον Δομικής Νομοθεσίας και Νομολογίας ΔΕΕ : Δίκαιο επιχειρήσεων και εταιριών ΔΕΕΤ : Δελτίο ένωσης ελληνικών τραπεζών ΔΕΚ : Νομολογία Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Δελτίο ΕΕ : Δελτίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΔΕΝ : Δελτίον Εργατικής Νομοθεσίας ΔΕργΝ : Δελτίον Εργατικής Νομοθεσίας ΔΕυρΚ : Δελτίο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ΔηΣΚΕ & αγορά : Δημόσιες Συμβάσεις & Κρατικές Ενισχύσεις & αγορά ΔηΣΚΕ : Δημόσιες Συμβάσεις & Κρατικές Ενισχύσεις Διατ : Διαιτησία ΔιΔικ : Διοικητική δίκη Δικογρ. : Δικογραφία ΔιΜΕΕ : Δίκαιο Μέσων Ενημέρωσης & Επικοινωνίας Δκή : Δικαστική ΔΚΝ : Διαρκής κώδιξ της ισχύουνσας

νομοθεσίας ΔκΠ : Δίκαιο και πολιτική Δνη : Δικαιοσύνη Δνη : Ελληνική δικαιοσύνη ΔτΑ : Δικαιώματα του ανθρώπου ΔτΑΤεΣ : Δικαιώματα του ανθρώπου Τόμος εκτός Σειράς ΔΦΝ : Δελτίον Φορολογικής Νομοθεσίας ΔΦορΝ : Δελτίον Φορολογικής Νομοθεσίας ΔωδΝομ : Δωδεκανησιακή Νομολογία Ε.Δ. : Ελληνική δικαιοσύνη Ε7 : Έψιλον 7 ΕΑΕΔ : Επιθεώρησις Ι.Κ.Α. Ασφαλιστικού & Εργατικού Δικαίου ΕΑθλΔ : Επιθεώρηση αθλητικού δικαίου ΕΑΝ : Εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία ΕΒΙ : Επιθεώρησις Πνευματικής & Βιομηχανικής ιδιοκτησίας ΕΔΔ : Επιθεώρηση δικαίου του δημοσίου ΕΔΔΔ : Επιθεώρησης δημοσίου δικαίου και διοικητικού δικαίου ΕΔΔΔΔ : Επιθεώρησης δημοσίου δικαίου και διοικητικού δικαίου ΕΔΔηΛΥ : Επιθεώρηση δικαίου δημοσίων λειτουργών & υπαλλήλων ΕΔΕ : Επιθεώρηση δημοσίων έργων ΕΔΕ : Επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης ΕΔημΕργ : Επιθεώρηση δημοσίων έργων ΕΔΚΑ : Επιθεώρησης δικαίου κοινωνικής ασφαλίσεως ΕΔΠ : Επιθεώρησης Δικαίου Πολυκατοικίας ΕΔΠΑ : Επετηρίδα δικαίου προσφύγων και αλλοδαπών ΕΔΠολ : Επιθεώρησης Δικαίου Πολυκατοικίας ΕΔτΔ : Επιθεώρηση δικαίου του δημοσίου ΕΕΔ : Επιθεώρησης Εργατικού Δικαίου ΕΕΕυρΔ : Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου ΕΕμπΔ : Επιθεώρησης εμπορικού δικαίου ΕΕΝ : Εφημερίς των Ελλήνων Νομικών ΕΕργΔ : Επιθεώρησης Εργατικού Δικαίου ΕΕυρΚ : Επιθεώρηση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ΕΙΔ : Επιθεώρηση Ιατρικού Δικαίου ΕλλΔνη : Ελληνική δικαιοσύνη ΕΜΔ : Επιθεώρησης μεταφορικού δικαίου ΕΜετΔ : Επιθεώρησης μεταφορικού δικαίου Έμφαση : 9 Φιλελεύθερη Έμφαση ΕΝΔ : Επιθεώρησης Ναυτιλιακού Δικαίου ΕΝΗΜΕΜΠΔ : Άμεση πληροφόρηση σε θέματα Εμπραγμάτου Δικαίου ΕΝΗΜΕΜΠΔ : Ενημέρωση Εμπραγμάτου Δικαίου Επ.Δικ.Δημ.: Επιθεώρηση δικαίου του δημοσίου ΕπΑΔ Lex Sportiva : Επισκόπηση αθλητικού δικαίου Lex Sportiva ΕΠΒΙ : Επιθεώρησης Πνευματικής & Βιομηχανικής ιδιοκτησίας ΕΠΔ : Έκφραση πληροφορία δίκαιο ΕπετΑρμ : Αρμενόπουλος : επιστημονική επετηρίδα Επ.Δι.Επ. : Επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης Επι.ΔΙΚ.Ι.Α. : Επιθεώρηση Δικαίου Ιδιωτικής Ασφαλίσεως ΕπιΔικΙΑ : Επιθεώρηση Δικαίου Ιδιωτικής Ασφαλίσεως ΕΠΙΘΕΡΓ : Εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία ΕπΙΚΑ : Επιθεώρησης Ι.Κ.Α ΕπισκΕΔ : Επισκόπηση εμπορικού δικαίου ΕπΚΕ : Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών ΕπΝομ : Επιθεώρηση Νομολογίας ΕΠολΔ : Επιθεώρηση Πολιτικής Δικονομίας ΕΣυγκΔ : Επιθεώρησης συγκοινωνιακού δικαίου ΕΣυγκΔ : Σύγχρονος επιθεώρησης συγκοινωνιακού δικαίου ΕΤΑ : Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΕΤηλΔ : Τηλεπικοινωνιακή Επιθεώρηση & Δίκαιο Νέας Τεχνολογίας ΕΤρΑξΧρΔ : Επιθεώρηση τραπεζικού-αξιογραφικού, χρηματιστηριακού δικαίου ΕΤρΔ : Επιθεώρηση Τραπεζικού δικαίου ΕυρΒ : Ευρωπαϊκό Βήμα ΕυρΠολ : Ευρωπαίων Πολιτεία ΕφΑΔ : Εφαρμογές αστικού δικαίου Εφαρμογές ΔΔ : Εφαρμογές δημοσίου δικαίου ΕφΔΔ : Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου Ηπ.Δνη : Ηπειρωτική δικαιοσύνη Θ : Θέμις ΘΠΔΔ : Θεωρία & πράξη διοικητικού δικαίου ΙΕΔ : Ιόνια επιθεώρηση του δικαίου ΚΕΕργΔ : Κώδιξ επιθεωρήσεως εργατικού δικαίου ΚΝ : Κώδιξ νόμων ΚΝΒ : Κυπριακόν νομικόν βήμα ΚΝοΒ : Κώδιξ Νομικού Βήματος ΚριτΕ : Κριτική επιθεώρηση ΚΣΑ : Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη ΛΟΓ : Λογιστής ΝΔ : Νέον δίκαιον ΝΔικ : Νέον δίκαιον ΝΔΠΑ : Νομολογία Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών ΝΔΤΕ : Νομικόν δελτίον/ Τράπεζας της Ελλάδος ΝΝΕ : Νέα Νομική Επιθεώρηση ΝοΒ : Νομικόν Βήμα ΝοΔ/ΣΔΕμΤΕ : Νομικό Δελτίο Συνδέσμου Δικηγόρων Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος ΝομΕπ : Νομική Επιθεώρηση ΠΑΝΔ : Πανδέκτης αθλητικού δικαίου ΠειρΝ : Πειραιαϊκή νομολογία ΠερΔικ : Περιβάλλον και Δίκαιο Πλογ : Ποινικός λόγος ΠοινΔικ : Ποινική Δικαιοσύνη ΠοινΧρ : Ποινικά Χρονικά ΠραξΛογΙΔΔ : Πράξη και λόγος του Ιδιωτικού και Δημοσίου Δικαίου ΠραξΛογΠΔ : Πράξη και λόγος του Ποινικού Δικαίου ΠΧ : Ποινικά Χρονικά Συν : Συνήγορος ΤοΣ : Το Σύνταγμα ΥΠΕΡ : Υπεράσπιση Φ.Ε. : Φορολογική επιθεώρηση ΦορΒ : Φορολογικό βήμα ΦορΔ : Φορολογικό δελτίο ενημερώσεως ΦορΔνη : Φορολογική δικαιοσύνη ΦορΕ : Φορολογική επιθεώρηση ΧιΝομ : Χιακά Νομικά ΧρηΔικ : Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο ΧρΙΔ : Χρονικά ιδιωτικού δικαίου ΑνΑ : Anexartiti archi 10 AnwBl : Anwaltsblatt Brak – Mitt : BRAK – Mitteilungen BRIT.J.CRIMINOL. : The British Journal of Criminology C.M.L.R : Common Market Law Reports C.M.L.R : Common Market Law Reports : Antitrust CML Rev.: Common market law review D. : Recueil Dalloz (analytique et critique) de doctrine de jurisprudence et de legislation D.A. : Recueil analytique de jurisprudence et de legislation D.C. : Recueil critique de jurisprudence et de legislation D.H. : Recueil hebdomadaire de jurisprudence D.P. : Recueil périodique et critique de jurisprudence,

de legislation et de doctrine DtZ : Deutsch – Deutsche Rechts – Zeitschrift E.I.P.R. : European Intellectual Property Review E.L.Rev. : European law review ERPL : European Review of Public Law EuCLR : European Criminal Law Review EurPol : Europoliteia GA : Goltdammer's Archiv fuer Strafrecht IIC : International review of industrial property and copyright law ISLR : International Sports Law Review ISLR/Pand : International Sports Law Review : pandektis JZ : Juristen Zeitung Law Libr.J. : Law library journal LxSp : Lex Sportiva MschKrim : Monatschrift fuer Kriminologie und Strafrechtsreform NJW : Neue Juristische Wochenschrift NJW-COR : NJW – COR Computerreport NStZ : Neue Zeitschrift fuer Strafrecht R.A.E. – L.E.A : Revue des affaires europeennes R.A.E. : Revue des affaires europeennes R.D.P : Revue du droit public et de la science politique en France et a l'étranger R.D.S. : Recueil Dalloz Sirey de doctrine de jurisprudence et de legislation REDP : Revue Europeene de Droit Public REV.DR.PEN.CRIM : Revue de droit Penal et de criminologie RHDI : Revue hellenique de droit international RIDA : Revue international du droit d'auteur RIDP : Revue Internationale de droit Penal RPS : Revue Penale Suisse RSC : Revue de science criminelle et de droit penal compare RTDeur : Revue trimestrielle de droit europeen SCD : Social Cohesion and Development StV : Strafverteidiger wistra : Zeitschrift fuer Wirtschaft- und Steuerstrafrecht ZRP : Zeitschrift fuer Rechtspolitik. ZStrR : Schweizerische Zeitschrift fuer Strafrecht ZStW : Zeitschrift fuer die gesamte Strafrechtswissenschaft

